

Architektūros kokybės vystymo asociacija

**ARCHITEKTŪROS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO
SISTEMOS VERTINIMAS IR TOBULINIMO
GALIMYBIŲ ANALIZĖ**

Lietuvos kultūros tarybos ir Lietuvos kultūros
ministerijos finansuojamas tyrimas

Architektūros kokybės vystymo asociacija

ARCHITEKTŪROS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SISTEMOS VERTINIMAS IR TOBULINIMO GALIMYBIŲ ANALIZĖ

Tyrimą atliko:

Daiva Bakšienė
Kristina Matvejenkaitė
Dovilė Usavičė

Tyrimą organizavo:

- ^ ARCHITEKTŪROS
- > KOKYBĖS
- ∨ VYSTYMO
- ^ ASOCIACIJA

Tyrimą finansavo:

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

Dizaineris Mindaugas Kvaraciejus
Kalbos redaktorė Rita Malikėnienė
(priedų kalba neredaguota)

© Daiva Bakšienė
© Kristina Matvejenkaitė
© Dovilė Usavičė
© Architektūros kokybės vystymo asociacija

TURINYS

IVADAS	5
I. BENDROJI DALIS.....	7
1. Viešojo administravimo sistema šio tyrimo kontekste	7
2. Administracinio reglamentavimo samprata ir turinys.....	8
3. Viešojo administravimo principai.....	11
4. Architektūra kaip viešojo administravimo sistemos sritis.....	17
5. Viešojo administravimo subjektų diskrecijos ribos	19
II. VALSTYBĖS LYGMUO.....	21
1. Aplinkos ministerija kaip architektūros viešojo administravimo sistemos dalis	22
1.1. Aplinkos ministerijos teisinis statusas	22
1.2. Aplinkos ministerijos vykdomos viešojo administravimo funkcijos	22
1.3. Aplinkos ministerijos vykdomų viešojo administravimo funkcijų įstatymų įgyvendinamasis reguliavimas ir atitiktis viešojo administravimo principams	29
1.3.1. Viešojo administravimo subjektų priimamų teisės aktų nesuderinamumas.....	29
1.3.2. Teritorijų planavimo įstatymo įgyvendinimo įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose problematika	31
1.3.3. Dėl statybos techninių reglamentų atitikties Teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis	36
1.3.4. Statybos įstatymo normų įgyvendinimo problematika	37
2. Kultūros ministerija kaip architektūros viešojo administravimo sistemos dalis	41
2.1. Kultūros ministerijos teisinis statusas.....	41
2.2. Kultūros ministerijos vykdomos architektūros viešojo administravimo funkcijos.....	42
2.3. Kultūros ministerijos vykdomų architektūros viešojo administravimo funkcijų įstatymų įgyvendinamasis reguliavimas ir atitiktis viešojo administravimo principams.....	46
2.3.1. Dėl Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytų esminių statinių reikalavimų taikymo tvarkomiesiems paveldosaugos darbams.....	47
2.3.2. Teisės panaikinti išduotus Specialiuosius paveldosaugos reikalavimus reguliavimo problematika	51
2.3.3. Dėl skaidrumo principo laikymosi stokos.....	54
2.3.4. Dėl įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų suderinamumo	55
III. SAVIVALDYBIŲ LYGMUO ARCHITEKTŪROS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SISTEMOJE.....	58
1. Viešojo administravimo subjektų diskrecija ir jos ribos	61
1.1. Viešojo administravimo subjekto diskrecijos samprata	61
1.2. Viešojo administravimo subjekto diskreciją ribojantys veiksniai	63
2. Savivaldybės vyriausiojo architekto statuso įtvirtinimas teisės aktuose	65
2.1. Savivaldybės vyriausiojo architekto samprata.....	65
2.2. Savivaldybės vyriausiajam architektui keliami kvalifikacijos reikalavimai.....	68

2.3. Savivaldybės vyriausiojo architekto paskyrimas	72
2.4. Savivaldybės vyriausiojo architekto kompetencija	75
3. Vyriausiojo architekto diskrecijos ribų probleminiai aspektai	79
3.1. Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio reikalavimų įgyvendinimas	79
3.2. Savivaldybės vyriausiųjų architektų priimamų administracinių teisės aktų rūšys ir jų reikšmė nagrinėjamame kontekste	85
3.3. Teisinių principų įgyvendinimas vyriausiojo architekto veikloje	88
IV. LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI KAIP ARCHITEKTŪROS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SISTEMOS DALIS	94
1. Lietuvos architektų rūmų teisinis statusas	94
2. Rūmų vykdomos viešojo administravimo funkcijos	96
3. Rūmų vykdomų viešojo administravimo funkcijų įstatymų įgyvendinamasis reguliavimas ir atitiktis viešojo administravimo principams	100
3.1. Administracinis reglamentavimas	100
3.2. Įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra	102
3.3. Administracinių paslaugų teikimas	105
3.3.1. Architektų kvalifikacijos atestatų ir teisės pripažinimo dokumentų išdavimas	106
3.3.2. Informacijos apie Rūmų veiklą teikimas nariams	109
3.3.3. Atestuotų architektų sąrašo viešinimas, kitos informacijos teikimas ne nariams	110
3.4. Vidaus administravimas	112
IŠVADOS	115
ŠALTINIAI	118
PRIEDAS Nr. 1 SAVIVALDYBIŲ VIEŠAI SKELBIAMA INFORMACIJA APIE VYRIAUSIUOSIUS ARCHITEKTUS	125
SAVIVALDYBIŲ VYRIAUSIŲJŲ ARCHITEKTŲ VYKDOMOS ESMINĖS FUNKCIJOS TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS SRITYJE	197
SAVIVALDYBIŲ VYRIAUSIŲJŲ ARCHITEKTŲ EINAMOS PAREIGOS	205
SAVIVALDDYBIŲ VYRIAUSIESIEMS ARCHITEKTAMS KELIAMI KVALIFIKACIJOS REIKALAVIMAI	207
SAVIVALDYBIŲ VYRIAUSIŲJŲ ARCHITEKTŲ VYKDOMOS NETIPINĖS FUNKCIJOS	209
SAVIVALDYBĖS VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖS MODELIS	212
DUOMENŲ APIBENDRINIMAS	215
PRIEDAS Nr. 2 Apklauso „Architektūros viešasis administravimas“ rezultatai	219

IVADAS

Architektūros kokybės vystymo asociacija 2016–2017 m. atliko tyrimą „Architektūros viešojo administravimo sistemos vertinimas ir tobulinimo galimybių analizė“.

Ši analizė yra labai aktuali ir neabejotinai reikalinga, nes iki šiol Lietuvoje architektūros viešojo administravimo sistemos sritis nebuvo sulaukusi deramo dėmesio ir nebuvo atlikta jokių platesnio masto bei mokslinio pobūdžio išsamių šios sistemos veikimo tyrimų.

Architektūros viešojo administravimo sistema yra gana paini, nes joje dalyvauja nemažai skirtingų institucijų bei kitų subjektų, taip pat yra gana daug įstatymų bei įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, kuriuose įtvirtintos architektūros sričiai skirtos teisės normos. Todėl praktikoje pasigendama teisinio reguliavimo, kuris numatytų aiškiai struktūrizuotą ir efektyvią architektūros viešojo administravimo sistemą.

Architektūros viešojo administravimo sistemoje, kartais net tuose pačiuose procesuose, dalyvauja trijų lygių subjektai, t. y. valstybės valdymo lygmens institucijos (įvairios ministerijos ir joms pavaldžios įstaigos), savivaldybių lygmens institucijos (savivaldybių administracijos), asociacijų (profesinės savivaldos) lygmens subjektai (Lietuvos architektų sąjunga, Lietuvos architektų rūmai). Todėl rasti bendrą kalbą, kuri užtikrintų architektūros kokybę, šiems subjektams kartais būna gana sudėtinga būtent dėl architektūros teisinio reguliavimo ydingumo ar netinkamo viešojo administravimo sistemos taisyklių taikymo.

Todėl susiduriama su tokiais esminėmis viešojo administravimo problemomis:

- 1) aiškių funkcijų architektūros viešojo administravimo sistemos srityje ir priemonių, leidžiančių efektyviai įgyvendinti šias funkcijas, nebuvimas ir (ar) nepakankamas, ir nekokybiškas reguliavimas, paskirstant kompetentingos (-ų) valstybės ir (ar) savivaldybių institucijos (-ų) dalyvavimo architektūros viešojo administravimo sistemoje vaidmenis;
- 2) savivaldybių institucijų tarnautojų (administracijos direktorių, vyriausiųjų architektų) statuso svarbos architektūros viešojo administravimo sistemoje nepripažinimas, kompetencijų ignoravimas ar netinkamas nustatymas ir paskirstymas;
- 3) nepakankamas architektų profesinės savivaldos institucijos (Lietuvos architektų rūmų) dalyvavimo architektūros viešojo administravimo sistemoje reikšmės ir įtakos šios sistemos veikimo efektyvumui įvertinimas ir teisinio reguliavimo stoka šioje srityje;
- 4) teisės normų, skirtų architektūros kokybei teritorijų planavimo ir statybos procesų metu užtikrinti, kolizijų ignoravimas, šių normų turinio neaiškumas ar deklaratyvus pobūdis, taip pat neišsamumas ar net priešingai – perteklius.

Taigi šiame darbe išskiriami ir analizuojami trys pagrindiniai architektūros viešojo administravimo sistemos lygmenys:

- 1) valstybės lygmuo, kurį sudaro valstybės institucijų veikla;
- 2) vietos savivaldos (savivaldybių) lygmuo, apimantis savivaldybių institucijų ir konkrečių valstybės tarnautojų (administracijos direktorių ir vyriausiųjų architektų) veiklą;
- 3) profesinės savivaldos lygmuo, kuriame pagrindinį vaidmenį atlieka Lietuvos architektų rūmai.

Subjektų, veikiančių visais trimis lygmenimis, veikla analizuojama per Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo¹ prizmę, kuriame numatytos pagrindinės viešojo administravimo subjektų atliekamos funkcijos bei viešojo administravimo principai. Būtent vertinant viešojo administravimo subjektų veiklą šių principų kontekste, atsiskleidžia vykdomųjų viešojo administravimo funkcijų ydingumas, kuris yra lemiamas architektūros viešojo administravimo sistemoje ir suformuoja šios sistemos veikimo trūkumus. Analizuojant kiekvieną iš minėtų atskirų viešojo administravimo sistemos lygmenų, šiame tyrime išskiriamos trys pagrindinės analizės dalys: i) institucijos statusas; ii) institucijos vykdomos viešojo administravimo funkcijos; iii) institucijos vykdomų viešojo administravimo funkcijų įstatymų įgyvendinamasis reguliavimas ir atitiktis viešojo administravimo principams.

Atliekant tyrimą buvo remtasi gana įvairiais metodais, siekiant kuo visapusiškiau išanalizuoti tyrimo problematiką ir atskleisti kuo platesnį egzistuojančių architektūros viešojo administravimo sistemos trūkumų ratą. Taigi buvo taikyti tiek kokybiniai tyrimo metodai, kaip atvejo studija, interviu, grupės diskusija (*focus grupės*), tiek kiekybiniai metodai: apklausa, antrinių duomenų rinkimas ir analizė. Tyrime panaudoti ir pagrindiniai teoriniai abstrakcijos, analogijos, apibendrinimo, indukcijos, dedukcijos, lyginamosios analizės, lyginamasis istorinis ir sisteminis metodai.

---

¹ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945, Žin., 2006, Nr. 77-2975).

I. BENDROJI DALIS

1. Viešojo administravimo sistema šio tyrimo kontekste

Dar 2008 m. mokslinėje literatūroje analizuojant viešojo administravimo sampratą buvo pastebėta, kad ši kategorija buvo nevienodai apibrėžiama skirtinguose įstatymuose ir ji evoliucionavo. Be administracinio reglamentavimo, administracinių paslaugų teikimo, viešųjų paslaugų teikimo administravimo ir vidaus administravimo funkcijų, realus viešasis valdymas įgyvendinamas ir kitokiais kontrolės bei priežiūros veiksmais, jam taip pat būdingi kardomojo poveikio ir netgi administracinio baudymo sprendimai². Praėjus aštuoneriems metams po šio viešojo administravimo sampratos nagrinėjimo, mokslinėje literatūroje, atliekant šį tyrimą, galiojanti pozityvioji teisė, t.y. aktuali Viešojo administravimo įstatymo redakcija, viešajam administravimui priskiria jau ir minėtus viešojo administravimo subjektų atliekamus kontrolės bei priežiūros veiksmus. Viešasis administravimas apibrėžiamas kaip įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama viešojo administravimo subjektų veikla, skirta įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti: administracinių sprendimų priėmimas, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolė, įstatymų nustatytų administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas ir viešojo administravimo subjekto vidaus administravimas³.

Teismų praktikoje taip pat suformuotas sisteminis viešojo administravimo išaiškinimas remiantis teisės aktuose įtvirtintomis normomis ir praktikoje kylančiais administracinio teisinio pobūdžio ginčiais. Visų pirma pabrėžiama, kad viešojo administravimo sistemos fundamentalus aktas yra pati Konstitucija, turinti aukščiausią teisinę galią įstatymų hierarchinėje sistemoje. Konstitucija yra valstybės valdžių ribojanti aukščiausioji teisė. Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Tai, kad pagal Konstituciją aukščiausią suverenią galią Tauta vykdo tiesiogiai ar per demokratiškai išrinktus savo atstovus, kad valdžios galias riboja Konstitucija ir kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, suponuoja, jog valstybės pareigūnai, vykdanys funkcijas įgyvendinant valstybės valdžią, visi asmenys, priimanys visuomenei ir valstybei reikšmingus sprendimus, turi veikti vadovaudamiesi Konstitucija, teise, Tautos ir Lietuvos valstybės interesais (žr. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. liepos 1 d. nutarimą). Šiame kontekste pažymėtina, kad viešojo administravimo subjektų pareiga – ne tik griežtai laikytis Konstitucijoje numatytų jų veiklos standartų, bet ir užtikrinti visas Konstitucijoje tiesiogiai įtvirtintas ir iš jos dvasios kylančias vertybes. Tai lemia ne atskirų nuostatų, o visos Konstitucijos ypatingą svarbą viešajam administravimui. Pažymėtina, kad administracinių teismų praktikoje Konstitucija ir ją aiškinanti Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencija yra pagrindiniai teisės šaltiniai, kuriais vadovaujamosi sprendžiant sudėtingas viešojo administravimo srityje kylančias teises problemas, ypač susijusias su administracinio reglamentavimo sritimi⁴.

Teismų praktikoje taip pat pažymima, kad prielaidas įgyvendinti atsakingo valdymo principą, Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, sudaro

---

² Andruškevičius, A. *Administracinė teisė, Bendrieji teorijos klausimai, Valdymo aktų institutas, Ginčo santykių jurisprudenciniai aspektai*. VĮ Registrų centro Teisinės informacijos departamentas. Vilnius, 2008, p. 29.

³ Viešojo administravimo įstatymo 2 str. 1 d.

⁴ Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, kuriai pritaria Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime.

bendruosius viešojo administravimo pagrindus įtvirtinantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, kuris nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus, garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą⁵. Taigi viešąjį administravimą sudaro gana platus administracinių teisinių santykių ratas. Todėl šiame darbe, siekiant analizės kokybės ir efektyvumo, viešojo administravimo sistema pasirinkta ir analizuojama kaip tik dalis viešojo administravimo veiklos, apibrėžtos Viešojo administravimo įstatyme, konkrečiai daugiausia dėmesio skiriama administracinių sprendimų priėmimui, ypač administraciniam reglamentavimui, tačiau, analizuojant atskirus lygmenis, tiriamos ir kai kurios kitos subjektų vykdomos viešojo administravimo veiklos, t. y. įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolė, įstatymų nustatytų administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas ir viešojo administravimo subjekto vidaus administravimas.

2. Administracinio reglamentavimo samprata ir turinys

Teismų praktikoje⁶ pabrėžiama, kad ne kiekviena viešąją reikšmę turinti veikla gali būti laikoma viešuoju administravimu. Viešasis administravimas – tik tokia veikla, kuri atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje ir Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo⁷ 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą apibrėžimą.

Vienas pagrindinių viešojo administravimo subjektų veiklos priemonių yra būtent administracinių sprendimų priėmimas. Administracinis sprendimas Viešojo administravimo įstatyme apibrėžiamas kaip administracinis aktas ar nustatyta tvarka priimtas kitas nustatytos formos dokumentas, kuriame išreikšta viešojo administravimo subjekto valia⁸. Administracinis aktas – tai viešojo administravimo subjekto išleistas nustatytos formos teisės aktas⁹. Viešojo administracinio subjekto valia gali būti išreiškiama priimant skirtingo pobūdžio administracinius sprendimus. Administracinių teismų praktika rodo, kad, sprendžiant administracinius ginčus ir vertinant priimtų administracinių sprendimų teisėtumą, itin aktualus jų skirstymas į individualius administracinius aktus, norminius administracinius aktus, vidaus administravimo aktus ir administracines sutartis¹⁰.

Norminis administracinis aktas – tai teisės aktas, nustatantis elgesio taisykles, skirtas individualiai neapibrėžtai asmenų grupei¹¹. Šiame kontekste taip pat paminėtina ir

---

⁵ Ibid, Žr. taip pat Viešojo administravimo įstatymo 1 str.

⁶ Ibid.

⁷ Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas (Žin., 1999, Nr. 13-308).

⁸ Viešojo administravimo įstatymo 2 str. 11 d.

⁹ Viešojo administravimo įstatymo 2 str. 8 d.

¹⁰ Vidaus administravimo aktai nelaikytini norminiais administraciniais aktais Administracinių bylų teisenos įstatymo ir Viešojo administravimo įstatymo prasme. Tokie aktai gali atitikti kai kuriuos norminių administracinių aktų požymius (pagal juos priėmusį subjektą, asmenų, kuriems skiriamas aktas, ratą ir pan.), tačiau, skirtingai nei norminiams administraciniams aktams, vidaus administravimo aktams nėra būdingas visuotinio privalomumo požymis, kylantis iš viešojo administravimo subjektų įgaliojimų savo aktais išreikšti valstybės valią ir nustatyti visiems asmenims (nepriklausomai nuo jų tarnybinio pavaldumo ar kitų aplinkybių) privalomas elgesio taisykles. Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, kuriai pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime.

¹¹ Viešojo administravimo įstatymo 2 str. 10 d.

Administracinių bylų teisenos įstatymo 2 straipsnio 13 dalis, pagal kurią norminis teisės aktas – įstatymas, administracinis ar kitas teisės aktas, nustatantis elgesio taisykles, skirtas individualiais požymiais neapibūdintų subjektų grupei. Viešojo administravimo subjekto veikla, apimanti norminių administracinių aktų priėmimą, vadinama administraciniu reglamentavimu.

Viešojo administravimo įstatyme administracinis reglamentavimas apibrėžtas kaip viešojo administravimo subjekto veikla, apimanti norminių administracinių aktų priėmimą įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti¹².

Atkreiptinas dėmesys, kad administraciniam reglamentavimui nepriskiriami individualūs administraciniai aktai, kurie yra vienkartiniai teisės taikymo aktai, skirti konkrečiam asmeniui ar nurodytai asmenų grupei¹³. Taigi individualūs administraciniai teisės aktai yra įstatymo normų ar kitų hierarchiškai aukštesnės pakopos norminių teisės aktų normų taikymo priemonė.

Iš teismų praktikos nagrinėjant administracinį reglamentavimą būtina paminėti tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, jog administracinio reglamentavimo veikla yra viešojo administravimo bendrąja prasme sudėtinė dalis. Norminių administracinių teisės aktų leidyba yra viešasis administravimas. Norminis administracinis aktas yra įstatymo normų taikymo aktas todėl, kad juo iš esmės nustatomi atitinkamo įstatymo normų įgyvendinimo tvarka ir sąlygos. Norminio akto paskirtis – įtvirtinti elgesio taisykles – yra laikytinas kvalifikuojamuoju, skiriamuoju požymiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, remdamasis teisės doktrina, yra nurodęs, kad norminiai teisės aktai – tai rašytine forma išreikšti teisėkūros subjektų sprendimai (oficialūs rašytiniai dokumentai), kuriuose yra teisės normų. Juose įtvirtinami bendrojo pobūdžio nurodymai tam tikrų visuomeninių santykių dalyviams, kurie orientuojami į ateitį ir numatyti taikyti daug kartų. Šie aktai adresuoti neapibrėžtam asmenų ratui arba adresuoti ratui asmenų, apibūdintų rūšiniais požymiais. Jie visada abstraktūs ir sujungia tipinėmis, rūšinėmis savybėmis panašius visuomeninius santykius, toliau veikia po realizavimo individualiuose santykiuose ir konkrečių asmenų elgesyje. Teisės aktų priskyrimas prie norminių teisės aktų grupės apibūdina jų taikymo apimtį ir privalomumą (norminiai teisės aktai turi visuotinio privalomumo pobūdį)¹⁴.

Pagrindiniai norminio administracinio akto požymiai Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje išskirti, analizuojant individualių ir norminių administracinių aktų skirtumus. Pagal šią praktiką norminiam administraciniam aktui būdingi tokie požymiai: 1) aktas sukuria elgesio taisykles – teisės normas; 2) aktas priimtas viešojo administravimo subjekto, vykdančio administracinį reglamentavimą, įgyvendinant būtent viešojo administravimo įgaliojimus, t. y. jį priėmusiam subjektui tiesiogiai realizuojant valstybės valią ir nustatant elgesio taisykles, visuotinai privalomas tam tikrų visuomeninių santykių dalyviams; 3) aktas išdėsto bendro, abstraktaus pobūdžio nuostatas, kurios sujungia tipinėmis, rūšinėmis savybėmis panašius visuomeninius santykius; 4) aktas orientuojamas į ateitį, t. y. skirtas taikyti daug kartų; jis toliau veikia po realizavimo individualiuose santykiuose ir konkrečių asmenų elgesyje; 5) aktas adresuotas neapibrėžtam asmenų ratui arba ratui asmenų, apibūdintų rūšiniais požymiais; tai, kad galima tam tikru metu nustatyti jų skaičių, nereiškia,

¹² Viešojo administravimo įstatymo 2 str. 2 d.

¹³ Viešojo administravimo įstatymo 2 str. 9 d.

¹⁴ Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, kuriai pritaria Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime.

kad aktas yra individualus; 6) aktas yra visuotinai privalomas; 7) aktas paskelbiamas laikantis nustatytos norminių teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos¹⁵.

Vertindamas administracinius aktus Viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 10 dalies, Administracinių bylų teisenos įstatymo 2 straipsnio 13 dalies ir Teritorijų planavimo įstatymo (redakcijos, galiojusios iki 2014 m. sausio 1 d.) kontekste, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra pripažinęs, kad, pavyzdžiui, bendrasis teritorijos planas atitinka Administracinių bylų teisenos įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje įtvirtintus norminio teisės akto požymius. Tai, ar konkretus specialiojo teritorijų planavimo dokumentas yra norminio ar individualaus pobūdžio, gali būti sprendžiama tik kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į šio dokumento reguliavimo apimtį ir jo pobūdį bei kitus kriterijus. Detaliuosiuose planuose neišreiškiamos abstrakčios bendrosios teisės normos (elgesio taisyklės), nes pirmiausia juose tiesiogiai nėra išreiškiami bendri nurodymai atitinkamai elgtis – šiais planais nustatomas tam tikros teritorijos juridinis statusas, kuris nėra nukreiptas individualiais požymiais neapibūdintų subjektų grupei, bet yra susijęs su toje teritorijoje vykdomos veiklos tam tikrų sąlygų nustatymu. Visas detalusis planas (ar jo atskiros dalys) visada susijęs su konkrečiu, vietos požiūriu aiškiai nustatomu (identifikuojamu) sklypu (teritorija) ir nėra skirtas individualiais požymiais neapibūdintų subjektų grupei, todėl detaliojo plano norminiu teisės aktu negalima pripažinti, nes jo požymiai neatitinka norminio teisės akto sąvokos.

Taip pat akcentuotina, kad Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje pažymima, kad viešojo administravimo subjektų priimto akto kvalifikavimo ir teisinio vertinimo negali lemti tik formalūs kriterijai. Iš administracinių teismų praktikos matyti, kad teisės akto priskyrimo administraciniam aktui klausimas sprendžiamas ne vien pagal teisės akto pavadinimą, jame nurodytą apskundimo tvarką, ar jame vartojamas sąvokas, bet pagal tikrąjį teisės akto turinį, nustatomą pagal administraciniam sprendimui būdingus požymius. Daugelis Administracinių bylų teisenos įstatymo bei Viešojo administravimo įstatymo nuostatose nurodytų viešojo administravimo subjekto priimto akto požymių yra vertinamieji, todėl kiekvienu atveju teismas, sprenddamas, ar teisės aktas, dėl kurio teisėtumo ištyrimo yra kreiptasi į administracinį teismą, gali būti pripažintas norminiu ar individualiu administraciniu aktu, būtinai turi išsiaiškinti šiame teisės akte įtvirtintų elgesio taisyklių pobūdį, subjektų ratą, kuriems taikomas aktas, aktą priėmusio subjekto statusą bei kitas akto priėmimo aplinkybes. Sprendžiant, kokio pobūdžio yra skundžiamas administracinis aktas, turi būti vertinama teisės aktą apibūdinančių požymių visuma. Tuo atveju, kai teismui ginčijamo akto pobūdis (norminis ar individualus, ar kitas) nėra akivaizdus, konkreči išvada dėl akto rūšies gali būti daroma tik įvertinus visas bylos aplinkybes bei ištyrus teismui pateiktus įrodymus¹⁶.

Taigi iš esmės administracinis reglamentavimas apima tik viešojo administravimo subjekto veiklą priimant norminius administracinius aktus, reikalingus įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2014 m. teritorijų planavimo srityje vykdamas teritorijų planavimo proceso reformą ir priėmus su tuo susijusius naujus teisės aktus¹⁷ detaliesiems planams buvo suteiktas naujas ir gana skirtingas teisinis statusas nuo to, kuris buvo iki reformos įvykdymo. Anksčiau minėtoje teismų praktikoje, kuri rėmėsi dar iki teritorijų planavimo

---

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Turima mintyje nuo 2014-01-01 įsigaliojusi nauja Teritorijų planavimo įstatymo redakcija (Žin., 2013, Nr. 76-3824).

reformos galiojusiomis teisės aktų normomis, detalieji planai išaiškinti kaip turintys tik individualiųjų teisės aktų požymių ir laikytini individualiaisiais teisės aktais. Tačiau abejotina, ar šiuo metu tokia teismų praktika vis dar gali būti laikoma aktualia ir tinkama. Pagal naujajame Teritorijų planavimo įstatyme numatytus detaliųjų planų tikslus ir uždavinius, taip pat planuojamos teritorijos ribas¹⁸ manytina, kad detaliuosius planus nuo šiol būtų galima priskirti ir norminiams teisės aktams. Taigi tokiu atveju net ir detaliųjų planų rengimo procesas galėtų būti laikomas administracinio reglamentavimo veikla ir kartu gana reikšminga architektūros viešojo administravimo sistemos dalimi.

Atsižvelgiant į tai, matyti, kad administracinių sprendimų priskyrimas konkrečiai teisės aktų rūšiai lemia ir patį viešojo administravimo veiklos pobūdį, ir su tuo susijusias viešojo administravimo subjekto pareigas ir atsakomybę.

3. Viešojo administravimo principai

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Viešojo administravimo įstatyme tiesiogiai įtvirtinta pareiga, vykdant viešojo administravimo veiklą, vadovautis šiais principais¹⁹:

1) **įstatymo viršenybės**. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;

2) **objektyvumo**. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;

3) **proporcingumo**. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus;

4) **nepiktnaudžiavimo valdžia**. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų;

5) **tarnybinės pagalbos**. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektai, rengdami administracinius sprendimus, prireikus teikia vienas kitam reikalingą informacinę ir kitokią pagalbą;

6) **efektyvumo**. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja ekonomiškai, rezultatų siekia kuo mažesnėmis sąnaudomis;

7) **subsidiarumo**. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kurio jie yra efektyviausi;

---

¹⁸ Teritorijų planavimo įstatymo 17 str. 5 d. numatyta, kad detaliųjų planų objektai yra esamos arba naujai planuojamos miestų ir miestelių dalys, jų kvartalai; esamos arba naujai planuojamos kaimų kompaktiškai užstatytos teritorijos, jų kvartalai. To paties straipsnio 6 dalyje nurodyti tokie detaliųjų planų uždaviniai: detalizuoti savivaldybės lygmens bendrajame plane ar vietovės lygmens bendrajame plane, jeigu jis parengtas, nustatytus teritorijų naudojimo privalomuosius reikalavimus; nustatyti užstatytų ir numatomų užstatyti teritorijų naudojimo reglamentus; suplanuoti optimalių planuojamos teritorijos inžinerinių komunikacijų koridorių tinklą; numatyti teritorijas socialinei infrastruktūrai; nurodyti specialiąsias žemės naudojimo sąlygas; numatyti priemones gamtos ir nekiliojamajam kultūros paveldui išsaugoti ir naudoti; numatyti teritorijas želdynų plėtrai, priemones jiems atkurti, esamų apsaugai ir naudojimui; suformuoti optimalią urbanistinę struktūrą.

¹⁹ Žr. Viešojo administravimo įstatymo 3 str.

8) **vieno langelio.** Šis principas reiškia, kad asmeniui informacija suteikiama, prašymas ar skundas priimamas ir atsakymas į juos pateikiamas vienoje darbo vietoje. Prašymą ar skundą nagrinėja ir informaciją iš savo administracijos padalinių, pavaldžių subjektų, prireikus – ir iš kitų viešojo administravimo subjektų gauna pats prašymą ar skundą nagrinėjantis ir administracinį sprendimą priimančias viešojo administravimo subjektas, nepareigodamas tai atlikti prašymą ar skundą padavusį asmenį;

9) **lygiateisiškumo.** Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinius sprendimus, turi atsižvelgti į tai, kad įstatymui visi asmenys lygūs, ir negali varžyti jų teisių ar teikti jiems privilegijų dėl jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės ir turtinės padėties, išsilavinimo, religinių ar politinių pažiūrų, veiklos rūšies ir pobūdžio, gyvenamosios vietos ir kitų aplinkybių;

10) **skaidrumo.** Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus;

11) **atsakomybės už priimtus sprendimus.** Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinius sprendimus, turi prisiimti atsakomybę už priimtų administracinių sprendimų sukeltus padarinius;

12) **naujovių ir atvrumo permainoms principas.** Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas turi ieškoti naujų ir veiksmingų būdų, kaip spręsti problemas, ir nuolat mokytis iš gerosios patirties pavyzdžių;

13) **išsamumo.** Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.

Teismų praktikoje akcentuojama, kad, tirdamas būtent norminių administracinių aktų teisėtumą, t. y. administracinio reglamentavimo veiklą, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nuolat pabrėžia teisėkūros subjektų pareigą laikytis iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylančių teisės aktų hierarchijos, teisės aktų formos imperatyvų, taip pat teisėkūros subjektų pareigą norminius administracinius aktus priimti laikantis jiems suteiktos kompetencijos ribų. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas taip pat nuosekliai pripažįsta, kad norminiai administraciniai aktai turi atitikti gero administravimo (atsakingo valdymo) ir kitus konstitucinius principus, pavyzdžiui, *proporcingumo principą*, *lygiateisiškumo principą*, *konstitucinį teisėtų lūkesčių apsaugos principą*, *įstatymo viršenybės principą*; *lex retro non agit taisyklę*; *nepiktnaudžiavimo valdžia principą*; *objektyvumo principą*. Greta minėtų principų viešojo administravimo subjektus, leidžiančius norminius administracinius aktus, saisto *pareiga užtikrinti teisinio reguliavimo aiškumą*. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, be kita ko, akcentuoja ir tai, kad įstatymų įgyvendinamasis teisinis reguliavimas turi atitikti iš konstitucinių teisinės valstybės, atsakingo valdymo principų kylančius reikalavimus, *inter alia* turi būti grindžiamas įstatymo normomis, būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, tikslus, nuoseklus ir suderintas su kitais aktualiais teisės aktais. Siekiant užtikrinti vidinę teisės sistemos darną, teisės sistemoje negali būti teisės aktų, vienu metu skirtingai reglamentuojančių tuos pačius teisinius santykius. Todėl, pakeitus ar panaikinus aukštesnės galios teisės aktą, turėtų būti keičiami ar pripažįstami netekusiais galios ir teisės aktai, įgyvendinantys pakeistąjį ar panaikintąjį teisės aktą, ir taip suderinamas teisinis reguliavimas²⁰.

---

²⁰ Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, kuriai pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime.

Trumpai paminėtini ir teismų praktikoje²¹ išryškinti kiekvieno iš viešojo administravimo principų esminiai bruožai:

- 1) **įstatymų viršenybės ir nepiktnaudžiavimo valdžia principai.** Viešojo administravimo subjekto administracinį teisinį statusą sudaro tokie elementai, kaip uždaviniai, funkcijos, teisės ir pan. Kiekvieno šio elemento vaidmuo nurodytame kontekste yra skirtingas, todėl jie negali būti tapatinami arba tam tikros analizės (sisteminės, loginės ir t. t.) būdu iš vieny išvedami kiti. Tai reiškia, kad viešojo administravimo subjekto administracinis teisinis statusas juridškai turi būti aiškiai ir konkrečiai apibrėžtas teisės aktuose. Viešojoje teisėje taikomi įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgaliojimus, kurie jiems suteikti konkrečiomis teisės aktų normomis ir svarbu, kad institucijos, vykdydamos įstatymais joms priskirtą veiklą, veiktų tik taip, kaip numato teisės aktai. Asmenys, atlikdami atitinkamus veiksmus ir siekdami įgyvendinti tam tikrus veiksmus, viliasi, kad įgaliotos valdžios institucijos veiks įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, kad tinkamai bus vykdomos teisės aktuose numatytos procedūros. Viešojo administravimo subjektas turi tik tuos įgalinimus, kurie jam konkrečiai suteikti, plečiamas kompetencijos ribų aiškinimas yra negalimas. Administracinių teismų praktika rodo, kad vieni dažniausių pažeidimų viešojo administravimo srityje yra susiję būtent su įstatymo viršenybės ir nepiktnaudžiavimo valdžia principų pažeidimu. Įstatymo viršenybės, nepiktnaudžiavimo valdžia imperatyvai ypač aktualūs administracinio reglamentavimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 punkto ir 6 straipsnio 2 dalies nuostatos suponuoja ne tik draudimą subjektui priimti norminio pobūdžio teisės aktus, jeigu tokia teisė (priimti norminio pobūdžio teisės aktus) jam nesuteikta įstatymu, bet ir pareigą priimant norminio pobūdžio aktus neviršyti įstatymų numatytų įgaliojimų. Viešojo administravimo subjektas, kuris turi teisę priimti norminius administracinius aktus įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti, šią teisę turi įgyvendinti pagal įstatymų leidėjo suteiktą kompetenciją, teisėkūros subjektui viršijus jam teisės aktais suteiktą kompetenciją ir priėmus norminį administracinį aktą, kurį jis nėra įgaliotas priimti, kartu būtų pažeistas ir Konstitucijos preambulėje įtvirtintas teisinės valstybės principas. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas įstatymo viršenybės principo taikymo kontekste dažnai akcentuoja iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantį teisės aktų hierarchijos imperatyvą. Iš konstitucinio teisinės valstybės principo, kitų konstitucinių imperatyvų kyla reikalavimas įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams paisyti iš Konstitucijos kylančios teisės aktų hierarchijos. Šis reikalavimas, be kita ko, reiškia, kad draudžiama žemesnės galios teisės aktais reguliuoti tuos visuomeninius santykius, kurie gali būti reguliuojami tik aukštesnės galios teisės aktais, taip pat kad žemesnės galios teisės aktuose draudžiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytoju aukštesnės galios teisės aktuose. Atskleidžiant teisėkūros, kurioje būtina remtis specialiomis žiniomis ar specialia (profesine) kompetencija, ir įstatymo viršenybės principo santykį pabrėžiama, kad nėra paneigta galimybė įgalioti atitinkamą instituciją reguliuoti tam tikrus santykius ar vykdyti atitinkamas funkcijas, laikantis reikalavimo, jog tai gali būti pavedama tik tokiai institucijai,

---

²¹ Ibid.

kuri vykdo tokias funkcijas ir (arba) turi tokius kitus įgaliojimus, susijusius su jai priskirtų funkcijų vykdymu (t.y. tokios institucijos funkcijos yra artimos pavedamoms funkcijoms);

- 2) **teisėtumo principas.** Tuo atveju, kai nustatoma, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas teisės aktą, veikė be teisinio pagrindo ir viršijant kompetenciją, tokio priimto akto motyvų vertinti nebereikia. Administracinis aktas, kuris yra priimtas be teisinio pagrindo, negali būti pagrįstas teisės akto reikalavimais ir motyvais, nes nėra teisės akto, leidžiančių jį priimti, nėra teisės akto, nustatančių tokio akto reikalavimus, jų priėmimo procedūrą, todėl negali būti veikiant *ultra vires* priimto administracinio akto teisėtų priėmimo motyvų. Viešojo administravimo subjektai, taikydami įstatymo viršenybės principą, negali ignoruoti sisteminio teisės aiškinimo. Nepaneigiant Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje įtvirtinto įstatymo viršenybės principo, viešojo administravimo subjektai, taikydami teisę, neabejotinai susiduria ir su teisės interpretavimu. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad, įgyvendinant teisės normas, teisė turi būti aiškinama sistemiskai. Jeigu tai nėra daroma, kyla teisinių klaidų darymo galimybė. Nors savivaldybė yra viešojo administravimo subjektas, kuris pagal Viešojo administravimo įstatymo 6 straipsnio 2 dalį turi teisę priimti norminius administracinius aktus įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti, ši teisė turi būti įgyvendinama pagal įstatymų leidėjo suteiktą kompetenciją. Savivaldybių savarankiškumo ir veiklos principas nėra absoliutus ir jis neatleidžia viešojo administravimo teisės ir pareigas turinčio subjekto (savivaldybės tarybos) nuo pareigos laikytis visų kitų viešosios teisės principų, taip pat teisėtumo principo;
- 3) **objektyvumo principas.** Laikantis objektyvumo principo viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti tikrąsias faktines aplinkybes, kurios nustatomos išaiškinus visas aplinkybes, turinčias reikšmės priimant sprendimą ir kritiškai, nešališkai vertinant įrodymus. Įstatymo viršenybės ir objektyvumo principai lemia viešojo administravimo subjekto pareigą priimant sprendimus veikti pagal teisės aktuose jiems nustatytas teises ir pareigas, bei savo sprendimą pagrįsti tokiu būdu, jog nekiltų abejonių dėl šio sprendimo rezultato. Objektyvumo kriterijus pagal Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 2 punktą yra taikomas viešojo administravimo veiklai, viešajam reglamentavimui kaip procesui, o ne konkrečios teisės normos turiniui;
- 4) **proporcingumo principas.** Proporcingumo principas yra reikšmingas tiek vertinant viešojo administravimo subjekto priimtus individualius administracinius aktus, ypač susijusius su sankcijų skyrimu ir asmenų teisių bei laisvių ribojimu, tiek norminius administracinius aktus. Proporcingumo principas, be kita ko, įtvirtintas ir Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje kaip teisėkūros principas, išreiškiantis imperatyvius reikalavimus, keliamus teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą. Šis principas reiškia, kad pasirinktos teisinio reguliavimo priemonės turi sudaryti kuo mažesnę administracinę ir kitokią našą, nevaržyti teisinių santykių subjektų daugiau, negu to reikia teisinio reguliavimo tikslams pasiekti;
- 5) **tarnybinės pagalbos principas.** Viešojo administravimo subjekto bendradarbiavimas yra grindžiamas tarnybinės pagalbos principu. Jis reiškia,

- kad viešojo administravimo subjektai, rengdami administracinius sprendimus, prireikus teikia vienas kitam reikalingą informacinę ir kitokią pagalbą²²;
- 6) **efektyvumo principas.** Administracinių teismų praktikoje dėl šio principo taikymo kalbama retai. Vis dėlto teismų praktikoje ir šio principo atžvilgiu buvo kvestionuojamas norminio administracinio akto dalies teisėtumas;
  - 7) **subsidiarumo principas.** Subsidiarumo principu Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje paprastai grindžiamas gautų asmenų prašymų persiuntimas kompetentingai institucijai;
  - 8) **vieno langelio principas.** Jis apima du esminius aspektus: pirma, asmens kreipimosi išnagrinėjimą iš esmės vienoje darbo vietoje, antra, viešojo administravimo subjekto savarankiškai atliekamą informacijos susirinkimą;
  - 9) **lygiateisiškumo principas.** Šis principas reikalauja, kad teisėje pagrindinės teisės ir pareigos būtų įtvirtintos visiems vienodai; šis principas reiškia žmogaus prigimtine teisė būti traktuojamam vienodai su kitais, įpareigoja vienodus faktus vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, bet nepaneigia to, kad įstatymu gali būti nustatytas nevienodas teisinis reguliavimas tam tikrų asmenų kategorijų, esančių skirtingose padėtyse, atžvilgiu. Lygybės principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika atskleidžia, jog lygiateisiškumo principas ypač reikšmingas, vertinant norminių administracinių aktų teisėtumą, t. y. administracinio reglamentavimo srityje. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ne kartą yra konstatavęs, kad norminis administracinis aktas pažeidžia lygiateisiškumo principą ir pripažino šį aktą (jo dalį) neteisėtą;
  - 10) **skaidrumo principas.** Visuotinai pripažįstama, kad skaidrumas, kaip viešosios valdžios institucijų ir pareigūnų veiklos principas, suponuoja informacijos sklaidą ir komunikavimą, atvirumą ir viešumą (tiek, kiek tai nekenkia kitoms teisės saugomoms vertybėms), atskaitingumą atitinkamai bendruomenei ir sprendimus priimančių pareigūnų atsakomybę už tuos sprendimus, taip pat tai, kad priimami sprendimai turi būti pagrįsti, aiškūs, kad juos prireikus būtų galima racionaliai motyvuoti; kiti asmenys turi turėti galimybę tuos sprendimus nustatytą tvarka ginčyti. Skaidrumas sietinas su dalyvaujama demokratija, informacijos laisve, galimybe piliečiams ir kitiems asmenims kritikuoti valdžios įstaigų veiklą. Viešojo administravimo subjektų pareiga vadovautis skaidrumo principu lemia, kad, net ir konstatavus viešojo administravimo subjektą neturėjus pareigos konsultuotis su suinteresuotais asmenimis, kaip tai suprantama Viešojo administravimo įstatymo 7 straipsnio 1 dalies prasme, viešojo administravimo subjektas turi pareigą informuoti visuomenę apie savo veiklą, jog nebūtų sudaryta situacija, kai visuomenė neturi informacijos apie viešojo administravimo subjekto veiklą²³;

---

²² Tarnybinės pagalbos teikimo atvejai ir tvarka yra nustatyti pačiame Viešojo administravimo įstatyme, žr. šio įstatymo 37–40 str.

²³ Taigi Viešojo administravimo įstatymo 7 str. įtvirtinta pareiga tartis dėl administracinių sprendimų priėmimo yra skaidrumo principo sudėtinė dalis.

- 11) **atsakomybės už priimtus sprendimus principas.** Šis principas, be kita ko, taikomas pagrindžiant valstybės tarnautojų tarnybinę atsakomybę už jų padarytus nusižengimus, priimant administracinius sprendimus;
- 12) **naujovių ir atvirumo permainoms principas.** Naujovių ir atvirumo permainoms principas, kaip ir atsakomybės už priimtus sprendimus, lygiateisiškumo bei skaidrumo principai, Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje įtvirtinti visai neseniai²⁴. Šių principų įtvirtinimu siekta teisinio aiškumo ir pagrįstumo atliekant viešojo administravimo subjektų veiklos teisinį reglamentavimą²⁵. Projekto rengėjų nuomone, praktikoje viešojo administravimo subjektai vadovaujasi ir Valstybės tarnybos įstatyme nustatytais bendroju lygiateisiškumo, skaidrumo ir asmeninės atsakomybės už priimtus sprendimus principais, kurie nėra įtvirtinti ir atskleisti viešojo administravimo aspektu. Svarbu, kad Valstybės tarnybos įstatymas taikomas tik valstybės tarnautojams, o viešojo administravimo subjektu laikoma ir valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga, valstybės ar savivaldybės įmonė, viešoji įstaiga, kurios savininkė ar dalininkė yra valstybė ar savivaldybė, bei asociacija, įgaliota atlikti viešąjį administravimą. Taip pat, atsižvelgiant į šiuolaikines permainas ir didėjančius reikalavimus viešajam administravimui, yra aktualus ir visais valdymo lygmenimis taikomas naujovių ir atvirumo permainoms principas, įtvirtintas Europos inovacijų ir geresnio valdymo vietos lygmeniu strategijoje²⁶;
- 13) **lex retro non agit principas.** Šis principas būtų pažeistas tais atvejais, kai nustatomu teisiniu reguliavimu įsiterpiama į jau susiformavusius ir užbaigtus teisinius santykius, taip pat kai tam tikros teisės normos taikomos faktams, kurie atsirado iki šių teisės normų įsigaliojimo. Šis principas aktualus ir administracinio reglamentavimo veikloje, nes norminio administracinio akto nuostatomis negali būti įtvirtinta situacija, kuri būtų nesuderinama su *lex retro non agit* principu, t. y. negali būti nustatytas toks teisinis reguliavimas, kuris pažeistų asmenų teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius ir kuris šiems asmenims nesudarytų galimybės žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, kad šie asmenys galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus.

Todėl, remiantis tiek minėta teismų praktika ir joje akcentuojamais principais, kuriais vadovaujantis turi būti vykdomas administracinis reglamentavimas, tiek principais, įtvirtintais Viešojo administravimo įstatyme, šiame darbe tirama architektūros viešojo administravimo sistemos kokybė ir pateikiamos jos tobulinimo gairės būtent minėtų principų kontekste, kurie sudaro pagrindines prielaidas užtikrinti kokybišką ir efektyvų viešojo administravimo sistemos funkcionavimą.

Mokslinėje literatūroje taip pat pabrėžiama, kad bet kurios teisės šakos veiksmingumo savybę apibūdina tai, ar teisinis reglamentavimas ir jo normų taikymas leidžia pasiekti norimą rezultatą. Administracinės teisės apimamų socialinių santykių reguliavimo tikslai yra įvairūs. Pats bendriausias – asmenų ir jų grupių privačių poreikių, visuomenės ir

---

²⁴ Šie viešojo administravimo principai buvo įtvirtinti Viešojo administravimo įstatyme 2014 m. birželio 12 d. priėmus Viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 2, 3, 19, 20 ir 34 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 14¹ straipsniu įstatymą (TAR, 2014-06-26, Nr. 9160).

²⁵ Žr. Viešojo administravimo įstatymo 3, 19, 20 ir 34 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 14(1) straipsniu įstatymo projekto aiškinamąjį raštą.

²⁶ Patvirtinta Europos Tarybos ministrų kabineto 2008 m. Išsamiau žr. *The Strategy for Innovation and Good Governance at Local Level* (<http://www.osce.org/eea/86380?download=true>).

valstybės viešųjų interesų tinkamiausias suderinimas įgyvendinant valstybės vykdomąją valdžią. Konkrečiau tai yra gero viešojo administravimo siekis, būtina sąlyga užtikrinti visuomenės narių ekologinį, kelių eismo ir kitokį viešąjį saugumą, įgyvendinti asmenų turinius ir kitokius įstatymo ginamus interesus. Administracinės teisės veiksmingumo (rezultatyvumo) svarbiausios prielaidos yra visiškai aiškios. Pirmiausia tai profesionali, atsakinga ir sąžininga teisėkūra – priėmimas Seime nepriekaištingų socialinio teisingumo ir teisinės technikos prasme administracinės srities įstatymų, jų pakeitimų ir papildymų. Tobuli, be ryškesnių spragų administracinės teisės įstatymai, apimantys įvairias teisinio reglamentavimo reikalaujančių viešųjų socialinių santykių grupes, sudaro šios teisės šakos stuburą, kurio neturėtų iškreipti įstatymams įgyvendinti skirti norminiai administraciniai aktai. Kita šakos normų veiksmingumo sąlyga – teisės nustatytų pagrįstų ir protingų imperatyvų laikymasis, kitaip tariant, teisinio nihilizmo neleistinumas tiems administracinės teisės subjektams, kuriems šie imperatyvai yra nustatyti²⁷.

4. Architektūra kaip viešojo administravimo sistemos sritis

Suformuotoje teisėms praktikoje²⁸ akcentuojama, kad viešojo administravimo administracinio reglamentavimo sričiai itin aktualus Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas²⁹, kuris nustato teisėkūros principus, teisėkūros stadijas, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų teisėkūroje dalyvaujančių asmenų teises ir pareigas³⁰. Pažymima ir tai, kad administracinių teisinių santykių ir viešojo administravimo subjektų įvairovė lemia ne tik Viešojo administravimo įstatymo, bet ir atskirų viešojo administravimo subjektų veiklą reguliuojančių teisės aktų svarbą. Kiekvienas viešojo administravimo sistemos subjektas, atlikdamas jam priskirtas funkcijas, vadovaujasi ne tik bendroju Viešojo administravimo įstatymu, bet ir tą viešojo administravimo sritį, kurioje vykdyti viešąjį administravimą jam suteikta kompetencija, reglamentuojančiais specialiais įstatymais, ir su šių įstatymų įgyvendinimu susijusiais įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu ir kt.).

Taigi architektūros viešojo administravimo sistemos analizei, be pirmiau minėto Viešojo administravimo įstatymo ir Teisėkūros įstatymo, yra aktualūs ir kiti, konkrečiai architektūros veiklai reguliuoti skirti norminiai administraciniai teisės aktai.

Kadangi šiame darbe nagrinėjama būtent architektūros viešojo administravimo sistema, toliau analizuojami teisės aktai, kuriuose konkrečiai reguliuojami architektūros sričiai skirti teisiniai santykiai ir kurių kontekste atsiskleidžia pagrindiniai šios viešojo administravimo sistemos ypatumai bei trūkumai. Kartu akcentuotina tai, kad architektūros sąvoka yra gana plati ir apima įvairias veiklos sritis, reguliuojamas skirtingų teisės aktų. Todėl būtina apsibrėžti šiame darbe vartojamą architektūros sąvoką bei jos turinį, remiantis aktualiais

---

²⁷ Tačiau mokslinėje literatūroje kartu pažymima, kad minėtų Lietuvos administracinės teisės veiksmingumo prielaidų nurodymas yra labiau teoriniai svarstymai ir būtų naivu manyti, kad šiandieninės Lietuvos teisėkūros ir jos aktų taikymo realybė sparčiai artėja idealaus modelio link. Šiame kelyje yra nemažai kliūčių, deja, dauguma jų – subjektyvaus pobūdžio. Žr. Andruškevičius, A. *Administracinė teisė, Bendrieji teorijos klausimai, Valdymo aktų institutas, Ginčo santykių jurisprudenciniai aspektai*. VĮ Registrų centro Teisinės informacijos departamentas. Vilnius, 2008. 350 p.

²⁸ Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, kuriai pritaria Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime.

²⁹ Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas, 2012 m. rugsėjo 18 d. įstatymo Nr. XI-2220 redakcija (Žin., 2012, Nr. 110-5564).

³⁰ Teisėkūros pagrindų įstatymo 1 str. 1 d.

teisės aktais, nes, vadovaujantis šia architektūros sąvoka, pateikiamas tolesnis architektūros viešojo administravimo sistemos vertinimas.

Kaip minėta, architektūros sąvoką galima rasti skirtinguose teisės aktuose. Architektūros įstatym³¹ numatyta architektūros sąvoka apibrėžiama kaip funkcinis, erdvinis ir vizualiai suvokiama meninis statinių, urbanistinių kompleksų ir kraštovaizdžio formavimas³². Įsigaliojus Architektūros įstatymui, Statybos įstatyme³³ buvusi architektūros sąvoka suderinta su Architektūros įstatyme esančia architektūros sąvoka ir ją tik atkartoja. Pažymėtina, kad Statybos įstatyme pateikta ir atskira statinio architektūros sąvoka³⁴, kurios nėra Architektūros įstatyme. Grįžtant į Architektūros įstatymą, jame taip pat galime rasti ir urbanistikos³⁵ sąvoką, kuri apibūdinama kaip architektūros šaka, kurios pagrindiniai objektai – urbanizuotų (urbanizuojamų) teritorijų, urbanistinių kompleksų erdvinė aplinka, urbanistinė struktūra³⁶, urbanistinė erdvė³⁷ ir jų formuojantys užstatymo sprendiniai.

Taigi, kadangi specialus ir tiesiogiai architektūrą reguliuojantis įstatymas yra būtent Architektūros įstatymas, įsigaliojęs nuo 2017 m. lapkričio 1 d., jame įtvirtintos sąvokos ir normos turėtų būti vertinamos kaip išieitinės ir pagrindinės normos, kuriomis remiantis kituose įstatymuose bei įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nuo šiol turėtų būti parenkamos ar keičiamos atitinkamos normos, skirtos būtent architektūros sąvokoms apibrėžti ir teisiniams santykiams reguliuoti.

Remiantis minėtomis sąvokomis, šiame darbe daugiausia dėmesio skiriama teisės aktams, kurie susiję būtent su statinių architektūros viešuoju administravimu bei urbanistinių kompleksų (teritorijų planavimo objektų) formavimo viešuoju administravimu. Šiame darbe atskirai nėra analizuojama kraštovaizdžio formavimo kaip architektūros šakos, viešojo administravimo problematika, nes, tyrėjų nuomone, ši sritis iš dalies patenka į pirmųjų dviejų architektūros šakų viešojo administravimo sistemos blokus, kita vertus, šių architektūros šakų išskirti kaip atskirą viešojo administravimo sritį būtų neįtgi sunku, nes kol kas kraštovaizdžio formavimui nėra skiriama pakankamai dėmesio teisinio reguliavimo požiūriu ir apskritai nėra susiformavusios aiškios atskiros viešojo administravimo struktūros ir veiklos šioje architektūros srityje.

Taigi aptartose pagrindinėse dviejose architektūros srityse yra priimti šie pagrindiniai įstatymai – tai minėtas Architektūros įstatymas, Statytos įstatymas ir Teritorijų planavimo įstatymas³⁸, taip pat aktualus yra Vietos savivaldos įstatymas³⁹ ir Architektūrų rūmų įstatymas⁴⁰ bei juos įgyvendinantys norminiai teisės aktai, kurie konkrečiai analizuojami atskirose šio tyrimo dalyse.

Pažymėtina tai, kad Architektūros įstatyme įtvirtintos ir kitos architektūros viešojo administravimo sistemai svarbios normos. Šio tyrimo aspektu ypač aktualios Architektūros

---

³¹ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017, Nr. 10247).

³² Architektūros įstatymo 2 str. 3 d.

³³ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788).

³⁴ Statybos įstatymo 2 str. 1 d. numatyta, kad statinio architektūra – tai statinio, kaip meno kūrinio, vidaus erdvės ir išorės pavidalas, statinio dalių išdėstymas, jų formų meninė išraiška ir visų statinio elementų tarpusavio santykis

³⁵ *Ibid*, 2 str. 6 d.

³⁶ Urbanistinė struktūra – gyvenamųjų vietovių struktūrinių elementų išdėstymo ir funkcionavimo ypatumų visuma. Žr. Architektūros įstatymo 2 str. 9 d.

³⁷ Urbanistinė erdvė – tam tikras kultūrinės, socialinės, ekonominės funkcijas turinti žmogaus sukurta erdvė, apibūdinama meniniais erdvės formavimo principais ir parametrais. Žr. Architektūros įstatymo 2 str. 7 d.

³⁸ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 2013, Nr. 76-3824).

³⁹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (Žin., 1994, Nr. 55-1049).

⁴⁰ Lietuvos Respublikos architektūrų rūmų įstatymas (Žin., 2006, Nr. 134-5063).

įstatymo normos, kuriose įtvirtinta viešojo administravimo subjektų kompetencija architektūros srityje. Ši kompetencija išsamiau aptariama atskirose tyrimo dalyse analizuojant konkrečių viešojo administravimo subjektų veiklą. Šioje dalyje verta paminėti tai, kad visi viešojo administravimo subjektai pagal Architektūros įstatymą, vykdydami jiems pavestas funkcijas, privalo vadovautis savo veikloje architektūros plėtros kryptimis, įtvirtintomis pastarajame įstatyme, t. y.:

- 1) siekti geresnės visuomeninių pastatų architektūros kokybės;
- 2) skatinti privataus sektoriaus keliamus reikalavimus architektūros kokybei;
- 3) siekti architektūros kokybės ir efektyvios statybos darnos;
- 4) siekti inovatyvios architektūros, kuriančios sveiką, visuomenės gerovei palankią ir darnią aplinką;
- 5) planuojant teritorijas, prioritetą skirti urbanistikos kokybei, statinių, gamtinio ir urbanistinio kraštovaizdžio dermei;
- 6) sudaryti geresnės Lietuvos architektūros propagavimo šalyje ir užsienyje sąlygas;
- 7) saugoti ir plėtoti nekilnojamąjį architektūrinį, urbanistinį ir etnokultūrinį paveldą;
- 8) skatinti Lietuvos architektų profesinę veiklą;
- 9) stiprinti visuomenės supratimą apie architektūros kokybės reikšmę;
- 10) stiprinti architektūros studijų kokybę⁴¹.

Minėtos architektūros plėtros kryptys galėtų būti laikomos antriniais (specialiaisiais) viešojo administravimo principais, skirtais būtent architektūros viešojo administravimo sričiai ir daugiau šio administravimo (kartu ir priimamų teisės aktų) turiniui, bet ne procedūroms ir formai, t. y. architektūros plėtros kryptys nurodo gaires, kaip įvairiomis priemonėmis ir įvairiose srityse siekti architektūros kokybės, kuri iš esmės gali būti laikoma galutiniu architektūros viešojo administravimo veiklos tikslu. Taigi šiame darbe atliekama architektūros viešojo administravimo sistemos analizė būtent ir nukreipta rasti tuos šios viešojo administravimo sistemos ir konkrečių viešojo administravimo subjektų veiklos trūkumus, kurie sudaro esmines kliūtis siekti architektūros kokybės, įvardytos architektūros plėtros kryptyse.

5. Viešojo administravimo subjektų diskrecijos ribos

Šio tyrimo kontekste taip pat verta užsiminti ir apie tai, kad tarp viešojo administravimo subjektų vykdomos veiklos, t. y. jiems suteiktos kompetencijos įgyvendinimo, griežtai laikantis Konstitucijos ir įstatymų bei viešojo administravimo principų, viena vertus, bei diskrecijos teisės⁴² įgyvendinimo, kita vertus, yra glaudi sąsaja.

Neabejotinai viešojo administravimo subjektus saisto pareiga jokiais veiksmais ar priimamais sprendimais nepažeisti imperatyvių teisės aktų normų ir veikti tik pagal įstatymuose nustatytus konkrečius šių viešojo administravimo subjektų įgaliojimus. Šį būtent viešojo administravimo veiklai būdingą išskirtinį požymį yra akcentavęs ir jo turinį išaiškinęs Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas. Jis konstatavo, kad viešojoje teisėje veikia teisinio reguliavimo principas „Galima tai, kas leista“, pagal kurį viešosios teisės subjektai negali laisvai pasirinkti savo elgesio varianto, jie turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems suteikti konkrečių įstatymų, ir savo veikloje negali peržengti šių įgalinimų ribų. Viešojo administravimo subjektų veiksmai, atlikti viršijus įstatyminių įgalinimų (kompetencijos) ribas

---

⁴¹ Žr. Architektūros įstatymo 14 str. 2 d.

⁴² Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, kuriai pritaria Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime.

(*ultra vires*), yra pagrindas tokius veiksmus laikyti neteisėtais. Viešąjį administravimą vykdančių subjektų veikloje bendroji pareiga elgtis rūpestingai ir atidžiai negali būti supriešinama su pareiga laikytis šių veiklų reglamentuojančių įstatymų reikalavimų ir juos vykdyti. Ar viešosios teisės subjektas elgėsi rūpestingai ir atidžiai, turi būti vertinama pagal tai, kaip tiksliai jis laikėsi jo veiklų reglamentuojančių įstatymų reikalavimų⁴³.

Tačiau minėtas viešojo administravimo subjektų veikimo laisvę ribojantis principas – „Galima tik tai, kas leista“ – nepaneigia viešojo administravimo subjektų teisės ir kartu pareigos⁴⁴ pasinaudoti diskrecija tais atvejais, kai yra tokia būtinybė. Mokslinėje literatūroje pabrėžiama, kad diskrecija negali būti tapatinama su laisve ir ji nėra privilegija laisvai rinktis iš keleto „teisėtų“, t. y., neprieštaraujančių teisės akto raidei, sprendimų. Ji susijusi su teisės taikytojo pareiga atrasti ir motyvuoti teisingiausią ar bent jau geriausią galimybę įtvirtinančių sprendimų. Diskrecija kaip teisinė galia suponuota pareigos priimti sprendimų. Viešojo administravimo subjektai ir teismai pagal jiems priskirtą kompetenciją turi teisinę pareigą priimti sprendimus (teisės taikymo aktus), kuriais veikiamos subjektinės asmenų teisės. Pirmieji turi tokią pareigą spręsdami klausimus, susijusius su subjektinių teisių patvirtinimu, įgyvendinimu ar ribojimu, atlikdami viešojo administravimo funkcijas, antrieji – spręsdami teisinį konfliktą⁴⁵.

Kartu verta akcentuoti, kad diskrecijos teisė nepaneigia viešojo administravimo subjektų pareigos savo veikloje vadovautis viešojo administravimo principais ir šie subjektai, naudodamiesi diskrecija, negali pažeisti nei įstatymo viršenybės, nei teisėtumo principų ir negali viršyti savo kompetencijos. Diskrecijos teisė skirta tik padėti tinkamai įgyvendinti viešojo administravimo funkcijas (t. y. konkrečioje situacijoje priimti teisingiausius administracinius sprendimus) ir turi būti taikoma būtent vadovaujantis viešojo administravimo principais⁴⁶. Taigi diskrecijos teisės įgyvendinimo tikslai neatsiejami nuo viešojo administravimo principų taikymo tikslų.

Kaip paaikškinta mokslinėje literatūroje, viešojo administravimo subjektams, taikantiems teisę, taip pat neretai tenka priimti gana sudėtingus vertybinius sprendimus⁴⁷. Negalima pamiršti teisės normos „atviros srities“ problemos, susijusios ir su kalbos priemonių ribotumu, ir su neapibrėžiama įvairove gyvenimo atvejų, kuriems visiems detalčiai reglamentuoti neįmanoma sukurti teisės normų. Teisės taikytojas neretai susiduria su abstrakčiomis teisės

---

⁴³ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. kovo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-323-624/2015.

⁴⁴ Mokslinėje literatūroje pabrėžiama, kad kardinaliai skiriasi požiūriai: arba teigiama, kad teisės taikytojų diskrecijai turi būti paliekama kuo mažiau sprendimo laisvės, taip išvengiant piktnaudžiavimo ir savivalės, arba priešingai – kad diskrecijos laisvė šiems subjektams būtina ir turi būti gana plati, nes daugelis santykių negali būti vienareikšmiškai ir išsamiai sureguliuoti teisės normomis. Žr. Arvydas Andruškevičius, Laura Paškevičienė. *Viešojo administravimo teisiniai pagrindai*. VĮ Registrų centras. Vilnius, 2011.

⁴⁵ Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, kuriai pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime.

⁴⁶ Vertybiniai kriterijai, taigi ir teisės principai yra abstrakčios elgesio taisyklės, todėl juos taikyti konkrečiam teisiniam santykiui reikalingas aiškinimas ir teisinė argumentacija. <...> teisės principas yra abstraktus elgesio modelis, o jo taikymas *per se* yra diskrecijos dalykas, todėl negali būti laikomas konkrečiu diskrecijos apribojimu. <...> Teisės principai gali kreipti tam tikra linkme, t. y. veikti taip, kaip jie veikia ir bet kokių kitų teisiųjų santykių dalyvių elgesį, tačiau ne konkrečiai nustatyti diskrecijos ribas. <...> Vadinasi, principai laikytini ne tiek diskreciją ribojančiais veiksniais, kiek ta teisinės sistemos sritimi, kurioje diskrecija gali būti panaudota. Žr. plačiau: Andruškevičius, A., Paškevičienė, L. *Viešojo administravimo teisiniai pagrindai*. VĮ Registrų centras. Vilnius, 2011.

⁴⁷ Palyginus teisės principus, taikomus teismo ir viešojo administravimo subjekto veiklai, matyti, kad yra gana daug panašumų: tiek teismo, tiek pareigūno veiklai taikomi tie patys nešališkumo, lygiateisiškumo, teisingumo, protingumo ir kiti bendrieji teisės principai. Žr. plačiau: Andruškevičius, A. Paškevičienė, L. *Viešojo administravimo teisiniai pagrindai*. VĮ Registrų centras. Vilnius, 2011.

normomis arba su situacijomis, kurios apskirtai nėra sureguliuotos teisės normomis. Taigi diskrecija skirta padėti viešojo administravimo ar jo kontrolės subjektui įvykdyti jam tenkančią teisinę pareigą priimti sprendimą dėl subjektinės teisės. Ji yra ta priemonė, kuri užtikrina, kad teisės taikymo aktas būtų priimtas kiekvienu atveju, net kai nėra įmanoma teisės norma nustatytos taisyklės aiškiai ir nedviprasmiškai pritaikyti konkrečiam gyvenimo atvejui ar kai kliūtimi teisės taikymo aktui priimti tampa teisės spragos⁴⁸.

Pažymėtina ir tai, kad specialiai suteikiančios diskrecijos galią teisės normos dažnai net nėra formuluojamos teisės aktuose. Tačiau diskrecijos galią suteikiančios normos nebuvimas viešojo administravimo subjekto kompetencijų apibrėžiančių normų sąraše savaime nereiškia, kad jis diskrecijos neturi. Nors administravimo subjektams galioja taisyklė „Privalu atlikti tai, ką nustato įstatymas“, ši taisyklė neturėtų būti taikoma „mechaniskai“, t. y. tik formaliai vykdant įgaliojimus taikant teisę. Diskrecijos galia apima pareigą protingai vertinti faktines teises aplinkybes, taip pasiekiant teisingą sprendimą konkrečiu atveju. Taigi diskrecijos galios turėjimui net nėra būtinas jos suteikimas konkrečia norma, nes diskreciją savaime suponuoja teisės norma, sudaranti galimybes teisės taikytojui priimti sprendimą tam tikru klausimu. Subjektas, turintis įgaliojimą priimti sprendimą, visada turi didesnio ar mažesnio lygio diskreciją faktų vertinimo ir teisės normų taikymo procese⁴⁹.

Kadangi šiame tyrime analizuojamas ir individualių administracinių aktų priėmimas kaip viena iš viešojo administravimo veiklų, diskrecijos teisės įgyvendinimo klausimas tampa aktualus būtent šioje srityje ir plačiau apie jį yra kalbama kituose skyriuose.

II. VALSTYBĖS LYGMUO

Architektūros viešojo administravimo sistemoje valstybės lygmeniu didžiausią vaidmenį atlieka ir pirmiausia nagrinėtinos ministerijos ir jų veikla bei funkcijos, t. y. Aplinkos ministerija ir Kultūros ministerija. Kitos ministerijos ir institucijos dalyvauja architektūros viešojo administravimo veikloje, tačiau fragmentiškai ir (arba) daugiau specializuotose srityse, įgyvendindamos atskiras specialiąsias įstatymų normas, pavyzdžiui, Ūkio ministerija, Susisiekimo ministerija, Teisingumo ministerija, Žemės ūkio ministerija, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija, nacionalinių ir regioninių parkų direkcijos, kt. Kadangi architektūros viešojo administravimo sistemoje specialiųjų normų įgyvendinimo kokybės klausimas savaime yra gana platus, kompleksiškas ir specifiškas, reikalaujantis ir specialiųjų tyrimo metodų bei žinių, šiame darbe jis nėra analizuojamas, ir manytina, kad būtų tikslinga ateityje atlikti atskirą tyrimą, skirtą būtent šiems klausimams aptarti viešojo administravimo kokybės požiūriu.

---

⁴⁸ Andruškevičius, A., Paškevičienė L. *Viešojo administravimo teisiniai pagrindai*. VĮ Registrų centras. Vilnius, 2011. P. 227-249.

⁴⁹ Ibid.

1. Aplinkos ministerija kaip architektūros viešojo administravimo sistemos dalis

1.1. Aplinkos ministerijos teisinis statusas

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nuo 2017 m. lapkričio 1 d. įsigaliojusiam Architektūros įstatyme numatyta specialioji Aplinkos ministerijos kompetencija būtent architektūros srityje, kuri anksčiau nebuvo vieningai įtvirtinta jokiam konkrečiame teisės akte, t. y. šiame įstatyme numatyta, kad Aplinkos ministerija:

- 1) laikydamasi architektūros plėtros kryptių, formuoja teritorijų planavimo, urbanistikos, architektūros ir statybos politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą;
- 2) teikia rekomendacijas savivaldybėms architektūros srityje savivaldybės teritorijoje;
- 3) suderinusi su Lietuvos Respublikos architektų rūmais, tvirtina statinių projektavimo ir teritorijų planavimo dokumentų rengimo darbų kainų skaičiavimo rekomendacijas;
- 4) atlieka kompetentingos institucijos funkcijas Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo nustatyta tvarka pripažįstant užsienyje įgytas architektų profesines kvalifikacijas;
- 5) atlieka kitas šiame ir kituose architektų profesinę veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytas funkcijas⁵⁰.

Taigi Aplinkos ministerija – pagrindinė architektūros viešojo administravimo sistemos grandis – institucija, veikianti daugiausia architektūros viešojo administravimo procedūros – administracinio reglamentavimo srityje.

1.2. Aplinkos ministerijos vykdomos viešojo administravimo funkcijos

Bendruoju atveju Aplinkos ministerija atlieka pagrindines viešojo administravimo funkcijas teritorijų planavimo ir statybos srityse, kurias reguliuoja Teritorijų planavimo įstatymas ir Statybos įstatymas.

Pagal Teritorijų planavimo įstatymą Aplinkos ministerija:

- 1) formuoja valstybės politiką ir koordinuoja jos įgyvendinimą teritorijų planavimo, teritorinės sanglaudos ir urbanistinio vystymo srityse;
- 2) organizuoja valstybės teritorijos bendrojo plano, valstybės teritorijos dalių bendrųjų planų ir valstybės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimą;
- 3) tvirtina biosferos poligonų, atkuriamųjų ir genetinių sklypų ribų planus, valstybinių draustinių tvarkymo planus, taip pat tvirtina kitus specialiojo teritorijų planavimo dokumentus;
- 4) rengia teritorijų planavimo politikai formuoti ir šiam įstatymui įgyvendinti reikalingus teisės aktus, metodinius nurodymus, metodines rekomendacijas ir teritorijų planavimo normas teritorijų planavimo dokumentams rengti, kiek tai reikalinga šio įstatymo vienodam taikymui ir aiškinimui;
- 5) išduoda teritorijos planavimo sąlygas šio įstatymo nustatytais atvejais;
- 6) informuoja šio įstatymo ir Vyriausybės nustatyta tvarka visuomenę apie teritorijų planavimo procesą ir priimamus sprendimus, sudaro sąlygas visuomenei dalyvauti teritorijų planavimo procese;

---

⁵⁰ Architektūros įstatymo 15 str. 1 d.

- 7) atlieka valstybės teritorijos bendrojo plano ir valstybės teritorijos dalių bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo stebėseną;
- 8) rengia šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus;
- 9) rengia teisės aktus, metodinius nurodymus, metodines rekomendacijas ir teritorijų planavimo normas teritorijų planavimo dokumentams rengti;
- 10) tvirtina Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisykles;
- 11) nustato planavimo sąlygų išdavimo tvarką;
- 12) dalyvauja Teritorijų planavimo komisijos veikloje ir derina teritorijų planavimo dokumentus;
- 13) valdo Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo stebėsenos informacinę sistemą;
- 14) tvirtina Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo stebėsenos informacinės sistemos nuostatus;
- 15) nustato Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinį ir stebėsenos atlikimo tvarką;
- 16) tvirtina specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisykles;
- 17) yra vadovaujanti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registro tvarkymo įstaiga;
- 18) nustato atestatų teritorijų planavimo dokumentams rengti išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo tvarką.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 416 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo įgyvendinimo“⁵¹:

- 1) Energetikos ministerija kartu su Aplinkos ministerija įgalios patvirtinti Inžinerinės infrastruktūros vystymo (elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) planų rengimo taisykles;
- 2) Susisiekimo ministerija kartu su Aplinkos ministerija įgalios patvirtinti Susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planų rengimo taisykles.

Pagal Statybos įstatymą Aplinkos ministerija:

- 1) nustato atvejus, kada nereikalingas statinio projekto rengimas;
- 2) nustato esminius statinių reikalavimus ir statinių techninius parametrus;
- 3) nustato statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų funkcijas;
- 4) derina aukštųjų mokyklų, asociacijų, sąjungų ar mokymo įstaigų patvirtintas mokymo programas;
- 5) nustato profesinių ir teisinių žinių egzaminų tvarką asmenims, siekiantiems eiti ypatingųjų ar neypatingųjų statinių techninės veiklos sričių vadovų pareigas;
- 6) nustato teisės eiti ypatingųjų ir neypatingųjų statinių statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų pareigas pripažinimo tvarką, išduoto teisės pripažinimo dokumento papildymo, patikslinimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir keitimo tvarką;
- 7) nustato skundų dėl sprendimų dėl kvalifikacijos atestato ir (ar) teisės pripažinimo dokumento išdavimo (neišdavimo), sprendimo dėl kvalifikacijos

---

⁵¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 15 d. nutarimas Nr. 416 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo įgyvendinimo“ (Žin., 2002, Nr. 22-819).

- atestato ir (ar) teisės pripažinimo dokumento galiojimo sustabdymo ar galiojimo panaikinimo teisėtumo nagrinėjimo tvarką;
- 8) tvirtina tipinius statinio projektus, pritaikytus konkrečioms atnaujinamiems (modernizuojamiems) pastatams;
  - 9) nustato specialiųjų reikalavimų išdavimo tvarką ir specialiųjų reikalavimų, specialiųjų architektūros reikalavimų ir specialiųjų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų struktūrą;
  - 10) tvirtina savivaldybės administracijos direktoriaus sudarytos komisijos ginčams dėl specialiųjų reikalavimų suderinamumo nagrinėti darbo pavyzdinius nuostatus;
  - 11) nustato statinio statybos techninės priežiūros tvarką;
  - 12) tvirtina aplinkos ministro ir kultūros ministro sudarytos komisijos ginčams dėl specialiųjų reikalavimų suderinamumo nagrinėti nuostatus ir sudėtį;
  - 13) nustato statinio projekto rengimo tvarką ir jo sudedamąsias dalis, statybos darbų priskyrimo atskiroms statybos rūšims ypatumus, nustato nesudėtingųjų statinių sąrašą;
  - 14) nustato statinio projekto tvirtinimo tvarką;
  - 15) nustato leidimo atlikti statinio kapitalinį remontą ir paprastąjį remontą išdavimo atvejus;
  - 16) nustato laikinųjų statinių naudojimo termino nustatymo sąlygas ir tvarką;
  - 17) nustato statinio projektų sprendinių atitikties nustatytiems reikalavimams tikrinimo atvejus ir tvarką;
  - 18) nustato statybą leidžiančių dokumentų išdavimo tvarką;
  - 19) nustato procedūrą, susijusią su statybos pagal neteisėtai išduotus statybą leidžiančius dokumentus padarinių šalinimu, atlikimo tvarką;
  - 20) nustato statinio projekto ar atskirų statinio projekto dalių ekspertizės privalomus atvejus, statinio projekto ekspertizės, statinio ekspertizės rūšis ir atlikimo tvarką;
  - 21) nustato statinio statybos techninės priežiūros atlikimo tvarką;
  - 22) nustato statinio projekto vykdymo priežiūros tvarką;
  - 23) nustato visuomenei svarbių statinių ir statinių dalių sąrašus (nurodant paskirtį), informavimo ir visuomenės dalyvavimo svarstant statinių ir statinių dalių projektinius pasiūlymus tvarką;
  - 24) nustato statinių naudojimo priežiūros atlikimo tvarką;
  - 25) yra pastatų energinio naudingumo sertifikatų informacinės sistemos valdytoja;
  - 26) nustato pastatų energinio naudingumo sertifikavimo prižiūrinčias institucijas ir jų funkcijas sertifikavimo priežiūros srityje;
  - 27) tvirtina Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinės sistemos „Infostatyba“ nuostatus;
  - 28) nustato įmokos už savavališkos statybos įteisinimą mokėjimo tvarką.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2002 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 280 dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 įgyvendinimo⁵² įgaliojo aplinkos ministrą nustatyti (tvirtinti):

- 1) prie ypatingųjų statinių kategorijos priskiriamų statinių sąrašą;
- 2) pastatų ir inžinerinių statinių, kuriuos būtina pritaikyti specialiesiems neįgaliųjų poreikiams, sąrašą, taip pat šių pastatų ir inžinerinių statinių pritaikymo specialiesiems neįgaliųjų poreikiams reikalavimus;
- 3) viešųjų pastatų, kuriuose pagal nustatytus reikalavimus būtina įrengti patalpą kūdikiams žindyti ir pervystyti, sąrašą;
- 4) statybos techninius reglamentus, kuriais reglamentuojami statybiniai tyrimai;
- 5) daugiabučių gyvenamųjų namų techninės priežiūros tarifo apskaičiavimo metodiką, kai daugiabučių gyvenamųjų namų techninę priežiūrą vykdo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka savivaldybės paskirtas bendrojo naudojimo objektų administratorius;
- 6) normuojamus atstumus tarp statinių, tarp statinių ir sklypo ribų;
- 7) normatyvinių statybos techninių dokumentų (išskyrus statyboje taikomus Lietuvos standartus, Europos techninius įvertinimus ir Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nurodytus teisės aktus) rengimo ir tvirtinimo tvarką;
- 8) tarptautinių ir Europos organizacijų, užsienio valstybių (nacionalinių), užsienio valstybių organizacijų normatyvinių statybos techninių dokumentų įteisinimo Lietuvos Respublikoje, kaip Lietuvos Respublikos normatyvinių statybos techninių dokumentų, tvarką;
- 9) Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nustatytais atvejais tarptautinių ir Europos organizacijų, užsienio valstybių (nacionalinių), užsienio valstybių organizacijų normatyvinių statybos techninių dokumentų tiesioginio taikymo, neperėmus jų Lietuvos Respublikos normatyviniais statybos techniniais dokumentais, Lietuvos Respublikoje tvarką;
- 10) sustabdžius statybos darbus, kuriems pirkti taikomas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, statomo statinio konservavimo darbų organizavimo tvarką;
- 11) Lietuvos Respublikos statybos įstatyme nurodytų užsienio juridinių asmenų, kitų užsienio organizacijų, juridinio asmens ar kitos užsienio organizacijos padalinių kilmės valstybėje turimos teisės būti ypatingųjų statinių projektuotojais pripažinimo tvarką, išduoto šios teisės pripažinimo dokumento papildymo, patikslinimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir teisės pripažinimo dokumento panaikinimo tvarką;
- 12) statybinių tyrimų dokumentų turinį pagal kiekvieną tyrimų rūšį;
- 13) leidimų statyti, rekonstruoti, atlikti kapitalinį remontą ar griauti branduolinės energetikos objekto statinius apskaitos ir sąrašo tvarkymo tvarką;
- 14) avarijos (išskyrus su įrenginiais susijusią avariją) tyrimo ir likvidavimo tvarką;
- 15) statinio statybos techninės priežiūros atlikimo tvarką;
- 16) statinio projekto vykdymo priežiūros reikalavimus ir tvarką;
- 17) minimalius privalomus pastatų energinio naudingumo reikalavimus, pastatų energinio naudingumo sertifikavimo tvarką ir sąlygas, pastatų energinio

---

⁵² Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2002 m. vasario 26 d. nutarimas Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 įgyvendinimo“ (Žin., 2002, Nr. 22-819).

- naudingumo sertifikavimo priežiūros tvarką, reikalavimus energijos beveik nevartojančioms pastatams;
- 18) statinių (išskyrus statinius, kurių naudojimo priežiūrą vykdo Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija ir (ar) jos įgaliotos organizacijos, Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymo nuostatomis – Valstybės žemės fondas) techninės priežiūros taisyklės, šių statinių techninių prižiūrėtojų kvalifikacinius reikalavimus, techninės priežiūros dokumentų formas, jų pildymo ir saugojimo tvarką;
  - 19) juridinio asmens, kitos užsienio organizacijos, pageidaujančios gauti ar pakeisti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę būti ypatingųjų statinių statybos rangovu, statinio projekto ekspertizės rangovu ir statinio ekspertizės rangovu, Europos Sąjungos valstybės narės, Šveicarijos Konfederacijos arba valstybės, pasirašiusios Europos ekonominės erdvės sutartį, juridinio asmens ar kitos užsienio organizacijos, juridinio asmens ar kitos organizacijos padalinii, pageidaujančių gauti arba pakeisti teisės pripažinimo dokumentą, suteikiantį teisę būti ypatingųjų statinių statybos rangovu, statinio projekto ekspertizės rangovu ir statinio ekspertizės rangovu, atestavimą atliekančiai organizacijai teikiamų prašymų formas;
  - 20) pastatų energinio naudingumo sertifikavimo ekspertų kvalifikacinius reikalavimus, atestavimo, kvalifikacijos atestatų išdavimo, keitimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir kvalifikacijos atestatų panaikinimo tvarką;
  - 21) asmens, pageidaujančio gauti arba pakeisti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę būti pastatų energinio naudingumo sertifikavimo ekspertu, už atestavimo ir teisės pripažinimo paslaugas įmokos dydį atestavimą atliekančiai organizacijai;
  - 22) branduolinės energetikos objekto statinių projekto ekspertizės rangovams ir statinio ekspertizės rangovams, statinių statybos rangovams taikomus kvalifikacinius reikalavimus, kvalifikacijos atestatų ir kilmės valstybėje turimos teisės pripažinimo dokumentų išdavimo, keitimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, kvalifikacijos atestatų ir kilmės valstybėje turimos teisės pripažinimo dokumentų galiojimo panaikinimo tvarką, suderinus su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija;
  - 23) branduolinės energetikos objekto statinių projekto ekspertizės rangovams ir statinio ekspertizės rangovams taikomą kvalifikacijos atestatų ir kilmės valstybėje turimos teisės pripažinimo dokumentų išdavimo, keitimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, kvalifikacijos atestatų ir kilmės valstybėje turimos teisės pripažinimo dokumentų galiojimo panaikinimo tvarką;
  - 24) išduotų kvalifikacijos atestatų ir teisės pripažinimo dokumentų, suteikiančių teisę būti ypatingųjų statinių statybos rangovais, statinio projekto ekspertizės rangovais ir statinio ekspertizės rangovais, peržiūros periodiškumą;
  - 25) pastato energinio naudingumo sertifikate nurodyto energinio naudingumo rodiklio nurodymo skelbimuose apie parduodamus ar išnuomojamus pastatus ir (ar) jų dalis tvarką;

- 26) statinių klasifikavimą pagal jų naudojimo paskirtį, naujų nekilnojamojo turto kadastro objektų formavimo (kaip atskirus nekilnojamojo turto objektus suformuojant patalpas statinyje, statinius ir (ar) patalpas padalijant, atidalijant, sujungiant, perdalijant) tvarką;
- 27) statybos produktų, neturinčių darniųjų techninių specifikacijų, pateikimo į Lietuvos Respublikos rinką ar tiekimo jai tvarką;
- 28) statybą leidžiančiam dokumentui gauti pateikiamų dokumentų pateikimo tvarką ir sąlygas;
- 29) statinio projekto tvirtinimo tvarką;
- 30) statybos techninius reglamentus, nustatančius statinių, jų statybos, naudojimo ir priežiūros techninius reikalavimus tiesiogiai arba nuorodomis į standartus arba statybos ar statinių naudojimo ir techninės priežiūros taisykles;
- 31) pastatų energinio naudingumo sertifikavimo ekspertų mokymo ir tobulinimo programas;
- 32) kartu su kultūros ministru statinio projekto vykdymo priežiūros tvarką, kai atliekami kultūros paveldo statinio tvarkomieji statybos darbai ar statinio statyba vykdoma kultūros paveldo objekto teritorijoje;
- 33) suderinus su Valstybine atominės energetikos saugos inspekcija, statybos techninius reglamentus, kai tai susiję su branduolinės energetikos objekto statiniais.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro priimti įsakymai įgyvendinant Teritorijų planavimo įstatymą yra šie:

- 1) Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normos ir Priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašas⁵³;
- 2) Architektų kvalifikacinių reikalavimų ir atestavimo, atestatų galiojimo sustabdymo arba jų galiojimo panaikinimo, teisės pripažinimo ir tai įrodančių dokumentų išdavimo tvarkos aprašas⁵⁴;
- 3) Gamtinio karkaso nuostatai⁵⁵;
- 4) Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės⁵⁶;
- 5) Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos turinio ir stebėsenos atlikimo tvarkos aprašas⁵⁷;
- 6) Saugomų teritorijų specialiųjų planų rengimo taisyklės⁵⁸;
- 7) Specialiųjų reikalavimų, specialiųjų architektūros reikalavimų, specialiųjų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų struktūros ir išdavimo tvarkos aprašas⁵⁹;
- 8) Teritorijų planavimo dokumentų, registruojamų Teritorijų planavimo dokumentų registre, klasifikatorius⁶⁰;

⁵³ Patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694 (Žin., 2007, Nr. 137-5624).

⁵⁴ Patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. D1-341 (Žin., 2005, Nr. 93-3466).

⁵⁵ Patvirtinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007-02-14 įsakymu Nr. D1-96 (Žin., 2007, Nr. 22-858).

⁵⁶ Patvirtintos LR aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-8 (TAR, 2014-01-06, Nr. 25).

⁵⁷ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2014 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. D1-21 (TAR, 2014-01-22, Nr. 401).

⁵⁸ Patvirtintos LR aplinkos ministro 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-24 (TAR, 2014-01-24, Nr. 484).

⁵⁹ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2017 m. sausio 6 d. įsakymu Nr. D1-22 (TAR, 2017-01-10, Nr. 685).

⁶⁰ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 450 (Žin., 2000, Nr. 94-2950).

- 9) Teritorijų planavimo erdvinių duomenų specifikacija⁶¹;
- 10) Teritorijų planavimo normos⁶²;
- 11) Planavimo sąlygų teritorijų planavimo dokumentams rengti parengimo ir šių dokumentų derinimo ministerijoje bei jai pavaldžiose ir reguliavimo sričiai priskirtose įstaigose tvarkos aprašas⁶³;
- 12) Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašas⁶⁴;
- 13) Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai⁶⁵;
- 14) Žemės gelmių naudojimo planų rengimo taisyklės⁶⁶;
- 15) Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir juostų nustatymo tvarkos aprašas⁶⁷;
- 16) Inžinerinės infrastruktūros (elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) vystymo planų rengimo taisyklės⁶⁸;
- 17) Šilumos ūkio specialiųjų planų rengimo taisyklės⁶⁹;
- 18) Gaisrinės saugos normos teritorijų planavimo dokumentams rengti⁷⁰;
- 19) Kaimo plėtros žemėtvarkos projektų rengimo taisyklės⁷¹;
- 20) Teritorijų planavimo dokumentų tikrinimo tvarkos aprašas⁷²;
- 21) Žemės naudojimo būdų turinio aprašas⁷³;
- 22) Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklės⁷⁴;
- 23) Žemėtvarkos schemų rengimo taisyklės⁷⁵;
- 24) Susisiekimo komunikacijų inžinerinės infrastruktūros vystymo planų rengimo taisyklės⁷⁶;
- 25) Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialiųjų planų rengimo taisyklės⁷⁷;

⁶¹ Patvirtinta LR aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-1009 (TAR, 2014-01-22, Nr. 398).

⁶² Patvirtintos LR aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-7 (TAR, 2014-01-08, Nr. 91).

⁶³ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2008-05-30 įsakymu Nr. D1-294 (Žin., 2008, Nr. 66-2516; TAR, 2014-11-28, Nr. 18139).

⁶⁴ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-262 (Žin., 2004, Nr. 83-3028).

⁶⁵ Patvirtinti LR aplinkos ministro 2004 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. D1-35 (Žin., 2004, Nr. 18-554; Žin., 2010, Nr. 28-1335).

⁶⁶ Patvirtintos LR aplinkos ministro 2014 m. vasario 17 d. įsakymu Nr. D1-145 (TAR, 2014-02-17, Nr. 1621).

⁶⁷ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 (Žin., 2001, Nr. 95-3372).

⁶⁸ Patvirtintos LR energetikos ministro ir LR aplinkos ministro 2011 m. sausio 24 d. įsakymu Nr. 1-10/D1-61 (Žin., 2011, Nr. 11-487).

⁶⁹ Patvirtintos LR energetikos ministro ir LR aplinkos ministro 2015 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 1-226/D1-683 (TAR, 2015-10-07, Nr. 14830).

⁷⁰ Patvirtintos LR aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-995/1-312 (TAR, 2014-02-10, Nr. 1364).

⁷¹ Patvirtintos LR žemės ūkio ministro ir LR aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. 3D-476/D1-429 (Žin., 2004, Nr. 127-4581).

⁷² Patvirtintas LR aplinkos ministro ir LR žemės ūkio ministro 2012 m. lapkričio 5 d. įsakymu Nr. D1-904/3D-844 (Žin., 2012, Nr. 131-6612; Žin., 2013, Nr. 138-6981).

⁷³ Patvirtintas LR žemės ūkio ministro ir LR aplinkos ministro 2005 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. 3D-37/D1-40 (Žin., 2005, Nr. 14-450).

⁷⁴ Patvirtintos LR žemės ūkio ministro ir LR aplinkos ministro 2004 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. 3D-452/D1-513 (Žin., 2004, Nr. 149-5420).

⁷⁵ Patvirtintos LR žemės ūkio ministro ir LR aplinkos ministro 2004 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. 3D-518/D1-490 (Žin., 2004, Nr. 140-5148).

⁷⁶ Patvirtintos LR susisiekimo ministro ir LR aplinkos ministro 2006 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 3-453/D1-549 (Žin., 2006, Nr. 130-4924).

⁷⁷ Patvirtintos LR susisiekimo ministro ir LR aplinkos ministro 2016 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. 3-306(1.5 E)/D1-632 (TAR, 2016-09-21, Nr. 23823).

- 26) Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisyklės⁷⁸;
- 27) Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės⁷⁹;
- 28) Teritorijų planavimo vadovų atestavimo tvarkos aprašas⁸⁰.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro priimti įsakymai įgyvendinant Statybos įstatymą – tai iš esmės įsakymai, kuriais patvirtinti statybos techniniai reglamentai. Pagal Statybos įstatymo 8 str. 1 d. 1 p. statybos techniniai reglamentai – Vyriausybės įgaliotos institucijos teisės aktai (branduolinės energetikos objektams – šios institucijos ir Valstybinės atominės energetikos saugos inspekcijos teisės aktai), kurie nustato statinių, jų statybos, naudojimo ir priežiūros techninius reikalavimus tiesiogiai arba nuorodomis į standartus arba statybos ar statinių naudojimo ir techninės priežiūros taisykles. Atkreiptinas dėmesys, kad kai kurie statybos techniniai reglamentai yra patvirtinti kartu su kitomis valstybės institucijomis, pavyzdžiui, Kultūros ministerija, Žemės ūkio ministerija, Susisiekimo ministerija ir kt.

1.3. Aplinkos ministerijos vykdomų viešojo administravimo funkcijų įstatymų įgyvendinamasis reguliavimas ir atitiktis viešojo administravimo principams

Nagrinėjant Aplinkos ministerijos vykdomas viešojo administravimo funkcijas, t. y. administracinio reglamentavimo sritį, dėl įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų ir juose įtvirtintų normų gauso pasirinkti tik kai kurie pavyzdiniai administracinio reglamentavimo klausimai, kurie susiję su ydingu viešojo administravimo principų įgyvendinimu. Toliau aprašomi klausimai atskleidžia dažniausiai pastebimas problemas, kurios, galima teigti, turi tam tikrą tęstinį pobūdį, nes net ir tuo atveju, kai pakeičiamos vienos ydingos normos naujomis, tų pačių viešojo administravimo principų laikymosi stoka išryškėja kitose normose. Kaip matyti iš ankstesniosios dalies, Aplinkos ministerijai pavesta įstatymų įgyvendinamaisiais teisės aktais sureguliuoti gana didelį lauką architektūros sričiai reikšmingų, tačiau skirtingų, bet kartu ir tarpusavyje susijusių klausimų. Todėl neabejotina, kad užtikrinti visų šių aktų ir juose įtvirtintų normų tarpusavio suderinamumą, aiškumą, jų efektyvumą bei proporcingumą nėra lengva užduotis. Vis dėlto viešojo administravimo principai būtent ir yra skirti tam, kad kiekvieną kartą priimant ar keičiant įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus būtų skirtas pakankamas dėmesys teisės normų suderinamumui su viešojo administravimo principais įvertinti, prieš priimant sprendimus patvirtinti atitinkamus teisės aktus.

1.3.1. Viešojo administravimo subjektų priimamų teisės aktų nesuderinamumas

Atkreiptinas dėmesys, kad Teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrų bendroji ir supaprastinta tvarka, atsižvelgiant į teritorijų planavimo dokumentų rūšį ir lygmenį, nustatoma ne Aplinkos ministerijos, o būtent LR Vyriausybės tvirtinamuose Visuomenės

---

⁷⁸ Patvirtintos LR ūkio ministro ir LR aplinkos ministro 2004 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. 4-246/D1-341 (Žin., 2004, Nr. 103-3814).

⁷⁹ Patvirtintos LR kultūros ministro ir LR aplinkos ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. IV-261/D1-322 (Žin., 2005, Nr. 81-2973).

⁸⁰ Patvirtintas LR aplinkos ministro ir LR kultūros ministro 2017 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. D1-72/IV-141 (TAR, 2017-01-24, Nr. 1346).

informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatuose⁸¹ (toliau – Nuostatai).

Tačiau Aplinkos ministerijos patvirtintose Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse⁸² (toliau – Taisyklės) taip pat reguliuojami visuomenės informavimo apie teritorijų planavimo procesą klausimai ir pastebėtos kolizijos (prieštaravimai) tarp šių teisės normų.

Pavyzdžiui, pagal Taisyklės, kai koreguojami detaliojo plano sprendiniai anksčiau suplanuotos teritorijos dalyje (koreguojama teritorija mažesnė už anksčiau suplanuotą teritoriją), planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo registruotais laiškais informuoja koreguojamos teritorijos ir kaimyninių žemės sklypų valdytojus ir naudotojus apie koreguojamus detaliojo plano sprendinius jų deklaruotos gyvenamosios vietos ar juridinių asmenų registre nurodytos buveinės adresais ir nurodo, kur galima susipažinti su parengto detaliojo plano pataisomis (319.2. p.).

Tačiau Nuostatuose numatyta, kad kai koreguojami detaliojo plano sprendiniai, apie tai planavimo organizatorius ar jo įgaliotas asmuo papildomai registruotais laiškais informuoja planuojamos teritorijos žemės sklypų valdytojus ar naudotojus jų deklaruotos gyvenamosios vietos ar Juridinių asmenų registre nurodytos buveinės adresais, nurodydamas, kur galima susipažinti su parengtomis teritorijų planavimo dokumento pataisomis (41.1. p.).

Taigi LR Vyriausybės patvirtintuose Nuostatuose numatytas įpareigojimas informuoti tik planuojamos teritorijos žemės sklypų valdytojus ir naudotojus, o Aplinkos ministerijos patvirtintose Taisyklėse papildomai numatyta pareiga informuoti ir kaimyninių žemės sklypų valdytojus ir naudotojus.

Nagrinėjamos situacijos atveju nėra tinkamai užtikrinamas šių viešojo administravimo principų įgyvendinimas:

- a) **įstatymo viršenybės.** Tokių situacijų, kai žemesnės galios teisės aktai prieštarauja ar neatitinka aukštesnės galios teisės aktų, turėtų būti kuo mažiau. Šios situacijos apskritai netoleruotinos ne tik dėl to, kad atsiradusios teisės normų kolizijos gali sukelti nepagrįstų lūkesčių asmenims taikant tokias teisės normas praktikoje bei sunkumus siekiant priimti tinkamus individualius administracinius sprendimus, bet galiausiai nulemti ir ginčų kilimą bei nuostolius atsiradimą;
- b) **nepiktnaudžavimo valdžia.** Kadangi šio principo esmė ta, jog viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų, tokios teisės normų kolizijos, nors iš pirmo žvilgsnio gali atrodyti ir mažareikšmės, bet dažnai turi didelį atgarsį ir galiausiai sukelia gana rimtų ir plataus masto viešojo administravimo sistemos problemų, t. y. lemia bendrą visuomenės nepasitikėjimą valdžios institucijomis bei skeptišką požiūrį į teisinės valstybės siekį, taip pat sudaro nišą korupcijai

---

⁸¹ Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatai, patvirtinti LR Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1267 (Žin., 1996, Nr. 90-2099); taip pat žr. Teritorijų planavimo įstatymo 31 str. 2 d.

⁸² Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės, patvirtintos LR aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-8 (TAR, 2014-01-06, Nr. 25).

atsirasti, kas apskritai pakerta viešojo administravimo sistemos pamatus ir iškreipia šią sistemą iš esmės;

- c) **subsidiarumo**. Šio principo tikslas – užtikrinti teisės veikimo efektyvumą, kurį lemia tinkamai parinktas viešojo administravimo sistemos lygmuo sprendimams priimti ir įgyvendinti. Todėl analizuojama teisės normų kolizija lemia ir šių normų efektyvumo stoką, atskleidžia tikslaus ir aiškaus kompetencijų (funkcijų) tarp atskirų viešojo administravimo subjektų paskirstymo svarbą.

Taigi administracinio reglamentavimo funkciją vykdančios institucijos turėtų atidžiau rengti įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus ir jų rengimo kokybei skirti daugiau dėmesio, o kadangi žmogiškasis faktorius ir klaidos neišvengiamos, turėtų operatyviai reaguoti į paaiškėjusias kolizijas ir jas nedelsiant pašalinti.

1.3.2. Teritorijų planavimo įstatymo įgyvendinimo įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose problematika

Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse yra nemažai nuostatų, kurių atitikties Teritorijų planavimo įstatymo normoms kelia daug klausimų dėl gana plataus tokių įstatymo normų interpretavimo ir detalaus jų įgyvendinamojo reguliavimo. Pavyzdžiui, Teritorijų planavimo įstatymo 28 str. 4 d. numatyta, kad kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai keičiami tais atvejais, kai sprendimą rengti atitinkamą teritorijų planavimo dokumentą priėmusios valstybės ar savivaldybės institucijos nusprendžia iš esmės keisti kompleksinio teritorijų planavimo dokumento sprendinius ar kai planuojami keisti sprendiniai susiję su visuomenės (viešuoju) interesu. To paties straipsnio 5 d. numato, kad kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai koreguojami, kai atliekami kompleksinio teritorijų planavimo dokumento sprendinių esmės nekeičiantys pakeitimai, kitais šio įstatymo numatytais atvejais ar kai yra priimtas atitinkamas teismo sprendimas.

Atkreiptinas dėmesys, kad pačiame Teritorijų planavimo įstatyme nėra nurodyta, kas yra laikoma esminiais kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių pakeitimais ir net nėra apibrėžta sprendinių esmės sąvoka. Teritorijų planavimo įstatyme yra numatyta tik tai, kad kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų korektūros rengimo, derinimo, tikrinimo, tvirtinimo ir įsigaliojimo tvarka ir atvejai nustatyti šiame įstatyme ir anksčiau minėtose Taisyklėse.

Taigi analizuojant Taisyklės pastebėta tai, kad būtent šiose Taisyklėse bandoma apibrėžti sprendinių esmės sąvoką ir nustatyti atvejus, kai laikoma, jog yra keičiama sprendinių esmė, t. y. Taisyklėse nustatyta, kad bendrieji planai keičiami, kai savivaldybės taryba nusprendžia iš esmės keisti bendrojo plano sprendinius arba kai planuojami keisti bendrojo plano sprendiniai susiję su viešuoju interesu ir kad bendrojo plano sprendinių esmė keičiama, kai numatomiems bendrojo plano sprendiniams turi būti keičiami planavimo tikslai ir uždaviniai (133 p. ir 134 p.). Šiose Taisyklėse taip pat nustatyti galiojančių bendrųjų planų koregavimo atvejai, t. y. bendrieji planai gali būti koreguojami:

- 1) įvertinus visuomenės pasiūlymus, kai numatomi keisti bendrojo plano privalomieji reikalavimai neprieštarauja nustatytiems planavimo tikslams ir uždaviniams (139.1.p.);

- 2) kai bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos ataskaitoje nurodoma, kad reikia koreguoti bendrąjį planą (139.2. p.);
- 3) kai atliekami bendrojo plano esmės nekeičiantys pakeitimai (139.3. p.):
  - a. bendrajame plane taisomos techninės klaidos (brėžiniuose ir tekstinėje dalyje (139.3.1. p.);
  - b. bendrajame plane panaikinamos sprendinių spragos (139.3.2. p.);
  - c. bendrajame plane išsprendžiamos galiojančių sprendinių kolizijos (139.3.3. p.);
  - d. bendrajame plane panaikinami sprendinių prieštaravimai įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimams, aukštesnio lygmens kompleksinio ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams (139.3.4. p.);
  - e. galiojančiuose bendruosiuose planuose (ir parengtuose pagal iki 2014 m. sausio 1 d. galiojusį teisinį reguliavimą), nepažeidžiant įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, aukštesnio lygmens kompleksinio ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinių (139.3.5. p.):
    - i. keičiami suplanuotos teritorijos privalomieji reikalavimai kitais, neprieštaraujančiais planavimo tikslams ir uždaviniams, nustatytiems galiojančiam bendrajam planui (139.3.5.1. p.);
    - ii. nustatomi papildomi suplanuotos teritorijos privalomieji reikalavimai, jei jie nebuvo nustatyti (139.3.5.2. p.).
- 4) keičiant bendrojo plano sprendinius anksčiau suplanuotos teritorijos dalyje (139.4. p.).

Lygiai taip pat Taisyklėse numatyta, kad savivaldybės dalių bendrieji planai keičiami, kai savivaldybės taryba nusprendžia iš esmės keisti bendrojo plano sprendinius arba kai planuojami keisti savivaldybės dalies bendrojo plano sprendiniai susiję su viešuoju interesu, o savivaldybės dalies bendrojo plano sprendinių esmė keičiama, kai numatomiems bendrojo plano sprendiniams turi būti keičiami planavimo tikslai ir uždaviniai (225 p. ir 226 p.). Pagal šias Taisykles galiojantys savivaldybių dalių bendrieji planai gali būti koreguojami šiais papildomais vienu ar keliais atvejais:

- 1) įvertinus visuomenės pasiūlymus, kai numatomi keisti bendrojo plano privalomieji reikalavimai neprieštarauja nustatytiems planavimo tikslams ir uždaviniams (230.1. p.);
- 2) kai atliekami savivaldybės dalies bendrojo plano esmės nekeičiantys pakeitimai (230.2. p.):
  - a. bendrajame plane taisomos techninės klaidos (brėžiniuose ir tekstinėje dalyje) (230.2.1. p.);
  - b. bendrajame plane panaikinamos sprendinių spragos (230.2.2. p.);
  - c. bendrajame plane išsprendžiamos galiojančių sprendinių kolizijos (230.2.3. p.);
  - d. bendrajame plane panaikinami sprendinių prieštaravimai įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimams, aukštesnio lygmens

kompleksinio ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams (230.2.4. p.);

- e. galiojančiuose savivaldybių dalių bendruosiuose planuose (ir parengtuose pagal iki 2014 m. sausio 1 d. galiojusį teisinį reguliavimą), nepažeidžiant įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, aukštesnio lygmens kompleksinio ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinių (230.2.5. p.):
  - i. keičiami suplanuotos teritorijos privalomieji reikalavimai kitais, neprieštaraujančiais planavimo tikslams ir uždaviniams, nustatytiems galiojančiam bendrajam planui (230.2.5.1. p.);
  - ii. nustatomi papildomi suplanuotos teritorijos privalomieji reikalavimai, jei jie nebuvo nustatyti (230.2.5.2. p.);
- 3) keičiant savivaldybės dalies bendrojo plano sprendinius anksčiau suplanuotos teritorijos dalyje (230.3. p.).

Keičiant ir koreguojant detaliuosius planus Taisyklėse numatyta analogiška norma, kad detaliojo plano sprendinių esmė keičiama, kai numatomiems detaliojo plano sprendiniams turi būti keičiami planavimo tikslai ir uždaviniai (314 p. ir 315 p.). Taisyklės numato dar platesnį sąrašą atvejų, kada gali būti koreguojami detalieji planai, t.y.:

- 1) kai numatomas detaliojo plano sprendinių keitimas atitinka nustatytus planavimo tikslus ir uždavinius (318.1. p.);
- 2) kai priimtas atitinkamas teismo sprendimas (318.2. p.);
- 3) Teritorijų planavimo įstatymo 28 straipsnio 8 dalyje nustatytais atvejais savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu rengiant techninį projektą, jei koregavimas nepažeidžia įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, aukštesnio lygmens kompleksinio ar specialiojo teritorijų planavimo dokumento sprendinių ir jei detaliojo plano koregavimui raštu pritarė visi žemės sklypo valdytojai ir naudotojai bei Teritorijų planavimo komisija (318.3. p.);
- 4) kai atliekami detaliojo plano esmės nekeičiantys pakeitimai (318.4. p.):
  - a. detalijame plane taisomos techninės klaidos (brėžiniuose ir tekstinėje dalyje) (318.4.1. p.);
  - b. detalijame plane panaikinamos sprendinių spragos (318.4.2. p.);
  - c. detalijame plane išsprendžiamos sprendinių kolizijos (318.4.3. p.);
  - d. detalijame plane panaikinami sprendinių prieštaravimai įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimams, aukštesnio lygmens kompleksinio ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams (318.4.4. p.);
  - e. galiojančiame detalijame plane, nekeičiant pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir nepažeidžiant įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, aukštesnio lygmens kompleksinio ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinių (318.4.5. p.):
    - i. nustatomi teritorijos naudojimo reglamentai (318.4.5.1. p.);

- ii. keičiami suplanuotos teritorijos naudojimo reglamentai kitais, neprieštaraujančiais planavimo tikslams ir uždaviniams, nustatytiems galiojančiam detaliajam planui, kai Vyriausybės nustatyta tvarka neprivaloma rengti SPAV (318.4.5.2. p.);
- iii. nustatomi papildomi suplanuotos teritorijos naudojimo reglamentai (užstatymo tipas, jei jis nenustatytas, kiti reglamentai) (318.4.5.3. p.);
- iv. Teritorijų planavimo įstatymo 28 straipsnio 9 dalyje nustatytais atvejais, kai iki 2014 m. sausio 1 d. savivaldybės tarybos patvirtinti savivaldybės lygmens ar vietovės lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentų (išskyrus specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentus) sprendiniai savivaldybės tarybos sprendimu pripažinti savivaldybės bendrojo plano sudedamąja dalimi ir trukdo įgyvendinti galiojančio detaliajo plano sprendinius (318.4.5.4. p.).

Kaip minėta, pačiame Teritorijų planavimo įstatyme kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų koregavimo atvejai reglamentuojami gana lakoniškai ir abstrakčiai numatant tik tris koregavimo galimybes, t. y.:

- 1) kai daromi kompleksinio teritorijų planavimo dokumento sprendinių esmės nekeičiantys pakeitimai,
- 2) kai koregavimo galimybė tiesiogiai ir konkrečiai numatyta pačiame teritorijų planavimo įstatyme,
- 3) kai yra priimtas atitinkamas teismo sprendimas.

Taigi darant pakeitimus kompleksinio teritorijų planavimo dokumente koregavimo atvejams atskirti nuo kitų pakeitimų Teritorijų planavimo įstatymas numato tik vieną kriterijų, t. y. ar keičiama sprendinių esmė. Tačiau Teritorijų planavimo įstatymas plačiau nereguliuoja šio kriterijaus ir nepaaiškina, kokios situacijos turi būti laikomos sprendinių esmės pakeitimu. Taigi kyla klausimas – kaip toks platus kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų koregavimo atvejų sąrašas Taisyklėse atitinka Teritorijų planavimo įstatymą, kai pačiame įstatyme nėra numatyta aiškių ir konkrečių gairių, kaip turėtų būti suprantami terminai „sprendinio esmė“ ir „sprendinio esmės pakeitimas“, ir kur yra riba tarp esminio ir neesminio sprendinių pakeitimo.

Dar daugiau, atliekant tyrimą pastebėta ir tokia kurioziška situacija, kai Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, bandydamas tiesiogiai aiškinti ir taikyti minėtą Teritorijų planavimo įstatymo nuostatą dėl galimybės koreguoti kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus, kai nekeičiama sprendinių esmė, ir visiškai nesiremdamas Taisyklėse nurodytu kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų koregavimo atvejų sąrašu, visiškai kitaip interpretavo Teritorijų planavimo įstatymo normas dėl sprendinių koregavimo, nei numatyta Taisyklėse. Taigi teismų praktikoje pateiktas Teritorijų planavimo įstatymo normų,

reguliuojančių sprendinių koregavimą, išaiškinimas skiriasi nuo Taisyklėse nustatytų šias teritorijų planavimo įstatymo normas įgyvendinančių nuostatų.

Konkrečiai, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas konstatavo, kad:

„<...> Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš Detaliojo plano tekstinės dalies 1 priedo teritorijos pagrindinių rodiklių bei tvarkymo reglamentų lentelėje sklypo Nr. (duomenys neskelbtini) duomenų, grafoje „Servitutai“ iki skundžiamo Įsakymo priėmimo buvo įrašytas kelio servitutas, suteikiantis teisę pravažiuoti transporto priemonėms, kurių keliamoji galia neviršija 1,7 tonos, analogiškas įrašas padarytas 2 priedo servitutų lentelės duomenyse skiltyje „Servituto reikšmė“ ir jokių papildomų įrašų ar patikslinimų, ribojimų juose nėra (b. l. 87–100). Atsakovas gi, priimdamas skundžiamą Įsakymą ir vietoje žodžių „suteikia teisę pravažiuoti transporto priemonėms, kurių keliamoji galia neviršija 1,7 tonos“, įrašant žodžius „suteikia teisę važiuoti transporto priemonėms, kurių didžiausia leidžiamoji masė yra ne didesnė kaip 3,5 t, išskyrus aptarnaujantį transportą“, pakeitė ne tik galiojančiuose teisės aktuose nenaudojamų transporto priemonių pagal jų faktinius duomenis apibūdinimą, bet ir įrašė išimtį atitinkamoms transporto priemonėms – „išskyrus aptarnaujantį transportą“, t. y. kaip pagrįstai skunde ir apeliaciniame skunde nurodo pareiškėjas, pakeitė Detaliojo plano sprendinio esmę, tokiu būdu pažeisdamas teisės aktuose nustatytą Detaliojo plano koregavimo procedūrą.

Apibendrindamas išdėstytus argumentus ir padarytas išvadas apeliacinės instancijos teismas konstatuoja, kad, vadovaujantis pirmiau minėtomis teisės aktų nuostatomis, Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai koreguojami, kai atliekami kompleksinio teritorijų planavimo dokumento sprendinių esmės nekeičiantys pakeitimai. Kadangi šiuo atveju atsakovas pakeitė Detaliojo plano sprendinio esmę ir priimdamas skundžiamą Įsakymą pažeidė nustatytą Detaliojo plano koregavimo procedūrą, pirmosios instancijos teismas, sprenddamas šį ginčą, neteisingai išaiškino ir taikė materialinės teisės normas, todėl teismo priimtas sprendimas negali būti pripažintas pagrįstu ir yra naikinamas <...>⁸³.

Taigi remiantis minėtais pavyzdžiais ir teismų praktika, abejotina, ar tokiu plačiu mastu įgyvendinama administracinio reglamentavimo funkcija nesant atskleisto konkrečių sąvokų, kaip sprendinių esmė ir pan., turinio bei gairių tolimesniam įstatymų įgyvendinamajam teisinių santykių reguliavimui, gali atitikti viešojo administravimo principus, konkrečiai:

- a) **įstatymo viršenybės.** Nežinant įstatymų leidėjo tikrųjų ketinimų ir valios priimant konkrečių teisės normų ir palikus daug vietos interpretacijai detalus tokios įstatyminės teisės normos įstatymų įgyvendinamasis reguliavimas sukuria daugiau galimybių ydingam tokios teisės normos aiškinimui ir taikymui, kuris net neįpareigoja teismų, vadovautis tokiu įstatymų įgyvendinamuoju reguliavimu ir teismai turi teisę, tiesiogiai remdamiesi įstatymu, suformuluoti visai kitokią įstatymo normų aiškinimo ir taikymo praktiką;

---

⁸³ Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. lapkričio 19 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-2249-502/2015.

- b) **nepiktnaudžiavimo valdžia.** Manytina, kad visos abejonės tiek dėl įstatymo sąvokų turinio, tiek dėl konkrečių teisės normų turinio, kurios yra užkoduotos pačiame įstatyme, turėtų būti labai atsargiai vertinamos viešojo administravimo subjektų, kuriems pavesta įgyvendinti šias įstatymo normas, priimant įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus. Vietoj perteklinio teisinio reguliavimo tokiais atvejais rekomenduotina palikti daugiau erdvės teismams išaiškinti tikruosius įstatymų leidėjo ketinimus bei pritaikyti įstatymo normas pagal konkrečias faktines aplinkybes, atsisakant bandymų išaiškinti įstatymo sąvokas bei ištaisyti įstatyminio reguliavimo trūkumus ar spragas įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose.

1.3.3. Dėl statybos techninių reglamentų atitikties Teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis

Dar kitas pavyzdys, kai pastebėtas nesuderinamumas tarp Teritorijų planavimo įstatymo ir statybos techninių reglamentų nuostatų, susijęs su šiame įstatyme numatytu įpareigojimu parengti bei visuomenei viešai pristatyti numatomo statyti pastato projektinius pasiūlymus. Teritorijų planavimo įstatymo 20 str. 5 d. 2 p. numatyta išimtis iš bendros taisyklės, kad statinių statyba, netaikant šio straipsnio 2 dalies 1 punkto (t. y. šiame punkte numatytos pareigos parengti projektinius pasiūlymus ir juos apsvarstyti dalyvaujant visuomenei), galima Statybos įstatymo nustatyta tvarka šiais atvejais: vieno ar dviejų butų gyvenamųjų pastatų žemės sklypuose statant naujus, rekonstruojant, remontuojant pastatus, kai nepažeidžiamas teisės aktų nustatytas leidžiamasis pastatų aukštis, maksimalus sklypo užstatymo tankis ir maksimalus pastatų užimamas sklypo plotas.

Statybos techninio reglamento STR1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“⁸⁴ 60 p. numatyta, kad statytojas apie šio Reglamento 4 priede nurodyto visuomenei svarbaus statinio ar statinio dalies numatomą projektavimą, apie numatomą statinio ar statinio dalies projektavimą Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais, parengtus šių statinių projektinius pasiūlymus teikia prašymą savivaldybės administracijos direktoriui (jo įgaliotam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui) apie tai informuoti visuomenę. Tarp Reglamento 4 priede nurodytu visuomenei svarbių statinių numatyti, be kitų statinių, ir:

- 1) gyvenamosios paskirties (vieno buto) pastatai, kai:
  - a. naujai statomo gyvenamosios paskirties (vieno buto) pastato bendras plotas didesnis kaip 200 m²;
  - b. rekonstruojamo gyvenamosios paskirties (vieno buto) pastato (po rekonstravimo) bendras plotas didesnis kaip 200 m²;
- 2) gyvenamosios paskirties (dviejų butų) pastatas, kai:
  - a. naujai statomo gyvenamosios paskirties (dviejų butų) pastato bendras plotas didesnis kaip 200 m²;
  - b. rekonstruojamo gyvenamosios paskirties (dviejų butų) pastato (po rekonstravimo) bendras plotas didesnis kaip 200 m²)⁸⁵.

Taigi šios statybos techninio reglamento nuostatos, įpareigojančios rengti vieno ir dviejų butų gyvenamųjų pastatų projektinius pasiūlymus bei juos pristatyti visuomenei,

⁸⁴ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-738 (TAR, 2016-11-11, Nr. 26687).

⁸⁵ Žr. STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ 4 priedo „Visuomenei svarbių statinių (jų dalių) sąrašas“ 6.1 p. ir 6.2 p.

prieštarauja nurodytai Teritorijų planavimo įstatymo 20 str. 5 d. 2 p. nuostatai, kuri pati nenumato jokių išimčių ir nenumato galimybės nustatyti išimtis iš šios normos kituose teisės aktuose. Jeigu pačiame Teritorijų planavimo įstatyme būtų įtvirtinta nuostata, leidžianti daryti išimtis iš Teritorijų planavimo įstatymo 20 str. 5 d. 2 p. normų kituose įstatymuose ar pan., kalbėti apie viešojo administravimo principų galimą pažeidimą įstatymų įgyvendinamuoju lygmeniu šiuo atveju nebūtų tikslinga, nes aptartos Reglamento nuostatos būtų suderinamos tiek su Statybos įstatymu, tiek su Teritorijų planavimo įstatymu. Tačiau, nesant numatytų jokių konkrečių išimčių iš Teritorijų planavimo įstatymo 20 str. 5 d. 2 p. nustatymo galimybės pačiame įstatyme, šis įstatymų įgyvendinamasis teisinis reguliavimas taip pat laikytinas neatitinkančiu jau minėtų viešojo administravimo principų: **įstatymo viršenybės** ir **nepiktnaudžiavimo valdžia**.

1.3.4. Statybos įstatymo normų įgyvendinimo problematika

Kitas pavyzdys, Statybos įstatyme numatytos pritarimo statinio projektui procedūros įgyvendinimas įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose. Pažymėtina, kad Statybos įstatymo 27 str. 12 d. numatyta, kad statinio projektui patikrinti, skaičiuojant nuo statinio projektą privalančių patikrinti subjektų paskelbimo Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ dienos, skiriama:

- 1) 20 darbo dienų – ypatingojo statinio statybos ir rekonstravimo atveju;
- 2) 10 darbo dienų – kitais, negu nurodyti šios dalies 1 punkte, atvejais.

To paties straipsnio 13 dalyje nurodyta, kad statybą leidžiantys dokumentai išduodami, savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui statybą leidžiančių dokumentų duomenis, per 3 darbo dienas praėjus nustatytam statinio projekto patikrinimo terminui, registruojant Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“, jeigu per statinio projektui patikrinti nustatytą terminą negauta statinio projektą turėjusių patikrinti subjektų nepritarimų statinio projektui, arba anksčiau, jeigu gauti visų statinio projektą turėjusių patikrinti subjektų pritarimai statinio projektui. Gavus nepritarimą (nepritarimų), statybą leidžiantis dokumentas neišduodamas ir statytojas apie tai per 3 darbo dienas praėjus statinio projekto patikrinimo terminui naudojantis Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinę sistemą „Infostatyba“ informuojamas, nurodant neišdavimo priežastis ir pateikiant nepritarimo (nepritarimų) kopiją (kopijas).

Statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“⁸⁶ 19 punkte įgyvendinant minėtas Statybos įstatymo 27 str. 12 ir 13 d. normas nustatyta, kad, nepateikus nepritarimo statinio projektui motyvų arba kilus abejonų dėl šių motyvų pagrįstumo, taip pat kilus abejonų dėl pritarimo statinio projektui pagrįstumo, savivaldybės administracijos įgaliotas valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, savo iniciatyva arba statytojo ar jo įgalioto asmens, statinio projektą tikrinančių ar kitų asmenų prašymu turi teisę ne ilgesniam kaip 8 darbo dienų terminui sustabdyti statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūrą (tai pažymėdamas IS „Infostatyba“) ir ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūros sustabdymo organizuoti suinteresuotų šalių (statinio projektui nepritarusių ar galbūt nepagrįstai pritarusių subjektų, statybos valstybinės priežiūros

⁸⁶ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878 (TAR, 2016-12-12, Nr. 28700).

institucijos atstovo, prašymo pateikėjo ir kitų) pasitarimą, kad išsiaiškintų kilusius neaiškumus. Taip pat šiame punkte nustatyta, kad, neišsprendus klausimo dėl galbūt nepagrįsto nepritarimo statinio projektui arba dėl galbūt nepagrįsto pritarimo, savivaldybės administracija raštu kreipiasi į subjektą (padalinį) tikrinti statinio projektus įgaliojusių instituciją, prašydama patvirtinti pagrįstais arba pripažinti nepagrįstais nepritarimo statinio projektui motyvus ar patvirtinti pagrįstu pritarimą statinio projektui arba pripažinti, kad pritarata statinio projektui nepagrįstai pateikiant motyvus. Institucija atsakymą privalo pateikti ne vėliau kaip per 5 darbo dienas. Jei institucija raštu patvirtina nepritarimo statinio projektui motyvus pagrįstais, statybą leidžiantis dokumentas neišduodamas. Jei institucija nepritarimo statinio projektui motyvus pripažįsta nepagrįstais ar patvirtina, kad statinio projektui pritarata pagrįstai, statybą leidžiantis dokumentas išduodamas, o rašto kopija paskelbiama IS „Infostatyba“.

Taigi, kaip matyti, įstatymų įgyvendinamajame teisės akte yra numatyta statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūros sustabdymo galimybė statinio projekto patikrinimo etape, nors tokios sustabdymo galimybės Statybos įstatymas apskritai nenumato. Dar daugiau, minėtame statybos techninio reglamento punkte numatyta, kad institucija, kuri išdavė savo pritarimą ar nepritarimą statinio projektui, turi teisę pakeisti savo nuomonę per laikotarpį, kai yra sustabdyta statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūra, ir atitinkamai vietoj buvusio pritarimo ar nepritarimo išduoti priešingą sprendimą, kas reiškia, kad institucija turi teisę pati pakeisti savo sprendimą dėl pritarimo ar nepritarimo projektui, ko Statybos įstatymas taip pat nenumato ir nesuteikia tokios kompetencijos statinio projekto tikrinančioms institucijoms.

Teismų praktikoje tokios teisinio reguliavimo situacijos taip pat laikomos netoleruotinomis ir nesuderinamos su LR Konstitucijoje įtvirtintais teisinės valstybės bei kitais konstituciniais principais, kuriais remiantis ir yra sukurta viešojo administravimo sistema. Pavyzdžiui, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pasisakęs, kad viešojo administravimo subjekto veiksmai naikinant ar keičiant savo priimtą sprendimą yra susiję su įstatymų viršenybės ir teisėtumo principų įgyvendinimu. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje ne kartą pabrėžta, kad viešojo administravimo srityje galioja viešojo administravimo subjektų priimtų sprendimų teisėtumo principas. Šis principas, be kita ko, yra suprantamas taip, kad viešojo administravimo subjektas negali panaikinti savo priimtų sprendimų, jeigu tokia galimybė nėra nustatyta atitinkamą sritį reglamentuojančiuose specialiuose įstatymuose. Teisėtumo principas ir viešojo administravimo subjekto priimto sprendimo privalomumo principai suponuoja tai, kad viešojo administravimo subjekto priimtas sprendimas galioja tol, kol nėra panaikintas aukštesnio viešojo administravimo subjekto (jeigu tokia galimybė yra nustatyta) arba teismo. Įstatymų leidėjas tiesioginio draudimo institucijai pačiai panaikinti arba pripažinti netekusiu galios savo priimtą administracinį aktą, suteikiantį asmeniui tam tikrų teisių, nenumato. Vis dėlto pagal Viešojo administravimo įstatymo 6 straipsnio 2 ir 3 dalies nuostatas administracinius aktus viešojo administravimo subjektai turi teisę leisti tik remdamiesi įstatymų nustatytais įgaliojimais. Viešojo administravimo subjektų, skirtingai nei privačių asmenų, veikloje taikomas principas „Viskas, kas aiškiai nėra leista, yra draudžiama“. Tad viešojo administravimo subjekto atlikti viešojo administravimo veiksmai, viršijant jam suteiktus

įgaliojimus, taip pat ir administracinių aktų leidimas, viršijant suteiktą kompetenciją, yra neteisėti⁸⁷.

Aptartas reglamentavimas, kai Statybos įstatymas nenustato teisės įstatymų įgyvendinamuosiuose aktuose numatyti naujų procedūrų ar suteikti papildomą kompetenciją institucijoms, tačiau nepaisant to, įstatymo įgyvendinamajame teisės akte tokios normos atsiranda, yra minėtų įstatymo viršenybės ir nepiktnaudžiavimo valdžia principų nesilaikymo pavyzdys. Taigi ir šiuo atveju vieni iš pagrindinių viešojo administravimo principų nėra tinkamai įgyvendinami įstatymų įgyvendinamuoju lygmeniu, būtent **įstatymo viršenybės ir nepiktnaudžiavimo valdžia**.

Ankstesnis mokslinis tyrimas⁸⁸ taip pat parodė, kad apskritai statybos techniniuose reglamentuose galima rasti nemažai įstatymui prieštaraujančių arba jo reguliavimą išplečiančių ar siaurinančių nuostatų, tarp jų ir asmenų teisės suvaržančių reikalavimų, kurie pagal savo esmę turi būti įtvirtinami įstatymuose. Net ir tie reikalavimai, kurie detalizuoja įstatymo nuostatas, neretai pirmiau būna keičiami statybos techniniuose reglamentuose, o tik vėliau atitinkamai koreguojamas Statybos įstatymas. Minėtame tyrime akcentuota, kad atsižvelgiant į tokią įstatymų įgyvendinamojo teisinio reguliavimo situaciją yra pagrindo manyti, kad už Statybos įstatymo įgyvendinimą atsakinga institucija imasi voliuntaristinio vaidmens ir įstatymų įgyvendinamaisiais aktais koreguoja Statybos įstatymo netikslumus bei, jos nuomone, nepakankamą ar perteklinį šio įstatymo reguliavimą. Tačiau nei Viešojo administravimo įstatyme, nei kituose teisės aktuose nėra numatyta tokia įstatymus įgyvendinančių institucija kompetencija, ir šie veiksmai nesuderinami su viešojo administravimo principais, būtent įstatymo viršenybės ir nepiktnaudžiavimo valdžia.

Taigi pateikti pavyzdžiai patvirtina, kad iš esmės jau administracinio reglamentavimo lygmeniu priimant įstatymus įgyvendinančius teisės aktus bandoma taip detaliai ir išsamiai sureguliuoti visus galimus subjektų veiklos architektūros srityje atvejus, gyvenimiškas situacijas, kad nepaliekama vietos tiesioginiam įstatymo aiškinimui ir taikymui viešojo administravimo subjektams priimant individualius sprendimus ar kilus ginčui teismams priimant sprendimus, o tuo metu būtent ir atsiranda galimybė įvertinti realią reguliuojamo teisinio santykio problematiką bei teisingiau išaiškinti ir pritaikyti konkrečias teisės normas, išvengiant tokiu atveju viešojo administravimo principų pažeidimo rizikos.

Todėl manytina, kad Aplinkos ministerija, vykdydama administracinio reglamentavimo veiklą, turėtų daugiau siekti tokių tikslų, kad nustatomomis taisyklėmis Aplinkos ministerijos priimamuose įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose būtų iš esmės siekiama ne nustatyti kiek įmanoma platesnį ir (ar) baigtinį konkrečių įpareigojimų bei taisyklių sąrašą, o sudaryti sąlygas kitiems viešojo administravimo subjektams, taikantiems šiuos teisės aktus savo veikloje, veikti taip, kad būtų galima tinkamai įgyvendinti viešojo administravimo principus ir svarbiausia, pasiekti galutinį rezultatą – architektūros kokybę. Būtent teisės aktus taikantys viešojo administravimo subjektai susiduria su realiomis gyvenimiškomis situacijomis, kuriose geriausiai išryškėja teisinių santykių specifika, jų įvairovė bei teisės normų spragos, kurios tik ir gali būti užpildytos priimant atitinkamus individualius administracinius sprendimus vadovaujantis viešojo administravimo principais bei vykdant

---

⁸⁷ Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, kuriai pritaria Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime.

⁸⁸ Bakšienė, D. *Socialistinės teisės tradicijos pavyzdžiai šiuolaikiniame statybos santykių teisiname reguliavime*. Vilnius: Jurisprudencija. 2016, 23(1), p. 73–88.

šiems subjektams priskirtas viešojo administravimo funkcijas. Taip pat šiuo atveju neabejotinai didelę reikšmę turi ir tinkamas tarnybinės pagalbos principo taikymas, kuris galėtų padėti išvengti klaidų, vykdamas viešojo administravimą veiklą, ypač tais atvejais, kai reguliuojamos procedūros, kuriose dalyvauja skirtingos institucijos, kiekviena įgyvendinanti savo kompetenciją, ir tokiu būdu formuoti bei skleisti gerosios praktikos pavyzdžius.

2. Kultūros ministerija kaip architektūros viešojo administravimo sistemos dalis

2.1. Kultūros ministerijos teisinis statusas

Architektūros įstatyme numatyta, kad Lietuvos Respublikos kultūros ministerija, formuodama kultūros paveldo politiką, taip pat vadovaujasi šio įstatymo 14 straipsnyje nurodytomis architektūros plėtros kryptimis⁸⁹, t. y.:

- 1) siekti geresnės visuomeninių pastatų architektūros kokybės;
- 2) skatinti privataus sektoriaus keliamus reikalavimus architektūros kokybei;
- 3) siekti architektūros kokybės ir efektyvios statybos darnos;
- 4) siekti inovatyvios architektūros, kuriančios sveiką, visuomenės gerovei palankią ir darnią aplinką;
- 5) planuojant teritorijas, prioritetą skirti urbanistikos kokybei, statinių, gamtinio ir urbanistinio kraštovaizdžio dermei;
- 6) sudaryti geresnės Lietuvos architektūros propagavimo šalyje ir užsienyje sąlygas;
- 7) saugoti ir plėtoti nekilnojamąjį architektūrinį, urbanistinį ir etnokultūrinį paveldą;
- 8) skatinti Lietuvos architektų profesinę veiklą;
- 9) stiprinti visuomenės supratimą apie architektūros kokybės reikšmę;
- 10) stiprinti architektūros studijų kokybę.

Taigi kultūros paveldo politika susijusi su architektūros viešojo administravimo sistema ir galima teigti, kad nuo šios politikos formavimo pobūdžio ir kokybės priklauso ir architektūros kokybė. Tą liudija ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reguliuojančio Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo⁹⁰ normos.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 3 str. 3 d. numatyta, kad nekilnojamas kultūros paveldas pagal reikšmingumą lemiantį vertingųjų savybių pobūdį ar jų derinį, tarp kitų, gali būti:

- architektūrinis – reikšmingais pripažinti architektūrinės kūrybos statiniai, jų dalys, priklausiniai ir tokių statinių vientisos architektūrinės kompozicijos ir (ar) vietų kompleksai, ansambliai, vietos bei vietovės (3 str. 3 d. 5 p.);
- urbanistinis – reikšmingomis pripažintos istorinės miestų dalys, miesteliai ir panašios vietos bei vietovės (3 str. 3 d. 6 p.).

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos 4 str. 4 d. numatyta, kad nekilnojamojo kultūros paveldo teisinę apsaugą sudaro:

- šio ir kitų įstatymų nustatyti paveldosaugos reikalavimai kultūros paveldo objektams, jų teritorijoms, vietovėms ir apsaugos zonoms;
- Saugomų teritorijų įstatymo ir šio įstatymo nustatyti reikalavimai kultūros paveldo objektams, esantiems draustiniuose, rezervatuose, valstybiniuose parkuose;
- Teritorijų planavimo įstatymo, Saugomų teritorijų įstatymo ir pagal šį įstatymą parengtų teritorijų planavimo dokumentų nustatyti reikalavimai;
- valdytojų įsipareigojimai, nustatyti apsaugos sutartyse.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 2 str. 24 d. paveldosaugos reikalavimai apibrėžti kaip saugomo objekto ar vietovės valdymo, naudojimo, disponavimo jais

⁸⁹ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo 15 str. 2 d.

⁹⁰ Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (Žin., 1995, Nr. 3-37).

sąlygos, teritorijos ir apsaugos zonos žemės ir kitos specialiosios naudojimo sąlygos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytiems vertingosioms savybėms apsaugoti. To paties straipsnio 19 dalyje apibrėžta ir sąvoka „Laikinis apsaugos reglamentas (specialieji paveldosaugos reikalavimai)“, kaip dokumentas, kuriuo pagal Statybos įstatymą nustatomi konkrečios nekilnojamosios kultūros vertybės, jos teritorijos, konkretaus kultūros paveldo statinio arba nekilnojamosios kultūros vertybės teritorijoje ar apsaugos zonoje esančio statinio specialieji paveldosaugos reikalavimai.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 5 str. 1 d. numatyta, kad nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos nacionalinę politiką formuoja Seimas, Vyriausybė, Kultūros ministerija, atsižvelgdami į Valstybinės kultūros paveldo komisijos teikiamus paveldosauginės patirties ir tendencijų vertinimus, analizes ir siūlymus. To paties straipsnio 2 d. nustatyta, kad nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos valstybinį administravimą organizuoja ir už jį atsako kultūros ministras. Kultūros ministras įgalioja ministerijos padalinius ir prie ministerijos įsteigtas institucijas atlikti apsaugos funkcijas.

Taigi, remiantis teisės aktų normomis, Kultūros ministerija yra ta centrinė ašis, kuri atsakinga už kultūros paveldo apsaugą ir kuri organizuoja šioje srityje viešąjį administravimą, todėl nuo šios institucijos veiktos ir priimamų sprendimų daugeliu atvejų priklauso ir architektūros viešojo administravimo sistemos dalies, susijusios su kultūros paveldo klausimais, kokybė.

2.2. Kultūros ministerijos vykdomos architektūros viešojo administravimo funkcijos

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos norminius teisės aktus pagal kompetenciją priima Vyriausybė, kultūros ministras, Kultūros paveldo departamentu prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas) direktorius ir savivaldybės taryba⁹¹.

Kultūros ministerijos dalyvavimo administracinio reglamentavimo veikloje, susijusioje su kultūros paveldo apsauga, svarbą ir būtinybę pagrindžia Vyriausybės, ministerijų, kitų Vyriausybės įstaigų norminiai teisės aktai, susiję su nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga, prieš juos priimant turi būti pateikiami Kultūros ministerijai derinti teisės aktų nustatyta tvarka. Šio įstatymo reikalavimams prieštaraujantys savivaldos institucijų priimti teisės aktai turi būti sustabdyti ar panaikinti Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka⁹².

Kultūros ministerijos nuostatuose⁹³ numatyta, kad Kultūros ministerija, siekdama jai nustatytų veiklos tikslų, atlieka šias funkcijas kultūros paveldo srityje, kurios susijusios ir su architektūros viešoju administravimu:

- rengia nekilnojamojo kultūros paveldo ir kilnojamyjų kultūros vertybių apsaugos srities įstatymų, Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų projektus, derina kitų institucijų parengtus norminius teisės aktus, susijusius su kultūros paveldo apsauga (9.4.1. p.);
- skelbia nekilnojamosios kultūros vertybes valstybės saugomomis, teikia kultūros paveldo objektus ir vietas įrašyti į tarptautinės svarbos kultūros paveldo

---

⁹¹ Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 5 str. 4 d.

⁹² Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 5 str. 8 d.

⁹³ Patvirtinti LR Vyriausybės 2010 m. spalio 13 d. nutarimu Nr. 1469 (Žin., 2010, Nr. 125-6392). Šių Nuostatų 2 punkte nustatyta, kad Kultūros ministerija savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, Europos Sąjungos teisės aktais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais ir Lietuvos Respublikos Seimo priimtais teisės aktais, Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, taip pat šiais nuostatais.

objektų ar vietovių sąrašus, jeigu tarptautinėse sutartyse nenustatyta kitaip, įrašo į Kultūros vertybių registrą arba išbraukia iš jo kultūros objektus, atitinkančius nustatytus į Kultūros vertybių registrą įrašomų kilnojamųjų daiktų vertinimo kriterijus (9.4.2. p.);

- atlieka Kultūros vertybių registro valdytojo funkcijas (9.4.4. p.);
- nustato siūlomų įrašyti į Kultūros vertybių registrą nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kilnojamųjų daiktų vertinimo kriterijus, tvirtina nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų pavyzdinius nuostatus, kilnojamosios kultūros vertybės apsaugos reglamento ir kilnojamosios kultūros vertybės paso formą, taip pat šių dokumentų pildymo ir išdavimo taisyklės (9.4.5. p.);
- nustato specialistų, vykdančių nekilnojamojo kultūros paveldo taikomuosius mokslinius ar domuosius tyrimus, rengiančių tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektus, atliekančių tvarkomuosius paveldosaugos darbus ir vadovaujančių tokiems darbams, atliekančių paveldosaugos (specialiąją) ekspertizę, rengiančių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo planavimo dokumentus, atestavimo tvarką (9.4.6. p.);
- tvirtina kultūros paveldo tvarkybos reglamentus (9.4.7. p.);
- atlieka šias valstybinių kultūrinių rezervatų (rezervatų-muziejų), istorinių nacionalinių parkų, valstybinių kultūrinių draustinių valdymo funkcijas: rengia teisės aktų projektus, organizuoja teritorijų planavimo dokumentų rengimą (9.4.12 p.);
- tvirtina Kultūrinių rezervatų (rezervatų-muziejų) naudojimo ir lankymo tvarkos aprašą ir kultūrinių rezervatų (rezervatų-muziejų), istorinių nacionalinių parkų steigimo kriterijus (9.4.13. p.);
- jeigu tarptautinėse sutartyse nenustatyta kitaip, teikia įrašyti saugomas teritorijas į tarptautinius saugomų teritorijų sąrašus, steigia valstybinių kultūrinių rezervatų ir istorinių nacionalinių parkų direkcijas ir tvirtina teritorijų planavimo dokumentus, nurodytus Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme (9.4.14. p.).

Konkrečias nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos valstybinio administravimo funkcijas atlieka ir už jų vykdymą atsako Departamentas. Jis turi apskaitos, paveldotvarkos ir kontrolės tarnybas ir teritorinius padalinius⁹⁴.

Tarp Departamento funkcijų šio darbo kontekste išskirtinos šios funkcijos:

- nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių teisės aktų projektų rengimas (5 str. 10 d. 2 p.);
- šiuo įstatymu pagrįstų apsaugos reikalavimų teikimas fiziniams ir juridiniams asmenims (5 str. 10 d. 10 p.);
- išvadų, ar valdytojų, kefinančių vykdyti kultūros paveldo objektų tvarkybą, parengti projektiniai siūlymai atitinka paveldosaugos reikalavimus, teikimas (5 str. 10 d. 16 p.);
- teritorijų planavimo dokumentų, įgyvendinančių šio įstatymo reikalavimus, rengimo organizavimas (5 str. 10 d. 17 p.);
- tikrinimas, kaip vykdomas šis įstatymas ir kiti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojantys teisės aktai, šių teisės aktų galimų pažeidimų kontrolė (5 str. 10 d. 18 p.).

---

⁹⁴ Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 5 str. 9 d.

Konkrečiai, kultūros paveldo tvarkyba⁹⁵ atliekama:

- 1) pagal nustatytus paveldosaugos reikalavimus;
- 2) pagal kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų⁹⁶ reglamentus (statybos techninius reglamentus), patvirtintus aplinkos ir kultūros ministru;
- 3) pagal kultūros ministro patvirtintus paveldo tvarkybos reglamentus⁹⁷, nustatančius reikalavimus konkrečioms tvarkybos darbams⁹⁸.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 23 str. 8 d. taip pat numatyta, kad specialieji paveldosaugos reikalavimai tvarkomiesiems statybos darbams ir statybą leidžiantys dokumentai juos atlikti išduodami Statybos įstatymo nustatyta tvarka. Iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo dienos kultūros ministro nustatyta tvarka turi būti atlikta šių darbų projekto paveldosaugos (specialioji) ekspertizė ir statinio projekto ekspertizė – aplinkos ministro ir kultūros ministro nustatytais atvejais ir tvarka. Projektas turi būti pataisytas pagal šių ekspertizių aktų privalomas pastabas prieš išduodant statybą leidžiantį dokumentą. Statybą leidžiantis dokumentas atlikti kultūros paveldo statinio tvarkomuosius statybos darbus išduodamas, kai toks projektas neprieštarauja paveldosaugos reikalavimams ir jam pritaria Departamento ir savivaldybės atstovai.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 23 str. 9 d. reglamentuoja, kad kultūros ministro nustatytais atvejais ir tvarka iki leidimo atlikti tvarkomuosius paveldosaugos darbus⁹⁹ išdavimo turi būti atlikta šių darbų projekto paveldosaugos (specialioji) ekspertizė. Projektas turi būti pataisytas pagal šios ekspertizės akto privalomas pastabas. Tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektavimo sąlygos ir leidimai atlikti darbus išduodami kultūros ministro nustatyta tvarka. Leidimai išduodami ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo projekto ar pataisyto projekto pateikimo dienos.

Taiigi Kultūros ministerija ir jai pavaldus Departamentas dalyvauja statybos bei teritorijų planavimo procesuose, tokiu būdu vykdydami atitinkamas viešojo administravimo funkcijas ne tik nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos srityje, bet kartu ir architektūros srityje.

Konkrečiai Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas reglamentuoja šiuos pagrindinius teritorijų planavimo klausimus, susijusius su kultūros paveldo apsauga:

- nustato, kad nekilnojamosios kultūros vertybės, jų teritorijos, apsaugos zonos tvarkomos ir veikla jose plėtojama pagal kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo, strateginio planavimo dokumentus, apsaugos reglamentus ir jais nustatomus paveldosaugos reikalavimus, parengtus vadovaujantis šio įstatymo ir Teritorijų planavimo įstatymo nuostatomis¹⁰⁰;

---

⁹⁵ *Tvarkyba* – nekilnojamajam kultūros paveldui išsaugoti atliekami darbai: taikomasis tyrimas, remontas, avarijos grėsmės pašalinimas, konservavimas, restauravimas, šių darbų planavimas ir projektavimas. Žr. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 2 str. 34 d.

⁹⁶ *Tvarkomieji statybos darbai* – statybos ar griovimo darbai, kaip apibrėžta Statybos įstatyme, atliekami kultūros paveldo objekte, jo teritorijoje ar apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje. Žr. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 2 str. 37 d.

⁹⁷ *Paveldo tvarkybos reglamentai* – privalomųjų tvarkybos norminių dokumentų, nustatančių darbų planavimo, projektavimo, vykdymo ir su tvarkyba susijusių procedūrų atlikimo taisyklės ir reikalavimus, užtikrinančius autentiškumo išsaugojimą, sistemos dalis. Žr. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 2 str. 23 d.

⁹⁸ Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 23 str. 1 d.

⁹⁹ *Tvarkomieji paveldosaugos darbai* – tvarkybos darbai, atliekami pagal specialias technologijas, užtikrinančias autentiškumo išsaugojimą. Žr. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 2 str. 36 d.

¹⁰⁰ Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 22 str. 1 d.

- numato, kad kultūros paveldo vietovių ir jų apsaugos zonų tvarkymo planas yra specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, kuriame nustatomi nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir veiklos plėtojimo kultūros paveldo vietovėje ir jos apsaugos zonoje paveldosaugos reikalavimai bei kultūros paveldo vietovės ir jos apsaugos zonos ribos¹⁰¹;
- nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentuose ir apsaugos reglamentuose nustatyti paveldosaugos reikalavimai yra privalomi rengiant kompleksinio ir specialiojo teritorijų planavimo dokumentus. Šie paveldosaugos reikalavimai, be kitų įstatymuose nustatytų reikalavimų, taip pat taikomi žemės darbams, statinių ar įrenginių statybai, statinių aukščiu, tūriui, užstatymo tankiui ir intensyvumui, išorės apdailos medžiagoms, apželdinimui, želdinių aukščiu, tankiui, rūšiai, transporto srautams, jų intensyvumui¹⁰²;
- nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai rengiami pagal Kultūros ministerijos parengtas ir kultūros ministro ir aplinkos ministro patvirtintas šių dokumentų rengimo taisykles. Taisyklėse nurodomos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentais nustatomos teritorinės apsaugos priemonės, šių dokumentų organizavimo, rengimo, koregavimo, keitimo, derinimo, tikrinimo ir tvirtinimo tvarka¹⁰³.

Statybos įstatyme numatyta, kad:

- Departamentas rengia specialiuosius paveldosaugos reikalavimus, taikomus kultūros paveldo objektui ar jo teritorijai, kultūros paveldo objekto teritorijoje esančiam statiniui, kultūros paveldo vietovėje ar jų apsaugos zonose¹⁰⁴,
- kultūros ministras nustato specialiąjų paveldosaugos reikalavimų turinį¹⁰⁵.

Statybos įstatyme taip pat nurodyti atvejai, kada Kultūros ministerija gali nustatyti statybą leidžiančio dokumento išdavimo privalomumą, t.y.:

1) leidimo statyti naują statinį – naujo nesudėtingojo statinio statybai kultūros paveldo objekto teritorijoje, kultūros paveldo objekto apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje kultūros ministro ir aplinkos ministro nustatytais atvejais¹⁰⁶;

2) leidimo rekonstruoti statinį – nesudėtingajam statiniui rekonstruoti kultūros paveldo objekto teritorijoje, kultūros paveldo objekto apsaugos zonoje, kultūros paveldo vietovėje kultūros ministro ir aplinkos ministro nustatytais atvejais¹⁰⁷;

3) leidimo atlikti statinio kapitalinį remontą – kultūros paveldo statinio kapitaliniam remontui; statinio kapitaliniam remontui, kai keičiama statinio ar patalpų paskirtis; ypatingojo ir neypatingojo daugiabučio namo, viešojo pastato, nesudėtingojo statinio kapitaliniam remontui kultūros paveldo objekto teritorijoje arba kultūros paveldo vietovėje kultūros ministro ir aplinkos ministro nustatytais atvejais¹⁰⁸;

---

¹⁰¹ Ibid, 22 str. 3 d.

¹⁰² Ibid, 22 str. 5 d.

¹⁰³ Ibid, 22 str. 6 d.

¹⁰⁴ Statybos įstatymo 24 str. 6 d. 1 p.

¹⁰⁵ Ibid, 24 str. 22 d.

¹⁰⁶ Ibid, 27 str. 1 d. 1 p.

¹⁰⁷ Ibid, 27 str. 1 d. 2 p.

¹⁰⁸ Ibid, 27 str. 1 d. 4 p.

4) leidimo atlikti statinio paprastąjį remontą – kultūros paveldo statinio paprastajam remontui, kai keičiama statinio išvaizda, išskyrus atvejus, kai būtina skubiai sutvarkyti stichinės nelaimės sukeltus padarinius; kultūros ir aplinkos ministrų nustatytas atvejis kultūros paveldo objekto teritorijoje, kultūros paveldo vietovėje ar kitoje teritorijoje – kai keičiama pastato išvaizda, išskyrus atvejus, kai būtina skubiai atlikti statybos darbus, reikalingus avarijos grėsmei, jos ar stichinės nelaimės padariniams pašalinti¹⁰⁹.

Kultūros paveldo statinių tvarkomųjų statybos darbų projektų ekspertizės atlikimo privalomus atvejus nustato kultūros ministras, suderinęs su aplinkos ministro remdamasis Statybos įstatymo 34 str. 1 d. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad to paties straipsnio 2 dalyje nurodyta, jog 1 dalyje nurodytų statinių projektų ekspertizė atliekama dėl statinių projektų, kuriuose numatyti kultūros paveldo statinio tvarkomieji pavidosaugos darbai. Atkreiptinas dėmesys, kad pirmoje pastarojo straipsnio dalyje minimi kultūros paveldo statinių tvarkomieji statybos darbai, o antrąjį šio straipsnio dalyje, kalbant apie tų pačių statinių projektų ekspertizę, nurodoma jau kita darbų sąvoka – kultūros paveldo statinio tvarkomieji pavidosaugos darbai. Pažymėtina, kad Statybos įstatymo 1 str. 2 d. 2 p. konkrečiai nurodyta, kad Statybos įstatymas netaikomas nustatant nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimų ir kultūros paveldo statinių tvarkomųjų pavidosaugos darbų ir su jais susijusių procedūrų reikalavimus, kuriuos numato Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. Taigi manytina, kad Statybos įstatymo 34 str. 2 d. padaryta klaida nurodant statybos darbų sąvoką ir turėjo būti numatyti kultūros paveldo statinių tvarkomieji statybos darbai.

Taip pat Statybos įstatymas numato Kultūros ministerijos ir Departamento funkcijas šiose srityse:

- kultūros ministras kartu su aplinkos ministru nustato kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų projekto ekspertizės tvarką¹¹⁰;
- kai atliekami kultūros paveldo statinio tvarkomieji statybos darbai ar statinio statyba vykdoma kultūros paveldo objekto teritorijoje, Vyriausybės įgaliota institucija kartu su Kultūros ministerija nustato statinio projekto vykdymo priežiūros tvarką¹¹¹;
- Departamentui pavesta sudaryti ir patvirtinti sąrašus kultūros paveldo objektų, kurių naudojimo priežiūrą atliekantys subjektai turi atlikti šių statinių priežiūrą vietoje ne rečiau kaip kartą per metus¹¹².

2.3. Kultūros ministerijos vykdomų architektūros viešojo administravimo funkcijų įstatymų įgyvendinamasis reguliavimas ir atitiktis viešojo administravimo principams

Analizuojant įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus, prie kurių priėmimo prisideda Kultūros ministerija ar Departamentas, taip pat aptikta įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų normų neatitiktis viešojo administravimo principams atveju. Viena pagrindinių problemų yra įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų nesuderinamumo problema, kurią

---

¹⁰⁹ Ibid, 27 str. 1 d. 5 p.

¹¹⁰ Statybos įstatymo 34 str. 4 d.

¹¹¹ Ibid, 36 str. 5 d.

¹¹² Ibid, 49 str. 6 d.

lemia tiek įstatymo viršenybės principo, tiek nepiktnaudžiavimo valdžia, subsidarumo bei kitų principų ignoravimas ar netinkamas taikymas.

2.3.1. Dėl Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytų esminių statinių reikalavimų taikymo tvarkomiesiems paveldosaugos darbams

Pažymėtina tai, kad pačiame Statybos įstatyme numatyta, jog jis netaikomas nustatant nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimų ir kultūros paveldo statinių tvarkomųjų paveldosaugos darbų ir su jais susijusių procedūrų reikalavimus, kuriuos įtvirtina Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, išskyrus:

- Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinių reikalavimus¹¹³ ir
- Statybos įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus¹¹⁴.

ES Reglamento I priede „Esminiai statinių reikalavimai“ numatyta, kad statiniai ir atskiros jų dalys turi atitikti jų naudojimo paskirtį, ypač atsižvelgiant į susijusių asmenų sveikatą ir saugą viso statinių būvio ciklo metu. Atsižvelgiant į įprastinę techninę priežiūrą, statiniai turi atitikti šiuos esminius statinių reikalavimus ekonomiškai pagrįstą naudojimo laikotarpi:

- 1) mechaninis atsparumas ir pastovumas;
- 2) gaisrinė sauga;
- 3) higiena, sveikata ir aplinka;
- 4) sauga ir galimybė patekti į statinį naudojimo metu;
- 5) apsauga nuo triukšmo;
- 6) energijos taupymas ir šilumos išsaugojimas;
- 7) tvarus gamtos išteklių naudojimas¹¹⁵.

Statybos įstatymo 4 str. 1 d. nustatyta, kad statinys (jo dalis) turi būti suprojektuotas ir pastatytas taip, kad per ekonomiškai pagrįstą statinio naudojimo trukmę pagal jo naudojimo paskirtį atitiktų Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinių reikalavimus. To paties straipsnio 2 d. numato, kad Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytus esminius statinių reikalavimus (vieną, kelis ar visus) išsamiai apibrėžia ir statinio techninius parametrus pagal statinių ar statybos produktų charakteristikų lygius ir klases nustato pagal Vyriausybės nustatytą kompetencijų Vyriausybės įgaliotų institucijų teisės aktai.

Statybos įstatymo 5 str. 1 p. taip pat numatyta, kad statinio architektūra turi būti tokia, kad neprieštarautų esminiams statinių reikalavimams, nustatytiems Reglamente (ES) Nr. 305/2011.

Taigi, remiantis minėtomis Statybos įstatymo nuostatomis, teigtina, kad Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatyti esminiai statinių reikalavimai privalomi ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo numatytiems tvarkomiesiems paveldosaugos darbams, nors jie nėra priskiriami statybai, kaip ji apibrėžta pagal Statybos įstatymą¹¹⁶.

Kyla klausimas – kaip tokiu atveju Kultūros ministerija ir (ar) Departamentas dalyvauja Reglamente (ES) Nr. 305/2011 nustatytų esminių statinių reikalavimų apibrėžime įstatymų

---

¹¹³ Statinio architektūra turi būti tokia, kad neprieštarautų esminiams statinių reikalavimams, nustatytiems Reglamente (ES) Nr. 305/2011. Žr. Statybos įstatymo 5 str. 1 p.

¹¹⁴ Statybos įstatymo 1 str. 2 d. 2 p.

¹¹⁵ Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 305/2011, OL 2011 L 8/5.

¹¹⁶ *Statyba* – veikla, kurios tikslas – pastatyti (sumontuoti, nutiesti) naują, rekonstruoti, suremontuoti ar nugriauti esamą statinį. Ši sąvoka taip pat apima kultūros paveldo statinių tvarkomuosius statybos darbus ar statinių statybą kultūros paveldo objektų teritorijose. Žr. Statybos įstatymo 2 str. 85 d.

įgyvendinamuosiuose teisės aktuose ir jei dalyvauja, ar kartu su Aplinkos ministerija, ar savarankiškai atskiruose teisės aktuose.

Analizuojant, kaip Statybos įstatymo 1 str. 2 d. 2 p. realizuojamas įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, visų pirma pažymėtina tai, kad statybos techninio reglamento STR 1.01.01:2005 „Kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentai“¹¹⁷ 1 punkte numatyta, kad šis statybos techninis reglamentas nustato kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų (nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių tvarkymo statybos darbų) arba šių statinių teritorijose ar apsaugos zonose esančių statinių statybos darbų atlikimo atvejus, kuriais privaloma vadovautis tik aplinkos ministro patvirtintais statybos techniniais reglamentais arba tik kultūros ministro patvirtintais paveldo tvarkybos reglamentais, bei atvejus, kai privaloma vykdyti statybos techniniais reglamentais ir paveldo tvarkybos reglamentais nustatytus reikalavimus.

Šio Reglamento 7 punkte taip pat konkrečiai nurodyta, kad visais kitais atvejais, kai nekilnojamojo kultūros paveldo statinių tvarkomieji darbai atliekami tik pagal paveldo apsaugos technologijų reikalavimus ir/arba atliekami šio statinio paprastojo remonto statybos darbai, apibrėžti statybos techniniame reglamente STR 1.01.08:2002, vadovaujamosi reikalavimais, nustatytais:

- 1) Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu;
- 2) Lietuvos Respublikos kultūros ministro patvirtintais teisės aktais – paveldo tvarkybos reglamentais, parengtais vadovaujantis Paveldo tvarkybos reglamentų rengimo taisyklių nuostatomis.

Taigi statybos techniniai reglamentai nėra privalomi ir tiesiogiai nenustato jokių reikalavimų nekilnojamojo kultūros paveldo statinių tvarkomiesiems darbams, atliekamiems tik pagal paveldo apsaugos technologijų reikalavimus ir/arba kai atliekami šio statinio paprastojo remonto statybos darbai.

Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad esminius statinių reikalavimus, nustatytus Reglamente (ES) Nr. 305/2011, konkrečiai apibrėžia būtent LR aplinkos ministro patvirtinti statybos techniniai reglamentai, t. y.:

- 1) STR 2.01.01(1):2005 „Esminis statinio reikalavimas. „Mechaninis atsparumas ir pastovumas“¹¹⁸;
- 2) STR 2.01.01(2):1999 „Esminiai statinio reikalavimai. Gaisrinė sauga“¹¹⁹;
- 3) STR 2.01.01(3):1999 „Esminiai statinio reikalavimai. Higiena, sveikata, aplinkos apsauga“¹²⁰;
- 4) STR 2.01.01(4):2008 „Esminis statinio reikalavimas. Naudojimo sauga“¹²¹;
- 5) STR 2.01.01(5):2008 „Esminis statinio reikalavimas. Apsauga nuo triukšmo“¹²²;
- 6) STR 2.01.01(6):2008 „Esminis statinio reikalavimas. Energijos taupymas ir šilumos išsaugojimas“¹²³.

---

¹¹⁷ Patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. D1-233/IV-196 (Žin., 2005, Nr. 60-2140).

¹¹⁸ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2005 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. D1-455 (Žin., 2005, Nr. 115).

¹¹⁹ Patvirtintas LR aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 422 (Žin., 2000, Nr. 17-424).

¹²⁰ Patvirtintas LR aplinkos ministro 1999 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. 420 (Žin., 2000, Nr. 8-215).

¹²¹ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. D1-706 (Žin., 2008, Nr. 1).

¹²² Patvirtintas LR aplinkos ministro 2008 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. D1-132 (Žin., 2008-03-27, Nr. 35-1256).

¹²³ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2008 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. D1-131 (Žin., 2008, Nr. 35-1255).

Todėl darytina išvada, kad STR 1.01.01:2005 „Kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentai“ 1 ir 7 p. nuostatos eliminavo galimybę taikyti esminius statinių reikalavimus, apibrėžtus statybos techniniuose reglamentuose, būtent tvarkomiesiems paveldosaugos darbams.

Peržiūrėjus paveldo tvarkybos reglamentų, patvirtintų LR kultūros ministro, nuostatas paminėtinas paveldo tvarkybos reglamento PTR 3.08.01: 2013 „Tvarkybos darbų rūšys“¹²⁴ 26 punktas, kuriame numatyta, kad tvarkybos darbų rūšys parenkamos tokios, kad būtų ne tik išsaugomas kultūros paveldo statinio autentiškumas ir vertingosios savybės, bet ir užtikrinti esminiai statinio reikalavimai, nurodyti Statybos įstatyme.

Tačiau, kaip minėta, pačiame Statybos įstatyme nėra išsamiai apibrėžti esminiai statinio reikalavimai, o statybos techninių reglamentų, kurie konkrečiai apibrėžia esminius statinių reikalavimus, taikymo būtinybės tvarkybos darbams šis paveldo tvarkybos reglamentas taip pat nenustato.

Dar daugiau paveldo tvarkybos reglamente PTR 3.02.01:2014 „Tvarkybos darbų projektavimo sąlygų išdavimo taisyklės“¹²⁵ nustatant reikalavimus, kas turi būti nurodoma projektavimo sąlygose, išduodamos tvarkybos darbų projektui parengti, nėra numatytas privalomumas nurodyti be paveldosaugos reikalavimų ir esminius statinių reikalavimus. Remiantis šio PTR 11 punktu, projektavimo sąlygose turi būti nurodoma iš esmės tik su paveldosauga susiję reikalavimai, t. y.:

- 1) tvarkybos darbų rūšis ar rūšys, kurioms išduodamos projektavimo sąlygos (žr. PTR 3.02.01:2014 11.1 p.);
- 2) konkretūs paveldosaugos reikalavimai, turintys užtikrinti autentiškumo ir vertingųjų savybių išsaugojimą arba minimalų jų keitimą, pritaikant kultūros paveldo objektą naudoti (žr. PTR 3.02.01:2014 11.2 p.);
- 3) privalomi atlikti taikomieji ir kiti tyrimai (žr. PTR 3.02.01:2014 11.3 p.).

LR kultūros ministro 2005 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. ĮV-158 patvirtintame paveldo tvarkybos reglamente PTR 3.03.01:2005 „Nekilnojamojo kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų projekto ar tvarkomųjų paveldosaugos darbų projekto paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės atlikimo taisyklės“¹²⁶ numatyta, kad paveldosaugos (specialioji) ekspertizė yra privaloma ir tuo atveju, kai rengiamas tik nekilnojamojo kultūros paveldo statinio (jo teritorijos) tvarkomųjų paveldosaugos darbų projektas (3.2. p.). To paties paveldo tvarkybos reglamento 12 punkte numatyta, kad, atliekant projekto paveldosaugos (specialiąją) ekspertizę, tikrinama, ar projekto sprendiniai atitinka paveldosaugos reikalavimus, užtikrinančius autentiškumo išsaugojimą, kurie nustatyti Lietuvos Respublikos kultūros ministro tvirtinamais paveldo tvarkybos reglamentais, laikiniais apsaugos reglamentais (projektavimo sąlygomis), apsaugos reglamentais (kai tokie išduoti) ir apsaugos sutartimis (kai tokios sudarytos), teritorijų planavimo dokumentais, kitais veiksnių saugomose teritorijose reglamentuojančiais dokumentais, specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, kitais teisės aktais.

---

¹²⁴ Patvirtintas LR kultūros ministro 2013 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. ĮV-663 (Žin., 2013, Nr. 104-5110).

¹²⁵ Patvirtintas LR kultūros ministro 2005 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. ĮV-159 (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. birželio 23 d. įsakymo Nr. ĮV-489 redakcija) (Žin., 2005, Nr. 57-1968).

¹²⁶ Patvirtintas LR kultūros ministro 2005 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. ĮV-158 (Žin., 2005, Nr. 57-1967).

Taigi šiame paveldo tvarkybos reglamente nėra numatytas reikalavimas, atliekant paveldosaugos (specialiąją) ekspertizę, patikrinti, ar projekto sprendiniai atitinka esminius statinių reikalavimus, nustatytus Reglamente (ES) Nr. 305/2011, pagal Statybos įstatymo 1 str. 2 d. 2 p. išimtį, ir kurie yra apibrėžti LR aplinkos ministro patvirtintuose statybos techniniuose reglamentuose.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad paveldo tvarkybos reglamente PTR 3.06.01:2007 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“¹²⁷ yra nustatyta paveldo objekto tvarkybos darbų projekto sudėtis ir numatyta, kad paveldo objekto tvarkybos darbų projekte, be tvarkybos darbų projekto sprendinių, turi būti pateikti kiti sprendiniai, kuriais įgyvendinami esminiai statinio reikalavimai, architektūros, kraštovaizdžio, aplinkos, kultūros paveldo apsaugos reikalavimai (PTR 3.06.01:2007 14.8 p. ir 14.11 p.)

Tačiau, PTR 3.06.01:2007 18 punkte nurodant nepritarimo tvarkybos darbų projektui pagrindus, nėra numatytas pagrindas atsisakyti pritarti tvarkybos darbų projektui būtent tuo atveju, kai tvarkybos darbų projekte numatyti sprendiniai neįgyvendina esminių statinių reikalavimų. Šio PTR 3.06.01:2007 18.1 punkte yra tiesiogiai numatytas pagrindas atsisakyti pritarti tvarkybos darbų projektui tik tuo atveju, kai tvarkybos darbų projekto sprendiniai neužtikrina paveldo objekto autentiškumo ir vertingųjų savybių išsaugojimo.

Taigi kyla klausimas, ar, pateikus tikrinti tvarkybos darbų projektą už kultūros paveldo apsaugą atsakingai institucijai (minėto PTR 3.06.01:2007 17 p. nustatyta tvarka), ši institucija yra kompetentinga ir turi tikrinti, ar tvarkybos darbų projekte numatyti sprendiniai įgyvendina esminius statinių reikalavimus ir kuo vadovaujantis ji turėtų atlikti tokį patikrinimą, kai tvarkybos darbams nėra taikomi anksčiau minėti statybos techniniai reglamentai, apibrėžiantys esminius statinių reikalavimus, taip pat kai projektavimo sąlygose neturi būti nurodomi esminiai statinių reikalavimai ir, atliekant paveldosaugos (specialiąją) ekspertizę, nėra numatytas reikalavimas ekspertui patikrinti, ar projekto sprendiniai kartu atitinka ir esminius statinių reikalavimus.

Remiantis anksčiau pateiktų teisės aktų normų analize, darytina išvada, kad kultūros ministro priimtuose įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose realiai liko neįgyvendintas Statybos įstatymo 1 str. 2 d. 2 p. numatytas reikalavimas dėl esminių statinių reikalavimų, nustatytų Reglamente (ES) Nr. 305/2011, kurie konkrečiai apibrėžti statybos techniniuose reglamentuose, patvirtintuose LR aplinkos ministro, taikymo nekilnojamojo kultūros paveldo tyrimams ir kultūros paveldo statinių tvarkomiesiems paveldosaugos darbams.

Nagrinėjamoje situacijoje nėra tinkamai užtikrinamas šių viešojo administravimo principų įgyvendinimas:

- a) **įstatymo viršenybės.** Statybos įstatymo norma dėl esminių statinių reikalavimų, numatytų Reglamente (ES) Nr. 305/2011, taikymo tvarkomiesiems

---

¹²⁷ Patvirtintas LR kultūros ministro 2007 m. birželio 4 d. įsakymu Nr. IV-329 (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. gegužės 13 d. įsakymo Nr. IV-341 redakcija) (Žin., 2007, Nr. 70-2782).

paveldosaugos darbams, aiškiai ir nedviprasmiškai neatskleista jokiuose įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, priimtuose Kultūros ministerijos;

- b) **tarybinės pagalbos.** Kadangi esminių statinių reikalavimų įgyvendinamasis reguliavimas pavestas Aplinkos ministerijai, tačiau jų taikymo privalomumas nustatytas ir Kultūros ministerijos reguliavimo sričiai – tvarkomiesiems paveldosaugos darbams, aptarta problema atskleidžia tai, kad šios institucijos tinkamai neišsiaiškino ir neįsigilino į viena kitos kompetencijos ribas, kad jų priimtuose įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose neliktų spragų dėl esminių statinių reikalavimų, numatytų Reglamente (ES) Nr. 305/2011, taikymo tvarkomiesiems paveldosaugos darbams, ir šių reikalavimų tinkamo įgyvendinimo kontrolės.

Minėtai problemai išspręsti, manytina, nepakaktų pakeisti kurio nors vieno iš aptartų įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų ir reiktų kompleksiskai bei sistemiskai peržiūrėti anksčiau aptartą esminių statinių reikalavimų teisinį reguliavimą kultūros paveldo srityje. Tačiau kadangi šiame darbe analizuojami architektūros viešojo administravimo sistemos trūkumai būtent viešojo administravimo principų kontekste, kaip pavyzdys patobulinti šios sistemos veikimą galėtų būti rėmimasis efektyvumo ir subsidiarumo principais ir jais remiantis atitinkamų nuostatų, įgyvendinančių Statybos įstatymo 1 str. 2 d. 2 p. normą dėl esminių statinių reikalavimų taikymo tvarkomiesiems paveldosaugos darbams, nustatymas šiuo metu galiojančiame STR 1.01.01:2005 „Kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentai“.

2.3.2. Teisės panaikinti išduotus Specialiuosius paveldosaugos reikalavimus reguliavimo problematika

Specialiųjų paveldosaugos reikalavimų išdavimo tvarką reguliuoja Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. ĮV-975¹²⁸ patvirtintas Specialiųjų paveldosaugos reikalavimų turinio ir išdavimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas).

Aprašo 6 punkte numatyta, kad specialiuosius paveldosaugos reikalavimus, taikomus kultūros paveldo objektui ar jo teritorijai, kultūros paveldo objekto teritorijoje esančiam statiniui, kultūros paveldo vietovėje ar jų apsaugos zonose esančiam statiniui parengia ir išduoda Kultūros paveldo departamento teritoriniai skyriai, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 24 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka gavę savivaldybės administracijos direktoriaus ar jo įgalioto savivaldybės administracijos valstybės tarnautojo paraišką.

Aprašo 16 p. numatyta, kad išduoti specialieji paveldosaugos reikalavimai gali būti pripažinti netekusiais galios Departamento teritorinio skyriaus vedėjo arba Departamento direktoriaus motyvuotu administraciniu sprendimu šiuo atveju:

- nustačius, kad išduoti specialieji paveldosaugos reikalavimai prieštarauja Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo, Aprašo ir (ar) kitų teisės aktų reikalavimams ir todėl turi būti pripažįstami netekusiais galios (Aprašo 16.2 p.).

Aprašo 17 punktas numato, kad sprendime pripažinti netekusiais galios išduotus specialiuosius paveldosaugos reikalavimus turi būti nurodoma jo priėmimo data, kuri laikoma sprendimo įsigaliojimo data, specialiųjų paveldosaugos reikalavimų pripažinimo

¹²⁸ Nauja redakcija nuo 2017-07-29: Nr. ĮV-850, 2017-07-26 paskelbta TAR 2017-07-28.

netekusiais galios priežastys ir šio sprendimo apskundimo tvarka. Sprendimas ne vėliau kaip kitą dieną po jo priėmimo paskelbiamas Departamento internetiniame tinklalapyje. Sprendimo kopijos ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos pateikiamos pareiškėjui, Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos bei statytojui (užsakovui).

Pažymėtina tai, kad kultūros ministro įsakyme, kuriuo patvirtintas Aprašas, yra nurodyta, kad šis Aprašas tvirtinamas vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 23 straipsnio 8 dalimi ir Statybos įstatymo 24 straipsnio 22 dalimi.

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme numatyta, kad specialieji paveldosaugos reikalavimai tvarkomiesiems statybos darbams ir statybą leidžiantys dokumentai juos atlikti išduodami Statybos įstatymo nustatyta tvarka (23 str. 8 d.).

Statybos įstatyme, reguliuojant specialiųjų paveldosaugos reikalavimų išdavimo klausimą, paminėta tik tai, kad specialiųjų paveldosaugos reikalavimų turinį nustato kultūros ministras (24 str. 22 p.).

Taigi minėtuose įstatymuose nėra tiesiogiai numatyta nei specialiųjų paveldosaugos reikalavimų pripažinimo negaliojančiais tvarka, nei subjektai, kuriems būtų suteikta teisė priimti sprendimus dėl specialiųjų paveldosaugos reikalavimų panaikinimo (pripažinimo negaliojančiais) tuo atveju, kai išduoti specialieji paveldosaugos reikalavimai prieštarauja Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo, Aprašo ir (ar) kitų teisės aktų reikalavimams.

Tačiau Aprašo 16.2 punkte, kaip minėta, numatyta teisė būtent pačiam Kultūros paveldo departamentui pripažinti negaliojančiais paties Departamento išduotus specialiuosius paveldosaugos reikalavimus. Taigi Kultūros paveldo departamento teisė panaikinti savo priimtus individualius administracinius aktus (specialiuosius paveldosaugos reikalavimus) šiuo atveju numatyta tik įstatymo įgyvendinamajame teisės akte.

Atkreiptinas dėmesys, kad teismų praktikoje yra išaiškinta, jog, viešojo administravimo subjektui siekiant panaikinti priimtus individualius administracinius aktus, turi būti nustatytas konkretus teisinis pagrindas, kuriuo remdamasis subjektas galėtų įgyvendinti šią teisę. Nesant teisinio pagrindo, tokia viešojo administravimo subjekto teisė, nors ir numatyta įstatymo įgyvendinamajame teisės akte, neatitinka viešojo administravimo principų.

Konkrečiai Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas¹²⁹ yra konstatavęs, kad apžvelgtoje administracinių teismų praktikoje ne kartą kilo klausimas dėl viešojo administravimo subjektų teisės panaikinti (keisti) anksčiau priimtus savo individualius administracinius sprendimus, kurie turi įtakos asmenų teisėms (jų apimčiai, riboms). Problematika šioje srityje susidarė nesant konkrečių bendrųjų teisės nuostatų, kurios reguliuotų procedūrą ir pagrindus, kada institucija, vykdanči viešąjį administravimą, gali teisėtai panaikinti arba pripažinti netekusiu galios savo priimtą administracinį sprendimą, kuris suteikia teises tam

---

¹²⁹ Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, kuriai pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime.

tikriems subjektams, tačiau buvo priimtas pažeidžiant taikytinas teisės normas arba joms prieštarauja pagal savo turinį (neteisėtas administracinis aktas).

Nagrinėdamas šį klausimą, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra pažymėjęs, kad ginčijami viešojo administravimo subjekto veiksmai, naikinant ar keičiant savo priimtą sprendimą, yra susiję su įstatymų viršenybės ir teisėtumo principų įgyvendinimu. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje ne kartą pabrėžta, kad viešojo administravimo srityje galioja viešojo administravimo subjektų priimtų sprendimų teisėtumo principas. Šis principas, be kita ko, suprantamas taip, kad viešojo administravimo subjektas negali panaikinti savo priimtų sprendimų, jeigu tokia galimybė nėra nustatyta atitinkamą sritį reglamentuojančiuose specialiuose įstatymuose. Teisėtumo principas ir viešojo administravimo subjekto priimto sprendimo privalomumo principai suponuoja tai, kad viešojo administravimo subjekto priimtas sprendimas galioja tol, kol nėra panaikintas aukštesnio viešojo administravimo subjekto (jeigu tokia galimybė yra nustatyta) arba teismo. Įstatymų leidėjas tiesioginio draudimo institucijai pačiai panaikinti arba pripažinti netekusiu galios savo priimtą administracinį aktą, suteikiantį asmeniui tam tikrų teisių, nenumato. Vis dėlto pagal Viešojo administravimo įstatymo 6 straipsnio 2 ir 3 dalies nuostatas, administracinius aktus viešojo administravimo subjektai turi teisę leisti tik remdamiesi įstatymų nustatytais įgaliojimais. Viešojo administravimo subjektų, skirtingai nei privačių asmenų, veikloje taikomas principas „Viskas, kas aiškiai nėra leista, yra draudžiama“. Tad viešojo administravimo subjekto atlikti viešojo administravimo veiksmai, viršijant jam suteiktus įgaliojimus, taip pat ir administracinių aktų leidimas, viršijant suteiktą kompetenciją, yra neteisėti.

Atsižvelgiant į tai, kad administracinių aktų priėmimo pagrindai yra įtvirtinti įstatyme, toks teisinis reguliavimas, kuris leistų pakeisti (panaikinti) teises (jų apimtį, ribas) suteikusį (nustačiusį) administracinį aktą, taip pat turėtų turėti teisinį pagrindą. Nesant tokio įstatyme įtvirtinto pagrindo pakeisti (panaikinti) teises suteikusį (nustačiusį) administracinį aktą, bet įtvirtinus tokią galimybę įstatymo įgyvendinamuoju teisės aktu, iš esmės būtų sukurta nauja bendro pobūdžio teisės norma ir tokiu būdu iš esmės pakeistas įstatymo lygmens visuminis teisinis reguliavimas. Taigi teisės pakeisti (panaikinti) savo priimtą sprendimą, nustačiusį asmenims teises (jų apimtį, ribas), suteikimas viešojo administravimo institucijai reikalauja teisinio reguliavimo, ir toks įgaliojimas negali būti įtvirtintas įstatymo įgyvendinamajame teisės akte.

Atsižvelgęs į anksčiau paminėtas taisykles, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas ne kartą yra patvirtinęs draudimą viešojo administravimo subjektams panaikinti anksčiau savo priimtus individualius administracinius sprendimus, be kita ko, šiuo pagrindu konstatavęs viešojo administravimo subjektų priimtų individualių administracinių aktų neteisėtumą.

Taigi manytina, kad Aprašo 16.2 punkto norma, kuri suteikia Kultūros paveldo departamentui teisę panaikinti savo išduotus specialiuosius paveldosaugos reikalavimus, šios institucijos teisės neįtvirtinus jokiame specialiaame įstatyme, neatitinka viešojo administravimo principų:

- a) **įstatymo viršenybės.** Jokiame įstatyme nėra numatyta Kultūros paveldo departamento teisė panaikinti išduotus specialiuosius paveldosaugos reikalavimus. Todėl vadovaujantis šiuo principu įstatymo įgyvendinamajame teisės akte neturėtų būti mėginama įtvirtinti institucijos kompetencijos, susijusios su galimybe panaikinti savo priimtus sprendimus, jeigu tokia institucijos teisė nėra

numatyta įstatymuose ir tokiu būdu paneigiama teisės aktų hierarchijos svarba viešajame administravime ir įstatymų viršenybė;

- b) **nepiktnaudžiavimo valdžia.** Kaip matyti, viešojo administravimo sistemos veikimo kokybei įtakos turi ne tik tai, ar viešojo administravimo subjektai veikia pagal jiems suteiktus įgaliojimus, bet ir tai, ar tokie įgaliojimai yra tinkamai nustatyti teisės aktuose. Būtų sveikintina, jei šie subjektai, prieš naudodamiesi savo kompetencija, patys įvertintų tokios kompetencijos nustatymo teisės aktuose atitiktį viešojo administravimo principams ir, pastebėję galimus šių principų pažeidimus, nesinaudotų jiems suteiktomis teisėmis, o patys inicijuotų atitinkamų teisės aktų pakeitimus ar kreiptųsi į kitus kompetentingus subjektus dėl pastebėtų viešojo administravimo principų pažeidimo nustatant institucijų kompetenciją įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose pašalinimo. Tai būtų viena iš veiksmingiausių ir operatyviausių prevencinių priemonių siekiant išvengti neigiamų pasekmių dėl nekokybiškai parengtame įstatymo įgyvendinamajame teisės akte atsiradusios galimybės viešojo administravimo subjektams piktnaudžiauti jiems suteikta kompetencija.

Kartu aptartas įstatymo įgyvendinamasis teisinis reguliavimas, leidžiantis Kultūros paveldo departamentui naikinti savo priimtus sprendimus, kuris nesuderinamas su įstatymų normomis, neatitinka ir teismų praktikoje nurodytų teisėtumo bei viešojo administravimo subjekto priimto sprendimo privalomumo principų.

2.3.3. Dėl skaidrumo principo laikymosi stokos

Kaip minėta, skaidrumo principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša. Išimtis iš šio principo taikymo gali numatyti tik įstatymai.

Pirmiau aptarto Aprašo 17 punkte numatyta, kad sprendime pripažinti netekusiais galios išduotus specialiuosius paveldosaugos reikalavimus turi būti nurodoma jo priėmimo data, kuri laikoma sprendimo įsigaliojimo data, specialiųjų paveldosaugos reikalavimų pripažinimo netekusiais galios priešastys ir šio sprendimo apskundimo tvarka. Sprendimas ne vėliau kaip kitą dieną po jo priėmimo paskelbiamas Departamento internetiniame tinklalapyje.

Atkreiptinas dėmesys, kad Departamento internetiniame puslapyje nėra skelbiama informacija apie Departamento priimtus sprendimus pagal Aprašo 16.2 punktą.

Apskritai Departamento internetiniame puslapyje pastebėta informacijos stoka apie Departamento priimamus teisės aktus ir vykdomą veiklą, t.y. nėra skelbiama dauguma šios institucijos priimamų teisės aktų, nėra skaitmenizuota, susisteminta ir atnaujinama vienoje duomenų bazėje informacija apie nekilnojamojo kultūros paveldo srityje rengiamus ir patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus.

Tačiau būtent skaidrumo principas yra vienas iš esminių viešojo administravimo principų, kurio turinį gana plačiai yra atskleidęs ir išaiškinęs taip pat ir Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas. Būtent skaidrumo principas reiškia, kad institucija turi būti atvira visuomenei ir visuomenė turi turėti galimybę gauti informaciją apie institucijos vykdomą veiklą ir priimamus sprendimus net ir tais atvejais, kai visuomenė tiesiogiai nedalyvauja priimant konkrečius sprendimus, t.y. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2008 m. sausio 22 d. nutarime¹³⁰ konstatavo, jog visuotinai pripažįstama, kad skaidrumas, kaip

¹³⁰ Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2008 m. sausio 22 d. nutarimas (Žin., 2008, Nr. 10-350).

viešosios valdžios institucijų ir pareigūnų veiklos principas, suponuoja informacijos sklaidą ir komunikavimą, atvirumą ir viešumą (tiek, kiek tai nekenkia kitoms teisės saugomoms vertybėms), atskaitingumą atitinkamai bendruomenei ir sprendimus priimančių pareigūnų atsakomybę už tuos sprendimus, taip pat tai, kad priimami sprendimai turi būti pagrįsti, aiškūs, kad juos, kilus reikalui, būtų galima racionaliai motyvuoti; kiti asmenys turi turėti galimybę tuos sprendimus nustatytą tvarka ginčyti. Skaidrumas siefinas su dalyvaujama demokratija, informacijos laisve, galimybe piliečiams ir kitiems asmenims kritikuoti valdžios įstaigų veiklą. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje taip pat nustatyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo vadovautis skaidrumo principu, kuris reiškia, jog viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Dėl to, net ir konstatavus, kad viešojo administravimo subjektas neturėjo pareigos konsultuotis su suinteresuotais asmenimis, kaip tai suprantama Viešojo administravimo įstatymo 7 straipsnio 1 dalies prasme, viešojo administravimo subjektas turi pareigą informuoti visuomenę apie savo veiklą tam, jog nebūtų sudaryta situacija, kai visuomenė neturi informacijos apie viešojo administravimo subjekto veiklą.

2.3.4. Dėl įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų suderinamumo

Kaip pažymėta anksčiau šiame tyrime, teismų praktikoje yra išaiškinta, kad Viešojo administravimo subjektus, leidžiančius norminius administracinius aktus, saisto *pareiga užtikrinti teisinio reguliavimo aiškumą*. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, be kita ko, akcentuoja ir tai, kad įstatymo įgyvendinamasis teisinis reguliavimas turi atitikti iš konstitucinių teisinės valstybės, atsakingo valdymo principų kylančius reikalavimus, *inter alia* turi būti grindžiamas įstatymo normomis, būti aiškus, suprantamas, neprieštaringas, tikslus, nuoseklus ir suderintas su kitais aktualiais teisės aktais. Siekiant užtikrinti vidinę teisės sistemos darną, teisės sistemoje negali būti teisės aktų, vienu metu skirtingai reglamentuojančių tuos pačius teisinius santykius. Todėl, pakeitus ar panaikinus aukštesnės galios teisės aktą, turėtų būti keičiami ar pripažįstami netekusiais galios ir teisės aktai, įgyvendinantys pakeistąjį ar panaikintąjį teisės aktą, ir taip suderinamas teisinis reguliavimas¹³¹.

Atsižvelgiant į tai, atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu yra susidariusi tokia situacija, kai, pavyzdžiui, Vilniaus senamiesčio apsaugai skirti teisės aktai, priimti skirtingais laikotarpiais, nustato skirtingus reikalavimus ir yra nesuderinami tarpusavyje, tačiau jie visi yra galiojantys ir formaliai jais visais turėtų būti vadovujamasi.

Konkrečiai – 1997 m. buvo patvirtintas Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentas¹³². Šiame Reglamente numatyta, kad Vilniaus Senamiesčio reglamentas – tai teisės aktas, įgyvendinantis LR nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą. Reglamentas yra pagrindinis Vilniaus Senamiesčio priežiūros, tvarkymo ir naudojimo dokumentas. Kiti teisės aktai, reglamentuojantys veikas, kurios daro įtaką Senamiesčio, kaip nekilnojamosios kultūros vertybės, apsaugai, galioja tiek, kiek jie neprieštarauja šiam Reglamentui. Visi teritorinio planavimo dokumentai turi atitikti Vilniaus Senamiesčio apsaugos reglamentą.

¹³¹ Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, kuriai pritaria Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime.

¹³² Patvirtintas LR kultūros ministerijos Kultūros vertybių apsaugos departamento 1997 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. 255 (Žin., 1997, Nr. 92-2323).

Taip pat šiuo metu galioja ir yra taikytinas Lietuvos Respublikos kultūros paminklo UIP Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentas¹³³. Šio Reglamento Bendrosios dalies 1 p. numatyta, kad Vilniaus senamiesčio – kultūros paminklo – apsaugos reglamentas įgyvendina Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo nuostatas ir nustato 1995 m. į Lietuvos Respublikos nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą ir į pasaulio kultūros ir gamtos paveldo sąrašą įrašyto bei 1998 m. kultūros paminklu paskelbto Vilniaus senamiesčio sudėtinių dalių priežiūros, naudojimo ir tvarkymo reikalavimus. Šio Reglamento Bendrosios dalies 4 p. taip pat numatyta, kad veiklos Senamiestyje sąlygos, kurios nustatomos Teritorijų planavimo dokumentais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Vilniaus apskrities viršininko įsakymais, Vilniaus miesto savivaldybės sprendimais ar kitais teisės aktais bei dokumentais, turi būti suderintos su Senamiesčio apsaugos reglamentu nustatytais reikalavimais.

Taigi šiuo metu galioja du teisės aktai, numatantys veiklos reikalavimus Vilniaus senamiestyje, tačiau iš esmės tuo pačius klausimus reguliuojantys skirtingai. Todėl yra visiškai neaišku, koku tikslu palikti galioti abu šie teisės aktai, sukuriant daug teisinių kolizijų ir tokiu būdu sudarant prielaidas įvairioms teisės normų interpretacijoms bei netinkamam jų aiškinimui ir taikymui.

Pavyzdžiui, LR valstybinės kultūros paveldo komisijos 2010 m. balandžio 30 d. sprendime Nr. S-4(158)¹³⁴ „Dėl sklypo Pilies g. 22 detaliojo plano sprendinių“ remiamasi Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentu ir vienoje sprendimo dalyje minimi abu reglamento variantai, t. y. 1997 m. ir 2003 m., o kitoje – paminėtas tik 2003 m. Reglamentas¹³⁵.

Kaip nurodyta anksčiau cituotoje teismų praktikoje, tokios situacijos, kai paliekami galioti vienas kitam prieštaraujantys įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai, viešojo administravimo sistemoje netoleruotinos ir nesuderinamos su konstituciniais ir viešojo administravimo principais, ypač atsakingo valdymo principu bei teisinio reguliavimo aiškumo ir kokybės reikalavimais.

Taip pat paveldo tvarkybos reglamentuose dažnu atveju nurodomi nebeaktualūs ir nebegaliojantys statybos techniniai reglamentai, t. y.:

- 1) PTR 3.06.01:2014 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“¹³⁶ nurodyti nebegaliojantys statybos techniniai reglamentai: STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“¹³⁷ (PTR 1.2 punkte), STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“¹³⁸ (PTR 6 punkte);

¹³³ Patvirtintas LR kultūros ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. IV-490 (Žin., 2004, Nr. 25-774).

¹³⁴ Informaciniai pranešimai, 2010-05-07, Nr. 34-477.

¹³⁵ Šiame sprendime nurodyta, kad: „<...> Nustatyta, kad šio plano sprendiniai paveldosauginiu požiūriu neatitinka Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo apsaugos konvencijos, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir kitų įstatymų, Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamento (1997 m. ir 2003 m.) <...> Siūlyti Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos patikslinti prašymą Vilniaus apygardos prokuratūrai dėl Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2010-03-17 sprendimo „Dėl sklypo Pilies g. 22 detaliojo plano tvirtinimo“ panaikinimo, prašant taip pat peržiūrėti galimybes atnaujinti procesą Vilniaus apygardos administracinio teismo byloje A103-3277, nurodant 2007-04-12 priimto sprendimo neatitikimą galiojančiam Vilniaus senamiesčio reglamentui (2003 m.) <...>“

¹³⁶ Patvirtintas LR kultūros ministro 2007 m. birželio 4 d. įsakymu Nr. IV-329 (Žin., 2007, Nr. 70-2782).

¹³⁷ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-708 (Žin., 2010, Nr. 115-5902).

¹³⁸ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 (Žin., 2002, Nr. 55-2200).

- 2) PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“¹³⁹ nurodyti nebegaliojantys statybos techniniai reglamentai: STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“ (PTR 4 punkte), STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“¹⁴⁰ (PTR 6 punkte), STR 1.11.01:2010 „Statybos užbaigimas“¹⁴¹ (PTR 9 punkte);
- 3) PTR 4.01.01:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo ardomųjų tyrimų ir projektavimo dokumentacijos rengimo darbų sąnaudų normatyvai“¹⁴² nurodyti nebegaliojantys statybos techniniai reglamentai: STR 1.05.06:2005 „Statinio projektavimas“¹⁴³ (PTR 5 punkte), STR 1.14.01:1999 „Pastatų plotų ir tūrių skaičiavimo tvarka“¹⁴⁴ (PTR 14 punkte).

Taigi ir šiuo atveju akivaizdu, kad galiojančiuose įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nėra teisinio reguliavimo aiškumo ir kokybės bei teisės normų suderinamumo, o dažnas teisės aktų keitimas ir jo nulemtas išaugęs poreikis peržiūrėti teisės aktų tarpusavio atitiktį ir teisės normų aktualumą dar labiau pasunkina šios problemos sprendimą. Manytina, kad minėtų teisės aktų tarpusavio prieštaravimų pavyzdžių galėtų būti gerokai mažiau, jeigu būtų tinkamai įgyvendinami viešojo administravimo principai, ypač efektyvumo, proporcingumo, tarnybinės pagalbos, naujovių ir atvirumo permainoms principai.

---

¹³⁹ Patvirtintas LR kultūros ministro 2011 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. IV-538, (Žin., 2011, Nr. 109-5162).

¹⁴⁰ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-826 (Žin., 2010, Nr. 116-5944).

¹⁴¹ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 28 d. įsakymu Nr. D1-828 (Žin., 2010, Nr. 116-5947).

¹⁴² Patvirtintas LR kultūros ministro 2007 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. IV-528 (Žin., 2007, Nr. 89-3542).

¹⁴³ Patvirtintas LR aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-708 (Žin., 2005, Nr. 4-80).

¹⁴⁴ Patvirtintas LR aplinkos ministro 1999 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. 310 (Žin., 1999, Nr. 84-2507).

III. SAVIVALDYBIŲ LYGMUO ARCHITEKTŪROS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SISTEMOJE

Analizuojant architektūros kokybės užtikrinimo klausimą savivaldybių lygmeniu, šiame darbe pagrindinis dėmesys skiriamas savivaldybių vyriausiesiems architektams, kurie kaip reikiamą kvalifikaciją turintys subjektai, mūsų manymu, gali efektyviausiai pasinaudoti jiems suteiktomis priemonėmis architektūros kokybei pasiekti. Tokį pasirinkimą iš dalies lėmė ir tai, kad naujajame šio tyrimo metu priimtame ir įsigaliojusiame Architektūros įstatyme būtent vyriausiesiems architektams priskirtas funkcijų, turinčių tiesioginę įtaką architektūros formavimui¹⁴⁵, įgyvendinimas. Be savivaldybių vyriausiųjų architektų, Architektūros įstatyme kaip viešojo administravimo subjektai, vykdančys viešojo administravimo funkcijas architektūros srityje, numatyti tiek savivaldybių administracijų direktoriai, tiek savivaldybių tarybos¹⁴⁶. Neginčytina, kad šie subjektai (tiesiogiai) prisideda prie architektūros politikos formavimo, ir galima sakyti, kad tam fikrais atvejais savivaldybės administracijos direktoriaus vaidmuo bent iki šiol netgi buvo svarbesnis, nes įstatymų lygmeniu šiam tarnautojui tiesiogiai buvo pavesta daugiau funkcijų nei pačiam savivaldybės vyriausiajam architektui. Įstatymų formuluotėse daugeliu atvejų buvo nurodoma, kad esminės su architektūros formavimu (tiek teritorijų planavimo, tiek statybų srityje) susijusios funkcijos pavedamos savivaldybės administracijos direktoriui ar jo įgaliotam valstybės tarnautojui, kuris nebūtinai privalo būti savivaldybės vyriausiasis architektas¹⁴⁷. Taip pat neginčytina ir savivaldybės tarybos reikšmė architektūros formavimo srityje, nes ji yra vienintelis subjektas, galintis priimti sprendimą dėl savivaldybės ar jos dalies bendrojo plano rengimo pradžios ir galintis tvirtinti šiuos planus¹⁴⁸. Visgi, gilinantį į architektūros viešojo administravimo sistemą, pagrindinis vaidmuo turėtų būti skiriamas būtent savivaldybės vyriausiajam architektui, nes nei savivaldybės administracijos direktoriui, nei savivaldybės tarybai nėra keliami specialūs kvalifikacijos reikalavimai, nuo kurių būtent ir priklauso kokybiškų sprendimų architektūros srityje priėmimas. Neginčytina, kad savivaldybės administracijos direktorius ir savivaldybės taryba gali ir turėtų nurodyti architektūros politikos gaires, bet tiek direktorius, tiek taryba yra labiau politiniu pagrindu veikiančys subjektai, todėl, analizuojant architektūros viešojo administravimo sistemos veikimo ir kokybės užtikrinimo problematiką, jiems nėra skiriama daug dėmesio.

Atsižvelgiant į Architektūros įstatyme numatytas nuostatas ir į privalomą funkcijų savivaldybių vyriausiesiems architektams delegavimą, šiame darbe pasirinkta architektūros kokybės viešojo administravimo sistemoje užtikrinimo galimybių analizės kryptis būtent per viešojo administravimo principų įgyvendinimą. Viešojo administravimo subjektų veiklos teisinis reglamentavimas susijęs su subsidiarumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo, atsakomybės už priimtus sprendimus ir kitais principais¹⁴⁹. Nors savivaldybių vyriausiųjų architektų teisinio statuso Architektūros įstatyme įtvirtinimas

¹⁴⁵ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017-06-19, Nr. 2017-10247) 10 str. 2 d.

¹⁴⁶ Ten pat, 16 str.

¹⁴⁷ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 20 str. 2 d. 1 p.; Lietuvos Respublikos statybos įstatymas. Valstybės žinios, 1996, Nr. 32-788, 2 str. 47 d., 27 str. 2 d.

¹⁴⁸ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 24 str. 4 d., 27 str. 3 d.

¹⁴⁹ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 3 str.

neabejotinai turės teigiamą įtaką architektūros kokybės užtikrinimui, tačiau tai jokių būdu nereiškia, kad bus pašalintos visos kliūtys, ir daugiau jokių iššūkių, siekiant architektūros kokybės, nebekils. Pagal tvarką, galiojusią iki Architektūros įstatymo priėmimo, daugumos su architektūros kokybe susijusių sprendimų priėmimas ir funkcijų atlikimas savivaldybių vyriausiesiems architektams galėjo būti deleguojamas savivaldybės administracijos direktoriaus. Tokia tvarka reiškė, kad įgaliojimus gavusiems subjektams – vyriausiesiems architektams – turėjo būti garantuojama tam tikra diskrecija veikti ir kartu nustatoma tam tikro pobūdžio sąveika – atsakomybė tarp įgaliojimus perdavusio ir juos gavusio subjekto. Pagal naująjį Architektūros įstatymą savivaldybių vyriausiesiems architektams įgaliojimai priskiriami tiesiogiai, nepaliekant administracijos direktoriui teisės nuspręsti, ar tam tikrus sprendimus turėtų priimti vyriausiasis architektas, kitas savivaldybės tarnautojas, ar jis pats. Visgi dalies sprendimų priėmimas ir po Architektūros įstatymo įsigaliojimo priklauso administracijos direktoriaus kompetencijai¹⁵⁰, todėl akivaizdu, kad architektūros kokybė gali būti užtikrinama tik tinkamai taikant viešojo administravimo principus ir deleguojant su architektūros kokybės užtikrinimu susijusias funkcijas kompetentingiems subjektams. Kitaip tariant, net ir įgyvendinant naująjį Architektūros įstatymą, jei viešojo administravimo principai bus pažeidžiami, architektūros kokybės pasiekti nepavyks.

Statybos teisė, įskaitant ir teritorijų planavimo sritį¹⁵¹, kurioje veikia savivaldybių vyriausieji architektai, priskiriama administracinės teisės šakai, kuriai daugiausia būdingas imperatyvumas, principo *leidžiama tik tai, kas teisės nustatyta ir įtvirtinta* veikimas. Pati teritorijų planavimo ir statybos sritis visų pirma pasižymi naujų, iki tol dar neegzistavusių aplinkos elementų kūrimu – administraciniai sprendimai šioje srityje priimami planuojant ir plėtojant tam tikras teritorijas, užstatant jas naujais statiniais ar pertvarkant esamus. Derinant šiuos du bruožus – kūrybiškumą ir teisinį pagrįstumą – neišvengiamai susiduriama su ribų tarp jų klausimu. Žvelgiant per viešojo administravimo prizmę, šis klausimas visų pirma pasireiškia kaip administracinius sprendimus priimančių viešojo administravimo subjektų diskrecijos ir jos ribojimo klausimas.

Akivaizdu, kad visų erdvių, funkcijų, estetinių aspektų, su kuriais dar tik bus susiduriama planuojant ir užstatant konkrečias teritorijas, neįmanoma iš anksto aprašyti norminiuose teisės aktuose, todėl viešojo administravimo subjektų priimami individualūs administraciniai aktai (planavimo sąlygos, sprendimai dėl teritorijų planavimo dokumentų derinimo, tvirtinimo, specialieji architektūros ir kiti specialieji reikalavimai, projektą tikrinančių institucijų išvados ir kt.) sudaro didelę dalį urbanistinės plėtros teisinių pagrindų. Atitinkamai kyla klausimas – kokie asmenys ir kokiais teisiniais pagrindais šiuos aktus priima, ar nustatant jų turinį pavyksta išlaikyti reikalaujamą teisėtumą, pagrįstumą, tinkamai įgyvendinti motyvavimo pareigą, užtikrinti asmenų lygiateisiškumą ir kitus viešojo administravimo sprendimams keliamus reikalavimus, atsiribojant nuo pagundos remtis asmenine nuomone, individualiu požiūriu į aplinką, subjektyviu estetiniu supratimu ir kt. Siekiant atsakyti į šiuos klausimus, taip pat apibrėžti savivaldybės vyriausiojo architekto vietą ir reikšmę architektūros viešojo administravimo sistemoje, tyrime nagrinėjamos šio tarnautojo veikimo laisvės ribos, pirmiausia apžvelgiant pačios administracinės diskrecijos

¹⁵⁰ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824) 20 str. 2 d. 1.

¹⁵¹ Teritorijų planavimą statybos procesui plačiau prasme, atitinkamai teritorijų planavimo teisę – statybos teisei priskiria tiek statybos teisės klausimus nagrinėjantys autoriai (Mitkus, S. *Statybos teisė*. Vadovėlis I dalis. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2013, p. 19), tiek teismai (LVAT praktikos, taikant statybos teisinius santykius reglamentuojančias teisės normas, apibendrinimas. *Administracinė jurisprudencija*, Nr. 18, 2009 m.);

sampratą ir jos ribų klausimus, taip pat nagrinėjamas pasirinkto subjekto teisinis statusas, kartu įvardijant šios pareigybės tikslus ir funkcijas teritorijų planavimo, statybos ir architektūros srityje, nustatant esminius jos požymius. Suvienijant šių analizės kryptių rezultatus, paskutinėje tyrimo dalyje aptariami savivaldybės vyriausiojo architekto diskrecijos ir jos ribų probleminiai aspektai, tarp jų – Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio reikalavimų taikymas, administracinių aktų rūšys ir jų reikšmė nagrinėjamame kontekste, teisinių principų įgyvendinimo galimybės vyriausiojo architekto veikloje.

1. Viešojo administravimo subjektų diskrecija ir jos ribos

1.1. Viešojo administravimo subjekto diskrecijos samprata

Jei būtų galima vadovautis tik „Tarptautinių žodžių žodyne“ pateiktu žodžio „diskrecija“ apibrėžimu, dauguma diskutuotinių Teritorijų planavimo įstatymo ir Statybos įstatymo nuostatų nebekeltų abejonių – šiame žodyne diskrecija [pranc. *discrétion*] apibrėžiama kaip pareigūno ar valstybės organo teisė spręsti kokį nors klausimą savo *nuožiūra*¹⁵². Kaip bus matyti toliau, politiką ir strategijų nagrinėjamosiose srityse formuojantys asmenys būtent taip ir būtų linkę suvokti savivaldybės vyriausiojo architekto teisę spręsti klausimus aplinkos formavimo srityje. Kita vertus, patys savivaldybių vyriausieji architektai pabrėžia, kad „esamas teisinis reguliavimas nesuteikia šias pareigas einantiems profesionaliems architektams pakankamai efektyvių ir teisėtų įrankių, kuriais remiantis būtų galima nulemti sprendimus, <...> specialiuųjų architektūros reikalavimų nustatymas, net jei jis yra pavestas vyriausiajam architektui, sukelia pakankamai daug klausimų dėl jų teisėtumo ir dažnai neleidžia efektyviai pasinaudoti šia procedūra siekiant užtikrinti architektūros kokybę“¹⁵³.

Kitai tariant, įstatymų suteikta teisė priimti tam tikrus sprendimus savo *nuožiūra* sukelia klausimų ne tik teisininkams, bet ir patiems šia teise besinaudojantiems asmenims. Todėl kyla pagrįstas klausimas – ar lingvistiniame apibrėžime minima „*nuožiūra*“ gali būti visiškai subjektyvi ir neribota, ar vis dėlto ta laisvė yra sąlyginė, ribojama tam tikrų veiksmų, kylančių visų pirma iš teisės normų ir principų, tačiau ir iš teisinės sistemos fikslų apskritai.

Kadangi tyrimas skirtas konkrečių viešojo administravimo subjektų diskrecijos tam tikroje visuomeninių santykių srityje klausimams, todėl į išsamią diskrecijos sampratos analizę teisės teorijos lygmeniu nebus leidžiamasi. Tačiau, prieš imantis konkrečiai nagrinėti viešojo administravimo subjekto diskreciją, būtina išskirti pagrindinius administracinės diskrecijos sampratos aspektus, į kuriuos būtų galima remtis vertinant konkretų teisinį reguliavimą.

Žvelgiant į viešojo administravimo problematiką nagrinėjančius šaltinius matyti, kad diskrecijos apibrėžimas nėra vienareikšmis. Vienur administracinė diskrecija minima kaip tam tikra veiklos laisvė priimti sprendimus, sudaranti galimybes iš kelių teisiškai galimų elgesio variantų pasirinkti, jų nuomone, tinkamiausią¹⁵⁴, kitur – kaip sprendimus priimančiam viešojo administravimo subjektui teisės aktų suteikta veiklos laisvė¹⁵⁵. Vokiškajai koncepcijai priskiriamas administracinės diskrecijos, kaip sprendimus aiškinant neapibrėžtų teisinių terminų turinį ir juos taikant¹⁵⁶, apibrėžimas. Pažymėtina, kad visais atvejais poreikis teisiškai apibrėžti galimus elgesio modelius, veiklos laisvę ar konkrečius terminus išlieka – klausimas yra daugiau jų pasirinkimas ar turinio aiškinimas. Taigi veikimas išimtinai subjektyvia *nuožiūra* nėra administracinės diskrecijos požymis – ši *nuožiūra* turi remtis į tam tikrus kerfinius teisėje glūdinčius akmenis, arba, kaip dažnai iliustruojama, – veikti lyg pyrago skylėje, t. y. erdvėje, apjuostoje suvaržymų žiedu¹⁵⁷.

¹⁵² *Tarptautinių žodžių žodynas*. Vilnius: Vyriausioji enciklopedijų redakcija, 1985, p. 115.

¹⁵³ Savivaldybių vyriausiųjų architektų metinės konferencijos rezoliucija. 2014 (www.architekturumai.lt).

¹⁵⁴ Andruskevičius, A.; Paškevičienė, L. *Viešojo administravimo teisiniai pagrindai*. Vilnius: Registrų centras, 2011, p. 230.

¹⁵⁵ Paužaitė-Kulvinskienė, J. *Administracinė justicija: teorija ir praktika*. Vilnius: Justitia, 2005, p. 208.

¹⁵⁶ *Ibid.*

¹⁵⁷ Andruskevičius, A.; Paškevičienė, L. *Viešojo administravimo teisiniai pagrindai*. Vilnius: Registrų centras, 2011, p. 228.

Diskrecijos ribojimo priemonės (minėto suvaržymų žiedo sudėtinės dalys) apžvelgiamos kitame darbo skyriuje, o kalbant apie jos sampratą papildomai reikia pažymėti, kad administracinė diskrecija vertinama ir kaip laisvė, ir kaip galia¹⁵⁸, o platesnė jų analizė atskleidžia ir pačios diskrecijos tikslus, tarp kurių visų pirma – sprendimų teisėtumo ir teisingumo užtikrinimas bei apskritai asmens teisių įgyvendinimo užtikrinimas¹⁵⁹.

Įstatymų leidėjas dėl įvairių priežasčių negali sureguliuoti visuomeninių santykių, nepalikdamas teisės spragų ar nevienareikšmiškų nuostatų. Šiuo atžvilgiu svarbu, kad teisėtumo principas individualaus administracinio akto teisėtumo reikalavimą sieja ne su jo atitiktimi konkrečiai teisės normai, o su atitiktimi *teisei*¹⁶⁰. Sprendimą priimantis viešojo administravimo subjektas turi ne mechaniskai ir pažodžiui taikyti teisės normas, bet rūpintis, kad normos taikymas neprieštarautų bendriesiems ir gero viešo administravimo principams, taip pat jis turi įvertinti galimą taikytinos teisės normos prieštaravimą aukštesnės galios teisės aktui¹⁶¹. Taigi administracinė diskrecija suteikia laisvės ir lankstumo vykdyti teisingumą, rasti tinkamą išeitį iš konkrečios konfliktinės padėties, teisingiausiai išspręsti problemą¹⁶².

Taip pat svarbu, kad, nesant konkretų santykių reguliuojančių teisės normų, viešojo administravimo subjektas negali tuo motyvuodamas atsisakyti priimti administracinį aktą. Taigi administracinė diskrecija ne tik leidžia, bet ir suteikia galią priimti sprendimus tuomet, kai subjektas yra įstatymo įpareigotas priimti sprendimą, tačiau nėra taikytinų teisės normų arba esamų negalima aiškiai ir nedviprasmiškai pritaikyti konkrečiam gyvenimo atveju¹⁶³.

Kita vertus, tiek mokslinėje doktrinoje, tiek teismų praktikoje laikomasi nuostatos, kad individualus administracinis aktas negali būti pagrįstas vien diskrecine viešojo administravimo subjekto nuomone¹⁶⁴; draudžiama administracinį aktą grįsti prielaidomis ir spėlionėmis¹⁶⁵; pagal viešosios teisės principą draudžiama viskas, kas tiesiogiai neleista, t. y. vietinės valdžios ir valdymo institucijos gali veikti tik pagal savo kompetencijų remdamosi norminių aktų reikalavimais¹⁶⁶; absoliuti viešojo administravimo institucijos diskrecija, realizuojant administracinius įgaliojimus teisinėje valstybėje, vargu ar apskritai gali egzistuoti¹⁶⁷.

Taigi apibendrinant galima teigti, kad, be tam fikrų apribojimų, ši laisvė ir galia negali reikštis – ji pasireiškia tik tuomet, kai aplink ją susiformuoja pirmiau minėtas suvaržymų ratas. Arba, kalbant vaizdžiai, skylė pyrago viduje įmanoma tik tuomet, kai yra pats pyragas.

---

¹⁵⁸ Ten pat, p. 228–231.

¹⁵⁹ Viešojo administravimo subjekto veikla, priimant individualų teisės aktą, yra asmens teisių įgyvendinimo veikla. Ten pat, p. 155.

¹⁶⁰ Ten pat, p. 157.

¹⁶¹ Ten pat, p. 156.

¹⁶² Ten pat, p. 231.

¹⁶³ Ten pat, 233.

¹⁶⁴ Ten pat, p. 181.

¹⁶⁵ Ten pat, p. 160.

¹⁶⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2000 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-579/2000.

¹⁶⁷ Lietuvos Vyriausiojo Administracinio Teismo 2011 m. gruodžio mėn. 23 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-502-3012-11.

1.2. Viešojo administravimo subjekto diskreciją ribojantys veiksniai

Kalbant apie administracinės diskrecijos ribojimo priemones administracinės teisės doktrinoje visų pirma minimi teisiniai principai¹⁶⁸. LVAT taip pat teigia, kad kiekviena valdžios institucija yra saistoma bendrųjų *inter alia* konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, kt.) ir gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, asmens dalyvavimo priimant atitinkamus sprendimus, skaidrumo ir kt.)¹⁶⁹.

Be teisinių principų, kurių veikimas pasireiškia daugiau jau minėto ribojimų rato viduje (pasirenkant iš kelių galimų teisėtų variantų), patį tą laisvę veikti ribojantį ratą sudaro ir kiti veiksniai, visų pirma materialieji ir procedūriniai reikalavimai, keliami viešojo administravimo subjektų veiklai bei jų priimamiems sprendimams: draudimas veikti *ultra vires*, t. y. reikalavimas neviršyti suteiktos kompetencijos, reikalavimas, kad aktas (veikla) neprieštarautų tikslams bei uždaviniams, dėl kurių institucija buvo įsteigta ir gavo atitinkamus įgaliojimus¹⁷⁰, taip pat reikalavimas, kad individualus administracinis aktas būtų pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės motyvuotos¹⁷¹. Diskrecijos ribojimams gali būti priskirti ir individualaus administracinio akto formos reikalavimai, nes sprendimą priėmusio pareigūno vardo, pavardės nurodymas, pasirašymas ir (gal net ypač) apskundimo tvarkos nurodymas¹⁷² verčia pareigūną atsakingiau vertinti tiek teises, tiek faktines aplinkybes bei formuluoti konkrečius reikalavimus priimamame individualiame administraciniame akte.

Tačiau, be teisės normų ir principų, teisės teorijoje minima daug kitų teisinę diskreciją ribojančių veiksnių, kurie turi įtakos atitinkamų pareigūnų priimamiems sprendimams – tai sprendimus priimančių asmenų atranka, įgytas išsilavinimas, tam tikra socialinė aplinka, sprendimų priėmimo kolegialumas, apeliacinė ir hierarchinė sistemos, socialinis institucinis aspektas ir kt. Atrankos elementą galima vertinti ir kaip procedūrinį (asmens parinkimas priklauso nuo komisiją sudarančių asmenų, taikomų procedūrų ir pan.), ir kaip materialinį – nustatytus konkrečius kvalifikacinius reikalavimus.

Nagrinėjamame kontekste atkreiptinas dėmesys būtent į sprendimus priimančių asmenų kvalifikaciją kaip galimą teisinės diskrecijos ribojimo priemonę, kuri, pavyzdžiui, teisėjų veikloje vertinama netgi kaip prielaida efektyviai asmens teisių ir laisvių gynybai¹⁷³. Visgi pažymėtina, kad pagrindiniame viešojo administravimo sritį reglamentuojančiame Viešojo administravimo įstatyme žodis „kvalifikacija“ nėra minimas – nuo šio faktoriaus priimamų administracinių sprendimų vertinimas nepriklauso, nors (bent jau nagrinėjamame kontekste) galbūt ir galėtų priklausyti.

Taigi nagrinėjant pasirinktą sritį gali būti keliamas klausimas ne tik „kaip yra“, bet ir „kaip galėtų būti“. Atsižvelgiant į tai, tyrime analizuojamos ne tik teisės aktuose įtvirtintos

¹⁶⁸ Andruškevičius, A. *Administracinė teisė. Bendrieji teorijos klausimai, valdymo aktų institutas, ginčo santykių jurisprudenciniai aspektai*. Vilnius: Registrų centras, 2008, p. 86.

¹⁶⁹ Lietuvos Vyriausiojo Administracinio Teismo 2011 m. gruodžio mėn. 23 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-502-3012-11.

¹⁷⁰ Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas (Žin., 1999, Nr. 13-308; 2000, Nr. 85-2566), 3 str. 2 d.

¹⁷¹ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 8 str. 1 d.

¹⁷² Ten pat, 8 str. 2, 3 d.

¹⁷³ Staciokas, S. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo ir kitų teismų santykis. Pranešimas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo ir Lenkijos Respublikos Konstitucinio Tribunolo šeštojoje konferencijoje „Konstitucinių principų plėtojimas konstitucinėje jurisprudencijoje“, Neringa, 2001 m. birželio 11–12 d. (www.lrkt.lt).

diskrecijas ribojimo priemonēs, bet ir priemonēs, kurias galbūt galētu tapti pamirdu šīu asmeņu sprendīmu laisvei išplēsti, visų pirma profesinēs kvalifikācijas reikalavimai.

2. Savivaldybės vyriausiojo architekto statuso įtvirtinimas teisės aktuose

2.1. Savivaldybės vyriausiojo architekto samprata

Teisės aktuose, reguliuojančiuose teritorijų planavimą, statybą, o priėmus Architektūros įstatymą – ir architektūros sritį, yra minima savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybė. Šios pareigybės apibrėžimas nėra pateiktas nė viename įstatyme, tačiau vertinant lingvistiškai, t. y. architektūrą suvokiant kaip funkcinį, erdvinį ir vizualiai suvokiamą meninį statinių, kraštovaizdžio ir teritorijų planavimo objektų formavimą¹⁷⁴, galima numanyti, kad savivaldybės vyriausiasis architektas yra tas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas, kuris turėtų būti atsakingas būtent už šią sritį.

Savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybės apibrėžimas nėra pateiktas nei Vietos savivaldos¹⁷⁵, nei Teritorijų planavimo¹⁷⁶, nei Statybos įstatyme¹⁷⁷, šis apibrėžimas neįtvirtinamas ir naujajame Architektūros įstatyme¹⁷⁸. Vietos savivaldos įstatyme apskritai ši pareigybė neminima, tačiau ji minima kituose nurodytuose įstatymuose, tačiau ir čia tik nustatant kvalifikacinius reikalavimus bei įtvirtinant tam tikrus tiesioginius pavedimus (apie juos plačiau toliau tyrime).

Tyrimo metu buvo priimtas Architektūros įstatymas¹⁷⁹, kurio įsigaliojimo data numatyta 2017-11-01. Šiame įstatyme, atsižvelgiant į būtinybę pavesti savivaldybių vyriausiesiems architektams priimti konkrečius sprendimus formuojant architektūrinę, urbanistinę, statybos aplinką¹⁸⁰, buvo nuspręsta įteisinti savivaldybės vyriausiojo architekto statusą. Iki Architektūros įstatymo priėmimo galiojusiuose įstatymuose savivaldybės vyriausiojo architekto veiklos galimybės buvo apribotos. Teritorijų planavimo įstatyme, nors buvo įtvirtinti reikalavimai savivaldybės vyriausiajam architektui¹⁸¹, vis dėlto, minėta, priimti konkrečius aplinkos formavimo sprendimus, išskyrus vadovavimą Teritorijų planavimo komisijai, kuriai pavesta derinti teritorijų planavimo dokumentus, nebuvo numatyta. Statybos įstatyme savivaldybės vyriausiasis architektas tiesiogiai įgaliotas tikrinti pastatų atnaujinimo (modernizavimo) projektus¹⁸², tačiau neįgaliotas tikrinti kitų projektų – tokį įgaliojimą savo nuožiūra jam galėjo suteikti arba nesuteikti savivaldybės administracijos direktorius¹⁸³. Kadangi praktikoje nebuvo jokių priemonių, įpareigojančių savivaldybės administracijos direktorių įgalioti vyriausiąjį architektą vykdyti savivaldybės administracijos direktoriui įstatymais pavestas funkcijas, kilo poreikis įstatymais pavesti atlikti tokias funkcijas savivaldybės vyriausiesiems architektams. Tyrimo metu dar iki Architektūros įstatymo priėmimo atliktoje savivaldybių vyriausiųjų architektų apklausoje visi iš joje dalyvavusių 27 vyriausiųjų architektų taip pat nurodė, kad, jų manymu, teisės aktai netinkamai ir nepakankamai reguliuoja vyriausiojo architekto funkcijas siekiant architektūros kokybės. Vyriausieji architektai nurodė, kad reikalingas Architektūros

¹⁷⁴ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas. Žin., 1996, Nr. 32-788, 2 str. 3 d.

¹⁷⁵ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2000, Nr. 91-2832; 2008, Nr. 113-4290).

¹⁷⁶ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824).

¹⁷⁷ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597).

¹⁷⁸ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017-06-19, Nr. 2017-10247).

¹⁷⁹ Ibid.

¹⁸⁰ Aiškinamasis raštas dėl Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 25 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų, p. 1.

¹⁸¹ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 41 str.

¹⁸² Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597), 23 str. 16 d. 1 p.

¹⁸³ Ten pat, 24 str. 7 d., 8 d.

įstatymas, taip pat kad vyriausiuosius architektus dažnai keičia savivaldybių administracijos direktoriai, nors taip neturėtų būti, nes tik vyriausiasis architektas gali užtikrinti profesionalių, o ne politinių sprendimų (kokių dažnu atveju priima savivaldybių administracijos direktoriai) priėmimą.

Vertinant savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybės pavadinimą lingvistiškai, verta atkreipti dėmesį ne tik į jau minėtą architektūros, kaip funkcinio, erdvinio, meninio aplinkos formavimo sampratą, bet ir į žodį „vyriausiasis“, kuris nurodo, kad šis asmuo užima tam tikrą aukštesnę poziciją tarp visų kitų toje teritorijoje veiklą vykdančių architektų. Tačiau čia kyla klausimas, tarp kokių architektų – privačia praktika užsiimančių ar tokių pat valstybės tarnautojų kaip jis. Vienu atveju keistai atrodo hierarchija tarp skirtingą – viešojo administravimo ir projektavimo – veiklą vykdančių asmenų, kitu atveju keista ir hierarchija tarp neapibrėžtų asmenų, nes reikalavimo savivaldybės administracijoje suformuoti architektų grupę, iš kurių vienas būtų vyriausiasis, nėra.

Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į tai, kad viešasis administravimas – tai įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama viešojo administravimo subjektų veikla, skirta *įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti*¹⁸⁴. Individualūs administraciniai aktai, kurie sudaro didelę dalį nagrinėjamoje srityje priamam administracinių sprendimų – tai *teisės taikymo aktai*¹⁸⁵. Statinio projektavimas – tai architektūrinė inžinerinė veikla, kurios tikslas – parengti statinio projektą su jame įtvirtintais tam tikrais sumanyto statinio sprendiniais¹⁸⁶, kurių tik pagrindinis nedidelė dalis yra iš anksto reglamentuojama teisės normomis, o kiti yra laisvai, remiantis tik faktinių duomenų analizės ir asmeniniu (profesionalių) požiūriu, parenkami atitinkamo kvalifikuoto tos srities specialisto.

Teritorijų planavimo srityje galioja tas pats principas – kitų asmenų atžvilgiu administracinius sprendimus priimantys viešojo administravimo subjektai taiko teisę, o teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos priemonių, teritorijų vystymo reikmių ir sąlygų sprendinius teritorijų planavimo dokumentuose priima kvalifikuoti teritorijų planavimo dokumentų rengėjai¹⁸⁷.

Taigi vertinant sąvoką „vyriausiasis“ ir apskritai nagrinėjant šias pareigas einančio asmens diskreciją svarbu nustatyti tai, ar šis savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas, remdamasis tiek galiojančiomis teisės aktų normomis, tiek pačia viešojo administravimo doktrina, gali užsiimti teritorijų planavimu ir (ar) statinių projektavimu, *išeinančiu už teisės taikymo ribų*, t. y. nustatyti projektinius sprendinius, kurie nėra apibrėžti norminiuose teisės aktuose. Kartu kyla klausimas, ar, atsižvelgiant į šios pareigybės paskirtį, jis turi turėti tokią galimybę.

Į šį klausimą iš dalies atsako istorinė šios pareigybės raida. Jos atsiradimas siejamas su stiprėjančiomis administracinėmis miestų municipalitetų funkcijomis, augančiu viešojo intereso supratimu naujųjų laikų miestuose. Daugelyje Vakarų Europos miestų jau XVII a. pradžioje buvo miesto architekto (vok. *Stadtbaumeister*) pareigybė, kurios pagrindinė funkcija buvo „prižiūrėti privačias statybas, projektuoti viešuosius pastatus ir kt.“¹⁸⁸

¹⁸⁴ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 2 str. 1 d.

¹⁸⁵ Ten pat, 2 str. 9 d.

¹⁸⁶ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597), 2 str. 61, 62 d.

¹⁸⁷ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 2 str. 27, 31 d.

¹⁸⁸ Ragauskas, A. Iš Vilniaus viešojo administravimo istorijos: miesto architekto pareigybės klausimas (XVIII a. vidury – XIX a. vidury), *Lituanistica*. 2006, T. 65, Nr. 1, p. 11–23.

„Vilniaus miesto architektas“ arba „prisiekusysis miesto architektas“ istoriniuose šaltiniuose minimas jau XVIII a. pradžioje, tačiau istorikai, vieni vadovaudamiesi istorinių šaltinių tekstu ir jame minimomis pareigomis, kiti papildomai vertindami ir to meto Vilniaus administracinę struktūrą bei „to laikotarpio biurokratijos vaizdą“ vienareikšmiškai nesutaria, ar tai galėjo būti *valdininkas*, besispecializuojantis statybų priežiūros bei municipalinių pastatų projektavimo srityje (kas leistų Vilniui atsidurti vienoje gretose su aukštą viešojo administravimo lygį pasiekusiais Europos miestais), ar tiesiog architektas – Vilniaus miesto pilietis¹⁸⁹, rašytiniuose šaltiniuose minimas greta žinių apie konkrečius statinius, įvykius juose ir pan.

Autorius A. Ragauskas, remdamasis miesto pajamų ir išlaidų knygomis (kuriose atlygis miesto architektui nepažymėtas), taip pat įvairius projektus ir kitus miesto formavimo klausimus svarščiusių komisijų sudėtimi (kuriose miesto architektas taip pat neminimas) ir kitais cituojamame straipsnyje išsamiai nagrinėjama istoriniais duomenimis, daro išvadą, kad tokio valdininko XVII–XVIII a. Vilniuje nebuvo, o statybų priežiūrą vykdė miesto valdžia, žiūrėjusi, kad pastatai neišsikštų į gatvę ar gretimą posesiją. Autorius taip pat nurodo, kad XVIII a. pabaigoje statybų kontrolė Vilniuje stiprėjo – reikalauta, kad pastatai visame mieste būtų statomi tik gavus miesto valdžios leidimą, tačiau pati Vilniaus miesto architekto pareigybė atsirado ir asmuo į ją buvo paskirtas tik XIX a. 4–5 dešimtmetyje¹⁹⁰.

Iš šios trumpos istorinės apžvalgos matyti, kad istorikų nuomonių išsiskyrimas dėl nagrinėjamos pareigybės atsiradimo gali kilti dėl jau paminėto požiūrio taško – ar šis asmuo suvokiamas kaip vienas iš mieste dirbančių architektų, kurio nuomonė pripažįstama kaip kompetentingiausia, ar išimtinai kaip vykdomosios valdžios atstovas. Panašu, kad istorijos tėkmėje, vystantis viešajam administravimui, viena paminėta samprata galėjo transformuotis į kitą, kartu neapleisdama ir pirminės architekto paskirties – priimti konkrečius aplinką formuojančius sprendinius.

Toks dualistinis šios pareigybės modelis matyti jau pirmiau minėtoje XVIII amžių apibūdinančioje citatoje – „*prižiūrėti* privačias statybas, *projektuoti* viešuosius pastatus“, tačiau dar labiau šis modelis ryškėjo sovietiniu periodu: vyriausieji architektai tiesiogiai dalyvaudavo, o tiksliau, patys su bendraautoriais rengdavo miestų generalinius planus, nustatydamo projektavimo užduotis, su šalia jų veikusiomis architektūrinėmis komisijomis „diegė naujas vienodas estetines programas, techninius projektavimo normatyvus ir taisykles, kontroliavo planavimo-projektavimo darbus“¹⁹¹. Pažymėtina ir tai, kad miestų vyriausieji architektai netgi turėjo gamybinį personalą, kuris minimas ir to meto teisės aktuose¹⁹².

Nurodyta sovietinio laikotarpio vyriausiųjų architektų teisių ir pareigų apimtis nestebina žinant, kad statybos užsakovu buvo valstybė (konkrečiai – miestų vykdomieji

---

¹⁸⁹ Ten pat.

¹⁹⁰ Ten pat.

¹⁹¹ Drėmaitė, M. Sovietmečio paveldas Vilniaus architektūroje: tarp lietuviškumo ir sovietiško. Naujasis Vilniaus perskaitymas: didieji Lietuvos istoriniai pasakojimai ir daugiakultūris miesto paveldas. Straipsnių rinktinė. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. 2009, p. 79–103.

¹⁹² Ministrų Tarybos 1986 m. liepos 15 d. nutarimas Nr. 249 „Dėl garažų statybos kooperatyvų“ (Žin., 1986, Nr. 21–228) (paimta iš Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos parengtos apžvalgos „Teisės aktų, reglamentavusių teritorijų planavimo, statybos ir valstybinės statybos kontrolės tvarką Lietuvoje 1947–1992 metais, sąrašas“, www.vtpsi.lt).

komitetui¹⁹³), todėl teisėtumo ir pagrįstumo klausimų nekildavo, t. y. įsakiams vyriausiojo architekto nurodymais jokių konkrečių asmenų teisės nebuvo pažeidžiamos. (Atskirai galėtų būti nagrinėjami individualių namų statytojų galimi teisių pažeidimai tuometinės teisinės sistemos kontekste, tačiau tai jau kita, su nagrinėjama problematika mažiau susijusi tema.)

Tačiau dabartiniu laiku toks dualistinis ir imperatyvus savivaldybės vyriausiojo architekto veiklos pobūdis pagrįstai keltų (ir kelia) klausimą dėl jos derėjimo su demokratinės, teisinės valstybės principais. Ne veltui 2011 m. Architektų sąjungai paskelbus žinią apie ligi tol sprendimus asmeniškai priiminėjusio Rygos vyriausiojo architekto atleidimą ir užmojį panaikinti Rygos miesto vyriausiojo architekto biurą, komentatoriai (pagal puslapio fikslinę auditoriją dauguma – projektuojantys architektai) labiausiai akcentavo totalitarinio ir demokratinio valstybės valdymo režimų skirtumus ir stipriai abejojo sovietiniu laikotarpiu turėtų vyriausiojo architekto galių fikslingumu ir pagrįstumu dabartinėje visuomenėje¹⁹⁴. Nors pažymėtina, kad Lietuvoje esama nuomonių, jog būtent Rygos vyriausiojo architekto padėtis yra sektinas pavyzdys tuo aspektu, jog ten architektūra ir urbanistika traktuojama ne kaip statybos rūšis, o kaip menas. Ir architektai pavaldūs ne Aplinkos ministerijai, bet Kultūros ministerijai. Vyriausiasis architektas pirmiausia atsako ne už pastatų architektūrą, o už urbanistiką – bendruosius, detaliuosius planus. Kasdienius reikalus ten sprendžia Miesto plėtros departamentas¹⁹⁵. Lietuvoje vyriausiojo architekto vaidmuo teritorijų planavimo srityje bent iki šiol nebuvo reikšmingas, nes vyriausiasis architektas nebuvo atskiras teritorijų planavimo dalyvis ir vienintelė jo funkcija šioje srityje iki Architektūros įstatymo įsigaliojimo buvo dalyvavimas Teritorijų planavimo komisijos darbe.

Toliau nagrinėjant savivaldybės vyriausiojo architekto vietą architektūros viešojo administravimo sistemoje, taip pat jo diskrecijos ribas, kyla pagrindinis klausimas – ar įmanoma tokį plačią sprendimų laisvę suteikiantį, dualistinį veiklos modelį įgyvendinti galiojant 1992 m. priimtai Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir esant dabartiniam viešojo administravimo teisiniam reguliavimui.

Tai vertinant svarbus yra ir profesinės kvalifikacijos, išskiriančios šį asmenį iš kitų savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų, aspektas.

2.2. Savivaldybės vyriausiajam architektui keliami kvalifikacijos reikalavimai

Įstatymo lygmeniu savivaldybės vyriausiojo architekto kvalifikacijos reikalavimai buvo nustatyti jau pirmojoje Teritorijų planavimo įstatymo redakcijoje, įsigaliojusioje 1996-01-01. Tiesa, tuo metu buvo reikalaujama, kad šis asmuo turėtų bet kurį aukštąjį išsilavinimą, taip pat nurodytos trukmės darbo stažą teritorijų planavimo srityje, būtų išklaušęs nustatytus kursus ir išlaikęs kvalifikacinį egzaminą¹⁹⁶. Tačiau jau nuo 2004-05-01 įsigaliojo reikalavimas turėti aukštąjį *architektūros* išsilavinimą, taip pat buvo įvestas ir šių asmenų atestavimas¹⁹⁷.

1992-01-01 įsigaliojusioje naujojoje Teritorijų planavimo įstatymo redakcijoje taip pat buvo įtvirtinti reikalavimai savivaldybių vyriausiesiems architektams: savivaldybių

---

¹⁹³ Miestų išplanavimo ir statybos projektų rengimo instrukcija (SN 345-66), patvirtinta TSRS Valstybinio statybos komiteto 1966 m. kovo 23 d. (paimta iš ten pat).

¹⁹⁴ http://www.architektusajunga.lt/naujienos/ryga_dripe?p=1#comments (žiūrėta 2016-05-04);

¹⁹⁵ <http://sa.lt/karaliai-be-karunu/2/> (žiūrėta 2017-07-14);

¹⁹⁶ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391), 32 str. 4 d.;

¹⁹⁷ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617), 36 str. 5, 6 d.;

administracijų valstybės tarnautojais, atliekančiais savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, numatytas šiame įstatyme ir kituose įstatymuose, turėjo teisę būti asmenys, turintys aukštąjį universitetinį meno studijų srities architektūros krypties ar lygiavertį aukštąjį universitetinį architektūrinį išsilavinimą ir 3 metų darbo stažą teritorijų planavimo ar ypatingųjų statinių projektavimo arba teritorijų planavimo valstybinės priežiūros srityse ir išmanantys teisės aktų, reglamentuojančių teritorijų planavimą, statinių projektavimą, statybą, teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą, nuostatas¹⁹⁸. Tačiau pažymėtina, kad šių teisės aktų išmanymo patikros (atestavimo ar kt.) įstatymas nebenumatė. Nepaisant to, kad, atliekant šį tyrimą, teisės aktai reikalavimo vyriausiesiems architektams turėti kvalifikacijos atestatą nenumatė, atlikus savivaldybių viešai skelbiamų duomenų analizę, paaiškėjo, kad dauguma savivaldybių yra nustačiusios reikalavimą vyriausiesiems architektams turėti arba įgyti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, t. y. beveik pusė savivaldybių – 27 – yra nustačiusios reikalavimą turėti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, taip pat pavienės savivaldybės¹⁹⁹ yra nustačiusios reikalavimą vyriausiesiems architektams įgyti arba atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.

Išgaliojus Architektūros įstatymui savivaldybių vyriausiesiems architektams keliami kvalifikaciniai reikalavimai ir jų kompetencija bus reglamentuojami jame, o Teritorijų planavimo įstatyme nuostatų apie savivaldybių vyriausiųjų architektų kvalifikacinius reikalavimus nebeliks²⁰⁰. Architektūros įstatyme įtvirtinami šie savivaldybės vyriausiajam architektui keliami kvalifikaciniai reikalavimai:

- 1) turi būti baigęs ne trumpesnes kaip penkerių metų (ne mažiau kaip 300 studijų kreditų apimties) universitetines architektūros krypties nuolatinės formos studijas ir įgijęs atitinkamą magistro kvalifikacinį laipsnį arba jam lygiavertę aukštojo mokslo kvalifikaciją (šis reikalavimas taikomas bendrai visiems architektams rengti);
- 2) turi turėti bent vieną iš šių įstatymų nustatytą profesinę patirtį: i) Statybos įstatyme nustatytais atvejais rengęs statinio projektus, vadovavęs statinio statybos techninės veiklos pagrindinėms sritims (ėjęs statinio statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovo pareigas); ii) Teritorijų planavimo įstatyme nustatytais atvejais rengęs teritorijų planavimo dokumentus, vadovavęs teritorijų planavimo dokumentų rengimui; iii) Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme nustatytais atvejais vykdęs su nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga susijusią veiklą: rengęs tvarkybos darbų projektus ir vadovavęs tvarkybos darbų projektavimui, ėjęs nekilnojamojo kultūros paveldo statinių statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovo pareigas, rengęs nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentus, vadovavęs nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimui; iv) Lietuvos Respublikos saugomų

---

¹⁹⁸ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 41 str.

¹⁹⁹ Kazlų Rūdos savivaldybė (www.kazluruda.lt), Švenčionių rajono savivaldybė (www.svencionys.lt), Klaipėdos rajono savivaldybė (www.klaipedos-r.lt), Kretingos rajono savivaldybė (www.kretinga.lt).

²⁰⁰ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 41 str.

teritorijų įstatyme nustatytais atvejais rengęs saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentus ir vadovavęs saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimui;

- 3) išmanyti teritorijų planavimą, statinių projektavimą, statybą, teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų nuostatas²⁰¹.

Architektūros įstatyme numatyta, kad jame nustatyti kvalifikaciniai reikalavimai netaikomi savivaldybių vyriausiesiems architektams, pradėjusiems eiti šias pareigas iki šio įstatymo įsigaliojimo²⁰². Taip pat kaip iki tol galiojusioje Teritorijų planavimo įstatymo redakcijoje Architektūros įstatyme tiesiogiai nenumatytas savivaldybės vyriausiųjų architektų atestavimas. Tačiau kadangi įtvirtinamas reikalavimas turėti profesinę patirtį vykdant veiklą, kurią gali vykdyti tik atestuoti architektai, akivaizdu, kad prieš tapdami vyriausiais architektais, pretendentai jau turės būti gavę atitinkamus atestatus. Priklausomai nuo vykdytinės veiklos, atestavimo tvarką nustato skirtingos taisyklės²⁰³, tačiau visais atvejais yra tikrinamos teisinės ir profesinės žinios. Be to, numatyta, kad atestatai išduodami neterminuotam laikui²⁰⁴, bet būtina kelti kvalifikaciją, nes kitu atveju bus sustabdytas ir galiausiai panaikintas atestato galiojimas²⁰⁵. Tai reiškia, kad patys vyriausieji architektai galės nuspręsti, ar būnant vyriausiuoju architektu kelti kvalifikaciją, kad nebūtų sustabdytas ir panaikintas atestato galiojimas, ar jos nekelti, nes vyriausiojo architekto veiklai vykdyti jokie atestatai nėra privalomi (plačiau apie atestavimo tvarką kitame šio tyrimo skyriuje „Lietuvos architektų rūmai kaip architektūros viešojo administravimo sistemos dalis“).

Atkreiptinas dėmesys ir į ankstesnių vyriausiesiems architektams keliamų kvalifikacijos reikalavimų įgyvendinimą. Įstatyme įtvirtinto atestavimo procedūrą reglamentavo nuo 2004-05-12 iki 2014-01-01 galiojęs STR 1.02.08:2010 „Specialistų, vykdančių savivaldybių vyriausiųjų architektų funkcijas, ir specialistų, atliekančių teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą, kvalifikaciniai reikalavimai ir atestavimo tvarka“²⁰⁶. Pagal šį reglamentą, atestuojuojant vyriausiuosius architektus, buvo tikrinamos *tik teisinės*, bet ne profesinės (architekto) žinios. Reikalavimas turėti tam tikrą profesinių žinių lygį nebuvo numatytas ir atliekant tyrimą galiojusiame Teritorijų planavimo įstatyme. Gali būti, jog buvo laikoma, kad šias žinias turėtų užtikrinti aukštasis architektūrinis išsilavinimas,

---

²⁰¹ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017-06-19, Nr. 2017-10247), 10 str. 1 d.

²⁰² *Ibid.*, 21 str. 4 d.

²⁰³ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-01-23 įsakymas Nr. D1-72/IV-141 „Dėl teritorijų planavimo vadovų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-12-29 įsakymu Nr. D1-945 pakeistas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005-07-11 įsakymas Nr.D1-341 „Dėl architektų atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

²⁰⁴ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-01-23 įsakymas Nr. D1-72/IV-141 „Dėl teritorijų planavimo vadovų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 26 p., 65 p., 98 p., Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-12-29 įsakymu Nr. D1-945 pakeistas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005-07-11 įsakymas Nr.D1-341 „Dėl architektų atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 36 p.

²⁰⁵ Remiantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-01-23 įsakymo Nr. D1-72/IV-141 „Dėl teritorijų planavimo vadovų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 74.1 p. ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824) 40 str. 8 d. 3 p., atestato galiojimas sustabdomas nustačius, kad atestato turėtojas netobulino kvalifikacijos tobulinimo kursuose, o atestato galiojimas panaikinamas nustačius, kad atestato turėtojas per nustatytą terminą nepašalino nustatytų pažeidimų, dėl kurių atestato galiojimas buvo sustabdytas.

²⁰⁶ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymas Nr. D1-821 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.02.08:2010 „Specialistų, vykdančių savivaldybių vyriausiųjų architektų funkcijas, ir specialistų, atliekančių teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą, kvalifikaciniai reikalavimai ir atestavimo tvarka“ patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 116-5939).

tačiau kartu pažymėtina, kad, atestuojant architektus teritorijų planavimo vadovų bei pagrindinių statybos techninės veiklos sričių vadovų pareigoms, yra ne tik reikalaujama turėti analogišką išsilavinimą, bet ir nustatyta tvarka papildomai tikrinamos pretendentų profesinės žinios²⁰⁷.

Atsižvelgiant į tai, taip pat į faktą, kad statinio projekto vadovo atestatai gauti reikalinga didesnė (ne 3, o 5 metų) profesinė patirtis, galima matyti, kad tuo laiku vyriausiojo architekto profesinė kvalifikacija galėjo būti žemesnė už kito toje teritorijoje veiklą vykdančio ir jo peržiūrai sprendinius teikiančio architekto profesinę kvalifikaciją²⁰⁸. Atlikus savivaldybių viešai skelbiamų duomenų analizę paaiškėjo, kad vyriausiesiems architektams keliami kvalifikacijos reikalavimai dėl darbo patirties savivaldybėse skiriasi. Pavyzdžiui, vienoje savivaldybėje nustatyta, kad vyriausiasis architektas turi turėti tik 1 metų stažą teritorijų planavimo arba architektūros srityje²⁰⁹, dalyje savivaldybių – kad turi turėti ne mažesnę kaip 1 metų darbo patirtį teritorijų planavimo, statinių projektavimo arba teritorijų planavimo priežiūros srityse²¹⁰. Kai kuriose savivaldybėse išvis nenumatyta vyriausiajam architektui būtina darbo patirtis²¹¹. Todėl galima teigti, kad ne visos savivaldybės tinkamai laikėsi Teritorijų planavimo įstatyme įtvirtintų reikalavimų, susijusių su savivaldybių vyriausiesiems architektams nustatyta būtina darbo patirtimi. Taip pat nustatyta, kad dalis savivaldybių taikė didesnius reikalavimus, susijusius su darbo patirtimi, nei buvo nustatyta įstatyme, t. y. buvo įtvirtintas reikalavimas vyriausiajam architektui turėti ne 3 metų, bet 5 metų darbo patirtį²¹². Atliktos analizės metu paaiškėjo, kad skiriasi ir vyriausiesiems architektams keliami kvalifikacijos reikalavimai dėl išsilavinimo: dalyje savivaldybių nustatyta, kad vyriausiasis architektas (skyrus vedėjas) turi turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilyginamą technologijos mokslų srities statybos, inžinerijos krypties arba meno studijų architektūros krypties išsilavinimą (t. y. architektūros krypties išsilavinimas nurodomas kaip vienas iš galimų), arba kad turi turėti aukštąjį universitetinį architektūrinį, ar jam prilyginamą technologijos mokslų studijų srities statybos inžinerijos studijų krypties išsilavinimą ir turėti ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį valstybinėse

---

²⁰⁷ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. D1-341 „Dėl Architektų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo (Dėl Architektų kvalifikacinių reikalavimų ir atestavimo, atestatų galiojimo sustabdymo arba jų galiojimo panaikinimo, teisės pripažinimo ir tai įrodančių dokumentų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo)“ (Žin., 2005, Nr. 93-3466; 2007, Nr. 121-4974).

²⁰⁸ Atlikus savivaldybių viešai skelbiamų duomenų analizę paaiškėjo, kad kai kurios savivaldybės yra nustačiusios reikalavimą vyriausiesiems architektams turėti architekto kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę būti teritorijų detaliojo plano ir statinio projekto vadovu (Palangos miesto savivaldybė), taip pat turėti galiojantį teritorijų specialiojo ir detaliojo planavimo vadovo arba specialisto ir statinio projekto vadovo, statinio projekto architektūrinės dalies, statinio architektūrinės dalies vykdymo priežiūros vadovo atestatą (Kauno rajono savivaldybė) arba turi turėti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos išduotą projekto vadovo kvalifikacijos atestatą bei Lietuvos Respublikos architektų sąjungos architekto kvalifikacijos atestatą ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos išduotą atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiųjų architektų pareigybių funkcijas (Širvintų rajono savivaldybė). Galima teigti, kad šiose savivaldybėse vyriausiųjų architektų profesinė kvalifikacija nebuvo žemesnė už kito toje teritorijoje veiklą vykdančio architekto kvalifikaciją.

²⁰⁹ Akmenės rajono savivaldybė (www.akmene.lt).

²¹⁰ Joniškio rajono savivaldybė (www.joniskis.lt), Kelmės rajono savivaldybė (www.kelme.lt), Šilutės rajono savivaldybė (www.silute.lt), Širvintų rajono savivaldybė (www.sirvintos.lt); Šalčininkų rajono savivaldybė (www.salcininkai.lt).

²¹¹ Šakių rajono savivaldybė (www.sakiai.lt), Telšių rajono savivaldybė (www.telsiai.lt).

²¹² Neringos savivaldybė (www.neringa.lt). Taip pat paminėtina, kad Marijampolės savivaldybėje reikalavimas turėti menų studijų srities architektūros magistro kvalifikacinį laipsnį ir 3 metų architekto darbo patirtį buvo nustatytas ne tik vyriausiajam architektui (departamento direktoriui), bet ir jam pavaldžiam tarnautojui (skyrus vedėjui), dirbančiam specialioje architektūros srityje.

įstaigose, taip pat kad turi turėti ne mažesnę kaip 3 metų vadovujančiojo darbo patirtį ir ne mažesnę kaip 3 metų architekto darbo stažą²¹³.

Naujajame Architektūros įstatyme nustatytas reikalavimas savivaldybės vyriausiesiems architektams turėti profesinę patirtį, tačiau jos trukmė nebėra nurodoma²¹⁴. Visgi kadangi profesinės patirties reikalavimas siejamas su Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme, Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatyme ir Saugomų teritorijų įstatyme numatytos vadovavimo patirties atitinkamose srityse turėjimu ir kita atestuota veikla, savivaldybės vyriausiųjų architektų pareigas galės vykdyti tik architektai, turintys 3–5 metų patirtį. Naujajame Architektūros įstatyme, kaip ir Teritorijų planavimo įstatyme, įtvirtintais reikalavimais iš esmės siekiama, kad savivaldybių vyriausiųjų architektų pareigas einantys asmenys turėtų statinių projektavimo ir teritorijų planavimo dokumentų rengimo patirties. Atliekant savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, nors tiesiogiai ir neužsiimama statinio projektavimu, teritorijų planavimu ar kita architekto profesine veikla, dalyvaujama statybos ir teritorijų planavimo procesuose, todėl turėti profesinės architekto praktinės veiklos įgūdžių būtina, siekiant tinkamai įgyvendinti įstatymų, kitų teisės aktų, normatyvinių statybos techninių dokumentų, kitų privalomųjų statinio projekto ir teritorijų planavimo dokumentų rengimo reikalavimus²¹⁵. Patys vyriausieji architektai nurodo, kad, jų manymu, vyriausiesiems architektams taikomi kvalifikacijos reikalavimai yra pakankami – tyrimo metu atliktoje savivaldybių vyriausiųjų architektų apklausoje daugiau nei pusė – 59,3 %²¹⁶ – apklaustųjų nurodė, kad teisės aktuose nustatyti kvalifikacijos reikalavimai vyriausiesiems architektams yra pakankami tinkamai vykdyti vyriausiųjų architektų funkcijas. Nurodžiusiųjų, kad nustatyti kvalifikacijos reikalavimai yra nepakankami, nuomone, vyriausiesiems architektams turėtų būti nustatytas ilgesnis darbo stažas, įvestas atestavimas, taip pat pavieniai respondentai nurodė, kad būtinas teisinis išsilavinimas, privalomas seminarų lankymas tobulintis ir vadovavimo patirtis teritorijų planavimo ar statinių projektavimo srityje, t. y. iš esmės nurodomi reikalavimai, kurie būtini atestuojamam architektui. Įsigaliojus Architektūros įstatymui, dalis šių nepakankamos kvalifikacijos reikalavimų „trūkumų“ bus pašalinta (įvertinant tai, kad nauji kvalifikaciniai reikalavimai bus taikomi tik po Architektūros įstatymo įsigaliojimo pradėjusiems šias pareigas eiti vyriausiesiems architektams).

2.3. Savivaldybės vyriausiojo architekto paskyrimas

Pagal Vietos savivaldos įstatymą, savivaldybės administracijos struktūrą, jos veiklos nuostatus ir darbo užmokesčio fondą, didžiausių leistinių valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių užmokesį iš savivaldybės biudžeto, skaičių savivaldybės administracijos direktoriaus siūlymu mero teikimu tvirtina ir keičia savivaldybės taryba, o pareigybes tvirtina savivaldybės administracijos direktorius²¹⁷.

---

²¹³ Šalčininkų rajono savivaldybė (www.salcininkai.lt); Vilniaus rajono savivaldybė (www.vrsa.lt); Ukmergės rajono savivaldybė (www.ukmerge.lt).

²¹⁴ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017-06-19, Nr. 2017-10247), 10 str. 1 d. 2 p.

²¹⁵ Aiškinamasis raštas dėl Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 25 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų, p. 6.

²¹⁶ Tyrimo metu atliktoje savivaldybių vyriausiųjų architektų apklausoje į klausimus atsakė 27 savivaldybių vyriausieji architektai.

²¹⁷ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2000, Nr. 91-2832; 2008, Nr. 113-4290), 30 str. 1 d.

Atsižvelgiant į tai, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus²¹⁸, taip pat į tai, kad savivaldybės vyriausiajam architektui įstatymais pavestas funkcijas perduoti kitam savivaldybės administracijos tarnautojui nėra numatyta, galima teigti, kad savivaldybių administracijų direktoriai dar ir iki Architektūros įstatymo priėmimo, tinkamai įgyvendindami Teritorijų planavimo įstatymą bei Statybos įstatymą, savivaldybės administracijos struktūroje *privalėjo* įsteigti vyriausiojo architekto pareigybę ir į ją paskirti kvalifikacijos reikalavimus atitinkantį asmenį. Įsigaliojus Architektūros įstatymui, tokios pareigybės steigimo privalomumas yra tiesiogiai numatytas įstatyme²¹⁹.

Kita vertus, įstatymai nedraudžia tapatinti šias pareigas su kitomis savivaldybės administracijos struktūroje nustatytais pareigomis, kas paprastai ir yra daroma. Dažniausiai vyriausiojo architekto pareigas eina įvairių struktūrinių padalinių vadovai (Vilniuje – Miesto plėtros departamento direktorius, Klaipėdoje – Architektūros ir miesto planavimo skyriaus vedėjas, Šiauliuose – Urbanistinės plėtros ir ūkio departamento Architektūros, urbanistikos ir paveldosaugos skyriaus vyriausioji architektė (vedėja), Anykščių rajone – Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėja, Tauragės rajone – Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėja, Raseiniuose – Ekonomikos ir ūkio departamento Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjas, Visagine – Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėja – vyriausioji architektė²²⁰ ir pan.), taip pat neretai – jų pavaduotojai (Alytuje – Architektūros, urbanistikos ir žemėtvarkos skyriaus vedėjo pavaduotojas savivaldybės vyriausiasis architektas, Jurbarko – Infrastruktūros ir turto skyriaus vedėjo pavaduotoja – vyriausioji architektė, Pagėgiuose – Architektūros, gamtosaugos ir paminklosaugos skyriaus vedėjo pavaduotoja – vyriausioji architektė, Palangoje – Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjo pavaduotojas (savivaldybės vyriausiasis architektas), Utenoje – Teritorijų planavimo ir statybos skyriaus vedėjo pavaduotojas²²¹ ir pan.).

Peržiūrėjus savivaldybių administracijų skelbiamus kontaktus, net ir tais atvejais, kai viešai asmuo prisistato tik vyriausioju architektu, matyti, kad kartu jis eina ir tam tikras kitas, pirmiau minėtas pareigas. Neretai atveju šalia vedėjo ar kito vadovo pareigų, vyriausiojo architekto pareigybė netgi nėra nurodoma, ir tik iš kitų šaltinių galima spręsti, kad ji jam priskirta (Ignalinos rajono savivaldybėje – Teritorijų planavimo ir architektūros skyriaus vedėjo pareigybės aprašyme tiesiogiai nenurodyta, kad eina vyriausiojo architekto pareigas, tačiau apie tai galima spręsti iš šiam tarnautojui keliamų kvalifikacijos reikalavimų; Radviliškio rajono savivaldybėje – Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjo pareigybės aprašyme tiesiogiai nenurodyta, kad eina vyriausiojo architekto pareigas, tačiau apie tai galima spręsti iš šiam tarnautojui keliamų kai kurių kvalifikacijos reikalavimų (dėl išsilavinimo)²²² ir pan.). Vyriausiojo architekto pareigybė ne visada nurodoma net ir tvirtinant savivaldybės administracijos pareigybių sąrašą, pavyzdžiui, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigybių sąrašė jį nėra nurodyta²²³.

---

²¹⁸ Ten pat, 4 str. 6 p.

²¹⁹ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017-06-19, Nr. 2017-10247), 10 str. 3 d.

²²⁰ www.vilnius.lt, www.klaipeda.lt, www.siauliai.lt, www.anyksciai.lt, www.taurage.lt; www.raseiniai.lt, www.visaginas.lt.

²²¹ www.alytus.lt, www.jurbarkas.lt, www.pagegiai.lt, www.palanga.lt, www.utena.lt.

²²² www.ignalina.lt, www.radviliskis.lt.

²²³ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2004 m. kovo 31 d. įsakymas Nr. 41-225 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigybių sąrašo patvirtinimo“ (www.vilnius.lt/vaktai).

Tokia situacija turi bent keletą pastebėtinų aspektų. Vienas iš jų – nėra bendro (valstybės) požiūrio į savivaldybės vyriausiojo architekto pavaldumą: vienoje savivaldybėje šis asmuo pavaldus tiesiogiai savivaldybės administracijos direktoriui arba jo pavaduotojui, kitose – tam tikro struktūrinio padalinio vadovui. Atlikus visų savivaldybių viešai skelbiamų duomenų analizę paaiškėjo, kad 32-ioje savivaldybėse vyriausieji architektai eina skyriaus vedėjo / departamento direktoriaus pareigas, 10-yje savivaldybių – skyriaus vedėjo / departamento direktoriaus pavaduotojo pareigas, 7-ioje – yra skyriaus specialistai. Likusiose 11-oje savivaldybių apskritai neaišku, nes dalis savivaldybių viešai neskelbia šios informacijos, o kitose savivaldybėse iš pareigybės aprašymų neina nustatyti, kuris tarnautojas yra vyriausiasis architektas. Viena vertus, galima teigti, kad pavaldumas tiesiogiai savivaldybės administracijos direktoriui ir pavaldumas kitam skyriaus / departamento tarnautojui – vedėjui / direktoriui iš esmės skiriasi ir parodo, kad savivaldybės vyriausiojo architekto kaip tam tikrą kompetenciją turinčio tarnautojo vieta padalinyje, atsakingame už architektūros sritį, nėra svarbiausia. Kita vertus, tam tikrais atvejais nebuvimas skyriaus ar departamento vadovu turi tam tikrų privalumų, nes vadovams priskiriama nemažai funkcijų, tiesiogiai nesusijusių su profesinių žinių panaudojimu, ir vadovas dažnai atlieka daugiau administracinio pobūdžio funkcijas. Sunku vienareikšmiškai teigti, kad buvimas vadovu padeda arba trukdo vykdyti vyriausiojo architekto funkcijas, nes tai priklauso nuo daugelio veiksnių – kiek yra skyriuje tarnautojų, koks jų išsilavinimas ir kompetencija (ar dirba daugiau architektūrinį išsilavinimą turinčių asmenų), kokie yra tarpusavio santykiai ir pan. Šiuo aspektu galima kelti ir autoriteto klausimą bei svarstyti žmogiškojo veiksnio reikšmę, t. y. kad nebuvimas departamento / skyriaus vadovu gali ir nesukelti nesutarimų konkrečiai architektūros srities klausimais, jei yra pasitikėjimas. Čia vėlgi prisimintina paties žodžio „vyriausiasis“ reikšmė – šį tarnautoją norima matyti tarsi aukštesnėje pozicijoje.

Antras aspektas – iki Architektūros įstatymo priėmimo nebuvo bendros nuostatos, kad tokia pareigybė yra privaloma, juolab kad ji turi būti savarankiška. Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. A146–857/2008 buvo ginčijamos planavimo sąlygos, kurios, pareiškėjos teigimu, buvo išduotos tokios teisės neturinčio savivaldybės tarnautojo. LVAT sprendime nurodoma, kad ginčijamos planavimo sąlygos išduotos tuo metu, kai dėl valstybės tarnybą reglamentuojančių įstatymų pakeitimų savivaldybės administracijoje nebuvo numatyta vyriausiojo architekto pareigybė. Teismo vertinimu, planavimo sąlygas išdavęs savivaldybės tarnautojas faktiškai vykdė vyriausiajam architektui teisės akty priskiriamas funkcijas ir atitiko kvalifikacijos reikalavimus, todėl pripažinta, kad minėtos planavimo sąlygos buvo išduotos kompetentingo ir kompetencijos neviršijusio savivaldybės tarnautojo²²⁴. Šioje situacijoje įdomu tai, kad viešai šios savivaldybės vyriausiojo architektu tuo metu buvo nurodomas kitas asmuo, ėjęs ne pavaduotojo, o atitinkamo departamento vadovo pareigas²²⁵. Kitaip tariant, iš teismo sprendimo galima būtų spręsti, kad, norint tinkamai įgyvendinti Teritorijų planavimo įstatymo reikalavimus, nebūtina steigti tokią pareigybę, užtenka, kad atitinkamus sprendimus priimančias savivaldybės tarnautojas (arba tarnautojai?) turėtų reikalaujamą kvalifikaciją ir faktiškai vykdytų vyriausiajam architektui priskirtas pareigas. Tokia padėtis turėtų pasikeisti po Architektūros įstatymo įsigaliojimo. Vienas iš įstatymo priėmimo tikslų būtų ir buvo

---

²²⁴ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. kovo 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-146-857-08.

²²⁵ http://vz.lt/straipsnis/2008/10/23/LINAS_NAUJOKAITIS.

savivaldybių vyriausiųjų architektų statuso įteisinimas²²⁶. Be to, Architektūros įstatyme tiesiogiai nustatyta, kad savivaldybių administracijų direktoriai turi užtikrinti ir atsako už tai, kad šiame įstatyme nurodytas funkcijas atliktų savivaldybių vyriausieji architektai²²⁷.

Trečias aspektas – priėmimas į vyriausiojo architekto pareigas dažniausia vykdomas per priėmimą į struktūrinio padalinio vadovo ar jo pavaduotojo pareigas. Kitaip tariant, asmuo, pretenduojantis tapti vyriausiuoju architektu, kartu turi atitikti ir atitinkamam vadovui keliamus reikalavimus. Be to, panaikinus tokio vadovo pareigybę, kartu panaikinama ir vyriausiojo architekto pareigybė. Šią situaciją iliustruoja LVAT nagrinėta administracinė byla, kurioje teismas pripažino, kad panaikinta *Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vyriausiojo architekto (skyriaus vedėjo) pareigybė* ir naujai įkurta *Teritorijų planavimo ir statybos skyriaus pavaduotojo (vyriausiojo architekto) pareigybė* nėra ta pati, todėl pirmąsias pareigas ėjęs asmuo neturėjo pirmumo teisės užimti naujai sukurtas²²⁸.

Taigi vienu ypu (valstybės mastu) kalbėti apie vyriausiojo architekto diskreciją ir ją ribojančius veiksnius, tokius kaip jo kompetencija, kvalifikacija, pavaldumas ir kt., yra sudėtinga – kiekvienoje savivaldybėje jie gali reikšmingai skirtis. Be to, vyriausiojo architekto pareigos paprastai (taip pat ir teismo) iki šiol nebuvo vertinamos kaip savarankiškos pareigos, o daugiau kaip papildoma savivaldybės administracijos valstybės tarnautojo funkcija. Galima teigti, kad Architektūros įstatyme įtvirtinus konkrečias vyriausiojo architekto funkcijas ir jų atlikimo priskyrimą vyriausiajam architektui užtikrinimą pavedus savivaldybės administracijos direktoriui, šios funkcijos turėtų būti pradėtos vertinti kaip savarankiškos.

Visgi tai, kad numatyta įteisinti savivaldybės vyriausiojo architekto statusą, nesuvienodina nei šio valstybės tarnautojo padėties savivaldybėje – vyriausiasis architektas ir toliau galės būti struktūrinio padalinio vadovas, jo pavaduotojas, ar vienas iš skyriaus specialistų, nei vyriausiojo architekto pavaldumo bei vykdomų funkcijų apimties. Kita vertus, vertinant architektūros kokybės užtikrinimo apsektu, toks suvienodinimas galimai nereikalingas. Tai, kas tinka ir veikia vienoje savivaldybėje, nebūtinai tiks kitai. Todėl net ir įstatymiškai įtvirtinus vyriausiojo architekto statusą, praktikoje šis statusas (atsižvelgiant į tai, kad vyriausiasis architektas ir toliau eis skyriaus vedėjo, jo pavaduotojo arba vieno iš skyriaus tarnautojų pareigas) ir vyriausiųjų architektų vykdomos veiklos apimtis kiekvienoje savivaldybėje ir toliau gali skirtis.

2.4. Savivaldybės vyriausiojo architekto kompetencija

Suvokiant vyriausiojo architekto paskirtį kaip subjektą, esantį atsakingą už architektūros sritį, neišvengiamai kyla klausimas, kokias teises priemones jis turi jam keliamiems uždaviniams įgyvendinti, kur ir kaip yra apibrėžiama jo kompetencija ir ar ši kompetencija visada dera su viešojo administravimo subjektų veiklai keliamais reikalavimais.

Iki Architektūros įstatymo priėmimo konkrečius pavedimus savivaldybės vyriausiajam architektui įtvirtino Teritorijų planavimo įstatymas ir Statybos įstatymas. Pažymėtina, kad nepaisant nustatytų, kad ir diskutuotinų, tačiau vis tiek gana aukštų

²²⁶ Aiškinamasis raštas dėl Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 25 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų, p. 6.

²²⁷ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017-06-19, Nr. 2017-10247), 10 str. 3 d.

²²⁸ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-143-1100-11.

profesinės kvalifikacijos reikalavimų, įstatymo lygmeniu tiesiogiai jam buvo pavedama atlikti vos dvi funkcijas: vadovauti kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus derinančiai Teritorijų planavimo komisijai²²⁹ ir tikrinti pastato atnaujinimo (modernizavimo) projekto sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams²³⁰ (anksčiau Teritorijų planavimo įstatyme numatyta pareiga išduoti planavimo sąlygų sąvadą buvo panaikinta 2014-01-01). Daugiau jokių tiesioginių pareigų įstatymuose iki Architektūros įstatymo priėmimo jam nebuvo numatyta. Iš tyrimo metu atliktos savivaldybių viešai skelbiamų duomenų analizės paaiškėjo, kad įstatyminės vyriausiųjų architektų funkcijos ne visada yra perkeliamos ir tiesiogiai nurodomos jų veiklą savivaldybėje apibrėžiančiuose pareigybės aprašymuose. Tiesiogiai Teritorijų planavimo įstatyme savivaldybių vyriausiesiems architektams pavesta funkcija – pirmininkavimas Teritorijų planavimo komisijai – vyriausiesiems architektams yra priskirtas tik 19-oje savivaldybių. Pažymėtina ir tai, kad skiriasi funkcijos „pirmininkauti“ apibrėžtis, t. y. vienos savivaldybėse nurodoma, kad vyriausiasis architektas organizuoja šios komisijos darbą, kitose, kad šiai komisijai vadovauja. Visgi manytina, kad tai daugiau terminologinio pobūdžio neatitiktys įstatymo formuluotei, ir praktikoje vyriausieji architektai Teritorijų planavimo komisijoje pirmininkauja visais atvejais. Kita įstatyme pavesta funkcija – tikrinti pastato atnaujinimo (modernizavimo) projekto sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams į vyriausiųjų architektų pareigybės aprašymus perkelta vos dvejose savivaldybėse. Taigi įstatyminės vyriausiojo architektų funkcijos dažniausiai į pareigybės aprašymus nėra perkeliamos.

Kita grupė funkcijų – tas, kurias atlikti savivaldybių vyriausiesiems architektams gali pavesti (arba nepavesti) savivaldybės administracijos direktorius, taip pat daugeliu atvejų nėra priskiriamos vyriausiesiems architektams. Kaip paaiškėjo iš šio tyrimo metu atliktos savivaldybių vyriausiųjų architektų apklausos ir savivaldybių viešai skelbiamų duomenų analizės, tik dalyje savivaldybių vyriausiesiems architektams pavesta priimti esminius sprendimus teritorijų planavimo ir statybos srityse. Teritorijų planavimo srityje tik daugiau nei pusėje – 35-iose – savivaldybių vyriausiesiems architektams pavesta išduoti teritorijų planavimo sąlygas, teritorijų planavimo dokumentų derinimas vyriausiesiems architektams pavestas 31-oje savivaldybėje. Statybų srityje taip pat tik vos daugiau nei pusėje savivaldybių – 31-oje savivaldybėje – vyriausiesiems architektams pavesta išduoti specialiuosius architektūros reikalavimus, 30-yje savivaldybių – derinti statinių projektus, 20-yje savivaldybių – išduoti statybą leidžiančius dokumentus. Projektinių pasiūlymų užduoties rengimas vyriausiesiems architektams pavestas vos 8-iose savivaldybėse ir 4-iose savivaldybėse pavesta pritarti šiems projektiniams pasiūlymams²³¹. Taip pat pasitaiko atvejų, kai vyriausiesiems architektams pavesta atlikti netekusiuose galios teisės aktuose nustatytas funkcijas²³².

²²⁹ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 26 str. 4 d.

²³⁰ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597), 23 str. 16 d.

²³¹ Paminėtina, kad vyriausiųjų architektų apklausoje į klausimus atsakė tik 27 respondentai iš 60 savivaldybių, taip pat ne visose savivaldybėse viešai skelbiama informacija apie vyriausiųjų architektų atliekamas funkcijas, todėl faktiškai nurodyti skaičiai gali skirtis.

²³² Pavyzdžiui, dalyje savivaldybių nustatyta, kad vyriausieji architektai organizuoja savivaldybės teritorijos arba jos dalies operatyvų planavimą (operatyviojo planavimo sąvoka buvo įtvirtinta Operatyviojo planavimo reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. 204, netekusiame galios 2004-05-14), dalyje savivaldybių vyriausiajam architektui pavesta derinti apskrities viršininko administracijos žemėtvarkos ir geodezijos tarnybų pateiktą dokumentaciją dėl sklypų dydžių ir ribų bei tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimo, taip pat rengti planavimo sąlygų sąvadus.

Kaip matyti, praktikoje savivaldybės administracijos direktorius įgyvendinti jam pavestas funkcijas teritorijų planavimo ir statybos srityje įgalioja savivaldybės vyriausiąji architektą (jo pareigas einantį savivaldybės administracijos valstybės tarnautoją) ne visada. Taigi galima daryti išvadą, kad vyriausiojo architekto kompetencija kiekvienoje savivaldybėje apibrėžiama atskirai ir priklauso nuo politinio pasitikėjimo pagrindu veikiančio savivaldybės administracijos direktoriaus valios. Tokia padėtis, atsižvelgiant į tai, kad dalį su architektūra susijusių funkcijų galėjo vykdyti ir kiti savivaldybių administracijų valstybės tarnautojai, nebūtinai turintys reikiamą architekto kvalifikaciją, buvo viena iš kliūčių architektūros kokybei užtikrinti.

Naujajame Architektūros įstatyme numatyta, kad savivaldybės teritorijoje savivaldybės vyriausiasis architektas atlieka šias funkcijas:

- 1) dalyvauja Teritorijų planavimo įstatyme nustatyta tvarka rengiant savivaldybės bendrąjį planą, savivaldybės dalies bendrąjį planą ar detaliuosius planus;
- 2) vadovaudamasis teritorijų planavimą ir statinių projektavimą reglamentuojančiais teisės aktais, raštu pritaria projektiniams pasiūlymams ir teritorijų vystymo koncepcijoms;
- 3) kai šiame įstatyme nurodytų objektų planavimo ar projektavimo atvejais rengiami architektūriniai konkursai geriausiai statinio architektūrinei ir urbanistinei idėjai atrinkti, derina konkurso sąlygas, jeigu jos neprieštaruja šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje nurodytiems konkursų rengimo tikslams ir architektūros kokybės siekiui, atsižvelgdamas į šio įstatymo 11 straipsnyje nurodytus architektūros kokybės kriterijus, ir dalyvauja pasiūlytų idėjų vertinimo komisijoje;
- 4) atlieka kitas šiame ir kituose veiklą, kurią turi teisę vykdyti architektai, reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytas funkcijas architektūros, teritorijų planavimo ir statybos srityse, sprendžia su architektūra susijusius teritorijų funkcinio, erdvinio ir meninio aplinkos formavimo klausimus²³³.

Tačiau, kaip ir anksčiau, taip ir įsigaliojus Architektūros įstatymui Teritorijų planavimo įstatyme ir Statybos įstatyme bus nustatyta, kad priimti didelę dalį administracinių sprendimų pavesta savivaldybės administracijos direktoriui *arba jo įgaliotam valstybės tarnautojui*, kuriuo vėlgi neprivalo, bet *gali būti* (priklausomai nuo savivaldybės administracijos direktoriaus valios) ir savivaldybės vyriausiasis architektas. Tokiais atvejais, gavęs administracijos direktoriaus įgaliojimą, jis gali, pavyzdžiui:

- 1) nustatyti statybai numatyto žemės sklypo teritorijos naudojimo reglamento parametrus, kai nėra parengti teritorijos detalieji planai, tačiau statyba pagal įstatymą yra galima²³⁴;
- 2) vykdyti tam tikras planavimo organizatoriaus pareigas, kai planavimo organizatorius yra savivaldybės administracijos direktorius²³⁵;
- 3) nustatyti (išduoti) specialiuosius architektūros reikalavimus²³⁶;
- 4) išduoti leidimą statyti naują statinį, leidimą rekonstruoti statinį ir leidimą atnaujinti (modernizuoti) pastatą²³⁷;

²³³ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017-06-19, Nr. 2017-10247), 10 str. 2 d.

²³⁴ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 20 str. 2 d. 1 p.

²³⁵ Ten pat, 25 str. 4 d., 30 str. 5 d., 35 str. 2 d., 38 str. 2 d.

²³⁶ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597), 5 str. 3 p., 20 str. 3 d. 1 p.

²³⁷ Ibid, 23 str. 2, 4 d.

5) kt.

Praktikoje vyriausiojo architekto pareigas einančiam tarnautojui dažnai pavedama vykdyti ir kitas – tiek su aplinkos formavimu susijusias, tiek nesusijusias – pareigas, neprieštaraujančias pirmiau minėtiems įstatymams ir kitiems įstatymams. Pavyzdžiui, Vilniaus miesto savivaldybės vyriausiasis architektas (Miesto plėtros departamento direktorius):

- 1) organizuoja savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrųjų, detaliųjų, specialiųjų planų ir planavimo dokumentų rengimą;
- 2) atstovauja savivaldybei rengiant kitų planavimo subjektų rengiamų dokumentų sąlygas, jas derinant tarpusavyje, teikia dokumentus tvirtinti;
- 3) organizuoja savivaldybės saugomų teritorijų planavimą bei jų plėtros programų sudarymą;
- 4) nustato statinio architektūros ir statybos sklypo tvarkymo urbanistinius reikalavimus;
- 5) teikia pasiūlymus dėl sklypų plotų ir ribų, rengia parduodamų, išnuomojamų ar kitaip įsigyjamų žemės sklypų inžinerinius, architektūrinius ir urbanistinius apribojimus, nustato žemės naudojimo servitutus;
- 6) nagrinėja, derina tarpusavyje kitų organizacijų nustatytas projektavimo sąlygas, parengia ir išduoda projektavimo sąlygų sąvadus;
- 7) organizuoja Nuolatinės statybos komisijos darbą;
- 8) išduoda leidimus statyti (griauti) statinius;
- 9) formuoja miesto estetinį įvaizdį ir mažąją architektūrą;
- 10) inicijuoja ir dalyvauja peržiūrint urbanistikos paminklų ir nekilnojamybų kultūros vertybių ribas bei reglamentus ir įteisina juos bendrųjų bei detaliųjų planų sprendiniuose;
- 11) dalyvauja organizuojant saugomų objektų, saugomų vietovių ir apsaugos zonų teritorijų planavimo dokumentų rengimą;
- 12) kt.²³⁸

Visgi pažymėtina, kad pirmiau pateiktas savivaldybės vyriausiojo architekto kompetencijos (jos dalies) pavyzdys iliustruoja situaciją tik Vilniaus miesto savivaldybėje, tačiau jokiais būdais neatspindi kitų savivaldybių praktikos, ypač įvertinant tai, kad eiti vyriausiojo architekto funkcijas pavedama ir vadovaujančiųjų pareigų neužimantiems savivaldybės tarnautojams.

Taigi savivaldybės vyriausiojo architekto kompetencija, be iki Architektūros įstatymo priėmimo buvusių įstatymuose įtvirtintų dviejų konkrečių pavedimų, buvo apibrėžiama kiekvienoje savivaldybėje atskirai ir priklausė tiek nuo politinio pasitikėjimo pagrindu veikiančio savivaldybės administracijos direktoriaus valios, tiek nuo elementaraus žmogiškojo faktoriaus – kokybiškos aplinkos formavimo reikšmingumo, jo tikslų ir priemonių supratimo. Bendros valstybės politikos savivaldybių vyriausiųjų architektų kompetencijos atžvilgiu, galima teigti, nebuvo. Įsigaliojusiam Architektūros įstatyme numatytos vyriausiesiems architektams pavestos funkcijos nebegalės būti deleguojamos kitiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, nes savivaldybės administracijos direktorius yra įpareigojamas, kad su architektūra susijusius teritorijų funkcinio, erdvinio ir meninio aplinkos formavimo klausimus spręstų būtent atitinkamą kvalifikaciją turintis asmuo.

---

²³⁸ Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2012-01-17 sprendimas Nr. 40-13 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės vyriausiojo architekto (Miesto plėtros departamento direktoriaus) pareigybės aprašymo tvirtinimo“, 7 p. (www.vilnius.lt/vaktai).

3. Vyriausiojo architekto diskrecijos ribų probleminiai aspektai

3.1. Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio reikalavimų įgyvendinimas

Orientuojantis į savivaldybės vyriausiojo architekto veiklą formuojant aplinką, šiuo požiūriu labiausiai išskirtinos dvi jo priimamų administracinių sprendimų grupės: 1) reikalavimų atitinkamiems sprendiniams nustatymas planavimo sąlygose bei specialiuosiuose architektūros reikalavimuose; 2) šių reikalavimų įgyvendinimo teritorijų planavimo dokumentuose ir statybos projektuose patikra. Šios sprendimų grupės atžvilgiu pažymėtina tai, kad atitinkamų sprendinių patikros teisiniai pagrindai yra įtvirtinti įstatymuose ir jų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose, todėl galima būtų laikyti, kad, vykdant šią funkciją, vyriausiojo architekto diskrecija nesisiskiria nuo bet kurio kito administracinius sprendimus priimančio valstybės tarnautojo, o jo turima profesinė kvalifikacija tiesiog padeda tiksliau suvokti ir tinkamai taikyti gana specifines sritis reguliuojančių teisės aktų normas.

Tačiau šioje vietoje verta atkreipti dėmesį į teisės aktų nuostatas, paliekančias didelę jų interpretavimo galimybę, bei į tai, kad tikrinant teritorijų planavimo dokumentus bei statybos projektus tikrinama ir jų atitiktis atitinkamai planavimo sąlygoms²³⁹ ir specialiesiems architektūros reikalavimams²⁴⁰, kuriuos ne vienu atveju nustato tas pats vyriausis architektas.

Iš pirmųjų bene labiausiai diskutuotinas Teritorijų planavimo įstatyme įtvirtintas reikalavimas, derinant kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus, patikrinti ar šie dokumentai neprieštarauja visuomenės (viešajam) interesui²⁴¹. Visuomenės (viešasis) interesas tame pačiame įstatyme apibrėžiamas kaip:

- 1) visuomenės gyvenimo kokybė, pagrįsta objektyviais visuomenės poreikiais ir ištekliais, nuosavybės teisių apsaugos prioritetu, investicijų skatinimu, nustatyta teritorijų planavimo, želdynų normomis, visuomenės sveikatos saugos reglamentais, kitais teisės aktuose nustatytais reikalavimais;
- 2) kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, žemės ūkio naudmenų su derlinguoju dirvožemiu, miškų, žemės gelmių išteklių, kitų gamtos išteklių apsauga ir racionalus naudojimas, darnus kultūrinio kraštovaizdžio formavimas;
- 3) valstybės ir savivaldybių funkcijoms ar teritorijoms funkcionuoti reikalinga socialinė ar inžinerinė infrastruktūra, šių teritorijų plėtojimas;
- 4) valstybei svarbūs projektai;
- 5) visuomenės informavimas ir jos dalyvavimas priimanant sprendimus²⁴².

Teritorijų planavimo įstatymas numato, kad jeigu kompleksinio teritorijų planavimo dokumentui nepritariama, pateikiami nepritarimo motyvai²⁴³, tačiau aiškaus nurodymo šiuos motyvus grįsti teisės aktų nuostatomis neįtvirtina. Panašu, kad nustatant šias normas galėjo būti laikoma, jog neatitiktį viešajam interesui galima grįsti ir teisės aktuose neįtvirtintais motyvais, antraip toks savarankiškas pagrindas nebūtų nustatytas – derinamo

²³⁹ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 26 str. 6 d. 3 p.

²⁴⁰ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymas Nr. D1-826 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 116-5944), 9 priedas.

²⁴¹ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 26 str. 6 d. 2 p.

²⁴² Ten pat, 8 str. 1 d.

²⁴³ Ten pat, 26 str. 9 d.

dokumento privaloma atitiktis įstatymams ir kitiems teisės aktams yra įtvirtinta atskiru reikalavimu²⁴⁴.

Be to, plataus interpretavimo galimybe pasižymi daugelis kitų nagrinėjamoje srityje nustatytų reikalavimų, įtvirtintų tiek teisės aktuose, tiek teritorijų planavimo ir kituose dokumentuose, atitiktis kuriems taip pat tikrinama derinant sprendinius. Taigi šiuo požiūriu galima būtų teigti, kad vyriausiojo architekto diskrecija (bent jau tokia, kokią stengiamasi įtvirtinti) tikrai plati ir ją riboja tik tam tikri teisiniai principai. Visgi teismų praktika šiuo požiūriu nedaro išimčių ir teritorijų planavimo dokumentų bei statinių projektų patikrinimo etape, atsisakant juos derinti, reikalauja nurodyti tokio atsisakymo motyvus konkrečiomis teisės aktų nuostatomis²⁴⁵.

Atskirai pažymėtina ir reikalavimų teritorijų planavimo dokumentams bei statinio projekto sprendiniams nustatymas. Kaip minėta, sprendinių neatitiktis planavimo sąlygose ir specialiuosiuose reikalavimuose nustatytiems reikalavimams yra savarankiškas pagrindas nederinti teritorijų planavimo dokumento ar neišduoti statybą leidžiančio dokumento. Tačiau kyla klausimas, kokius reikalavimus atitinkamo proceso pradžioje vyriausiasis architektas gali nustatyti – tik tuos, kurie reglamentuojami norminiuose teisės aktuose, ar ir kitus, remiantis vien savo (profesine) nuožiūra. Tokį klausimą sustiprina Teritorijų planavimo įstatymo nuostata, kad Teritorijų planavimo komisija derinant kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus *negali nustatyti naujų planavimo sąlygose nenumatytų reikalavimų*²⁴⁶. Išėitų, kad pačios planavimo sąlygos yra dokumentas, kuriuose gali būti numatomi tam tikri nauji, savarankiški, nenumatyti norminiuose teisės aktuose reikalavimai. Tačiau ir šioje srityje teismas netaiko jokių išimčių Viešojo administravimo įstatymo nuostatų atžvilgiu – administracinėse bylose, kuriose buvo skundžiamas planavimo sąlygų ar specialiųjų architektūros reikalavimų nuostatų teisėtumas arba atsisakymas išduoti šiuos dokumentus, teismas panaikino tokias nuostatas (dokumentus), kuriuose nebuvo pateiktas nustatytų reikalavimų teisinis pagrindas²⁴⁷. LVAT vienoje iš tokių bylų pabrėžė, kad Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punktą įtvirtina savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų *sprendimų teisėtumo principą*, reiškiantį, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus²⁴⁸. Kita vertus, suprantama, kad patys vyriausieji architektai, priimdami atitinkamus sprendimus, gali būti suinteresuoti remtis tam tikra teisės norma, taip išvengiant galimų nesupratimų ar priekaištų iš interesantų. Tačiau tam tikrais atvejais formalus rėmimasis konkrečiomis teisės normomis gali apriboti specialių žinių turinčio tarnautojo kompetenciją priimti architektūros kokybę galinčius užtikrinti sprendimus. Šiuo aspektu reikėtų įvertinti ir daugumos savivaldybių vidaus struktūros veikimą bei sąveiką tarp skirtingų departamentų ar skyrių. Savivaldybėse šalia kitų struktūrinių padalinių veikia Teisės departamentai ar skyriai, kurių vaidmuo, atliekant priimamų sprendimų teisėtumo

---

²⁴⁴ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 26 str. 6 d. 2 p.

²⁴⁵ Klaipėdos apygardos administracinio teismo 2014 m. vasario 7 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-411-162/2014, kt.

²⁴⁶ Ten pat, 26 str. 9 d.

²⁴⁷ Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. spalio 8 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-3145-171/2012; Lietuvos Vyriausiojo Administracinio Teismo 2012 m. spalio mėn. 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-502-2673-12, kt.

²⁴⁸ Lietuvos Vyriausiojo Administracinio Teismo 2012 m. spalio mėn. 4 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-502-2673-12.

kontrolę, yra itin svarbus. Jei Teisės departamentas ar skyrius nurodys, kad vienas ar kitas vyriausiojo architekto ar kito tarnautojo, priimančio sprendimus statybos, teritorijų planavimo ar architektūros srityje, sprendimas yra nepagrįstas teisės aktų nuostatomis arba nepakankamai pagrįstas, taip pat jei nustatys, kad vyriausiojo architekto siūlomas sprendimas apskritai prieštarauja tam tikrai teisės normai, tikėtina, kad savivaldybės administracijos direktorius kliausis teisininkų išvadomis, o ne sprendimų siūlančio vyriausiojo architekto nuomone. Galima sakyti, jog tokiais atvejais teisinės žinios „laimi“ prieš profesines žinias. Todėl teigtina, kad visais atvejais yra paranku turėti teisinių argumentų atitinkamo sprendimo pagrindimui ir kad siekis išvengti galimai neteisėtų sprendimų priėmimo kartais tampa prioritetiniu profesinių žinių panaudojimo architektūros kokybei užtikrinti atžvilgiu. Būtent čia ir pasireiškia išskirtinė architektūros srities specifika, t. y. architektūros kokybė negali būti iš anksto reglamentuojama detaliomis teisės normomis, todėl vyriausieji architektai susiduria su nemenku iššūkiu panaudoti savo profesines žinias taip, kad nebūtų pažeistas nustatytas teisinis reglamentavimas.

Įsigaliojus naujam Architektūros įstatymui vyriausiasis architektas, priimdamas sprendimus, turės kliautis ne tik savo profesinėmis žiniomis ir patirtimi bei bandyti jų naudojimą suderinti su teisiniu pagrindimu, bet taip pat turės siekti užtikrinti architektūros kokybės kriterijus. Architektūros įstatymo 11 straipsnyje nurodyti šie architektūros kokybės kriterijai:

- 1) urbanistinis integralumas;
- 2) atitiktis darnaus vystymosi principui;
- 3) statybos ir kuriamos aplinkos kokybė (ergonomiškumas), ilgaamžiškumas;
- 4) inovatyvumas (naujų technologijų, medžiagų, architektūrinių, urbanistinių sprendimų naudojimas);
- 5) nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas;
- 6) aplinkos pritaikymas visiems visuomenės nariams – projektavimo visiems (universalus dizaino) principų taikymas, užtikrinant žmonių srautų judumą ir projektuojamų objektų prieinamumą (pasiekiamumą);
- 7) vientisa architektūrinė idėja;
- 8) funkcionalios pastato struktūros kūrimas;
- 9) estetika;
- 10) sprendimų racionalumas, įvertinus statinio projektavimo ir projekto realizavimo kainos santykio optimalumą.

Architektūros įstatymo aiškinamajame rašte²⁴⁹ nurodyta, kad šie kriterijai yra būtini, nes iki tol buvęs teisinis statinio architektūros reikalavimų reguliavimas buvo nepakankamas, kad būtų tinkamai nustatyti ir įvertinti statinio projekto architektūriniai sprendiniai. Tikimasi, kad toks detalesnis ir viename teisės akte įtvirtintas architektūros kokybės reikalavimų, kuriais vadovausis tiek specialiuosius reikalavimus nustatantys, tiek projektą rengiantys, tiek jų vertinantys subjektai, įtvirtinimas leis argumentuotai vertinti architektūros sprendinius.

Specialiųjų architektūros reikalavimų atžvilgiu pažymėtinas ir dar vienas aspektas – nuo 2014-01-01 įsigaliojo įstatymo nuostata, kad tais atvejais, kai statyba leidžiama nesant parengto detaliojo plano, juose pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą (kuriame sprendinių apimtis retai yra labai išsami), *atsižvelgdamas į aplinkinių teritorijų užstatymo tipą, statinių parametrus ir statytojo pateiktus projektinius pasiūlymus,*

---

²⁴⁹ Aiškinamasis raštas¹³⁷ dėl Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 25 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo¹³⁸ Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų, p. 3.

savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas valstybės tarnautojas *nustato statybai numatyto žemės sklypo teritorijos naudojimo reglamento parametrus*²⁵⁰. Pirmiausia atkreiptinas dėmesys, kad šiuos reikalavimus gali nustatyti nebūtinai vyriausiasis architektas, o pagal savivaldybės administracijos direktoriaus valią bet kuris jo įgaliotas asmuo. Kaip paaiškėjo iš savivaldybės viešai skelbiamų duomenų analizės, tik 31-oje savivaldybėje vyriausiesiems architektams yra pavestas specialiųjų architektūros reikalavimų išdavimas. Kai kuriose savivaldybėse ši funkcija nurodoma bendrai prie skyriaus, veikiančio statybos, teritorijų planavimo ir architektūros srityje, atliekamų funkcijų²⁵¹, kitose savivaldybėse ši funkcija pavedama konkrečiam skyriaus tarnautojui, kurio pareigybės aprašyme nenumatyta, kad jis eina vyriausiojo architekto pareigas²⁵². Taip pat kadangi dalyje savivaldybių tokia funkcija nenumatyta vykdyti jokiems tarnautojams, galima spręsti arba kad šiose savivaldybėse specialiuosius architektūros reikalavimus išduoda savivaldybės administracijos direktorius, tiesiogiai vadovaudamasis Teritorijų planavimo įstatymo norma, arba kad šiuos reikalavimus išduoda vyriausieji architektai, nors jų pareigybės aprašyme tokia funkcija ir nenumatyta.

Taip pat, vertinant šią Teritorijų planavimo įstatymo nuostatą kitu aspektu, matyti, kad įstatymas paveda nustatyti tokius statytojo teises varžančius reikalavimus, kaip leistinas užstatymo tankumas, intensyvumas, pastatų aukštis ir pan., nesant jokių teisinių pagrindų. Tokia veikla jau akivaizdžiai atitinka ne viešojo administravimo, o planavimo ar projektavimo veiklos sampratą, kai remiantis faktinių duomenų analize nustatomi tam tikri planiniai ir projektiniai sprendiniai.

Pažymėtina, kad iki šiol teismas viešojo administravimo subjektų teisės nustatyti konkrečius sprendinius remiantis tik subjektyvia, tegu ir kvalifikuota, nuomone, nepripažino – administracinėje byloje, kurioje pareiškėja ginčijo planavimo sąlygas dėl jose nustatytų konkrečių sprendinių (sklypų plotų), LVAT nurodė, kad *planavimo sąlygose detaliam planui rengti planuojamai teritorijai yra nustatomos esminės planavimo sąlygos ir reikalavimai, o konkretūs detaliam planuojamos teritorijos sprendiniai, laikantis nustatytų planavimo sąlygų, išdėstomi detaliam plane*²⁵³. Šiuo aspektu pažymėtina, kad pirmiau nurodytas architektūros kokybės kriterijų įstatyminis įtvirtinimas turėtų padėti užtikrinti vieno iš viešojo administravimo principų – įstatymo viršenybės vyriausiųjų architektų veikloje įgyvendinimą, nes, priimdami administracinius aktus, vyriausieji architektai galės tiesiogiai remtis įstatymiais kriterijais. Architektūros įstatymo

---

²⁵⁰ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 20 str. 2 d. 1 p.

²⁵¹ Biržų rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus nuostatų, patvirtintų Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2004 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. A-118, 7.2.1 ir 7.2.2. punktuose nustatyta, kad skyrius nagrinėja iš statytojo (užsakovo) gautus prašymus išduoti specialiuosius architektūros reikalavimus ir nustato specialiuosius architektūros reikalavimus.

²⁵² Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausiosios specialistės pareigybės aprašymo, patvirtinto Jonavos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. kovo 7 d. įsakymu Nr. 13B-452, 7.1. punkte nustatyta, kad ši specialistė nustato specialiuosius architektūros reikalavimus; Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausiosios specialistės pareigybės aprašymo, patvirtinto Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. rugsėjo 24 d. įsakymu Nr. A-817, 9 punkte nustatyta, kad ši specialistė nustato ir išduoda specialiuosius architektūros reikalavimus statinių statybos projektams rengti; Architektūros ir aplinkosaugos skyriaus vyriausiosios specialistės pareigybės aprašymo, skelbiamo Lazdijų rajono savivaldybės tinklalapyje, 1.1.11 punkte nustatyta, kad ši specialistė tikrina pateiktus prašymus specialiesiems architektūros reikalavimams išduoti ir nustato bei parengia specialiuosius architektūros reikalavimus.

²⁵³ Vilniaus apygardos administracinio teismo 2013 m. kovo 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-1015-562/2013.

aiškinamajame rašte²⁵⁴ taip pat nurodoma, kad šių kriterijų atsiradimas turėtų paspartinti projektų rengimo procesą, nes nebūtų galimybių nustatyti įstatymais negrįstų reikalavimų, o tai turėtų teigiamą naudą ir statybų sektoriui. Aptariant šių kriterijų reikšmę, svarbu paminėti ir tai, kad nustatomi kriterijai nėra išsamiau detalizuojami ir jų turinys turės būti atskleidžiamas taikymo procese.

Naujajame Architektūros įstatyme išskirtas atvejis, kai, rengiant specialiuosius architektūros reikalavimus, bus būtina atsižvelgti (įvertinti) į naujai steigiamos regioninės architektūros tarybos rekomendacijas, pateiktas derinant tam tikrų statinių projektinius pasiūlymus. Architektūros įstatymo 12 straipsnio 3 dalyje nustatyta: „Projektiniai pasiūlymai dėl statinių, kuriuos numatyta griauti siekiant statyti naują statinį arba numatyta rekonstruoti ir kurių griovimui ar rekonstravimui raštu prieštarauja suinteresuotos visuomeninės organizacijos (organizacijos, atstovaujanti visuomenei ar jos daliai, kuriai daro arba gali daryti poveikį veiksmai (sprendimai) ar neveikimas architektūros srityje arba kuri yra suinteresuota architektūros vystymu), Lietuvos Respublikos aplinkos ministro nustatyta tvarka, vadovaujantis Statybos įstatymu derinami tik gavus regioninės architektūros tarybos rekomendaciją pritari šioms pasiūlymams. Apie numatomą šių statinių projektavimą ir visuomenės dalyvavimą svarstant projektinius pasiūlymus informuojama vadovaujantis Statybos įstatymu. Rekomendacijoje pateiktos išvados įvertinamos rengiant specialiuosius architektūros reikalavimus.“ Taigi būtent tokiu atveju kaip šis kita institucija, prieš išduodama specialiuosius architektūros reikalavimus, jau būna pateikusi profesionalų vertinimą ir nurodžiusi tam tikras statinio projektavimo gaires. Svarbu pažymėti, kad šios nuostatos įtvirtinimas jokiu būdu nereiškia, kad savivaldybių vyriausieji architektai išimtinai privalės veikti pagal regioninės architektūros tarybos nurodymus. Vien sąvokos „rekomendacija“ vartojimas reiškia, kad šios rekomendacijos nebus privalomojo pobūdžio ir esant nesutarimui, savivaldybės vyriausieji architektai galės priimti rekomendacijų neatitinkančius sprendimus. Tačiau jei rekomendacijų išvadų nuostatos bus įtraukiamos į specialiuosius architektūrinius reikalavimus, šios nuostatos taps privalomos. Akivaizdu, kad ši nuostata buvo įtvirtinta siekiant sumažinti arba apskritai išvengti ginčų, galinčių kilti nesutarant užsakovams ir visuomeninėms organizacijoms, veikiančioms architektūros srityje ir suinteresuotoms jos vystymu, dėl tokio statinio architektūrinės vertės, kurių pasitaikydavo praktikoje²⁵⁵. Architektūros įstatymo aiškinamajame rašte nurodoma, kad dėl šių regioninės architektūros tarybos rekomendacijų teisminių ginčų kilti neturėtų, nes jų taikymas nebūtų privalomojo pobūdžio. Praktika parodys, ar pasiteisins šis privalomas rekomendacijų, neturinčių privalomojo pobūdžio, teikimas.

Vyriausiojo architekto sprendimų (atitinkamai – jo diskrecijos) specifika, kuri bandoma įtvirtinti nagrinėjamą sritį reglamentuojančiuose teisės aktuose, gana gerai

---

²⁵⁴ Aiškinamasis raštas¹¹⁷¹ dėl Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 25 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo¹¹⁷² Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų, p. 4.

²⁵⁵ Paminėtinas buvusio Kelių policijos pastato Giraitės g. Vilniuje, atvejis, kai, Vokietijos bendrovei „Lidl“ įsigijus šį pastatą ir pradėjus leidimo jį griauti gavimo procedūras, Lietuvos architektų sąjunga išreiškė prieštaravimą nugriauti jį kaip kultūros vertybę ir Kultūros paveldo departamentas pradėjo jo įrašymo į Kultūros vertybių registrą procedūras. Galiausiai pavyko susitarti, kad pastatas būtų nugriauamas, Kultūros paveldo departamentas nutrauktų šio pastato registravimo Kultūros vertybių registre procedūras ir kad šių procedūrų nebeatnaujintų.

ilustruoja ir nustatytos planavimo sąlygų²⁵⁶ bei specialiųjų architektūros reikalavimų²⁵⁷ formos – jose nėra numatyta vietos nei faktinių aplinkybių aprašymui, nei teisinių pagrindų nurodymui, nėra nurodyta ir išduotų dokumentų apskundimo tvarka, kaip to reikalauja Viešojo administravimo įstatymas²⁵⁸. Pagal šias formas vyriausiasis architektas (ar kitas savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotas asmuo) gali nurodyti ne tik teisės aktus, teritorijų planavimo ir kitus dokumentus, kuriais būtina vadovautis, bet ir konkrečius reikalavimus sprendiniams ir net „kitas sąlygas“ ar „kitus reikalavimus“.

Vertinant nustatytas formas nebent gali kilti abejonių, ar planavimo sąlygos bei specialieji architektūros reikalavimai apskritai laikytini individualiais administraciniais aktais – galbūt šios formos bei jomis remiantis išduoti atitinkami dokumentai ir neturi atitikti Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio. Vis dėlto tokias abejones paneigia LVAT pateiktas išaiškinimas, kad teisės akto priskyrimo administraciniam aktui klausimas sprendžiamas ne vien pagal teisės akto pavadinimą, jame nurodytą apskundimo tvarką ar jame vartojamas sąvokas, bet pagal tikrąjį teisės akto turinį, nustatomą pagal administraciniam sprendimui būdingus požymius²⁵⁹. Teismas nustatė, kad specialiuosiuose reikalavimuose pateikti nurodymai, kurie privalomi pareiškėjui, sukelia jam teises pasekmes, todėl šis dokumentas laikytinas individualiu administraciniu aktu²⁶⁰.

Autorius A. Bakaveckas rašo, kad tipinės akto formos patvirtinimas ar bent jau detalesnis individualaus akto struktūros juridinis reglamentavimas išspręstų Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio taikymo problemas²⁶¹. Nagrinėjamu atveju tokia bendra, visiems privaloma forma ar nustatyta struktūra taip pat padėtų užtikrinti Viešojo administravimo įstatymo tinkamą taikymą, be to, šią sritį reglamentuojančioms institucijoms dar ir padėtų atsakyti į esminius klausimus, susijusius su nagrinėjamos pareigybės pobūdžiu apskritai – ar vyriausieji architektai turi laikytis teisėtumo, pagrįstumo ir kitų Viešojo administravimo įstatymo reikalavimų, ar specialusis įstatymas gali juos nuo to atleisti.

Kita vertus, mokslinėje doktrinoje ir šiuo metu pabrėžiama, kad minėto įstatymo 8 straipsnio taikymo įstatyminių išlygų nenustatyta. Ši teisės norma taikytina kiekvienam individualiam aktui, nepriklausomai nuo to, ar jį priima kolegiali institucija, ar aktas priimamas vienasmeniškai, ar jis priimamas administracinės procedūros metu, ar nagrinėjant asmens prašymą, ar jis priimamas vienu ar keliais dokumentais (aktais), *ar ji turi specialią nutarimo, potvarkio ar kito dokumento formą* (paryškinta aut.), ar išdėstomas laisvos formos raštu ir pan.²⁶²

Taigi pirmiau minėtas dualistinis vyriausiojo architekto pareigybės pobūdis, kurį stengiamasi suformuoti teritorijų planavimo ir statybos teisės aktuose, praranda savo dualistiškumą susidūręs su viešąjį administravimą reglamentuojančių teisės aktų veikimu.

---

²⁵⁶ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymas Nr. D1-262 „Dėl Teritorijų planavimo dokumentams rengti parengimo ir išdavimo taisyklių patvirtinimo (Dėl Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo)“ (Žin., 2004, Nr. 83-3028), 2 priedas.

²⁵⁷ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. 01-22 „Dėl specialiųjų reikalavimų, specialiųjų architektūros reikalavimų, specialiųjų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų struktūros ir išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2017-01-10, Nr. 2017-00685), 2 priedas.

²⁵⁸ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 2 str. 2 d.

²⁵⁹ LVAT 2012 m. kovo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A63-1287/2012.

²⁶⁰ LVAT 2012 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-520-2231-12.

²⁶¹ Bakaveckas, A. *Administracinė teisė: teorija ir praktika*. Vadovėlis. I dalis. Vilnius: Leidykla MES, 2012, p. 331.

²⁶² Andruškevičius, A.; Paškevičienė, L. *Viešojo administravimo teisiniai pagrindai*. Vilnius: Registrų centras, 2011, p. 195.

Tokiu atveju, norint iš tiesų efektyviai įgyvendinti Teritorijų planavimo įstatymo, Statybos bei nuo šiol ir Architektūros įstatymo tikslus, turi būti ieškoma kitų jų įgyvendinimo priemonių.

3.2. Savivaldybės vyriausiųjų architektų priimamų administracinių teisės aktų rūšys ir jų reikšmė nagrinėjamame kontekste

Savivaldybių vyriausiesiems architektams keliami profesinės kvalifikacijos reikalavimai, taip pat jų veiklos reglamentavimas suponuoja mintį, kad juos galima būtų matyti kaip tam tikrą ekspertinę instituciją, kuri turėtų teisę ne tik taikyti teisės aktų normas, bet ir reikšti tam tikrą ekspertinę nuomonę, paremtą specialiosiomis žiniomis. Todėl kyla klausimas – ar viešojo administravimo teisinis reguliavimas pripažįsta ir išskiria tokius viešojo administravimo subjektus ir ar leidžia priimti tam tikrus „ekspertinius“ individualius administracinius aktus, kurie ne tiek dėl išimčių specialiuosiuose įstatymuose (kaip minėta anksčiau), tiek dėl paties tokių sprendimų „ekspertinio“ turinio turėtų išskirtinę vietą administracinių aktų sistemoje.

Deja, panagrinėjus tiek Viešojo administravimo įstatymą, tiek administracinės teisės mokslinius šaltinius, paguodos šiuo klausimu rasti sunku. Administraciniai aktai, kuriais daroma įtaka fizinių, juridinių asmenų teisėms ir laisvėms, nustatomos vienokios arba kitokios pareigos ar patiems viešojo administravimo subjektams suteikiami teisiniai įgaliojimai ir nustatomi teisiniai įpareigojimai, pagal turinio pobūdį (nustatytos elgesio taisyklės abstraktumą, taikymo tęstinį ar ribotą laiką atžvilgiu) adresatų individualumą) yra skirstomi į norminius ir individualius. Skiriamasis jų bruožas yra tas, kad norminiu administraciniu aktu, nepaisant minėto jo teisinio pobūdžio, nustatomos teisės normos, o individualiu administraciniu aktu teisės normos yra išimtinai tik taikomos²⁶³. Tolsnės individualių administracinių aktų klasifikacijos, nuo kurios priklausytų Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio taikymo apimtis, nėra, tad galima teigti, kad savivaldybių vyriausiesiems architektams keliami kvalifikacijos reikalavimai skirti specifinėms teisės normoms tinkamai taikyti, bet ne naujoms normoms ar konkrečioms sprendiniams individualiuose administraciniuose aktuose nustatyti.

Tačiau praktikoje matyti, kad aiškiai nubrėžti šių ribų teritorijų planavimo ir statybos srityje sekasi nelengvai. Galbūt esant vis dar gyvai praėjusių laikų atminčiai, nuolat kyla pagunda (ne tik teisės taikytojui, bet ir įstatymų leidėjui) individualiame administraciniame akte nustatyti (ar pavesti nustatyti) naujas normas, kurių nėra įtvirtintų nei norminiuose teisės aktuose, nei patvirtintuose norminio pobūdžio teritorijų planavimo dokumentuose. Tyrimo metu atliktoje savivaldybių vyriausiųjų architektų apklausoje iš 27 respondentų daugiausia – 10, arba 37 %, atsakiusiųjų nurodė, kad vykdydami funkcijas architektūros kokybės užtikrinimo srityje, ekspertinių išvadų neteikia niekada; 5, arba 18,5 %, apklaustieji nurodė, kad ekspertines išvadas teikia retai; 6, arba 22,2 %, – kartais; atitinkamai 1, arba 3,7 %, ir 5, arba 18,5 %, apklaustieji nurodė, kad teikia dažniausiai ir dažnai. Remiantis savivaldybių viešai skelbiamos informacijos apie vyriausiųjų architektų veiklą analizės duomenimis, ekspertinių funkcijų atlikimas vyriausiajam architektui nėra pavestas nė vienoje savivaldybėje. Tik vienoje savivaldybėje numatyta, kad vyriausiasis architektas turi teikti statytojams pasiūlymus, kuriuos miesto visuomenei svarbius ir turinčius įtakos miesto struktūrai formuoti statinių projektus tikslinga svarstyti viešojoje įstaigoje to miesto architektūros ir urbanistikos ekspertų taryboje, siekiant gerinti miesto architektūros kokybę ir užtikrinti darnią miesto plėtrą. Kaip matyti, ši funkcija nėra tiesiogiai susijusi su

²⁶³ Andruskevičius, A.; Paškevičienė, L. *Viešojo administravimo teisiniai pagrindai*. Vilnius: Registrų centras, 2011, p. 93.

vyrtausiojo architekteto vykdomu ekspertinių išvadų teikimu ir jos įgyvendinimas yra tik viena iš prielaidų, kad būtų teikiamos (tačiau jau kitų subjektų, o ne vyrtausiojo architekteto) išvados, susijusios su ekspertiniu vertinimu. Kaip paaiškėjo iš savivaldybių vyrtausiųjų architektų apklausos, dažniausiai (ir dažnai) vyrtausieji architektai atlieka derinimo – 25, arba 92,6 %, apklaustieji, kitų pareigūnų konsultavimo – 21, arba 77,8 %, apklaustasis, sprendimų priėmimo – 19, arba 70,3 %, apklaustųjų, taip pat patariamąsias – 19, arba 70,3 %, apklaustųjų – funkcijas. Todėl galima teigti, kad, nesant konkretaus įstatyminio reglamentavimo, sudarančio tiesiogines galimybes vyrtausiesiems architektams teikti ekspertines išvadas, kuriomis galėtų būtų grindžiami priimami administraciniai aktai, ši funkcija praktikoje nėra dažnai taikoma. Ir naujajame Architektūros įstatyme ekspertinių išvadų teikimas savivaldybių vyrtausiesiems architektams tiesiogiai nėra pavedamas.

Viena vertus, galima laikyti nuomonės, kad Teritorijų planavimo ir Statybos įstatymų tikslams įgyvendinti yra pakankamai kitų priemonių, kurių taikymas labiau atitiktų teisinės valstybės principus – kokybiškam aplinkos formavimui reikalingos nuostatos gali būti pirmiau įtvirtinamos norminiuose teisės aktuose ir teritorijų planavimo dokumentuose, o vėliau taikomos priimant individualius administracinius aktus. Vis dėlto dėl įvairių priežasčių iki šiol verčiau buvo laikomasi minėto dualistinio vyrtausiojo architekteto pareigybės modelio, nei aktyviau skatinamas tokių priemonių sistemos taikymas, užtikrinantis žmogaus teisių ribojimo sąlygų, konstitucinių teisės aktų hierarchijos ir kitų teisinių principų įgyvendinimą. Savivaldybių vyrtausieji architektai, nurodydami architektūros viešojo administravimo sistemos trūkumus ir teikdami pasiūlymus juos taisyti, taip pat teigia, kad vyrtausiasis architektas yra daugiau administratorius nei kūrėjas ir kad vyrtausiasis architektas neturi galimybės užtikrinti architektūros kokybės, nes nėra aiškus meninės kūrybos santykis su teisiniu reguliavimu. Savivaldybių vyrtausiųjų architektų projektų derinimas ar nederinimas visada turi būti pagrįstas teisės aktų nuostatomis, todėl vyrtausiasis architektas, keldamas reikalavimus architektūrai, kurie nėra reglamentuoti teisės aktuose, rizikuoja būti apskųstas. Nesuteiktas teisinis pagrindas vyrtausiesiems architektams vertinti projektų architektūrinės kokybės, o yra vertinama tik jų atitiktis teisės aktams, nors tai neturėtų būti pagrindinė vyrtausiojo architekteto funkcija (paskirtis). Siekiant užtikrinti architektūros kokybę, vyrtausiasis architektas turi turėti galimybę nederinti projektų, remdamasis nustatytais architektūros kokybės vertinimo kriterijais²⁶⁴. Todėl fikimasi, kad Architektūros įstatyme įtvirtinus aiškius architektūros kokybės kriterijus, jie bus veiksminga kokybiškos aplinkos formavimo priemonė.

Taip pat paminėtina, kad tarp priežasčių, trukdančių vyrtausiajam architektui dalyvauti savivaldybės organizuojamame teritorijų planavimo procese²⁶⁵, yra minimas ir finansavimo trūkumas, vyrtausiųjų architektų „apkrovimas“ įvairiais profesinės kvalifikacijos nereikalaujančiais administraciniais darbais, kitos organizacinio pobūdžio priežastys. Tačiau neatmestinas ir argumentas, kad tik kiekvieno konkrečiu atveju galima įvertinti faktines aplinkybes bei nustatyti reikalavimus konkrečiam statinio ar teritorijų planavimo dokumento sprendiniams. Šio argumento šalininkai pabrėžia, kad kur kas didesnes teritorijas apimančys norminio pobūdžio teisės aktai nepajėgūs įtvirtinti reikalavimų, kurių užtektų tik pritaikyti statant konkretų objektą ar planuojant tos teritorijos dalį. Dėl šios priežasties būtina, nors gal kiek hipotetiškai panagrinėti, koku dar būdu, neprieštaraujant Viešojo administravimo įstatymui, būtų galima įgyvendinti šios pareigybės paskirtį ir užtikrinti kokybiškos aplinkos formavimą.

²⁶⁴ Tyrimo metu atliktos savivaldybių vyrtausiųjų architektų apklausos, atsakant į 11 klausimą, duomenys.

²⁶⁵ Savivaldybių vyrtausiųjų architektų metinės konferencijos rezoliucija. 2014. (www.architekturamai.lt).

Be pirmiau nurodytų norminių ir individualių administracinių aktų, viešojo administravimo subjektai priima ir kitokio pobūdžio aktus, nesukuriančius asmenims konkrečių teisių ir pareigų. Šie aktai neturi vieno bendro pavadinimo, tačiau pagal savo turinį vadinami konstatuojamaisiais, informaciniais, rekomendaciniais²⁶⁶. Jau minėta, kad viešojo administravimo subjektas negali remtis vien subjektyvia savo nuomone, tačiau, prireikus nustatyti tam tikrus faktus, jis gali pasitelkti ekspertinį vertinimą ar kitą teisės aktuose nustatytą procedūrą ir, remiantis jos išvadomis, vėliau formuluoti nurodymus konkrečiam asmeniui (asmenims). Žinoma, toks individualaus nurodymo formulavimo būdas nepanaikina reikalavimo nurodyti teisinį sprendimo pagrindą, tačiau juo galbūt galėtų būti ir abstraktesnio pobūdžio taisyklė, kurios įgyvendinimo priemonę nustatytų atitinkamos srities ekspertai.

Kaip pavyzdys galėtų būti Statybos įstatyme įtvirtintų esminių statinio architektūros reikalavimų įgyvendinimas. Vienas iš šių reikalavimų – statinys turi derėti prie kraštovaizdžio²⁶⁷. Galbūt kvalifikuotas specialistas (vyriausiasis architektas), išanalizavęs konkrečių teritorijų, galėtų nustatyti numatomo statinio parametrus, kurie leistų įgyvendinti šį architektūros reikalavimą, o savivaldybės administracijos direktorius, vadovaudamasis suformuotu ekspertiniu aktu ir patikrinęs tokių išvadų neprieštaravimą teisės aktams, išduotų specialiuosius reikalavimus kaip individualų administracinį aktą. Kitaip tariant, savivaldybės vyriausiasis architektas galėtų būti ne vienas iš savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų, o kaip tam tikra ekspertinė institucija, galbūt turinti ir savo komandą bei galimybę kviesiti kitus ekspertus, kurios veikla būtų skirta faktui, o ne įpareigojimams nustatyti.

Panašios veiklos užuominų galima rasti senesniuose administraciniuose sprendimuose. Pavyzdžiui, 1995 m. priimtame Vilniaus miesto savivaldybės valdybos 1995-03-09 sprendime Nr. 568V nurodoma, *atsižvelgiant į Vilniaus miesto vyriausiojo architekto išvadą*, nustatyti privačių namų valdų žemės sklypų plotus ir parduoti šiuos žemės sklypus ne aukciono tvarka privačių namų valdų savininkams pagal 1–5 priedėlius²⁶⁸.

Visgi šių pavydžių atžvilgiu pažymėtina, kad, viena vertus, kaip rodo pirmasis pavyzdys, teisinis pagrindas nustatant konkretų nurodymą, kad ir abstraktus, vis tiek būtų reikalingas. Kita vertus, kaip rodo antrasis pavyzdys, vien tik duoti nuorodą į vyriausiojo architekto išvadą kažin ar užtektų, nebent jose būtų nurodyti tiek faktiniai, tiek teisiniai sklypų dydžių nustatymo pagrindai ir šios išvados pridėtos prie valdybos sprendimo (pažymėtina, kad prie cituojamo akto nurodytos šios išvados nebuvo pridėtos). Kitaip teismas greičiausiai tokį aktą pripažintų nepagrįstu ir (arba) neteisėtu.

Kitaip tariant, prie individualaus administracinio akto pridėta ekspertinė išvada negalėtų lemti teisėtumo ir pagrįstumo reikalavimų jam netaikymo. Tad tenka pripažinti, kad visais atvejais administracinius sprendimus priimančio subjekto profesinė kvalifikacija dabartinėje viešojo administravimo teisinio reguliavimo sistemoje gali turėti reikšmę arba tik tiksliau suvokiant ir taikant teisės aktų normas, arba būti pagrindu teikti tam tikras ekspertines išvadas, tačiau kuriais remiantis vis tiek turės būti išduoti Viešojo administravimo 8 straipsnį atitinkantys administraciniai aktai. Kaip minėta, naujajame

---

²⁶⁶ Andruškevičius, A. *Administracinė teisė. Bendrieji teorijos klausimai, valdymo aktų institutas, ginčo santykių jurisprudenciniai aspektai*. Vilnius: Registrų centras, 2008, p. 143.

²⁶⁷ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597), 5 str. 2 p.

²⁶⁸ Vilniaus miesto savivaldybės valdybos 1995-03-09 sprendime Nr. 568V „Dėl papildomų žemės sklypų pardavimo ne aukciono tvarka privačių namų valdų savininkams pagal Vilniaus miesto vyriausiojo architekto išvadą“ (www.vilnius.lt/vaktai).

Architektūros įstatyme tokias ekspertines išvadas teikti savivaldybių vyriausiesiems architektams taip pat nėra numatyta. Ekspertinių išvadų teikimo atitinkamomis galimomis laikyti Architektūros įstatyme įtvirtintą naujai steigiamoms regioninėms architektūros taryboms suteiktą teisę rekomenduoti pritariti (arba nepritariti) projektiniams pasiūlymams. Visgi tokias išvadas teikti numatyta tik gana siauroje srityje – tik pritariant statinių, kuriuos numatyta griauti siekiant statyti naują statinį arba numatyta rekonstruoti ir kurių griovimui ar rekonstravimui raštu prieštarauja suinteresuotos visuomeninės organizacijos projektiniams pasiūlymams²⁶⁹.

Taigi norint iš tiesų efektyviai ir teisėtai įgyvendinti įstatymų keliamus kokybiškos aplinkos formavimo tikslus, visų pirma reikia atitinkamus esminius reikalavimus nustatyti norminiuose teisės aktuose bei teritorijų planavimo dokumentuose ir tik tuomet juos taikyti, pagal faktines aplinkybes detalizuojant ir nustatant įgyvendinimo tvarką. Būtent šiuo tikslu Architektūros įstatyme ir buvo įtvirtinti architektūros kokybės kriterijai. Kadangi dėl architektūros specifikos neįmanoma iš anksto detaliai sureguliuoti visų objektų kokybės reikalavimų, ir atskiri kokybiniai parametrai gali būti nustatomi tik kiekvienoje konkrečioje situacijoje, profesionaliai įvertinus nagrinėjamos vietos, ją supančios aplinkos, būsimų statinio ir teritorijos naudotojų poreikius, suderintus su visos visuomenės interesais²⁷⁰, todėl architektūros kokybės kriterijai bus kaip gairės, padėsiančios priimti architektūros kokybę užtikrinančius sprendimus.

Vyriausiojo architekto kvalifikacija padeda visų pirma įtvirtinant šiuos reikalavimus savivaldybės, jos dalies bendruosiuose planuose ar kituose taikytinuose teritorijų planavimo dokumentuose, kurių organizatoriai yra savivaldybės administracijos direktoriai²⁷¹, ir kurie rengiami išlaikant svarstymo su visuomene ir kitus reikalavimus bei vėliau nustatyta tvarka yra viešinami, t. y. normos statytojui yra iš anksto žinomos ir jis gali dalyvauti jas nustatant. Taip pat ši kvalifikacija padeda detalizuojant norminiuose dokumentuose nustatytus bendrojo pobūdžio reikalavimus ir pritaikant juos konkrečiam atvejui.

Tačiau ir tokiu atveju vyriausiojo architekto diskreciją riboja teisiniai principai, teisės moksle traktuojami kaip tam fikri saugikliai, sudarantys sąlygas pripažinti bei toleruoti diskreciją kaip teisinę kategoriją ir neleidžiantys jos iškreipti²⁷².

3.3. Teisinių principų įgyvendinimas vyriausiojo architekto veikloje

Kaip minėta, šiame darbe neišvengiamai tenka kalbėti ne tik apie tai, kas yra, bet ir kas galėtų ar turėtų būti, nes kai kurios Teritorijų planavimo įstatymo bei Statybos įstatymo, o dabar ir Architektūros įstatymo nuostatos išties gali būti laikomos diskutuotinomis viešojo administravimo teisės požiūriu. Todėl kalbant ir apie teisinių principų įgyvendinimą savivaldybės vyriausiojo architekto veikloje, abu šie klausimai taip pat gali kilti. Vis dėlto pripažintina, kad jei nagrinėjamoje srityje, nustatant įgaliojimus vyriausiajam architektui (taip pat ir kitiems viešojo administravimo subjektams), būtų deramai įvertintas Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnio privalomumas, teisinių principų įgyvendinimas joje

²⁶⁹ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017-06-19, Nr. 2017-10247), 12 str. 3 d.

²⁷⁰ Aiškinamasis raštas^[11]dėl Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 25 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo^[12]Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų, p. 6.

²⁷¹ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824), 6 str. 2 d.

²⁷² Andruškevičius, A.; Paškevičienė, L. *Viešojo administravimo teisiniai pagrindai*. Vilnius: Registrų centras, 2011, p. 237.

keltų mažiau klausimų, nes gana išsamūs atsakymai į juos yra pateikti viešojo administravimo srityje nagrinėjančiuose moksliniuose darbuose bei teismų praktikoje.

Išnagrinėjus darbe aptartą savivaldybių vyriausiųjų architektų veiklos teisinį reglamentavimą, galima įvertinti Viešojo administravimo įstatyme nustatytų viešojo administravimo principų įgyvendinimo prielaidas šių subjektų veikloje.

Įstatymo viršenybės principas. Šis principas viešojo administravimo srityje reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais²⁷³. Šio principo įgyvendinimas nagrinėjamoje veikloje jau buvo aptartas pirmiau, tačiau pakartotinai pažymėtina, kad įstatymais nepagrįstų nurodymų, paremtų vien subjektyvia (tegu ir profesionalia) vyriausiojo architekto nuomone, pateikimas neatitiktų šio principo, o išimtis šio principo įgyvendinimo atžvilgiu nustatyti specialiuosiuose įstatymuose negalima. Manytina, kad architektūros kokybės kriterijų įstatyminis įtvirtinimas turėtų padėti užtikrinti šio principo vyriausiųjų architektų veikloje įgyvendinimą, nes priimdami administracinius aktus vyriausieji architektai galės tiesiogiai remtis įstatymiais kriterijais.

Objektyvumo principas. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs²⁷⁴. Subjektyvių vyriausiojo architekto nurodymų galimybių vertinimas objektyvumo principo atžvilgiu skamba paradoksaliai. Galbūt būtų galima teigti, kad vyriausiojo architekto nustatyti sprendiniai yra objektyvūs tuo požiūriu, kad yra paremti profesionaliomis žiniomis, tačiau šios srities žinovai tikrai patvirtintų, kad kiekviena konkreti situacija turi bent keletą teisingų sprendimo būdų ir kiekvienas architektas toje pačioje situacijoje pasiūlytų skirtingas, tačiau tuos pačius tikslus ir reikalavimus atitinkančias priemones. Tų priemonių meninė vertė greičiausiai priklausytų nuo jas siūlančiojo patirties ir profesionalumo, todėl čia prisimintinas ir šio tyrimo metu nustatytas faktas, kad savivaldybės vyriausiajam architektui iki Architektūros įstatymo įsigaliojimo buvo keliami žemesni kvalifikacijos reikalavimai nei projektuojantiems architektams.

Be to, pažymėtina, kad šio principo turinys apima ir nešališkumą, klausimas, dėl kurio taip pat gali kilti vienam asmeniui pavedus individualiai nustatyti įsaknius nurodymus kito asmens atžvilgiu. Galbūt todėl, esant dabartiniam reguliavimui, kyla ir su korupcija susijusių klausimų. Pavyzdžiui, Skuodo rajono savivaldybės meras, atsakydamas Specialiųjų tyrimų tarnybai, nurodė, kad ištyrus savivaldybės administracijos veiklą nustatyti tokie korupcijos rizikos veiksniai, kaip valstybės tarnautojo – skyriaus vedėjo (vyriausiojo architekto) pareigybės aprašyme nepakankamai apibrėžti įgyvendinami uždaviniai, vykdomos funkcijos, taip pat nepakankamas teritorijų planavimo dokumentų derinimo Nuolatinėje statybos komisijoje reglamentavimas²⁷⁵.

Be to, kaip nurodyta pirmiau, nėra vieningos nuostatos dėl šio asmens pavaldumo. Net ir tais atvejais, kai savivaldybės vyriausiasis architektas yra tiesiogiai pavaldus tik savivaldybės administracijos direktoriui, kalbėti apie nešališkumą, turint galią nustatyti statinio apimtį (dažnai ir verslo bei pelno apimtį) apibrėžiančius užstatymo tankumą, intensyvumą, pastatų aukštį ir pan., tikrai sudėtinga, ypač atsižvelgiant dar ir į

²⁷³ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 3 str. 1 d. 1 p.

²⁷⁴ Ten pat, 3 str. 1 d. 2 p.

²⁷⁵ Skuodo rajono mero 2012-10-03 raštas Nr. (4.1.31)-R2-1722 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo Skuodo rajono savivaldybės administracijoje“ (www.skuodas.lt).

administracijos direktoriaus politinę priklausomybę. Šioje vietoje papildomai pažymėtina, kad pagal Statybos įstatymą specialiuosius architektūros reikalavimus nustato savivaldybės administracijos direktorius, o vyriausiasis architektas tai atlieka tik tuo atveju, jei jis jam tai paveda²⁷⁶. Taigi, įgyvendinant nagrinėjamos pareigybės dualistinį modelį, šališkumo tikimybė išlieka tikrai didelė.

Nepiktnaudžiavimo valdžia principas. Šis principas glaudžiai susijęs su anksčiau aptartu įstatymo viršenybės principu, nes, teisės aktuose neįtvirtinus visų vyriausiojo architekto galimų nustatyti reikalavimų ir taikant nurodymus, paremtus vien subjektyvia vyriausiojo architekto nuomone, iš esmės būtų neįmanoma nepažeisti nepiktnaudžiavimo valdžia principo, reiškiančio, kad viešojo administravimo subjektas negali atlikti funkcijų, o kartu ir priimti konkrečių nurodymų, neturėdamas jam suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų.

Tarybinės pagalbos principas. Šis principas galėtų būti tinkamai įgyvendinamas tais atvejais, kai tiesiogiai teisės aktais vyriausiesiems architektams nepavestus sprendimus architektūros srityje pasilieka teisė priimti specialaus (architektūros krypties) išsilavinimo neturintis savivaldybės administracijos direktorius. Savivaldybės administracijos direktorius, prieš priimdamas konkretų sprendimą, turintį įtakos architektūros kokybės užtikrinimui, turėtų pasikonsultuoti su savivaldybės vyriausioju architektu ir atsižvelgti į jo pastabas ir siūlymus. Visgi praktikoje šio principo taikymo užtikrinimas išimtinai priklauso tik nuo administracijos direktoriaus, nes tai vyriausiasis architektas yra pavaldus administracijos direktoriui, o ne atvirksčiai, todėl, nesant imperatyvaus reikalavimo konsultuotis ar gauti profesionalias rekomendacijas, viskas paliekama administracijos direktoriaus valiai ir sąmoningumui.

Efektyvumo principas. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja ekonomiškai, rezultatų siekia kuo mažesnėmis sąnaudomis²⁷⁷. Taigi jei vis dėlto ir būtų bandoma tinkamai įgyvendinti tokį modelį, kuriame savivaldybės vyriausiasis architektas galėtų imperatyviai nustatyti projektinius sprendinius konkrečioje situacijoje, tai daryti jis turėtų visų pirma atlikęs išsamią faktinių duomenų analizę, galbūt net nevienkartinę situacijos apžiūrą vietoje, pasirengti bent kažkokį kiekį eskizų, vizualizacijų arba, kaip kad buvo reikalaujama Vilniaus miesto bendrajame plane, patikrinti objekto matomumą miesto panoramose iš nustatytų miesto taškų²⁷⁸ ir pan. Tik tokiu atveju būtų galima laikyti, kad konkretų sprendinį nustatantis nurodymas yra pagrįstas (apie jo teisėtumą šioje vietoje nekalbant).

Pažymėtina, kad specialieji architektūros reikalavimai yra išduodami, kai rengiami ypatingųjų, neypatingųjų ir (ar) nesudėtingųjų statinių naujos statybos ir (ar) rekonstravimo projektai; ypatingųjų, neypatingųjų ir (ar) nesudėtingųjų statinių kapitalinio ir (ar) paprasto remonto projektai, kai keičiasi statinio išvaizda; ypatingiesiems, neypatingiesiems ir (ar) nesudėtingiesiems statiniams priskirtų pastatų atnaujinimo (modernizavimo) projektai, kai keičiasi pastato išvaizda²⁷⁹. Planavimo sąlygos teritorijų planavimo dokumentams

---

²⁷⁶ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597), 2 str. 47 p.

²⁷⁷ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 3 str. 1 d. 6 p.

²⁷⁸ Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2007 m. vasario 14 d. sprendimas Nr. 1-1519 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano iki 2015 m. ir jo sprendinių tvirtinimo“, bendrojo plano aiškinamojo rašto 4.4.2 p.

²⁷⁹ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. 01-22 „Dėl specialiųjų reikalavimų, specialiųjų architektūros reikalavimų, specialiųjų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų struktūros ir išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2017-01-10, Nr. 2017-00685), 10 p.

išduodamos apskritai visais atvejais, tad jei pačiose sąlygose ar specialiuosiuose reikalavimuose būtų leidžiama, pateikus faktinių aplinkybių analizę, nustatyti konkrečius planinius ar projektinius sprendinius, tai tokia analizė išties pareikalautų didelio kiekio savivaldybės biudžeto išteklių, įskaitant ir pagalbinio personalo skaičių, nes vienam asmeniui įgyvendinti tokių darbų apimtį būtų fiziškai neįmanoma.

Greičiausiai dėl šios priežasties ir dabar yra numatyta, kad tais atvejais, kai statyba galima be detaliojo plano, teritorijos tvarkymo reglamento reikalavimai specialiuosiuose architektūros reikalavimuose nustatomi *vadovaujantis statytojo pateiktais projektiniais pasiūlymais*²⁸⁰. Kitaip tariant, analizės etapą pavedama atlikti pačiam statytojui (jo pasamdytam projektuotojui). Tačiau iš nustatyto teisinio reguliavimo nėra aišku, ar vyriausiasis architektas *privalo* vadovautis pateiktais projektiniais pasiūlymais, ar gali nustatyti kitokius užstatymo parametrus, ar, jei jis (subjektyviai) nepritaria pasiūlymams, jie turi būti koreguojami ir svarstomi iš naujo, o tai irgi reikalauja papildomų biudžeto išteklių.

Taigi akivaizdu, kad dualistinis vyriausiojo architekto veiklos modelis, jei jis būtų realizuojamas tinkamai, neužtikrintų efektyvumo principo įgyvendinimo, nes tuos pačius tikslus galima pasiekti ir kitais būdais, pavyzdžiui, tiesiog atliekant statytojo pateiktų sprendinių atitiktis teisės aktams bei teritorijų planavimo dokumentams patikrą, ką akcentuoja ir patys savivaldybių vyriausieji architektai²⁸¹.

Subsidiarumo principas. Dėl to, kad esamas teisinis reguliavimas nesuteikia galimybės vyriausiesiems architektams formuoti naujus sprendinius, remiantis vien tik profesionalia savo nuomone ir estetiniu supratimu, visi pagrindai sprendiniams nustatyti turi būti reglamentuojami teisės aktuose. Visgi norminio pobūdžio teisės aktai, nustatantys reikalavimus didelėms teritorijoms, yra nepajėgūs įtvirtinti reikalavimų, kuriuos užtektų tik pritaikyti statant konkretų objektą ar planuojant teritorijos dalį. Atsižvelgiant į tai, kad dėl architektūros specifikos konkrečius reikalavimus statinio ar teritorijų planavimo dokumento sprendiniams galima nustatyti tik kiekvienu konkrečiu atveju įvertinus esamas faktines aplinkybes, galima teigti, kad nėra tinkamai užtikrinamas subsidiarumo principas, nes viešojo administravimo subjektų sprendimai priimami ne tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie būtų efektyviausi.

Vieno langelio principas. Siekiant tinkamai įgyvendinti šį principą visų su architektūros sritimi susijusių sprendimų priėmimas ir atsakymų pateikimas turėtų būti pavedamas tinkamą kvalifikaciją turinčiam subjektui – savivaldybės vyriausiajam architektui. Todėl tais atvejais, kai dalį su architektūros sritimi susijusių sprendimų priima vyriausiasis architektas, o dalį savivaldybės administracijos direktorius ar kitas jo įgaliotas valstybės tarnautojas, šio principo tinkamas įgyvendinimas nėra užtikrinamas.

Asmenų lygybės (lygiateisiškumo) principas. Konstitucinis Teismas ne kartą pažymėjo, kad konstitucinis asmenų lygiateisiškumo principas yra vienas pagrindinių konstitucinių principų, kurių turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant, ir vykdant teisingumą. Šis principas įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, neleidžia asmenų diskriminuoti ir teikti jiems privilegijų²⁸². Nustatant tam tikrus reikalavimus kiekvienam statytojui atskirai, įgyvendinti šį principą gali būti sudėtinga tiek dėl vienodų aplinkybių

²⁸⁰ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. D1-22 „Dėl Specialiųjų reikalavimų, specialiųjų architektūros reikalavimų, specialiųjų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų struktūros ir išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2017-01-10, Nr. 2017-00685), 10 d.

²⁸¹ Savivaldybių vyriausiųjų architektų metinės konferencijos rezoliucija. 2014 (www.architekturumai.lt).

²⁸² Konstitucinio Teismo 2004 m. spalio 24 d. nutarimas (Žin. 2007, Nr. 111-4549).

įvertinimo skirtingai (tai gali atsitikti tiesiog ne iki galo išnagrinėjus konkrečią vietos situaciją, jos gretimybes ir pan.), tiek dėl jau minėtų darbo apimčių, kai savivaldybės vyriausiajam architektui gali būti sunku prisiminti, kokį tankumą, intensyvumą ar aukštį jis nustatė besikreipusio statytojo kaimynui ar kitam panašioje situacijoje statybas planuojančiam asmeniui. Šis žmogiškojo faktoriaus klausimas keliamas nagrinėjant ir kitų pareigūnų diskrecijos klausimus. Pavyzdžiui, skirtingą baudą už greičio viršijimą tokiomis pačiomis aplinkybėmis skyrusio pareigūno atveju laikoma, kad reikalavimas preciziškai laikytis asmenų lygiateisiškumo principo būtų neįmanomas ir neatitiktų protingumo principo²⁸³. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad toks pareigūnas skiria baudą neišeidamas iš tam tikrų iš anksto nustatytų ribų, todėl, norint palyginti šias situacijas, reikėtų kad vis dėlto bent jau esminiai reikalavimai, kuriais vyriausiasis architektas privalėtų vadovautis nustatydamas konkrečius nurodymus, turėtų būti įtvirtinti norminiuose teisės aktuose. Dalis jų yra ir dabar, tačiau, kaip parodė anksčiau atlikta analizė, nepakankama, kad būtų užtikrinti visuomenės interesai aplinkos formavimo srityje²⁸⁴.

Skaidrumo principas. Skaidrumas reikalauja informacijos sklaidos, komunikavimo ir viešumo, nes visuomenė turi turėti informacijos apie viešojo administravimo subjekto veiklą. Atlikus visų 60-ies savivaldybių viešai pateikiamos informacijos analizę, paaiškėjo, kad trūksta aiškumo ir viešumo skelbiant duomenis apie savivaldybės vyriausiųjų architektų veiklą. Ne visos savivaldybės skelbia vyriausiųjų architektų pareigybės aprašymus, todėl neaiškios savivaldybėse veikiančių vyriausiųjų architektų funkcijos ir ar apskritai visos savivaldybės turi vyriausiuosius architektus. Dalyje savivaldybių nei prie pareigybės pavadinimo, nei pareigybės aprašymuose nėra konkrečiai nurodyta, kad tarnautojas eina vyriausiojo architekto pareigas. Iš kai kurių pareigybės aprašymų galima suprasti, kad tarnautojas yra vyriausiasis architektas, tačiau iš kitų pareigybės aprašymų neina nustatyti, ar tarnautojas atlieka vyriausiojo architekto funkcijas, nes, pvz., neatitinka aprašymuose keliami kvalifikacijos reikalavimai teisės aktuose nustatytiems reikalavimams. Dėl šių priežasčių pažeidžiamas skaidrumo principas, nes nėra užtikrinamas viešojo administravimo subjekto veiklos viešumas.

Atsakomybės už priimtus sprendimus principas. Įgaliojimų priimti konkrečius sprendimus, galinčius daryti įtaką architektūros kokybei, vyriausiesiems architektams suteikimas turėtų versti atsakingiau vertinti tiek teisinės, tiek faktinės aplinkybes bei formuluoti konkrečius reikalavimus priimame individualiame administraciniame akte. Šiuo principu iš esmės siekiama teisinio aiškumo viešojo administravimo subjektų veikloje ir kad už neteisėtų sprendimų sukeltus padarinius atsakomybę prisiimtų jį priėmę subjektai. LVAT praktikoje šis principas taikomas ir pagrindžiant valstybės tarnautojų tarnybinę atsakomybę už jų padarytus nusizengimus, priimant administracinius sprendimus²⁸⁵, todėl, savivaldybės vyriausiajam architektui priėmus sprendimą, kurio teisėtumas teismine tvarka būtų nuginčytas, gali atsirasti prielaidos skirti tarnybinę nuobaudą už tokio neteisėto administracinio sprendimo parengimą ir priėmimą.

Naujovių ir atvirumo permainingoms principas. Atsižvelgiant į vyriausiojo architekto veiklos specifiką, prireikus priimti sprendimus tokioje srityje, kurios neįmanoma iš anksto detaliam suregulmentuoti, vyriausieji architektai, ieškodami veiksmingų būdų, kaip prisidėti

²⁸³ Andruskevičius, A.; Paškevičienė, L. *Viešojo administravimo teisiniai pagrindai*. Vilnius: Registrų centras, 2011, p. 239–240.

²⁸⁴ Bakšienė, D. *Statinio architektūros reikalavimų teisinis reguliavimas*. Magistro darbas. 2012.

²⁸⁵ Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. gruodžio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-3882-261/2015.

prie kokybiškos aplinkos formavimo, turėtų aktyviai domėtis kitų šalių gera praktika, taip pat bendradarbiauti su kitų sričių specialistais.

Išsamumo principas. Norėdamas tinkamai šį principą įgyvendinti, viešojo administravimo subjektas turi į prašymą ar skundą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodyti visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi, todėl manytina, kad šio principo įgyvendinimui taip pat turės įtakos architektūros kokybės kriterijų Architektūros įstatyme įtvirtinimas. Kaip buvo nustatyta, viešojo administravimo subjektams suteikta diskrecija neleidžia jiems atsisakyti priimti administracinį aktą, motyvuojant tuo, kad nėra konkrečių santykių reglamentuojančių teisės normų. Tačiau ne visi „atsakymai“ pateikiami teisės aktuose, taip pat vyriausieji architektai vien subjektyvia, nors ir profesionalia, nuomone grįsti savo priimamų sprendimų negali. Todėl, įsigaliojus Architektūros įstatymui, priimdami administracinius aktus savivaldybių vyriausieji architektai galės remtis jame įtvirtintais architektūros kriterijais.

IV. LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI KAIP ARCHITEKTŪROS VIEŠOJO ADMINISTRAVIMO SISTEMOS DALIS

1. Lietuvos architektų rūmų teisinis statusas

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas numato, kad viešojo administravimo funkcijos gali būti perduotos asociacijoms²⁸⁶. Asociacijų veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas, pagal kurį asociacija yra savo pavadinimą turintis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams ir juos ginti ar tenkinti kitus viešuosius interesus; asociacijos steigėjais gali būti 18 metų sulaukę veiksnius fiziniai asmenys ir (ar) juridiniai asmenys, sudarę asociacijos steigimo sutartį²⁸⁷.

Taigi asociacija bendruoju atveju yra savanoriškumo pagrindu, jos narių valia ir narių nustatytais tikslais veikianti organizacija, kaip tai numato Lietuvos Respublikos Konstitucija²⁸⁸. Vis dėlto, įvertinus viešojo administravimo reikšmę ir jį vykdančių institucijų atsakomybę visuomenei, tampa akivaizdu, kad savanoriškais pagrindais veikianti (atitinkamai – išlaikoma), bet kuriuo metu sprendimą dėl savęs likvidavimo galinti priimti organizacija negalėtų būti tas subjektas, kuriam būtų galima patikėti valstybės pareigas. Asociacijų, kurioms perduodamos valstybės funkcijos, veikimas tam tikru būdu turi būti užtikrintas. Esant profesinei savivaldai tai daroma numatant privalomą visuotinę profesijos narių dalyvavimą (narystę) šią savivaldą įgyvendinančioje asociacijoje.

Privalomos narystės aspektas buvo išsamiai išnagrinėtas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. sausio 7 d. nutarime. Jame, be kita ko, nurodyta, kad valstybės kontroliuojamos profesijos suponuoja atitinkamos profesijos savireguliaciją ir atitinkamą savivaldos sistemą, kuri apima visą šią profesiją (visus ja besiverčiančius asmenis) ir užtikrina *inter alia* atstovavimą tai profesijai (ja besiverčiantiems asmenims) esant santykiams su valstybės ir savivaldos institucijomis bei tarptautiniu lygiu, kvalifikacijos tobulinimo organizavimą, vienodus profesinės etikos standartus ir jų laikymosi kontrolę, taip pat kitokią įstatymų reikalaujamą tos profesijos asmenų veiklos kontrolę. Teismas pabrėžė, kad jeigu tokios savireguliacijos ir savivaldos sistemos nebūtų, atitinkamų funkcijų, kurių vykdymą valstybė privalo užtikrinti, perdavimas į privačias rankas ne tik būtų nepagrįstas tikslingumo atžvilgiu, bet ir galėtų būti konstituciškai nepateisinamas. Tikslingumo atžvilgiu nepateisinama, gal ir konstituciškai nepagrįsta būtų tai, kad kurie nors tam tikra valstybės kontroliuojama profesija besiverčiantys asmenys galėtų būti „šalia“ minėtos profesinės savivaldos sistemos ir ne tik neprisidėtų prie jos veikimo, bet ir galėtų išvengti atitinkamos profesinės veiklos kontrolės, *inter alia* kontrolės, ar tie asmenys laikosi vienodų profesinės etikos standartų. Savaiame suprantama, kad atitinkama valstybės kontroliuojama profesija besiverčiantys asmenys negali neturėti tam tikrų pareigų, susijusių su minėtos savivaldos sistemos veikimo užtikrinimu²⁸⁹.

Specialus profesinės savivaldos asociacijų statusas bei reikšmė atsiskleidžia ir šiame tyrime, analizuojant Lietuvos architektų rūmams (toliau – Rūmai) valstybės pavestas viešojo administravimo funkcijas.

²⁸⁶ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 2 str. 4 d.

²⁸⁷ Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas (Žin., 2004, Nr. 25-745), 2 str. 1 d., 4 str. 1 d.

²⁸⁸ Lietuvos Respublikos Konstitucija (Lietuvos Aidas, Nr. 220; 1992, Nr. 33-1014), 35 str.

²⁸⁹ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. sausio 7 d. nutarimas dėl Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 45 straipsnio 3, 5 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai (Žin., 2008, Nr. 4-136)

Pradedant nuo istorijos, Rūmai buvo „išauginti“ iš kitos, būtent savanoriškais pagrindais veikiančios architektų asociacijos – Lietuvos architektų sąjungos, tęsiančios dar 1924 m. pradėtą veiklą. 2006 m. priimant Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymą buvo apibrėžtas Rūmų steigimo procesas, kurį įgyvendinti pavesta Lietuvos architektų sąjungai²⁹⁰. Steigiamasis susirinkimas įvyko 2007 m. balandžio 25 d., jame buvo išrinkti valdymo organai, priimtas sprendimas dėl Rūmų statuto (pavedant tarybai pataisyti projektą pagal gautas pastabas), priimti kiti sprendimai²⁹¹.

Šiame kontekste verta pažymėti, kad steigiamajame susirinkime vis dėlto buvo renkami ne visi Architektų rūmų įstatyme nurodyti Rūmų valdymo organai – Profesinės etikos taryba buvo sudaryta Lietuvos architektų sąjungos Etikos komisijos pagrindu, paskiriant be išimties visus jos narius Rūmų profesinės etikos tarybos nariais ir net netikrinant, ar visi jie dalyvauja susirinkime ir yra Rūmų steigėjai, atitinkamai ir Rūmų nariai. Šis pavyzdys gerai iliustruoja tuometinį Rūmų narių požiūrį į šią naujai įsteigtą organizaciją – ji buvo laikoma kone tęsinys ar tik kita teisinė išraiška tos pačios architektų bendruomenės, neatskiriant jos nuo Lietuvos architektų sąjungos vienijamų narių ir jų veiklos. Rūmai iš esmės buvo matomi kaip juridinė priemonė, leisianti perimti viešojo administravimo funkcijas, ko negalėjo padaryti savanoriškais pagrindais veikianti sąjunga.

Visgi žvelgiant valstybės uždavinių požiūriu, Rūmai vertintini gerokai plačiau, visų pirma atkreipiant dėmesį į tai, kad architekto profesija yra valstybės reguliuojama (reglamentuojama) profesija, Europos Sąjungos teisėje dar vadinama laisvąja profesija. Tokių profesijų požymiai yra įvardyti jau minėtame Konstitucinio Teismo nutarime – tai viešojo intereso funkcijų vykdymas, vertimasis savarankiška profesine (privačia) veikla už atlygį, valstybės vykdoma kontrolė²⁹².

Lietuvos teisės instituto 2014 m. atliktoje mokslinėje analizėje „Architektų profesinės savivaldos Lietuvoje ypatumai“ nurodoma, kad Europos Komisija bei Tarptautinė architektų sąjunga pabrėžia Europos Sąjungos valstybėse narėse esančią laisvųjų profesijų veiklos reguliavimo formų įvairovę – joms gali būti taikomas tiek valstybinis reguliavimas, tiek savireguliacijos priemonės; laisvųjų profesijų veiklai reguliuoti dažniausiai būdinga itin specifinė reguliavimo forma – savireguliacija ir savivalda. Analizėje išskiriama itin daug savireguliacijos ir savivaldos privalumų, lyginant su išimtinai valstybiniu reglamentavimu, pirmiausia akcentuojant tai, kad savireguliacija laisvųjų profesijų atveju užtikrina didžiausią efektyvumą²⁹³. Taigi profesinė savivalda yra viena iš

---

²⁹⁰ Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymas (Žin., 2006, Nr. 134-5063), 18 straipsnis: (1) Rūmai steigiami Rūmų steigiamajame susirinkime. Rūmų steigėjais ir steigiamąjį susirinkimą dalyviais gali būti tik atestuoti architektai. (2) Rūmų steigiamąjį susirinkimą suaukia Lietuvos architektų sąjunga. Rūmų steigiamajam susirinkimui pirmininkauja Lietuvos architektų sąjungos pirmininkas. Rūmų statuto projektą iki steigiamąjį susirinkimo turi parengti ir pasirašyti visi steigėjai. Rūmų steigėjai sudaro ir pasirašo Rūmų steigimo sutartį. (3) Lietuvos architektų sąjungos pirmininkas ne vėliau kaip prieš mėnesį iki Rūmų steigiamąjį susirinkimo dienos „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ ir kitose visuomenės informavimo priemonėse praneša Rūmų steigiamąjį susirinkimo datą, laiką ir vietą, taip pat paskelbia steigėjų parengtą ir pasirašytą Rūmų statuto projektą. (4) Rūmų steigiamąjį susirinkimo kvorumą sudaro tiek narių, kiek susirenka į šį susirinkimą. (5) Rūmų steigiamajame susirinkime priimamas Rūmų statusas, išrenkamas Rūmų vadovas – Rūmų pirmininkas, kiti Statute numatyti Rūmų organai. (6) Jeigu Rūmų steigiamąjį susirinkimo metu Statutas nepatvirtinamas, per 30 dienų turi būti sušauktas pakartotinis susirinkimas.

²⁹¹ LAR steigiamąjį susirinkimo protokolas 2007-04-15, Vilnius (šaltinis – Lietuvos architektų rūmų archyvas)

²⁹² Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. sausio 7 d. nutarimas dėl Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 45 straipsnio 3, 5 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai (Žin., 2008, Nr. 4-136)

²⁹³ Lietuvos teisės instituto mokslinė analizė „Architektų profesinės savivaldos Lietuvoje ypatumai“, 2014 (<http://www.architekturumai.lt/savivalda/apie-mus/>)

visuomenei svarbios profesijos reguliavimo formų, ji įgyvendina tikslus, visų pirma nukreiptus į visuomenės interesus ir jos gerovę.

Architektų profesinės savivaldos reikšmė valstybei (visuomenei) atskleidžiama ir pačiame Architektų rūmų įstatyme, kuriame įvardyta, kad Rūmų steigimo tikslas – užtikrinti architektūrinės veiklos skaidrumą ir kokybę, rūpintis architektų atestavimo, kvalifikacijos pripažinimo, profesinės kvalifikacijos tobulinimo, profesinės etikos standartų laikymosi klausimais, vykdyti profesinės veiklos stebėseną, atstovauti architektams santykiuose su valstybės ir savivaldos institucijomis, kitais juridiniais ir fiziniiais asmenimis nacionaliniu bei tarptautiniu lygiu, dalyvauti ekspertu teismuose ir kitose institucijose architektų profesinės veiklos klausimais, tenkinti ir ginti su architektūra susijusius viešuosius interesus, spręsti kitus susijusius klausimus²⁹⁴.

Taigi Rūmai, kaip atestuotų architektų profesinės savivaldos organizacija, yra asociacija, turinti ypatingą statusą. Kitos asociacijos skirtos pirmiausia jų narių interesams įgyvendinti, o profesinės savivaldos organizacija, taip pat turinti asociacijos formą, pirmiausia skirta viešiesiems interesams užtikrinti – visuomenei svarbios architekto profesijos priežiūrai (savipriežiūrai), veiklos kokybei, visuomenės interesams architektūros srityje įgyvendinti. Tai pabrėžiama ir minėtoje mokslinėje analizėje, nurodant, kad profesinės savivaldos steigiamos ne jų narių, o valstybės valia²⁹⁵.

Tačiau būtina pabrėžti ir tai, kad, kuriant visuomenei svarbią profesinės savivaldos sistemą, kartu sukuriamas mechanizmas, naudingas ir patiems profesijos atstovams – sąžiningos konkurencijos sąlygoms sudaryti, profesijos prestižui stiprinti, pačiai profesijai ir jos nariams atstovauti. Visi šie tikslai užtikrinami įgyvendinant įstatyme nustatytus uždavinius, kurių dalį sudaro toliau nagrinėjamos viešojo administravimo funkcijos.

Pristatant Rūmų vykdomų viešojo administravimo funkcijų analizę, svarbu pažymėti ir tai, kad tyrimo metu Rūmų veikloje įvyko esminis lūžis – 2016 m. pakeitus Architektų rūmų įstatymą, buvo įvesta privaloma visų atestuotų architektų narystė²⁹⁶. 2017 m. balandžio 21 d. įvyko visuotinis narių susirinkimas, jame buvo priimtas naujas Rūmų statutą²⁹⁷. Taip pat 2017 m. buvo priimtas Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas, pridėjęs papildomų (taip pat viešojo administravimo) funkcijų Rūmams²⁹⁸. Taigi rengiant šį tekstą, 2016 m. atlikto tyrimo rezultatus teko papildyti, nes pristatyti nebegaliojančią sistemą būtų netikslinga. Tačiau anksčiau surinkti duomenys taip pat yra naudojami, atskleidžiant jau įvykusius ir galbūt dar būtinus Rūmų vykdomos architektūros viešojo administravimo veiklos pokyčius.

2. Rūmų vykdomos viešojo administravimo funkcijos

Architektų rūmų įstatymas numato, kad Rūmai atlieka šias funkcijas:

- 1) Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyta tvarka ir atvejais atestuoja architektus, vykdo užsienio valstybėje jų turimos teisės pripažinimą, atlieka kitas šiuose įstatymuose numatytas funkcijas, dalyvauja sprendžiant užsienio

²⁹⁴ Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymas (Žin., 2006, Nr. 134-5063), 1 str. 2 d.

²⁹⁵ Lietuvos teisės instituto mokslinė analizė „Architektų profesinės savivaldos Lietuvoje ypatumai“, 2014 (<http://www.architekturumai.lt/savivalda/apie-mus/>)

²⁹⁶ Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo Nr. X-914 1, 2, 3, 4, 11 straipsnių pakeitimo ir 18 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas (TAR, 2016-11-09, Nr. 2016-26508)

²⁹⁷ Lietuvos architektų rūmų informacinis pranešimas (<http://www.architekturumai.lt/pakartotinio-lietuvos-architekturu-nariu-susirinkimo-rezultatai/>)

²⁹⁸ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017-06-19, Nr. 2017-10247)

architektų diplomų pripažinimo ir kitus klausimus, susijusius su leidimu verstis architekto profesine veikla Lietuvoje;

- 2) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro nustatyta tvarka tvarko atestuotų architektų ir architektų, kurių teisė pripažinta, sąrašą;
- 3) profesinės etikos kodekse nustato architektų profesinės etikos taisykles ir prižiūri, kaip jų laikomasi;
- 4) vykdo architektūrinės veiklos stebėseną;
- 5) organizuoja Rūmų narių kvalifikacijos kėlimą;
- 6) atlieka eksperto funkcijas architektūros, miestų planavimo ir teritorijų planavimo klausimais;
- 7) rengia teisės aktų, reglamentuojančių architektūrinę, urbanistinę ir teritorijų planavimo veiklą, projektus;
- 8) atlieka kitas teisės aktų nustatytas funkcijas (13 str. 1 d.).

Taip pat pagal šį įstatymą Rūmai turi teisę:

- 1) atstovauti savo narių profesiniams interesams ir juos ginti;
- 2) teikti pasiūlymus dėl galiojančių teisės aktų keitimo;
- 3) dalyvauti sprendžiant architektų ir miestų planuotojų formaliojo ir neformaliojo švietimo klausimus;
- 4) dalyvauti sprendžiant architektūrinės veiklos gerinimo klausimus;
- 5) organizuoti visuomenės švietimą;
- 6) bendradarbiauti su valstybės, savivaldos institucijomis, kūrybinėmis, profesinėmis ir kitomis šalies bei užsienio organizacijomis;
- 7) nagrinėti kliento ir architekto ar architektų tarpusavio nesutarimus dėl profesinės etikos;
- 8) savo funkcijoms atlikti samdyti ekspertus, sudaryti laikinas darbo grupes, komisijas, kitus organus;
- 9) verstis įstatymų nedraudžiama ūkine komercine veikla, kuri yra neatsiejamai susijusi su jų veiklos tikslais;
- 10) steigti filialus ir atstovybes Lietuvos Respublikoje ir kitose valstybėse. Rūmų filialų ar atstovybių funkcijos ir uždaviniai nustatomi Rūmų statute;
- 11) dalyvauti ekspertu architektų profesinės veiklos klausimais teismuose ir kitose institucijose;
- 12) teikti savo nariams teises paslaugas, atstovauti jiems santykiuose su valstybės ir savivaldos institucijomis, kitais juridiniais ir fiziniais asmenimis (nuo 2017-01-01);
- 13) atstovauti savo nariams, kai įgyvendinamos jų autorių teisės ir jos ginamos (nuo 2017-01-01);
- 14) kilus ginčui organizuoti savo narių sutaukinimo (mediacijos) procedūras (nuo 2017-01-01);
- 15) įgyvendinti kitas Rūmų statute numatytas teises (13 str. 2 d.).

Pažymėtina tai, kad pagal priimtą Rūmų statutą nariai yra priėmę sprendimą naudotis visomis įstatyme nustatytomis teisėmis, t. y. į Rūmų funkcijas patenka tiek įstatyme nustatytos tiesioginės funkcijos, tiek jame įvardytos teisės, visas jas kartu apibrėžiant kaip Rūmų funkcijas.

Pagal 2017 m. patvirtinto statuto 11 punktą, Rūmai:

- 1) Lietuvos Respublikos įstatymuose nustatyta tvarka ir atvejais atestuoja architektus, vykdo užsienio valstybėje jų turimos teisės pripažinimą, atlieka kitas šiuose įstatymuose numatytas funkcijas, dalyvauja sprendžiant užsienio

architektų diplomų pripažinimo ir kitus klausimus, susijusius su leidimu verstis architekto profesine veikla Lietuvoje;

- 2) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro nustatyta tvarka tvarko atestuotų architektų ir architektų, kurių teisė pripažinta, sąrašą;
- 3) prižiūri, kaip laikomasi Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso reikalavimų;
- 4) vykdo architektūrinės veiklos stebėseną;
- 5) organizuoja Rūmų narių kvalifikacijos tobulinimą;
- 6) atlieka eksperto funkcijas architektūros, miestų planavimo ir teritorijų planavimo klausimais;
- 7) rengia teisės aktų, reglamentuojančių architektūrinę, urbanistinę ir teritorijų planavimo veiklą, projektus;
- 8) teikia pasiūlymus dėl galiojančių teisės aktų keitimo;
- 9) atstovauja savo narių profesiniams interesams ir juos gina;
- 10) dalyvauja sprendžiant architektų ir miestų planuotojų formaliojo ir neformaliojo švietimo klausimus;
- 11) dalyvauja sprendžiant architektūrinės veiklos gerinimo klausimus;
- 12) organizuoja visuomenės švietimą;
- 13) bendradarbiauja su valstybės, savivaldos institucijomis, kūrybinėmis, profesinėmis ir kitomis šalies bei užsienio organizacijomis;
- 14) nagrinėja kliento ir architekto ar architektų tarpusavio nesutarimus, kitus pranešimus dėl profesinės etikos pažeidimų;
- 15) dalyvauja ekspertų architektų veiklos klausimais teismuose ir kitose institucijose;
- 16) teikia savo nariams teisinės paslaugas, atstovauja jiems santykiuose su valstybės ir savivaldos institucijomis, kitais juridiniais ir fizineis asmenimis;
- 17) atstovauja savo nariams, kai įgyvendinamos jų autorių teisės ir jos ginamos;
- 18) kilus ginčui organizuoja savo narių sutaukinimo (mediacijos) procedūras;
- 19) rūpinasi savo narių profesinės veiklos draudimo klausimais;
- 20) atlieka kitas teisės aktuose ir Statute nustatytas funkcijas.

Taip pat Architektų rūmų įstatymas numato, kad Rūmų narių susirinkimas turi teisę priimti ir keisti profesinės etikos kodeksą (7 str. 2 d. 2 p.). Pagal tą patį įstatymą Rūmų taryba nustato kvalifikacijos tobulinimo organizavimo tvarką (8 str. 3 d. 4 p.). Taip pat šie Rūmų organai yra įpareigoti priimti įvairius vidaus administravimo sprendimus.

Be Architektų rūmų įstatymo, kituose įstatymuose taip pat yra nustatytų funkcijų, kurias turi įgyvendinti Rūmai. Tokie valstybės pavedimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme (toliau – Teritorijų planavimo įstatymas)²⁹⁹, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme (toliau – Statybos įstatymas)³⁰⁰ ir jau minėtame Architektūros įstatyme.

Pagal Teritorijų planavimo įstatymą Rūmai (nuo 2017-01-01):

- 1) atlieka architektų atestavimą (40 str. 1 d. 2 p., 2 d. 2 p.);
- 2) nustato profesinių ir teisinių žinių egzamino tvarką (40 str. 4 d. 1 p.);
- 3) derina aukštųjų mokyklų, asociacijų, mokymo įstaigų patvirtintas mokymo programas (40 str. 5 d.);

²⁹⁹ Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824)

³⁰⁰ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597; TAR, 2016-07-13, Nr. 2016-20300)

- 4) nustato kvalifikacijos tobulinimą patvirtinančių dokumentų pateikimo tvarką (40 str. 5 d.);
- 5) stabdo atestato galiojimą (40 str. 5 d., 6 d.);
- 6) panaikina atestato galiojimą (40 str. 8 d.).

Pagal Statybos įstatymą Rūmai:

- 1) atlieka architektų atestavimą (12 str. 4 d.);
- 2) pripažįsta Europos Sąjungos valstybės narės, Šveicarijos Konfederacijos arba valstybės, pasirašiusios Europos ekonominės erdvės sutartį, piliečių ir kitų fizinių asmenų, kurie naudojami Europos Sąjungos teisės aktuose jiems suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis, jų kilmės valstybėje turimą teisę užsiimti atitinkama veikla (12 str. 7 d.);
- 3) rengia profesinių ir teisinių žinių egzaminų programas architektams (12 str. 11 d.) (nuo 2017-01-01);
- 4) tikrina architektų profesines žinias, vykdo teisinių žinių egzaminavimą (12 str. 11 d.);
- 5) nustato kvalifikacijos tobulinimą patvirtinančių dokumentų pateikimo tvarką (12 str. 12 d.) (nuo 2017-01-01);
- 6) sustabdo kvalifikacijos atestato ir (ar) teisės pripažinimo dokumento galiojimą (12 str. 14 d.);
- 7) pareiškia atestato turėtojui įspėjimą (12 str. 14 d. 2 p., 18 d.);
- 8) panaikina kvalifikacijos atestato ir (ar) teisės pripažinimo dokumento galiojimą (12 str. 15 d.).

Pagal Architektūros įstatymą Rūmai (nuo 2017-11-01):

- 1) duomenis apie architekto kvalifikacijos atestatų išdavimą, architekto kvalifikacijos atestatų keitimą, architekto kvalifikacijos atestatų galiojimo sustabdymą, architekto kvalifikacijos atestatų galiojimo sustabdymo panaikinimą ir architekto kvalifikacijos atestatų galiojimo panaikinimą teikia Lietuvos Respublikos architektų rūmų interneto svetainėje ir Licencijų informacinėje sistemoje (9 str. 6 d.);
- 2) nustato architektūrinių konkursų organizavimo tvarką (13 str. 4 d.);
- 3) derina konkursų vykdančių subjektų parengtas konkurso sąlygas (13 str. 5 d.);
- 4) derina Aplinkos ministerijos parengtas statinių projektavimo ir teritorijų planavimo dokumentų rengimo darbų kainų skaičiavimo rekomendacijas (15 str. 1 d. 3 p.);
- 5) priima sprendimą dėl regioninių architektūros tarybų sudarymo (18 str. 2 d.);
- 6) skiria (renka) narius į regionines architektūros tarybas (18 str. 3 d.);
- 7) tvirtina regioninės architektūros tarybos nuostatus ir sudėtį (18 str. 4 d.);
- 8) techniškai aptarnauja regionines architektūros tarybas, organizuoja jų darbą (18 str. 6 d.);
- 9) dėl viešojo intereso gynimo kreipiasi į teismą (19 str.).

Be abejojimo, įgyvendindami Architektų rūmų įstatymo nuostatas, susijusias su dalyvavimu teisėkūros veikloje, Rūmai dalyvauja ir kitų institucijų vykdomoje reglamentavimo veikloje tiek rengiant pirmiau minėtus įstatymus (jų pakeitimus), tiek gausius šių įstatymų lydimojuosius teisės aktus.

Apibendrinus valstybės Rūmams pavestas, taip pat narių nustatytas pareigas, galima identifikuoti, kad Rūmai vykdo viešojo administravimo funkcijas šiose Viešojo administravimo įstatymo 5 straipsnyje nustatytose pagrindinėse viešojo administravimo srityse:

- 1) *administracinio reglamentavimo* (įskaitant norminių teisės aktų priėmimą);
- 2) *įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolės* (nepavaldžių subjektų priežiūros);
- 3) *administracinių paslaugų teikimo* (remiantis Viešojo administravimo įstatymo 15 str. 1 d. – licencijų išdavimo, dokumentų, kuriais patvirtinamas tam tikras juridinis faktas, išdavimo, asmenų konsultavimo viešojo administravimo subjekto kompetencijos klausimais, įstatymų nustatytos viešojo administravimo subjekto informacijos teikimas asmenims);
- 4) *viešojo administravimo subjekto vidaus administravimo*.

Toliau Rūmų vykdomos viešojo administravimo funkcijos pagal nustatytas sritis nagrinėjamos atskirai.

3. Rūmų vykdomų viešojo administravimo funkcijų įstatymų įgyvendinamasis reguliavimas ir afiliktis viešojo administravimo principams

Lietuvos teisės instituto atliktoje analizėje teigiama, kad skirtingose valstybėse egzistuoja skirtingi profesinės savivaldos elementų deriniai tiek kalbant apie turinį, tiek apie savireguliacijos apimtį³⁰¹. Kalbant apie reikalavimų verstis architekto profesine veikla, jų įvertinimo ir priežiūros procesų reglamentavimą Lietuvoje, iki pat šio tyrimo pradžios Aplinkos ministerija buvo bene vienintelis subjektas, reglamentuojantis įstatymuose apibrėžtą Rūmų veiklą viešojo administravimo srityje. Nuo 2016 m. santykis tarp valstybės ir profesinės savivaldos priimamų sprendimų ėmė keistis. Šie pokyčiai matomi tiek pirmiau išdėstytose Rūmų funkcijas apibrėžiančiose įstatyminėse nuostatose (vertinant jų priėmimo ir įsigaliojimo datas), tiek analizuojant Rūmų vykdomos viešojo administravimo veiklos įstatymų įgyvendinamąjį reguliavimą, kuris toliau nagrinėjamas atskirai pagal viešojo administravimo sritis ir funkcijas.

3.1. Administracinis reglamentavimas

Pagal Viešojo administravimo įstatymą administracinis reglamentavimas – tai viešojo administravimo subjekto veikla, apimanti norminių administracinių aktų priėmimą įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti³⁰². Kaip minėta, Rūmų vykdomo administracinio reglamentavimo, priimant norminius administracinius aktus, apimtis tyrimo metu kito. Tyrimo pradžioje pagal įstatymus tiesiogiai nustatytų pareigų priimti norminius administracinius aktus Rūmai neturėjo. Tik Statybos įstatymo ir Teritorijų planavimo įstatymo lydimasis teisės aktas – Architektų kvalifikacinių reikalavimų ir atestavimo, atestatų galiojimo sustabdymo arba jų galiojimo panaikinimo, teisės pripažinimo ir tai įrodančių dokumentų išdavimo tvarkos aprašas – buvo pavedęs Rūmams nustatyti architektų atestavimo vidaus tvarką³⁰³. Minėta vidaus tvarka buvo priimta, dabartiniu metu galioja jos 2017 m. sausio 26 d. redakcija³⁰⁴.

Nuo 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojusi Architektų rūmų įstatymo redakcija Rūmų tarybai jau pavedė patvirtinti architektų kvalifikacijos tobulinimo organizavimo tvarką (Rūmų

³⁰¹ Lietuvos teisės instituto mokslinė analizė „Architektų profesinės savivaldos Lietuvoje ypatumai“, 2014 (<http://www.architekturumai.lt/savivalda/apie-mus/>)

³⁰² Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 2 str. 2 d.

³⁰³ Aplinkos ministro 2005 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. D1-341 „Architektų kvalifikacinių reikalavimų ir atestavimo, atestatų galiojimo sustabdymo arba jų galiojimo panaikinimo, teisės pripažinimo ir tai įrodančių dokumentų išdavimo tvarkos aprašas“ (Žin., 2005, Nr. 93-3466; 2007, Nr. 121-4974; TAR, 2014-02-07, Nr. 2014-01228), 4 p.

³⁰⁴ Architektų rūmų tarybos 2017 m. sausio 26 d. sprendimas Nr. T17/01-2 „Dėl Architektų atestavimo vidaus tvarkos aprašo patvirtinimo“ (<http://www.architekturumai.lt/teises-aktai-2/teises-aktai/>)

tarybos sprendimu ši tvarka patvirtinta 2017 m. sausio 26 d.³⁰⁵). 2017 m. lapkričio 1 d. įsigaliojantis naujasis Architektūros įstatymas papildė Rūmų pareigas privalomu architektūrinių konkursų nuostatų ir regioninių architektūros tarybų nuostatų patvirtinimu³⁰⁶.

Atskirai paminėtinas Architektų rūmų įstatyme numatytas Rūmų tvirtinamas profesinės etikos kodeksas – iki 2017 m. sausio 1 d. jis buvo taikomas tiek Rūmų nariams, tiek ne nariams (nes ne visi atestuoti architektai buvo Rūmų nariai). Po nurodytos datos jis tapo Rūmų nariams taikomu dokumentu, tačiau kartu reikia pažymėti, kad nuo tos pačios datos įsigaliojo ir Statybos įstatymo pakeitimas, pagal kurį vienu iš pagrindų stabdyti architekto kvalifikacijos atestato galiojimą buvo numatytas Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso pažeidimas³⁰⁷. Taigi šiuo požiūriu profesinės savivaldos laisvė priimti profesinės etikos nuostatas buvo suvaržyta. Tai atsispindi ir Rūmų statute³⁰⁸, pagal kurį Rūmų nariai laikosi būtent Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso. Tiesa, Rūmų statute numatyta galimybė nariams inicijuoti naujo profesinės etikos kodekso rengimą, tačiau jei profesinės savivaldos nariai priimtų kitokią profesinės etikos kodekso redakciją, ji galėtų būti taikoma tik kartu pakeitus Statybos įstatymą.

Kalbant apie administracinio reglamentavimo sprendimus priimančius subjektus, pažymėtina, kad tik vienas iš minėtų įstatymų nurodo, koks konkretus subjektas Rūmuose turi tvirtinti atitinkamą norminį teisės aktą: kvalifikacijos tobulinimo organizavimo tvarką tvirtina Rūmų taryba, profesinės etikos kodeksą – Rūmų narių susirinkimas. Kitais atvejais pareiga patvirtinti atitinkamą teisės aktą adresuojama Rūmams kaip organizacijai. Architektų rūmų įstatymas taip pat nenurodo, kuris iš Rūmų organų bendroju atveju tvirtina norminius administracinius aktus, taigi sprendimas parinkti, kuris Rūmų organas tvirtins norminius administracinius aktus, tokiais atvejais yra paliktas pačiai profesinei savivaldai. Kaip matyti iš skelbiamų Rūmų priimtų teisės aktų, šiuo metu tiesiogiai kitiems organams nepriskirtus sprendimus priima kolegialus valdymo organas – taryba³⁰⁹.

Nagrinėjant administracinį reglamentavimą pažymėtina ir tai, kad nė vienas iš išvardytų įstatymų nenustato specialių teisėkūros procedūrų ar kitų reikalavimų Rūmams rengiant norminius teisės aktus, taigi joms taikomi bendrieji Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimai, Viešojo administravimo įstatymo reikalavimai (pareiga tartis dėl administracinių sprendimų priėmimo³¹⁰) ir, esant pačios profesinės savivaldos narių valiai, Rūmų statute išdėstyti reikalavimai. Šiuo požiūriu pažymėtina, kad Rūmų statutas administracinio reglamentavimo procedūrinių reikalavimų taip pat nenumato, išskyrus jau minėto profesinės etikos kodekso ir paties statuto keitimo tvarką.

Kaip minėta, įstatymai Rūmams nustato ir papildomas funkcijas administracinio reglamentavimo srityje – tai kitų institucijų tvirtinamų teisės aktų projektų rengimą ir derinimą. Vis dėlto atsizvelgiant į tai, kad Rūmai neturi kompetencijos tvirtinti šiuos teisės aktus, tokios funkcijos labiau priskirtinos konsultavimui ar tarnybiniam bendradarbiavimui.

---

³⁰⁵ Architektų rūmų tarybos 2017 m. sausio 26 d. sprendimas Nr. T17/01-1 „Dėl Architektų kvalifikacijos tobulinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2017-02-27, Nr. 2017-03100).

³⁰⁶ Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017-06-19, Nr. 2017-10247), 13 str. 4 d., 18 str. 4 d.

³⁰⁷ Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597; TAR, 2016-07-13, Nr. 2016-20300, 12 str. 14 d. 4 p.

³⁰⁸ Lietuvos architektų rūmų narių 2017 m. balandžio 21 d. susirinkimo patvirtintas Lietuvos architektų rūmų statutas (<http://www.architekturumai.lt/teises-aktai-2/teises-aktai/>)

³⁰⁹ Žr. Lietuvos architektų rūmų internetinės svetainės skiltį „Teisės aktai“ (<http://www.architekturumai.lt/teises-aktai-2/teises-aktai/>).

³¹⁰ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 7 str.

Apžvelgus Rūmų vykdomą administracinio reglamentavimo funkciją, priimant norminius teisės aktus, matyti, kad esamas teisinis reguliavimas ne iki galo užtikrina šių pagrindinių viešojo administravimo principų įgyvendinimą:

- a) **proporcingumo**. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus. Turint įstatyminius įpareigojimus užtikrinti architektų veiklos skaidrumą ir kokybę, tenkinti ir ginti su architektūra susijusius viešuosius interesus³¹¹, abejotina, ar tinkamai yra nustatyta Rūmų kompetencija administracinio reglamentavimo srityje, vertinant tai, kad Rūmų priimamas Vidaus atestavimo tvarkos aprašas daugiausia pakartoja ir tik neesminėmis nuostatomis papildo Aplinkos ministerijos nustatytą atestavimo tvarką (paremtą Statybos įstatyme įtvirtintais pagrindiniais atestavimo reikalavimais), o Rūmų nariams nustčius arba patikslinus architekto profesinės etikos reikalavimus, juos dar turėtų patvirtinti Seimas, tikslindamas Statybos įstatymą, numatantį pareigą laikytis Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso reikalavimų. Manytina, kad įstatymu iškelus savarankiška atsakomybę visuomenei grindžiamus veiklos tikslus, Rūmams turėtų būti suteikta galimybė priimti tokio masto sprendimus, kurie būtini šiems tikslams įgyvendinti;
- b) **efektyvumo**. Kaip tyrime minėta, šis principas reikalauja, priimant sprendimus, išteklius naudoti ekonomiškai ir rezultatų siekti kuo mažesnėmis sąnaudomis. Rūmų atveju pirmiau nurodyti proporcingumo principo pažeidimai suponuoja ir papildomų administracinių išteklių poreikį. Pavyzdžiui, Rūmams vykdomos atestavimo veiklos metu paaiškėjus, kad tam tikri tvarkos pakeitimai (pavyzdžiui, procedūrinių terminų pailginimas ar patrumpinimas, prašymo duomenų apimtis, kt.) duotų didesnę efektą, pirmiausia turi būti formuojamas ir teikiamas pasiūlymas Aplinkos ministerijai dėl ministro tvirtinamo aprašo pakeitimo, o, sulaukus jo priėmimo, tvirtinamas Rūmų tarybos sprendimas dėl vidaus tvarkos aprašo pakeitimo. Tai neišvengiamai pareikalauja papildomo administracijos darbuotojų laiko, kuris galėtų būti panaudotas didesnę naudą galintiems duoti darbams;
- c) **subsidiarumo**. Jau proporcingumo ir efektyvumo principų įvertinimas parodė, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai nagrinėjamoje srityje nėra priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi. Manytina, kad įstatymu Rūmams pavedus visuomenei svarbius uždavinius, kartu turėtų būti perduotas ir didesnis pasitikėjimas profesinės savivaldos sprendimais, įprastai suponuojantis ir didesnę atsakomybę už perduotų įsipareigojimų įgyvendinimą.

3.2. Įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo priežiūra

Viešojo administravimo įstatyme šiame skyriuje nagrinėjama viešojo administravimo sritis yra vadinama „įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrole“, tačiau kartu pažymima, kad kontrolė vykdoma tik pavaldžių subjektų atžvilgiu, o nepavaldžių subjektų – priežiūra.

Remiantis Architektų rūmų įstatymu, pagal kurį narys privalo vykdyti privalomus Rūmų valdymo ar kitų organų nurodymus³¹², būtų galima diskutuoti, ar atestuoti architektai,

³¹¹ Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymas (Žin., 2006, Nr. 134-5063), 1 str. 2 d.

³¹² Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymas (Žin., 2006, Nr. 134-5063), 4 str. 6 d. 3 p.

kurių veiklos priežiūra (savipriežiūra) yra pavesta Architektų rūmams, yra pavaldūs ar nepavaldūs šiai organizacijai. Vis dėlto iš kitų Architektų rūmų įstatymo, taip pat iš Asociacijų įstatymo nuostatų matyti, kad Rūmų narių (atestuotų architektų) ir pačių Rūmų kaip organizacijos pavaldumo santykiai nesiejami. Atitinkamai Rūmai vykdo ne jų veiklos kontrolę, o priežiūrą.

Šią viešojo administravimo funkciją, kurią vykdant vertinama atestuoto architekto veikla ir priimami sprendimai dėl jo kvalifikacijos atestato galiojimo sustabdymo, panaikinimo, įspėjimo pareiškimo ir kvalifikacijos tobulinimo įvertinimo, įtvirtina:

- 1) Architektų rūmų įstatymas (3, 11 str.);
- 2) Statybos įstatymas (12 str.);
- 3) Teritorijų planavimo įstatymas (40 str.);
- 4) Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (22 str.).

Šių įstatymų nuostatos detalizuojamos daugelyje įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų:

- 1) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-01-23 įsakymas Nr. D1-72/IV-141 „Dėl Teritorijų planavimo vadovų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 2) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-12-29 įsakymu Nr. D1-945 pakeistas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2005-07-11 įsakymas Nr. D1-341 „Dėl Architektų atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 3) Lietuvos architektų rūmų tarybos 2017-01-26 sprendimas Nr. T17/01-1 „Dėl Architektų kvalifikacijos tobulinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 4) Lietuvos architektų rūmų tarybos 2017-01-26 sprendimas Nr. T17/01-2 „Dėl Architektų atestavimo vidaus tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 5) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-01-23 įsakymas Nr. D1-75/IV-141 „Architektų teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisijos nuostatų patvirtinimo“;
- 6) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017 m. vasario 13 d. įsakymas Nr. IV-358 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisijos nuostatų patvirtinimo“;
- 7) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-01-23 įsakymas Nr. D1-76/IV-145 „Dėl Architektų teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisijos sudėties patvirtinimo“;
- 8) Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymas „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisijos sudėties patvirtinimo“;
- 9) Lietuvos architektų rūmų narių 2017-04-21 susirinkimo sprendimas (protokolas) dalyje dėl Architektų profesinio atestavimo komisijos narių išrinkimo ir šios komisijos veiklos.

Iš šių teisės aktų matyti, kad nuo 2017 m. sausio 1 d., Rūmams vykdant įstatymų nustatytas pareigas ne tik atestuoti architektus, bet ir fiksuoti jų veiklos pažeidimus, šiame procese dalyvauja net trys skirtingos komisijos, kurias administruoja Rūmai:

- 1) aplinkos ministro ir kultūros ministro sudaroma Architektų teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisija;
- 2) kultūros ministro sudaroma Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisija;
- 3) Rūmų sudaroma Architektų profesinio atestavimo komisija.

Taip pat pažymėtina, kad pirmosios dvi komisijos teikia Rūmams rekomendacines išvadas, o trečioji – Rūmų komisija – priima galutinius sprendimus, kurių nerevizuoja kiti Rūmų organai.

Pirmiau nurodyti dokumentai apibrėžia ir kitus vykdomos priežiūros reikalavimus – skundų nagrinėjimo, sprendimų priėmimo, asmenų informavimo ir kitų atliekamų veiksmų tvarką. Vis dėlto pažymėtina, kad šių dokumentų nuostatos neapima kai kurių kitų Viešojo administravimo įstatyme išdėstytų reikalavimų, t. y. nėra reglamentuojama ši dalis veiksmų, patenkančių į ūkio subjektų veiklos priežiūros sritį³¹³:

- 1) ūkio subjektų konsultavimas priežiūrą atliekančio subjekto kompetencijos klausimais ir kitų prevencinių veiksmų, skirtų užkirsti kelią galimiems teisės aktų pažeidimams, atlikimas;
- 2) ūkio subjektų veiklos patikrinimai (numatomas tik teisės aktų nustatyta tvarka gautos informacijos apie ūkio subjektų veiklą vertinimas tiriant gautus skundus).

Sprendžiant iš viešai teikiamos informacijos, kai kurie iš šių veiksmų yra atliekami – Rūmų nariai konsultuojami teisiniais klausimais, į kvalifikacijos tobulinimo kursų temas įtraukiami kursai apie Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso (kurio pažeidimas – vienas iš atestato galiojimo sustabdymo pagrindų) taikymą, architekto teisinę atsakomybę ir kt.³¹⁴ Tačiau informacija apie atestuotų architektų veiklos patikrinimus, kurie būtų vykdomi pirmiau nenurodytais pagrindais, Rūmų internetinėje svetainėje neteikiama ir, turimomis žiniomis, šiuo metu neatliekama (išskyrus, kaip minėta, informacijos pagal gautus skundus vertinimą).

Išnagrinėjus šiame skyriuje nurodytus teisės aktus matyti, kad Rūmams pavestų viešojo administravimo funkcijų, prižiūrint įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimą, reglamentavimas sudaro sąlygas pažeisti šiuos viešojo administravimo principus:

- a) **įstatymo viršenybės**. Viešojo administravimo funkcijų vykdymas nesant specialiuose įstatymuose nustatytų pagrindinių reikalavimų, t. y. taikant tik bendruosius Viešojo administravimo įstatymo reikalavimus, tik iš dalies leidžia įgyvendinti šį principą, nes nenustato aiškesnių specialių normų, kaip turėtų būti įgyvendinami konkretūs veiksmai, sudarantys tam tikrą konkrečią viešojo administravimo funkciją. Šiuo atveju Rūmai prižiūri atestuotų architektų veiklą, kuri yra specifinė, įvairi, vykdoma įvairiomis formomis, todėl šios veiklos patikrinimai (ne tik skundų nagrinėjimas) turėtų būti detaliau apibrėžti įstatymuose. Tokių patikrinimo pagrindų nenustato nė vienas iš Rūmų veiklą reglamentuojančių specialiųjų įstatymų, nors akivaizdu, kad veiklos priežiūros vykdymas tik skundų pagrindu negali būti pakankamas keliamiems tikslams įgyvendinti;
- b) **objektyvumo**. Nesant aiškiai reglamentuotos tvarkos, kyla rizika pažeisti ir kitus viešojo administravimo principus, įskaitant nešališkumą ir objektyvumą. Pažymėtina, kad praktikoje neretai visuomenės informavimo priemonės tam tikra prasme vykdo atitinkamą priežiūrą ir viešai informuoja apie įvairius pažeidimus architektūros srityje, tačiau, sekant viešojo administravimo principais, vien publikacijos pasirodymas žiniasklaidoje neturėtų būti vienintelis kriterijus tyrimui Rūmuose inicijuoti. Nešališkumas ir objektyvumas galėtų būti užtikrintas tik tuomet, kai būtų aiškiai apibrėžti visi aktualūs kriterijai ir architektų veiklos

³¹³ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 36¹ str. 2 d.

³¹⁴ Lietuvos architektų rūmų internetinė svetainė (www.architekturumai.lt).

patikrinimo tvarka, ko šiuo metu nėra nustatyta nei valstybės institucijų, nei Rūmų priimamuose teisės aktuose;

- c) **nepiktnaudžiavimo valdžia.** Nesant nustatytų architektų veiklos patikrinimo reikalavimų, pažeidžiamas ir šis principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų tikslų, negu nustatyti įstatymų ar kitų norminių teisės aktų;
- d) **lygiateisiškumo.** Šis principas draudžia varžyti asmenų teises ar teikti jiems privilegijas dėl jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės ir turtinės padėties, išsilavinimo, religinių ar politinių pažiūrų, veiklos rūšies ir pobūdžio, gyvenamosios vietos ir kitų aplinkybių. Praktika rodo, kad architektų padaryti pažeidimai tampa viešai žinomi tuomet, kai sprendimai priimami visuomenei svarbesniuose, didesnės apimties statiniuose ar teritorijose, tačiau tai nereiškia, kad kitais atvejais pažeidimų nėra arba jie padaro mažiau žalos visuomenei. Taigi neregamentuota arba nesistemiškai vykdoma architektų veiklos priežiūra suponuoja ir galimus lygiateisiškumo principo pažeidimus;
- e) **skaidrumo.** Šis principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, taip pat pažeidžiamas nesant nustatytos ir viešai paskelbtos viešojo administravimo funkcijos atlikimo tvarkos. Taip pat nėra užtikrinamas ir priimtų sprendimų viešumas.

3.3. Administracinių paslaugų teikimas

Viešojo administravimo įstatymas administracinėms paslaugoms priskiria leidimų, licencijų išdavimą, dokumentų, kuriais patvirtinamas tam tikras juridinis faktas, išdavimą, deklaracijų priėmimą ir tvarkymą, asmenų konsultavimą viešojo administravimo subjekto kompetencijos klausimais, įstatymų nustatytos viešojo administravimo subjekto informacijos teikimą asmenims, administracinės procedūros vykdymą³¹⁵. Apžvelgus Rūmų funkcijas matyti, kad jie atlieka šias dvi pagrindines funkcijas: 1) leidimų, licencijų (konkrečiai – architektų kvalifikacijos atestatų ir teisės pripažinimo dokumentų) išdavimą; 2) įstatymų nustatytos viešojo administravimo subjekto informacijos teikimą asmenims (konkrečiai – informacijos apie Rūmų veiklą teikimą nariams, atestuotų architektų sąrašo viešinimą ir kitos informacijos teikimą ne nariams).

Kartu pažymėtina, kad šios, specialiuose įstatymuose apibrėžtos, funkcijos neapriboja Rūmų bendrųjų pareigų, nustatytų viešojo administravimo įstatyme – Rūmai, kaip viešojo administravimo subjektas, taip pat turi teikti asmenims ir kitą turimą informaciją, vykdyti administracinę procedūrą, teikti tarnybinę pagalbą, konsultuoti viešojo administravimo subjekto kompetencijos klausimais. Kaip galima spręsti iš viešai teikiamos informacijos, kai kurios iš šių pareigų yra vykdomos, nors ir nėra sureguliuotos pirmiau nurodytuose įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose. Pavyzdžiui, Rūmų internetinėje svetainėje skelbiama, kad Rūmai:

- 1) rengia metodinius kursus besiruošiantiems atestavimui;
- 2) konsultuoja asmenis dėl prašymų atestuoti pateikimo (tikrina preliminarūs prašymų dokumentus, teikia pastabas dėl jų ištaisymo);
- 3) sudaro sąlygas teikti apeliaciją dėl teisinių žinių egzamino rezultatų;

³¹⁵ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 15 str. 1 d.

- 4) teikia informaciją apie kitų organizacijų rengiamus kvalifikacijos tobulinimo kursus;
- 5) teikia informaciją apie Rūmų pateiktus pasiūlymus tobulinti teisės aktus;
- 6) konsultuoja Rūmų narius teisiniais klausimais³¹⁶.

Kaip minėta, šios funkcijos atliekamos be specialaus reglamentavimo, todėl plačiau nenagrinėjamos. Toliau aptariamos trys pagrindinės, išsamiau reglamentuotos administracinės paslaugos: architektų kvalifikacijos atestatų ir teisės pripažinimo dokumentų išdavimas, atestuotų architektų sąrašo tvarkymas ir viešinimas, informacijos apie Rūmų veiklą teikimas nariams.

3.3.1. Architektų kvalifikacijos atestatų ir teisės pripažinimo dokumentų išdavimas

Rūmų kompetenciją išduoti architektų kvalifikacijos atestatus [tvirtina:

- 1) Architektų rūmų įstatymas (3, 11 str.);
- 2) Statybos įstatymas (12 str.; šis įstatymas taip pat numato ir teisės pripažinimo dokumentų išdavimą);
- 3) Teritorijų planavimo įstatymas (40 str.);
- 4) Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (22 str.).

Įstatymų nuostatos detalizuojamos šiuose jų lydimuosiuose teisės aktuose, kuriuos priima tiek Aplinkos ministerija, tiek Rūmai (plačiau žr. skyriuje, skirtame Rūmų vykdomam administraciniam reglamentavimui):

- 1) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-01-23 įsakymas Nr. D1-72/IV-141 „Dėl Teritorijų planavimo vadovų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 2) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-12-29 įsakymu Nr. D1-945 pakeistas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2005-07-11 įsakymas Nr. D1-341 „Dėl Architektų atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 3) Lietuvos architektų rūmų tarybos 2017-01-26 sprendimas Nr. T17/01-2 „Dėl Architektų atestavimo vidaus tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 4) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-01-23 įsakymas Nr. D1-75/IV-141 „Architektų teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisijos nuostatų patvirtinimo“;
- 5) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017 m. vasario 13 d. įsakymas Nr. IV-358 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisijos nuostatų patvirtinimo“;
- 6) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-01-23 įsakymas Nr. D1-76/IV-145 „Dėl Architektų teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisijos sudėties patvirtinimo“;
- 7) Lietuvos architektų rūmų narių 2017-04-21 susirinkimo sprendimas (protokolas) dalyje dėl Architektų profesinio atestavimo komisijos narių išrinkimo ir šios komisijos veiklos.

Be šių teisės aktų, kvalifikacijos atestatų ir teisės pripažinimo dokumentų išdavimo procese taikomi ir teisės aktai, kuriais patvirtintos profesinių ir teisinių žinių programos:

- 1) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017-02-09 įsakymas Nr. D1-130 „Dėl profesinių ir teisinių žinių egzaminų programų architektams patvirtinimo“;

---

³¹⁶ Lietuvos architektų rūmų internetinė svetainė (www.architekturumai.lt).

- 2) Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-04-11 įsakymas Nr. IV-569/D1-295 „Dėl nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo vadovų profesinių ir teisinių žinių egzaminų programos patvirtinimo“;
- 3) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017-04-21 įsakymas Nr. D1-329 „Dėl profesinių ir teisinių žinių egzaminų programos architektams, siekiantiems eiti statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų pareigas statiniuose, esančiuose kultūros paveldo objekto teritorijoje, jo apsaugos zonoje ar kultūros paveldo vietovėje (išskyrus kultūros paveldo objektus ir kultūros paveldo statinius) patvirtinimo“.

Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad pagal Statybos įstatymą ir jį detalizuojantį Architektų atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašą, atestuojami Lietuvos Respublikos piliečiai, turintys architekto išsilavinimą, ir trečiųjų šalių, Europos Sąjungos valstybių narių, Europos ekonominės erdvės valstybių (Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija) ir Šveicarijos Konfederacijos (toliau – valstybių narių) piliečių, įgijusių architekto profesinę kvalifikaciją trečiojoje šalyje (ne valstybėje narėje), o teisės pripažinimas vykdomas valstybių narių piliečių, įgijusių architekto profesinę kvalifikaciją kilmės ar kitoje valstybėje narėje, atžvilgiu. Asmenys, išsilavinimą įgiję ne Lietuvoje (kitoje valstybėje narėje arba kitoje trečiojoje šalyje), norintys įgyti atestatą ar teisės pripažinimo dokumentą, be kitų su prašymu pateikiamų dokumentų, turi pateikti sprendimo pripažinti profesinę kvalifikaciją kopiją³¹⁷. Sprendimus dėl profesinės kvalifikacijos pripažinimo priima Aplinkos ministerija. Valstybėje narėje arba kitoje trečiojoje šalyje įgyta architekto profesinė kvalifikacija pripažįstama atitinkamai vadovaujantis:

- 1) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. D1-131 „Dėl Architekto profesinės kvalifikacijos pripažinimo norint užsiimti architekto profesine veikla ar laikinai ir kartais teikti architektūrinės paslaugas Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 2) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. D1-39 „Dėl Trečiųjų šalių piliečių architekto profesinės kvalifikacijos pripažinimo Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Kaip ir vykdant atestuotų architektų veiklos priežiūrą, išvadas ir sprendimus dėl kvalifikacijos atestatų ir teisės pripažinimo dokumentų išdavimo priima trys Rūmų administruojamos komisijos, kurių sudarymą ir veiklą reglamentuoja aukščiau nurodyti teisės aktai:

- 1) aplinkos ministro ir kultūros ministro sudaroma Architektų teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisija (teikia rekomendacines išvadas);
- 2) kultūros ministro sudaroma Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisija (teikia rekomendacines išvadas);
- 3) Rūmų sudaroma Architektų profesinio atestavimo komisija (priima sprendimus).

Taigi galima matyti, kad Rūmų vykdomoje architektų atestavimo ir teisės pripažinimo dokumentų veikloje yra taikomi keturi įstatymai (kitose institucijose architektai dar atestuojami pagal Saugomų teritorijų įstatymą ir Želdynų įstatymą). Taip pat architektų atestavimo ir teisės pripažinimo veikloje taikoma 13 įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų,

---

³¹⁷ Aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. D1-945 „Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 11 d. įsakymo Nr. D1-341 „Dėl Architektų kvalifikacinių reikalavimų ir atestavimo, atestatų galiojimo sustabdymo arba jų galiojimo panaikinimo, teisės pripažinimo ir tai įrodančių dokumentų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (TAR, 2016-12-30, Nr. 2016-30029) 1.1, 1.2, 20.2 p.

apibrėžiančių šios veiklos tvarką, komisijų sudarymą ir jų darbo tvarką, taip pat reikalaujamų žinių apimtį.

Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad kvalifikacijos atestatai ir teisės pripažinimo dokumentai išduodami ne tik pagal 6 skirtingus įstatymus, bet jų turinys dar yra skaidomas pagal statybos techninės veiklos pagrindines sritis (8 sritys), statinių kategorijas (4 kategorijos), teritorijų planavimo dokumentų rūšis (3 rūšys), planavimo lygmenis (3 lygmenys). Susumavus visuose minėtuose įstatymuose ir jų įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose įtvirtintas architekto veiklos sritis gaunama, kad šiuo metu architektų rankose galima rasti 47 skirtingo turinio kvalifikacijos atestatus (neskaitant jų modifikacijų), iš kurių 42 išduoda Rūmai.

Apibendrinus kvalifikacijos atestatų ir teisės pripažinimo dokumentų išdavimo teisinį reglamentavimą ir esmines jo nuostatas galima teigti, kad esama padėtis neatitinka šių pagrindinių viešojo administravimo principų:

- 1) **proporcingumo**. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus. Kaip matyti, tos pačios – architekto – profesijos atestavimas Rūmuose vykdomas remiantis keturiais įstatymais, veikiant trims skirtingų subjektų sudaromoms komisijoms, įgyvendinant keliolika įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, o tarptautiniuose dokumentuose pabrėžiamas šios profesijos kompleksiškas, plati ir įvairiapusė būtinų profesinių ir teisinių žinių apimtis³¹⁸ (beje, atsispindinti ir ministerijų patvirtintose teisinių ir profesinių žinių programose), akcentuojamas architekto veiklos, kaip visuomenės interesų derinimo priemonės, pobūdis³¹⁹, neišvengiamai reikalaujantis skirtingų interesų ir reikalavimų visumos suvokimo, plataus konteksto matymo. Todėl šiame skyriuje apibūdintas komplikuoatas, į smulkias dalis padalytas ir perteklinių įgyvendinimo priemonių reikalaujantis architektų atestavimo procesas iš esmės neatitinka proporcingumo principo;
- 2) **efektyvumo**. Proporcingumo principo pažeidimai lemia ir efektyvumo neužtikrinimo, nes sudėtingai, siekiamų tikslų neatitinkančiai viešojo administravimo veiklai eikvojami nepagrįstai dideli išteklių. Taip pat, neturint visų reikiamų duomenų apie užsienio architektų veiklą Lietuvoje ir Lietuvos architektų išvykimą į užsienį, mažėja ir bendras Rūmų veiklos efektyvumas užtikrinant aukštą rinkoje veikiančių architektų kvalifikaciją;
- 3) **subsidiarumo**. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi. Kaip minėta, atlikta teisinė analizė parodė, kad profesinės savivaldos vykdoma profesinės veiklos priežiūra duoda didžiausią efektą, nors ir neatmeta valstybės vykdomos papildomos stebėsenos ir kontrolės reikšmės. Vis dėlto dabartinė valstybės institucijų veiklos apimtis tiek administracinio reglamentavimo, tiek dalyvavimo architektų atestavimo (įskaitant profesinės kvalifikacijos pripažinimą) procese neatitinka subsidiarumo principo ir lemia kitų viešojo administravimo principų pažeidimus;
- 4) **vieno langelio**. Šis principas taip pat nėra tinkamai įgyvendinamas nagrinėtoje srityje, nes užsienio šalių architektai privalo susiorientuoti tarp dviejų institucijų, priimančių sprendimus tame pačiame procese. Norėdami įgyti teisės

³¹⁸ Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB 2005 m. rugsėjo 7 d. dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo.

³¹⁹ Khan A. Z., Allacker K. Architecture and Sustainability: Critical Perspectives for Integrated Design. Leuven: ACCO Uitgeverij 2015.

pripažinimo dokumentą Rūmuose, jie turi pateikti prieš tai gautą Aplinkos ministerijos sprendimą dėl profesinės kvalifikacijos pripažinimo, todėl tokia tvarka neatitinka vieno langelio principo, pagal kurį asmeniui informacija turi būti suteikiama, prašymas ar skundas priimamas ir atsakymas į juos pateikiamas vienoje darbo vietoje;

- 5) **naujovių ir atvirumo permainoms principas.** Architektų atestavimo veikloje galima svarstyti ir šio principo įgyvendinimo klausimus, nes dabartinė veikla, nukreipta į teisės vadovauti tam tikriems darbams, o ne į profesinės kvalifikacijos suteikimą, labiau atitinka socialistinės teisės tradicijos bruožus³²⁰. Atsižvelgiant į tai, kad naujovių ir atvirumo permainoms principas reikalauja ieškoti naujų ir veiksmingų problemų sprendimo būdų ir nuolat mokytis iš gerosios patirties pavyzdžių, manytina, kad kuo skubiau turėtų būti atlikta demokratinių Vakarų Europos šalių architektų profesinės kvalifikacijos įgijimo analizė ir jos rezultatai pritaikyti esminiam Lietuvoje vykdomo architektų atestavimo tvarkos pakeitimui.

3.3.2. Informacijos apie Rūmų veiklą teikimas nariams

Informacijos apie Rūmų veiklą teikimas Rūmų nariams yra reglamentuotas Statute. Jame nurodoma, kad:

- 1) Rūmai privalo pateikti informaciją nariams bei skelbti pranešimus, laikydamiesi Lietuvos Respublikos asociacijų įstatyme ir šiame Statute nustatytos tvarkos;
- 2) Rūmų privalomi pranešimai nariams išsiunčiami atestavimo metu pateiktais arba vėliau Statuto nustatyta tvarka atnaujintais elektroninio pašto adresais;
- 3) Rūmų organų sprendimai skelbiami Rūmų internetiniame puslapyje visiems Rūmų nariams prieinamu būdu. Rūmų organų sprendimai, su kuriais, be Rūmų narių, turi teisę susipažinti ir kiti suinteresuoti asmenys, skelbiami viešai;
- 4) už viešą informacijos paskelbimą atsako Rūmų pirmininkas. Kai pagal teisės aktus informacija apie esminius įvykius turi būti paskelbta viešai, ji skelbiama dienraštyje „Lietuvos rytas“³²¹;
- 5) Rūmų narys, pateikęs motyvuotą prašymą, gali susipažinti su viešai neskelbiamais Rūmų organų priimtais sprendimais ir su finansinių metų Rūmų veiklos ataskaitomis Rūmų buveinėje Vilniuje, Kalvarijų g. 1;
- 6) statute nurodyta informacija Rūmų nariams pateikiama nemokamai.

Trečiame punkte nurodyta pareiga vykdoma informaciją skelbiant Rūmų internetinėje svetainėje. Sprendimai, kurie skirti tik nariams ir neturi nėra aktualūs visais visuomenei, skelbiami specialioje nariams skirtoje skiltyje, prieinamoje panaudojant jiems suteiktą slaptažodį³²².

Be tiesiogiai atskirame Statuto skyriuje reglamentuoto dokumentų ir kitos informacijos apie Rūmų veiklą pateikimo nariams, papildomai nariai informuojami ir per kasmetinę Rūmų veiklos ataskaitą, kuri taip pat skelbiama pirmiau nurodytu būdu. Pagal Architektų rūmų įstatymą ir Statutą Rūmų veiklos ataskaitoje nurodoma:

- 1) informacija apie Rūmų veiklą įgyvendinant nustatytus veiklos tikslus;

³²⁰ Plačiau apie socialistinės teisės tradicijos palikimą nagrinėjamoje srityje žr. Bakšienė, D. 2016. Socialistinės teisės tradicijos pavyzdžiai šiuolaikiniame statybos santykių teisiniame reguliavime, *Jurisprudencija* 23(1): 73–88.

³²¹ *Pastaba*. Pagal skelbiamą 2017 m. balandžio 21 d. Rūmų narių susirinkimo protokolą susirinkime buvo nutarta, kad informacija bus skelbiama Registrų centro informaciniame biuletenyje. Statute yra likusi techninė klaida, kuri turi būti ištaisyta.

³²² Lietuvos architektų rūmų internetinė svetainė (<http://www.architekturumai.lt/informacija-nariams/>).

- 2) gautos lėšos ir jų šaltiniai per finansinius metus;
- 3) informacija apie įsigytą ir perleistą ilgalaikį turtą per finansinius metus;
- 4) išlaidos per finansinius metus;
- 5) darbuotojų skaičius finansinių metų pradžioje ir pabaigoje.

Rūmų veiklos ataskaitoje gali būti ir kita informacija, kurią nustato Rūmų narių susirinkimas. Rūmų veiklos ataskaitą rengia ir narių susirinkimui teikia Rūmų pirmininkas³²³.

Apžvelgus Statute įtvirtintą informacijos teikimo nariams reglamentavimą galima teigti, kad esminiai šios veiklos tikslai yra įgyvendinami. Tačiau Rūmų veikloje neturėtų būti apsiribojama tik šiomis nuostatomis, nes, be narių informavimo apie priimtus sprendimus, kartu turėtų būti rūpinamasi ir narių kvalifikacijos tobulinimu, reikalaujančiu kur kas didesnio komunikacijos įdirbio. Tyrimo metu Rūmų vidinės ir išorinės komunikacijos strategija dar tik rengiama, tačiau praktika rodo, kad tai turėtų būti vienas iš esminių ir prioritetinių Rūmų tvirtinamų dokumentų.

3.3.3. Atestuotų architektų sąrašo viešinimas, kitos informacijos teikimas ne nariams

Rūmų pareigą tvarkyti atestuotų architektų ir architektų, kurių teisė pripažinta, sąrašą (toliau – Atestuotų architektų sąrašas) numato Architektų rūmų įstatymas (3 str. 1 d. 2 p.). Kokie konkretūs veiksmai slypi po „tvarkymo“ sąvoka, iš įstatymo sunku spręsti, šią nuostatą detalizuoja įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai, o konkrečiai – Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-12-29 įsakymu Nr. D1-945 pakeistas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2005-07-11 įsakymas Nr. D1-341 „Dėl Architektų atestavimo ir teisės pripažinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Jame nurodyta:

1. Atestuotų architektų ir architektų, kurių teisė pripažinta, sąrašą tvarko Rūmai. Atestatų ir dokumentų duomenys skelbiami ir atnaujinami Rūmų interneto svetainėje www.architekturumai.lt ir portale www.verslovartai.lt. Informacija apie negaliojančius atestatus ir dokumentus skelbiama trejus metus nuo jų galiojimo pabaigos (56 p.).
2. Atestuotų architektų ir architektų, kurių teisė pripažinta, sąrašė nurodomi šie duomenys: dokumento tipas (atestatas ar dokumentas); atestato ar dokumento numeris; architekto vardas ir pavardė; Tvarkos aprašo 3 punkte nurodytos vadovų pareigos (viena ar kelios) ir statiniai, nurodyti 19.6 papunktyje; atestato ar dokumento pareikšto įspėjimo, galiojimo sustabdymo data ir terminas arba galiojimo panaikinimo data. Pasibaigus atestato galiojimo sustabdymo terminui, informacija apie kvalifikacijos atestato galiojimo sustabdymą Rūmų interneto svetainėje panaikinama (57 p.).
3. Jei atestato ar dokumento originalas pametamas, sunaikinamas ar kitaip prarandamas, atestato ar dokumento savininkas privalo informuoti Rūmus ir pateikti paaiškinimą raštu. Rūmai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo paaiškinimo gavimo dienos atestuotų architektų sąrašė paskelbia informaciją apie atestato ar dokumento originalo praradimą ir atestatą ar dokumentą praradusiam asmeniui išduoda atestato ar dokumento dublikatą su ankstesniu numeriu neatliekant Tvarkos aprašo IV skyriuje nustatytų atestavimo procedūrų. Atestato ar dokumento dublikatą pasirašo Rūmų pirmininkas (33 p.).
4. Atestato ar dokumento galiojimas sustabdomas, galiojimo sustabdymas panaikinamas arba atestato ar dokumento galiojimas panaikinamas Rūmų

---

³²³ Lietuvos architektų rūmų statusas (www.architekturumai.lt/teisės-aktai), p. 40–42.

sprendimu, vadovaujantis įstatymais ir kitais teisės aktais. Rūmai ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo Rūmų sprendimo priėmimo dienos dėl atestato ar dokumento galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ar galiojimo panaikinimo arba įspėjimo atestato ar dokumento turėtoji pareiškimo turi sprendimą paskelbti atestuotų architektų sąrašė (54 p.).

Kaip matyti, į Atestuotų architektų sąrašo tvarkymą patenka ir viešas jo paskelbimas, todėl ši funkcija taip pat laikytina dalimi Rūmų teikiamų administracinių paslaugų, t. y. dalimi įstatymų nustatytos viešojo administravimo subjekto informacijos teikimo asmenims. Kartu pažymėtina tai, kad reikalavimai pačiam Atestuotų architektų sąrašo skelbimui nėra nustatyti – nėra apibrėžta jo forma, vieta internetinėje svetainėje (matomumas), paieškos galimybės ir pan. Tyrimo metu Atestuotų architektų sąrašas PDF formatu skelbiamas Rūmų internetinėje svetainėje www.architekturumai.lt³²⁴.

Aplinkos ministro tvirtiname apraše nėra reglamentuota ir šio sąrašo duomenų apsauga, nėra nurodomi už jo tvarkymą atsakingi asmenys. Rūmų tarybos 2017 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. 17/01-2 patvirtintame Architektų atestavimo vidaus tvarkos apraše³²⁵ taip pat tik numatoma, kad sąrašas tvarkomas pirmiau nurodyto Aplinkos ministro įsakymu patvirtinto aprašo tvarka. Vis dėlto tyrimo metu Rūmuose buvo patvirtintas asmens duomenų apsaugai skirtas dokumentas – Asmens duomenų tvarkymo Lietuvos architektų rūmuose taisyklės³²⁶, skirtos tinkamam Lietuvos Respublikos asmens duomenų apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų įgyvendinimui.

Kitos informacijos teikimas ne nariams nėra atskirai reglamentuotas, išskyrus jau minėtą Statuto nuostatą, kad Rūmų organų sprendimai, su kuriais, be Rūmų narių, turi teisę susipažinti ir kiti suinteresuoti asmenys, skelbiami viešai, taip pat Atestuotų architektų sąrašo viešinimą. Kitais atvejais asmenys informuojami tiesiogiai taikant Viešojo administravimo įstatymą.

Apibendrinus šiame skyriuje aptartas administracinių paslaugų teikimo funkcijas, matyti, kad dėl nepakankamo informacijos teikimo asmenims reglamentavimo gali būti fiksuojama neatitiktis šiems viešojo administravimo principams:

- a) **objektyvumo**. Nesant iš anksto apibrėžtų informacijos teikimo taisyklių, gali būti pažeisti nešališkumo ir objektyvumo reikalavimai, pateikiant informaciją fragmentiškai, nesistemiškai ar diferencijuojant jos pateikimą pagal paklausimą pateikusius asmenis;
- b) **lygiateisiškumo**. Su objektyvumo principo įgyvendinimo šiuo atveju glaudžiai susijęs ir lygiateisiškumo principas, reiškiantis, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinius sprendimus, turi atsižvelgti į tai, kad įstatymui visi asmenys lygūs, ir negali varžyti jų teisių ar teikti jiems privilegijų dėl jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės ir turinės padėties, išsilavinimo, religinių ar politinių pažiūrų, veiklos rūšies ir pobūdžio, gyvenamosios vietos ir kitų aplinkybių. Nesant aiškių taisyklių, šiuo požiūriu gali būti sudarytos ne tik skirtingos sąlygos paklausimus teikiantiems asmenims, bet ir pažeistas lygiateisiškumas asmenų (atestuotų architektų), apie kuriuos informacija yra teikiama;
- c) **skaidrumo**. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, todėl Rūmų veiklą šioje srityje reglamentuojančiuose teisės aktuose

³²⁴ Lietuvos architektų rūmų internetinė svetainė (<http://www.architekturumai.lt/atestavimas/>).

³²⁵ Lietuvos architektų rūmų svetainė (<http://www.architekturumai.lt/teises-aktai-2/teises-aktai/>).

³²⁶ Lietuvos architektų rūmų pirmininko 2017-10-10 įsakymas Nr. 17P-218 “Dėl Asmens duomenų tvarkymo Lietuvos architektų rūmuose taisyklių patvirtinimo”

turėtų būti nustatyti reikalavimai, užtikrinantys Atestuotų architektų sąrašo ir jo turinio matomumą, aiškumą, taip pat aiškias iš anksto apibrėžtas taisykles dėl Rūmų turimos informacijos teikimo asmenims.

3.4. Vidaus administravimas

Viešojo administravimo įstatymas vidaus administravimą apibrėžia kaip veiklą, kuria užtikrinamas savarankiškas viešojo administravimo subjekto funkcionavimas (struktūros tvarkymas, dokumentų, personalo, turimų materialinių ir finansinių išteklių valdymas), kad jis galėtų atlikti viešąjį administravimą³²⁷. Pagal tą patį įstatymą viešojo administravimo įstaigos administracijos struktūrą nustato viešojo administravimo įstaigos vadovas, vadovaudamasis įstatymais ar jų pagrindu priimtais teisės aktais ir atsizvelgdamas į nustatytus viešojo administravimo įstaigos tikslus bei uždavinius, strateginius ar metinius veiklos planus ir patvirtintą valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičių, jeigu kiti įstatymai nenustato kitaip; viešojo administravimo subjektų vidaus administravimą reglamentuoja įstatymai arba jais remiantis priimti teisės aktai (nuostatai, statutai, veiklos (darbo) reglamentai, pareigybių aprašymai (pareiginės instrukcijos), vidaus tvarkos taisyklės)³²⁸. Viešojo administravimo įstatymas taip pat reglamentuoja viešojo administravimo subjekto struktūrą, apibrėždamas jo padalinių – departamentų, skyrių, poskyrių – kompetenciją, pavaldumą ir kt.³²⁹

Vis dėlto šiuo požiūriu pažymėtina, kad asociacijos, kurioms įstatymu pavesta vykdyti viešojo administravimo funkcijas, išskiria iš kitų viešojo administravimo subjektų savo tiesioginiu ryšiu su mokesčių mokėtojais (savo nariais), kuriems mažiausiai kartą per metus teikiamos ataskaitos, todėl yra galimybė labai lanksčiai ir operatyviai reaguoti į organizacijos poreikius, veiklos trūkumus ar pan. Profesinės savivaldos lankstumas ir galimybė greitai spręsti kylančius klausimus, reaguoti į pasikeitusias aplinkybes pabrėžiami ir Lietuvos teisės instituto atliktoje mokslinėje analizėje „Architektų profesinės savivaldos Lietuvoje ypatumai“³³⁰.

Administracijos struktūrą pagal Rūmų statutą nustato Rūmų pirmininkas (t. y. „priima ir atleidžia iš darbo Rūmų darbuotojus“). Kitų reikalavimų vidaus administravimui Statute nenumatoma. Vis dėlto praktikoje administracijos sudarymo klausimai neretai aptariami Rūmų taryboje, būtent tarybos sprendimu tvirtinamos naujos pareigybės, aptariami atlyginimų dydžiai³³¹. Tokia praktika, nors ir neprivaloma, leidžia plačiau įvertinti Rūmų veiklos ir biudžeto panaudojimo galimybes. Kita vertus, tarybos narių, tiesiogiai neprisidedančių prie vidaus administravimo, nuomonė tikriausiai turėtų būti patariamoji, nes būtent pirmininkas atsako už juridinio asmens veiklą, paslaugų teikimą, Rūmų organų veiklos administravimą ir kitus veiksmus, kuriuos atlieka administracijos darbuotojai³³². Nepaisant minėto asociacijų veiklos lankstumo, darbuotojų teisėms ir jų veiklos efektyvumui užtikrinti pareigybių aprašymai ir vidaus tvarkos taisyklės turi būti patvirtintos (tyrimo metu Rūmų internetinėje svetainėje jos nėra skelbiamos).

³²⁷ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 2 str. 3 d.

³²⁸ Ten pat, 11 str. 2 d., 12 str.

³²⁹ Ten pat, 11 str. 3-8 d.

³³⁰ Lietuvos teisės instituto mokslinė analizė „Architektų profesinės savivaldos Lietuvoje ypatumai“, 2014 (<http://www.architekturumai.lt/savivalda/apie-mus/>).

³³¹ Lietuvos architektų rūmų internetinė svetainė (<http://www.architekturumai.lt/informacija-nariams/>).

³³² Lietuvos architektų rūmų statusas (<http://www.architekturumai.lt/teises-aktai-2/teises-aktai/>), 80 p.

Be administracijos darbuotojų, atliekant viešojo administravimo užduotis, Rūmų veikloje dalyvauja ir Rūmų organų nariai. Jų veiklą (įskaitant ir administracijos darbuotojų veiklą atitinkamose srityse) reglamentuoja Rūmų tarybos tvirtinami nuostatai ir aprašai:

- 1) Architektų atestavimo vidaus tvarkos aprašas;
- 2) Profesinės etikos tarybos nuostatai;
- 3) Ekspertų komisijos nuostatai³³³.

Tyrimo metu nėra patvirtinti statute tiesiogiai minimi Rūmų revizijos komisijos nuostatai. Taip pat nėra reglamentuota dar vieno Rūmų organo – darbo grupių – veikla.

Nagrinėjant bet kurio viešojo administravimo subjekto vidaus administravimą, svarbu pažymėti ir dar vieną su juo susijusi reikalavimą – vidaus administravimo kontrolę. Viešojo administravimo įstatymas numato, kad vidaus administravimo kontrolės formos gali būti:

- 1) vidaus kontrolė ir vidaus auditas, atliekami įstatymų ir jais remiantis priimtų teisės aktų nustatyta tvarka;
- 2) išorės auditas, vertinantis viešojo administravimo subjekto administracinės veiklos kokybę ir efektyvumą, taip pat vidaus kontrolės ir vidaus audito sistemos patikimumą³³⁴.

Rūmų atveju vidaus kontrolės pagrindai yra nustatyti Architektų rūmų įstatyme ir Rūmų statute. Pažymėtina, kad šiuose teisės aktuose apibrėžti ir Revizijos komisijai pavesti kontrolės veiksmai yra nukreipti į Rūmų finansinę apskaitą.

Architektų rūmų įstatyme nurodoma, kad, kad Rūmų revizijos komisija yra Rūmų kontrolės organas, kurią iš Rūmų narių renka Rūmų narių susirinkimas. Ši komisija:

- 1) kontroliuoja Rūmų finansinę veiklą;
- 2) kontroliuoja teritorinių skyrių finansinę veiklą;
- 3) tikrina Rūmų finansinės veiklos ataskaitas ir teikia išvadas Rūmų narių susirinkimui;
- 4) atlieka kitas šiame įstatyme ir Rūmų statute nustatytas funkcijas³³⁵.

Rūmų statusas kitų Revizijos komisijos funkcijų iš esmės nenustato, išskyrus teisę priimti sprendimą Rūmų finansinės veiklos patikrinimui paskirti nepriklausomą auditorių ar revizorių (Rūmų auditas, teisės aktų, reglamentuojančių auditą, tvarka, taip pat gali būti atliekamas, kai Rūmų narių susirinkimas priima sprendimą jį atlikti)³³⁶. Taigi galima teigti, kad tyrimo metu Rūmų vidaus administravimo kontrolės priemonės nėra nustatytos, išskyrus Rūmų finansinės veiklos vidaus kontrolę ir jos vidaus auditą.

Išorės auditas Rūmų atveju taip pat nėra numatytas, nes Rūmai turi asociacijos statusą, o pagal Asociacijų įstatymą valstybės ir savivaldybių institucijoms ir pareigūnams įstatymų nenustatytais atvejais ir tvarka, politinėms partijoms ir politinėms organizacijoms, kitoms organizacijoms ir asmenims draudžiama kištis į asociacijos veiklą ir į jos vidaus reikalus³³⁷.

Įvertinus Rūmų vidaus administravimą matyti, kad nepakankamas veiklos reglamentavimas sudaro sąlygas pažeisti šiuo požiūriu jau nagrinėtus objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo principus. Tačiau kartu pažymėtini ir keli galimi kitų principų pažeidimai:

³³³ Lietuvos architektų rūmų svetainė (<http://www.architekturumai.lt/teises-aktai-2/teises-aktai/>).

³³⁴ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975), 13 str.

³³⁵ Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymas (Žin., 2006, Nr. 134-5063), 12 str.

³³⁶ Lietuvos architektų rūmų statusas (<http://www.architekturumai.lt/teises-aktai-2/teises-aktai/>), 45 p.

³³⁷ Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas (Žin., 2004, Nr. 25-745), 14 str.

- a) **lygiateisiškumo.** Šiuo atveju, turimas omeny darbuotojų lygiateisiškumas, kurių teisės gali būti pažeistos jiems taikant skirtingus, iš anksto neapibrėžtus darbo apimties, vidaus tvarkos, užmokesčio ir kitus reikalavimus;
- b) **efektyvumo.** Nors šis principas orientuotas į ekonomišką išteklių naudojimą viešojo administravimo subjektui priimant ir įgyvendinant sprendimus, tačiau kartu jis gali turėti ir kitą reikšmę. Jei Rūmų pirmininkas turėtų pareigą teikti metines ataskaitas nariams apie vidaus administravimo srityje priimamus sprendimus (ne tik finansinius, bet ir Rūmų atliekamų funkcijų paskirstymą darbuotojams ir pan.), manytina, kad tokios ataskaitos kur kas geriau atskleistų bendrąjį lėšų trūkumą ir todėl nukenčiantį Rūmų veiklos efektyvumą. Šiuo požiūriu galima daryti prielaidą, kad 2006–2017 m., kai Rūmai veikė administracijoje teturėdami tris darbuotojų etatus (įskaitant pirmininką), vidaus administravimo veiklos ataskaitos būtų aiškiai parodžiusios, kad su tokia administracijos sudėtimi nėra įgyvendinama net mažoji dalis įstatyme konkrečiai nustatytų funkcijų ir dėl to Rūmų veikla negali būti vertinama teigiamai, o turi būti skubiai inicijuojami įstatymų pakeitimai;
- c) **atsakomybės už priimtus sprendimus.** Nagrinėjant vidaus administravimą, šis principas pirmiausia galėtų būti pritaikytas Rūmų pirmininko veiklai ir jo atsakomybei. Net jei būtų galima teigti, kad atsakomybę už darbo teisės pažeidimus numato Darbo kodeksas ir kiti susiję teisės aktai, kalbant apie pirmininko atsakomybę nariams (įgyvendinant vidaus administravimą ir taip užtikrinant efektyvią Rūmų veiklą), jai pagrindų šiuo metu nėra nustatyta nei Architektų rūmų įstatyme, nei Rūmų statute. Manytina, kad bent Statutas turėtų būti papildytas atitinkamomis nuostatomis, detalizuojančiomis lakonišką Architektų rūmų įstatymo nurodymą, kad pirmininkas priima ir atleidžia darbuotojus.

IŠVADOS

1. Valstybės institucijos stokoja įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose užtikrinti įstatymų viršenybės principo laikymąsi. Tai vienas pagrindinių viešojo administravimo principų, užtikrinantis tinkamą visos viešojo administravimo sistemos veikimą ir sudarantis teisinės valstybės pagrindą. Net iš pirmo žvilgsnio atrodantis nežymus šio principo pažeidimas gali iš esmės pakreipti visą atitinkamų teisinių santykių reguliavimą neteisinga linkme ir lemti tiek visuomenės nepasitenkinimą bei nepasitikėjimą valstybės institucijomis, ir didelius ekonominius nuostolius, o architektūros srityje, kaip įprasta, dėl to dažniausiai nukenčia pačios architektūros kokybė. Taigi toks „sniego griūtis“ efektą galintis sukelti įstatymų viršenybės principo pažeidimas apskritai neturėtų būti toleruojamas ar ignoruojamas, nepriklausomai nuo konkrečios teisės normos ar teisės akto, neatitinkančio įstatymo reikalavimų, reikšmingumo.
2. Kadangi nuo 2017 m. lapkričio 1 d. įsigaliojo naujasis Architektūros įstatymas, kuriame įtvirtintos tiek architektūros plėtros kryptys, kuriomis turi vadovautis, be kitų subjektų, ir Aplinkos ministerija bei Kultūros ministerija savo veikloje, tiek nustatyti ir architektūros kokybės kriterijai, nuo Architektūros įstatymo įsigaliojimo dienos įstatymo viršenybės principas įpareigoja šias institucijas atlikti atsakingą ir reikšmingą architektūros viešojo administravimo sistemos tinkamam veikimui ateiityje darbą, t.y. vadovaujantis architektūros plėtros kryptimis iš esmės peržiūrėti visus savo priimtus įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus, reguliuojančius teisinius santykius architektūros srityje, ir numatyti juose būtinas priemones ar trūkstumus saugiklius bei pašalinti esamas kliūtis ir perteklinius ribojimus tam, kad būtų sudarytos sąlygos pasiekti pagrindinį architektūros plėtros tikslą – aukštą architektūros kokybę.
3. Architektūros srityje priimamose valstybės institucijų įstatymų įgyvendinamuosiuose teisės aktuose pasigendama teisės normų aiškumo, taip pat pačių teisės aktų tarpusavio suderinamumo, pastebėtos ir piktnaudžiavimo valdžia apraiškos. Žinoma, kai yra tokia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų gausa ir kaita, viešojo administravimo subjektams tenka sunki užduotis užtikrinti teisės aktų kokybę ir suderinamumą. Vienas iš šios problemos sprendimo būdų – sistemiskai įvertinti priimamus teisės aktus proporcingumo ir efektyvumo principų kontekste bei atsisakyti perteklinių teisės aktų ar teisės normų, tų pačių taisyklių ar reikalavimų kartojimo keliuose teisės aktuose, bandymų detalai sureguliuoti teisinius santykius ar procedūras, jeigu tokio reguliavimo būtinybės nesukelia minėti principai. Kita siūlytina priemonė – periodiškai ir metodiškai atlikti pačios institucijos priimtų įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų kokybės patikrą ir jų atitikties viešojo administravimo principams įvertinimą ir, nustačius viešojo administravimo principų pažeidimus, identifikuoti galimas šių pažeidimų priežastis bei įgyvendinti reikalingas prevencines priemones, siekiant išvengti tokių pažeidimų ateiityje.
4. Glaudesnio valstybės institucijų bendradarbiavimo ir tarnybinės pagalbos, veiklos skaidrumo stoka taip pat yra svarbios priežastys, lemiančios architektūros viešojo administravimo sistemos veikimo nesklandumus ir kokybės trūkumus. Kadangi reikšmingas vaidmuo architektūros reguliavimo srityje tenka ne vienai institucijai, neturėtų būti vengiama siūlymų bei klausimų teikimo, dalijimosi tarpusavio patirtimi ir geros praktikos pavyzdžiais, ypač tais atvejais, kai pastebimas ydingas ar nevienodas teisės aktų aiškinimas ir taikymas ar nustatomi pačių įstatymų įgyvendinamųjų teisės

aktų normų neaiškumai ar trūkumai arba kai kyla abejonių dėl institucijos kompetencijos viršijimo. Tinkamas, išsamus, patogus, aiškus, susistemintas ir lengvai randamas bei nuolat atnaujinamas informacijos paskelbimas apie institucijos veiklą (ne tik oficialiuose teisės aktų ir jų projektų publikavimo šaltiniuose) sudarytų geresnes sąlygas ne tik institucijoms bendradarbiauti, bet ir visuomenei aktyviai dalyvauti teisėkūros procesuose ir tinkamai taikyti teisės aktus.

5. Istorškai susiformavusi savivaldybės (miesto) vyriausiojo architekto pareigybė savo esme ir paskirtimi turi tam tikrą dualistinį pobūdį – ji apima tiek viešojo administravimo funkcijas, tiek naujų projektinių sprendinių nustatymą, privalomą statytojams ir jų pasamdytiems kitiems toje teritorijoje veiklą vykdančioms architektams. Kadangi dėl architektūros srities, kurioje veikia savivaldybės vyriausiasis architektas, specifiskumo neįmanoma iš anksto detaliai sureguliuoti visų objektų kokybės reikalavimų, siektina, kad atskiri kokybiniai parametrai galėtų būti nustatomi kiekvienoje konkrečioje situacijoje. Šioje vietoje turėtų padėti vyriausiojo architekto kvalifikacija, kuri padėtų, remiantis faktinių duomenų analize ir profesionaliu požiūriu įvertinti vietos, ją supančios aplinkos, būsimų statinio bei teritorijos naudotojų poreikius ir parinkti tinkamus sprendinius. Tačiau, norint nustatyti tinkamus projektinius sprendinius ir kartu efektyviai įgyvendinti įstatymų keliamus kokybiškos aplinkos formavimo tikslus, visų pirma esminiai reikalavimai turi būti nustatomi norminiuose teisės aktuose ir teritorijų planavimo dokumentuose. Savivaldybių vyriausiųjų architektų administracinė diskrecija turėtų pasireikšti būtent per šių įstatymuose bei aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentuose įtvirtintų reikalavimų taikymą.
6. Pagrindinės sritys, kuriose veikia savivaldybių vyriausieji architektai, yra teritorijų planavimo ir statybos sritys. Visgi iki šiol savivaldybės vyriausiojo architekto vaidmuo teritorijų planavimo procese, vertinant suteiktų įgaliojimų šioje srityje apimtį, nebuvo reikšmingas. Todėl, rengiant teritorijų planus, siūlytina stiprinti vyriausiojo architekto vaidmenį priskiriant funkcijas šioje srityje šiam tarnautojui.
7. Iki šiol savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybei daugelyje savivaldybių neskiriamas reikiamas dėmesys ir savivaldybių administracijų direktorių vaidmuo daugelyje savivaldybių yra toks pat arba svarbesnis nei vyriausiojo architekto, nes daugumą funkcijų, susijusių su pagrindinėmis vyriausiojo architekto veiklos sritimis – teritorijų planavimu, statyba bei architektūra, atlieka pats savivaldybės administracijos direktorius arba kiti jo įgalioti savivaldybės administracijos tarnautojai. Kadangi dėl įstatyminio reglamentavimo, tiesiogiai suteikiančio savivaldybės vyriausiajam architektui plačią kompetenciją, nebuvimo iš esmės pačios savivaldybės (savivaldybės administracijos direktorius, tvirtindamas pareigybės aprašymus) nusistato, kokių funkcijų atlikimą pavesti vyriausiesiems architektams, savivaldybėse susidarė nevienoda situacija. Vienose savivaldybėse vyriausiojo architekto kompetencija yra platesnė, kitose siaura, apimanti tik pavienių funkcijų, susijusių su minėtomis teritorijų planavimo, statybos ir architektūros sritimis, vykdymą. Todėl siūlytina savivaldybių administracijų direktoriams užtikrinti, kad visos funkcijos, susijusios su minėtomis veiklos sritimis, būtų deleguojamos savivaldybės vyriausiajam architektui.
8. Savivaldybėse vyriausiesiems architektams keliami skirtingi kvalifikacijos reikalavimai – tiek dėl darbo patirties, tiek dėl išsilavinimo. Visgi, nepaisant savivaldybių skirtumų ir žvelgiant visos valstybės mastu, manytina, kad tas pačias funkcijas vykdančių subjektų kvalifikacija turėtų būti panaši. Todėl siūlytina savivaldybių administracijos

- direktoriams užtikrinti, kad savivaldybės vyriausiojo architekto pareigas einantys (į pareigas priimami) asmenys turėtų reikiamą kvalifikaciją.
9. Savivaldybių vyriausiųjų architektų veikloje trūksta skaidrumo. Nėra viešai skelbiami dalies savivaldybių vyriausiųjų architektų pareigybės aprašymai, todėl neaiškios savivaldybėse veikiančių vyriausiųjų architektų funkcijos ir ar apskritai visos savivaldybės turi vyriausiuosius architektus. Paskelbtuose pareigybės aprašymuose esanti informacija dažnai yra neaktuali ir nesuderinta su galiojančių teisės aktų nuostatomis. Kadangi viešojo administravimo subjektas turi tik tuos įgalinimus, kurie jam konkrečiai suteikti, ir plečiamas kompetencijos ribų aiškinimas yra negalimas, taip pat siekiant užtikrinti veiklos skaidrumą, siūlytina koreguoti pareigybės aprašymus ir juose įtvirtinti visas savivaldybių vyriausiesiems architektams pavedamas atlikti funkcijas.
  10. Nagrinėjant Rūmų, kaip sudėtinės architektūros viešojo administravimo sistemos dalies, veiklą išryškėjo nesistemiškas valstybės institucijų ir architektų profesinės savivaldos funkcijų paskirstymas. Ypač šis trūkumas pasireiškia administracinio reglamentavimo ir administracinių paslaugų teikimo (konkrečiai – licencijavimo) srityse, kuriose tyrimo metu buvo nustatyti proporcingumo, efektyvumo, subsidiarumo, vieno langelio ir kitų viešojo administravimo principų pažeidimas arba sąlygų jiems pažeisti sudarymas. Remiantis šiais principais būtų tikslinga peržiūrėti valstybės institucijų vykdomas funkcijas ir įvertinti jų (ar jų dalies) perdavimo galimybės 2017 m. visavertį profesinės savivaldos organizacijos statusą įgijusiems Rūmams.
  11. Nors Lietuvos architektų rūmai buvo įkurti 2006–2007 m., tačiau šio tyrimo metu buvo nustatytas neišsamus jiems pavestų viešojo administravimo funkcijų reglamentavimas, ypač informacijos teikimo ir vidaus administravimo srityse. Manytina, kad tokią situaciją galėjo lemti administracinių ir kitų išteklių trūkumas, susijęs su tuo, kad atestuotų architektų dalyvavimas profesinėje savivaldoje nebuvo privalomas iki 2017 m. Nuo nurodyto laiko priimamų sprendimų apimtis šioje srityje didėja, tačiau tyrimo pabaigoje vis dar galima fiksuoti kai kuriuos trūkumus – nenustatytą informacijos teikimo tretiesiems asmenims tvarką, nepatvirtintus pareiginius nuostatus, administracijos darbo tvarkos taisykles ir kt. Rekomenduotina artimiausiu metu parengti trūkstamus dokumentus, taip padidinant Rūmų vykdomų viešojo administravimo funkcijų kokybę.
  12. Išnagrinėjus Rūmų veiklą reglamentuojančius dokumentus, nustatyta, kad juose nėra įtvirtintas Rūmų veiklos auditas – Rūmų veiklos revizija pasireiškia tik finansų valdymo srityje. Tikėtina, kad dėl šio trūkumo ir atitinkamos informacijos nepateikimo nariams ilgą laiką nebuvo imamasi griežtų priemonių spręsti esminį išteklių trūkumą lėmusį privalomos narystės Rūmuose klausimą. Manytina, kad, įvedus visas apimties Rūmų veiklos vidaus auditą, būtų užtikrintas efektyvus Rūmų veikimas, atitinkamai ir jiems pavestų viešojo administravimo funkcijų atlikimas. Atsižvelgiant į Rūmų vykdomų architektūros viešojo administravimo funkcijų reikšmingumą, galima teigti, kad tokiu būdu būtų pagerinta ir visos architektūros viešojo administravimo sistemos kokybė.

ŠALTINIAI

I. LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMAI

1. Lietuvos Respublikos Konstitucija (Lietuvos Aidas, Nr. 220; 1992, Nr. 33-1014);
2. Lietuvos Respublikos architektūros įstatymas (TAR, 2017-06-19, Nr. 2017-10247);
3. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (Žin., 1995, Nr. 3-37; 2004, Nr. 153-5571);
4. Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597);
5. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 1995, Nr. 107-2391; 2004, Nr. 21-617; 2013, Nr. 76-3824);
6. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (Žin., 1999, Nr. 60-1945; 2006, Nr. 77-2975);
7. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas (Žin., 1999, Nr. 13-308);
8. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymas (Žin., 2012, Nr. 110-5564);
9. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2000, Nr. 91-2832; 2008, Nr. 113-4290);
10. Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymas (Žin., 2006, Nr. 134-5063);
11. Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo Nr. X-914 1, 2, 3, 4, 11 straipsnių pakeitimo ir 18 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas (TAR, 2016-11-09, Nr. 2016-26508);
12. Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas (Žin., 2004, Nr. 25-745).

II. EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

13. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 305/2011 kuriuo nustatomos suderintos statybos produktų rinkodaros sąlygos ir panaikinama Tarybos direktyva 89/106/EEB, OL 2011 L 88/5;
14. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB 2005 m. rugsėjo 7 d. dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo.

III. ĮSTATYMŲ ĮGYVENDINAMIEJI TEISĖS AKTAI

15. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 15 d. nutarimas Nr. 416 „Dėl Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo įgyvendinimo“ (Žin., 2002, Nr. 22-819);
16. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2002 m. vasario 26 d. nutarimas Nr. 280 „Dėl Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 įgyvendinimo“ (Žin., 2002, Nr. 22-819);
17. Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatai, patvirtinti LR Vyriausybės 2013 m. gruodžio 18 d. nutarimu Nr. 1267 (Žin., 1996, Nr. 90-2099);
18. Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės, patvirtintos LR aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-8 (TAR, 2014-01-06, Nr. 25);
19. Statybos techninis reglamentas STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“, patvirtintas LR aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. D1-878 (TAR, 2016-12-12, Nr. 28700);

20. Kultūros ministerijos nuostatai, patvirtinti LR Vyriausybės 2010 m. spalio 13 d. nutarimu Nr. 1469 (Žin., 2010, Nr. 125-6392);
21. Statybos techninis reglamentas STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“, patvirtintas LR aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-738 (TAR, 2016-11-11, Nr. 26687);
22. Statybos techninis reglamentas STR 1.01.01:2005 „Kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. D1-233/IV-196 (Žin., 2005, Nr. 60-2140);
23. Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 3.08.01:2013 „Tvarkybos darbų rūšys“, patvirtintas LR kultūros ministro 2013 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. IV-663 (Žin., 2013, Nr. 104-5110);
24. Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 3.02.01:2014 „Tvarkybos darbų projektavimo sąlygų išdavimo taisyklės“, patvirtintas LR kultūros ministro 2005 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. IV-159 (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. birželio 23 d. įsakymo Nr. IV-489 redakcija) (Žin., 2005, Nr. 57-1968);
25. Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 3.03.01:2005 „Nekilnojamojo kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų projekto ar tvarkomųjų paveldosaugos darbų projekto paveldosaugos (specialiosios) ekspertizės atlikimo taisyklės“, patvirtintas LR kultūros ministro 2005 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. IV-158 (Žin., 2005, Nr. 57-1967);
26. Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 3.06.01:2007 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“, patvirtintas LR kultūros ministro 2007 m. birželio 4 d. įsakymu Nr. IV-329 (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. gegužės 13 d. įsakymo Nr. IV-341 redakcija) (Žin., 2007, Nr. 70-2782);
27. Specialiųjų paveldosaugos reikalavimų turinio ir išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. IV-975 (TAR, 2017-07-28, Nr. IV-850);
28. Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 3.06.01:2014 „Kultūros paveldo tvarkybos darbų projektų rengimo taisyklės“, patvirtintas LR kultūros ministro 2007 m. birželio 4 d. įsakymu Nr. IV-329 (Žin., 2007, Nr. 70-2782);
29. Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“, patvirtintas LR kultūros ministro 2011 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. IV-538, (Žin., 2011, Nr. 109-5162);
30. Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 4.01.01:2007 „Nekilnojamojo kultūros paveldo ardomųjų tyrimų ir projektavimo dokumentacijos rengimo darbų sąnaudų normatyvai“, patvirtintas LR kultūros ministro 2007 m. rugpjūčio 8 d. įsakymu Nr. IV-528 (Žin., 2007, Nr. 89-3542);
31. Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentas, patvirtintas LR kultūros ministerijos Kultūros vertybių apsaugos departamento 1997 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. 255 (Žin., 1997, Nr. 92-2323);
32. Lietuvos Respublikos kultūros paminklo UIP Vilniaus senamiesčio apsaugos reglamentas, patvirtintas LR kultūros ministro 2003 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. IV-490 (Žin., 2004, Nr. 25-774);

33. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymas Nr. D1-821 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.02.08:2010 „Specialistų, vykdančių savivaldybių vyriausiųjų architektų funkcijas, ir specialistų, atliekančių teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą, kvalifikaciniai reikalavimai ir atestavimo tvarka“ patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 116-5939);
34. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. D1-341 „Dėl Architektų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo (Dėl Architektų kvalifikacinių reikalavimų ir atestavimo, atestatų galiojimo sustabdymo arba jų galiojimo panaikinimo, teisės pripažinimo ir tai įrodančių dokumentų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo)“ (Žin., 2005, Nr. 93-3466; 2007, Nr. 121-4974);
35. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymas Nr. D1-826 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 116-5944);
36. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymas Nr. D1-262 „Dėl Teritorijų planavimo dokumentams rengti parengimo ir išdavimo taisyklių patvirtinimo (Dėl Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo)“ (Žin., 2004, Nr. 83-3028);
37. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. sausio 6 d. įsakymas Nr. 01-22 „Dėl specialiųjų reikalavimų, specialiųjų architektūros reikalavimų, specialiųjų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų struktūros ir išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2017-01-10, Nr. 2017-00685);
38. Vilniaus miesto savivaldybės valdybos 1995-03-09 sprendimas Nr. 568V „Dėl papildomų žemės sklypų pardavimo ne aukciono tvarka privačių namų valdų savininkams pagal Vilniaus miesto vyriausiojo architekto išvadas“;
39. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2012-01-17 sprendimas Nr. 40-13 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės vyriausiojo architekto (Miesto plėtros departamento direktoriaus) pareigybės aprašymo tvirtinimo“;
40. Vilniaus miesto savivaldybės valdybos 1995-03-09 sprendimas Nr. 568V „Dėl papildomų žemės sklypų pardavimo ne aukciono tvarka privačių namų valdų savininkams pagal Vilniaus miesto vyriausiojo architekto išvadas“;
41. Skuodo rajono mero 2012-10-03 raštas Nr. (4.1.31)-R2-1722 „Dėl korupcijos pasireiškimo fikimybės nustatymo Skuodo rajono savivaldybės administracijoje“;
42. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2007 m. vasario 14 d. sprendimas Nr. 1-1519 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrojo plano iki 2015 m. ir jo sprendinių tvirtinimo“;
43. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2004 m. kovo 31 d. įsakymas Nr. 41-225 „Dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigybių sąrašo patvirtinimo“;
44. Lietuvos architektų rūmų tarybos 2017 m. sausio 26 d. sprendimas Nr. T17/01-2 „Dėl Architektų atestavimo vidaus tvarkos aprašo patvirtinimo“ (<http://www.architekturumai.lt/teises-aktai-2/teises-aktai/>);
45. Lietuvos architektų rūmų tarybos 2017 m. sausio 26 d. sprendimas Nr. T17/01-1 „Dėl Architektų kvalifikacijos tobulinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2017-02-27, Nr. 2017-03100);
46. Lietuvos architektų rūmų narių 2017 m. balandžio 21 d. susirinkimo patvirtintas Lietuvos architektų rūmų statusas (<http://www.architekturumai.lt/teises-aktai-2/teises-aktai/>);

47. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-01-23 įsakymas Nr. D1-72/IV-141 „Dėl Teritorijų planavimo vadovų atestavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2017-01-24, Nr. 2017-01346);
48. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-01-23 įsakymas Nr. D1-76/IV-145 „Dėl Architektų teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisijos sudėties patvirtinimo“ (TAR, 2017-01-24, Nr. 2017-01343; 2017-05-16, Nr. 2017-08204);
49. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004-03-25 įsakymu Nr. D1-131 „Dėl Architekto profesinės kvalifikacijos pripažinimo norint užsiimti architekto profesine veikla ar laikinai ir kartais teikti architektūrines paslaugas Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 55-1916; 2008, Nr. 114-4373; TAR, 2016-05-11, Nr. 2016-12187);
50. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012-01-16 įsakymu Nr. D1-39 „Dėl Trečiųjų šalių piliečių architekto profesinės kvalifikacijos pripažinimo Lietuvos Respublikoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 11-481);
51. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 29 d. įsakymas Nr. D1-945 „Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 11 d. įsakymo Nr. D1-341 „Dėl Architektų kvalifikacinių reikalavimų ir atestavimo, atestatų galiojimo sustabdymo arba jų galiojimo panaikinimo, teisės pripažinimo ir tai įrodančių dokumentų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ (TAR, 2016-12-30, Nr. 2016-30029);
52. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017-02-09 įsakymas Nr. D1-130 „Dėl profesinių ir teisinių žinių egzaminų programų architektams patvirtinimo“ (TAR, 2017-02-09, Nr. 2017-02369);
53. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017-04-21 įsakymas Nr. D1-329 „Dėl profesinių ir teisinių žinių egzaminų programos architektams, siekiantiems eiti statybos techninės veiklos pagrindinių sričių vadovų pareigas statiniuose, esančiuose kultūros paveldo objekto teritorijoje, jo apsaugos zonoje ar kultūros paveldo vietovėje (išskyrus kultūros paveldo objektus ir kultūros paveldo statinius) patvirtinimo“ (TAR, 2017-04-24, Nr. 2017-06777);
54. Lietuvos architektų rūmų tarybos 2017-01-26 sprendimas Nr. T17/01-1 „Dėl Architektų kvalifikacijos tobulinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2017-02-27, Nr. 2017-03100);
55. Lietuvos architektų rūmų tarybos 2017-01-26 sprendimas Nr. T17/01-2 „Dėl Architektų atestavimo vidaus tvarkos aprašo patvirtinimo“ (www.architekturumai.lt);
56. Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-02-13 įsakymas Nr. IV-358 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo vadovų atestavimo komisijos nuostatų patvirtinimo“ (TAR, 2017-02-14, Nr. 2017-02514);
57. Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2017-04-11 įsakymas Nr. IV-569/D1-295 „Dėl nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo vadovų profesinių ir teisinių žinių egzaminų programos patvirtinimo“ (TAR, 2017-04-11, Nr. 2017-06192).

IV. TEISMŲ PRAKTIKA

58. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. sausio 7 d. nutarimas dėl Lietuvos Respublikos antstolių įstatymo 45 straipsnio 3, 5 dalių atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai (Žin., 2008, Nr. 4-136);

59. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2008 m. sausio 22 d. nutarimas (Žin., 2008, Nr. 10-350);
60. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. spalio 24 d. nutarimas (Žin. 2007, Nr. 111-4549);
61. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2000 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-579/2000;
62. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, taikant statybos teisinius santykius reglamentuojančias teisės normas, apibendrinimas. „Administracinė jurisprudencija“ Nr. 18, 2009 m.;
63. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2008 m. kovo 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-146-857-08;
64. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. kovo 1 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-143-1100-11;
65. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2011 m. gruodžio 23 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-502-3012-11;
66. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. spalio 4 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-502-2673-12;
67. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 16 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A63-1287/2012;
68. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 26 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-520-2231-12;
69. Vilniaus apygardos administracinio teismo 2012 m. spalio 8 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-3145-171/2012;
70. Vilniaus apygardos administracinio teismo 2013 m. kovo 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-1015-562/2013;
71. Klaipėdos apygardos administracinio teismo 2014 m. vasario 7 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-411-162/2014;
72. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. gruodžio 17 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A-3882-261/2015;
73. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. kovo 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-323-624/2015;
74. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. lapkričio 19 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A-2249-502/2015;
75. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, taikant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo normas, kuriai pritarta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2016 m. birželio 1 d. pasitarime.

V. SPECIALIOJI LITERATŪRA

76. Bakšienė, D. 2016. Socialistinės teisės tradicijos pavyzdžiai šiuolaikiniame statybos santykių teisiniame reguliavime, *Jurisprudencija* 23(1): 73–88;
77. Andruškevičius, A.; Paškevičienė, L. Viešojo administravimo teisiniai pagrindai. Vilnius: Registrų centras, 2011;
78. Andruškevičius, A. Administracinė teisė. Bendrieji teorijos klausimai, valdymo aktų institutas, ginčo santykių jurisprudenciniai aspektai. Vilnius: Registrų centras, 2008;
79. Bakaveckas, A. Administracinė teisė: teorija ir praktika. Vadovėlis. I dalis. Vilnius: leidykla MES, 2012;

80. Drėmaitė, M. Sovietmečio paveldas Vilniaus architektūroje: tarp lietuviškumo ir sovietiško. Naujasis Vilniaus perskaitymas: didieji Lietuvos istoriniai pasakojimai ir daugiakultūris miesto paveldas. Straipsnių rinktinė. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla. 2009;
81. Mitkus, S. Statybos teisė. Vadovėlis I dalis. Vilnius: VĮ Registrų centras, 2013;
82. Pužaitė-Kulvinskienė, J. Administracinė justicija: teorija ir praktika. Vilnius: Justitia, 2005;
83. Ragauskas, A. Iš Vilniaus viešojo administravimo istorijos: miesto architekto pareigybės klausimas (XVIII a. vidurys – XIX a. vidurys). *Lituanistica*. 2006, T. 65, Nr. 1, p. 11–23;
84. Stačiokas, S. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo ir kitų teismų santykis. Pranešimas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo ir Lenkijos Respublikos Konstitucinio Tribunolo šeštojoje konferencijoje „Konstitucinių principų plėtojimas konstitucinėje jurisprudencijoje“, Neringa, 2001 m. birželio 11–12 d.;
85. Khan, A. Z.; Allacker, K. 2015. *Architecture and Sustainability: Critical Perspectives for Integrated Design*. Leuven: ACCO Uitgeverij.

VI. KITI ŠALTINIAI

86. *The Strategy for Innovation and Good Governance at Local Level* (<http://www.osce.org/eea/86380?download=true>);
87. LR valstybinės kultūros paveldo komisijos 2010 m. balandžio 30 d. sprendimas Nr. S-4(158) „Dėl sklypo Pilies g. 22 detaliajo plano sprendinių“, Informaciniai pranešimai, 2010-05-07, Nr. 34-477;
88. Tarptautinių žodžių žodynas. Vilnius: Vyriausioji enciklopedijų redakcija, 1985, p. 115;
89. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos parengtos apžvalgos „Teisės aktų, reglamentavusių teritorijų planavimo, statybos ir valstybinės statybos kontrolės tvarką Lietuvoje 1947–1992 metais, sąrašas“, www.vtpsi.lt;
90. Ministrų Tarybos 1986 m. liepos 15 d. nutarimas Nr. 249 „Dėl garažų statybos kooperatyvų“ (Žin., 1986, Nr. 21–228) (negaliojantis);
91. Miestų išplanavimo ir statybos projektų rengimo instrukcija (SN 345–66), patvirtinta TSRS Valstybinio statybos komiteto 1966 m. kovo 23 d. (negaliojantis);
92. Savivaldybių vyriausiųjų architektų metinės konferencijos rezoliucija. 2014 (www.architektumai.lt);
93. Lietuvos architektų sąjungos interneto svetainė: www.architektusajunga.lt;
94. Savivaldybių interneto svetainės: www.vilnius.lt, www.kaunas.lt, www.klaipeda.lt, www.alytus.lt, www.anyksciai.lt, www.utena.lt, www.silute.lt;
95. Dienraštis „Verslo žinios“, http://vz.lt/straipsnis/2008/10/23/LINAS_NAUJOKAITIS;
96. Bakšienė, D. Statinio architektūros reikalavimų teisinis reguliavimas. Magistro darbas. 2012;
97. Aiškinamasis raštas dėl Lietuvos Respublikos architektūros įstatymo projekto ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 25 ir 41 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 2 ir 5 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu;
98. Lietuvos architektų rūmų internetinė svetainė (www.architektumai.lt);

99. Lietuvos architektų rūmų steigiamojo susirinkimo protokolas 2007-04-15, Vilnius (Lietuvos architektų rūmų archyvas);
100. Lietuvos architektų rūmų pirmininko 2017-10-10 įsakymas Nr. 17P-218 „Dėl Asmens duomenų tvarkymo Lietuvos architektų rūmuose taisyklių patvirtinimo“ (www.architekturamai.lt);
101. Lietuvos teisės instituto mokslinė analizė „Architektų profesinės savivaldos Lietuvoje ypatumai“, 2014 (www.architekturamai.lt).

PRIEDAS Nr.1 SAVIVALDYBIŲ VIĖŠAI SKELBIAMA INFORMACIJA APIE VYRIAUSIUOSIUS ARCHITEKTUS

(iš pareigybės aprašymų atrinktos esminės su teritorijų planavimu, statyba ir architektūros sritymi susijusios funkcijos)

1. SAVIVALDYBĖ	FUNKCIJOS
<p>Akmens rajono savivaldybė</p> <p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ <i>(yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</i> Nuo 2016-03-01 buvo įsteigta Teritorijų planavimo, architektūros ir paveldosaugos skyriaus vedėjo pareigybė ir numatyta, kad jis vykdytų vyriausiojo architekto funkcijas. Keliami kvalifikacijos reikalavimai: turėti meno studijų srities architektūros studijų krypties išsilavinimą, ne mažesnę kaip 1 metų darbo stažą teritorijų planavimo arba architektūros srityje, turėti galiojantį kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyr. architekto funkcijas. Pavaldus savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojui.</p>	<p>Teritorijų planavimo srityje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizuoja savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų, finansuojamų iš savivaldybės biudžeto ar ES struktūrinių fondų rengimą; - pateikia išvadą dėl bendrojo, specialiojo ir detaliuojamo planavimo proceso ir procedūros; - derina savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų projektinę dokumentaciją; - atstovauja savivaldybės administracijai kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinime ir dalyvauja kitų planavimo subjektų parengtų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese; - pateikia tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus tvirtinančiai institucijai, - vadovauja teritorijų planavimo komisijos darbui; - tikrina žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo ir kt. projektų rengimą per ŽPDRIS; - vykdo ir kontroliuoja skyriaus veiklą teritorijų planavimo ir žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinėse sistemose, užtikrinant funkcijų vykdymo sklandumą, - apibendrina gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų, rengia medžiagą ir konsultuoja sprendžiant ginčus;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p> <p>Teritorijų planavimo, architektūros ir paveldosaugos skyriaus vedėjo pareigybės aprašymas, patvirtintas Akmens rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016-03-01 įsakymu Nr. PA-102</p> <p>http://www.akmene.lt/go.php/lit/Teritoriju-planavimo-architekturos-ir-paveldosaugos-skyrius</p>	
<p>SKYRIAI, VYKANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Statybos (atsakingas už statybą leidžiančių dokumentų rengimą, išdavimą);</p> <p>2) Teritorijų planavimo, architektūros ir paveldosaugos skyrius</p>	<p>statybos ir architektūros srityje vykdo šias funkcijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> -atlieka projektinės dokumentacijos, išduodant statybą leidžiančius dokumentus, derinimą; -rengia ir išduoda specialiuosius architektūros reikalavimus projektuojamiems statybos objektams nuotoliniu būdu per IS Infostatyba;

	<p>- derina mažųjų architektūros formų, inžinerinio teritorijos parengimo, apželdinimo projektus;</p> <p>- teikia administracijos direktoriui ir jo pavaduotojui pasiūlymus dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų bei realizavimo savivaldybės teritorijoje;</p> <p>- apibendrina gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl statybos projektų, rengia medžiagą ir konsultuoja sprendžiant ginčus, nagrinėja jų prašymus, pareiškimus, pasiūlymus ir skundus architektūros ir statybos klausimais;</p> <p>- vykdydamas Skyriaus vedėjo pareigas ir kitus pavedimus gali vykti automobiliu po rajono teritoriją ir už jo ribų.</p>
--	---

2. SAVIVALDYBĖ Alytaus miesto savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>)</p> <p>Architektūros, urbanistikos ir žemėtvarkos skyriaus vedėjo pavaduotojas savivaldybės vyriausiasis architektas.</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų numatyta, kad turi turėti: aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą meno studijų srities architektūros krypties išsilavinimą ir galiojantį architekto kvalifikacijos atestatą.</p>	<p>- dalyvauja įgyvendinant miesto bendrojo plano sprendinius savivaldybės teritorijoje;</p> <p>- teikia pasiūlymus teritorijų planavimo dokumentams rengti savivaldybės teritorijoje;</p> <p>- teisės aktų nustatyta tvarka dalyvauja rengiant teritorijų planavimo dokumentus;</p> <p>- rengia sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti;</p> <p>10.14. teisės aktų nustatyta tvarka derina parengtus teritorijų planavimo dokumentus (IS „TPDRIS“) bei statinių techninius projektus (IS „Infostatyba“);</p> <p>10.15. nustato rengiamų statinių techninių projektų specialiuosius architektūros reikalavimus;</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p> <p>Architektūros, urbanistikos ir žemėtvarkos skyriaus vedėjo pavaduotojo savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybės aprašymas, patvirtintas Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. liepos 28 d. įsakymu Nr. DP-386-(4.26)</p> <p>http://www.alytus.lt/m.matazinskas</p>	<p>- rengia pasiūlymų ir sprendimų projektus kompleksškai sprendžiant miesto bei jo dalių estetinės aplinkos problemas</p> <p>- planuoja, organizuoja ir derina informacinės sistemos objektų (miesto bei gyvenamųjų rajonų schemų, stulpų, stendų, rodyklių ir pan.), sezoninių prekybos objektų, reklamos, dekoratyvinio apšvietimo, mažosios architektūros miesto erdvėse projektus, teikia siūlymus dėl dekoratyvinių ir teminių skulptūrų išdėstymo miesto teritorijoje;</p>
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Statybos skyrius (dalyvauja rengiant miesto bendrąjį, specialiuosius ir detaliuosius planus, žemės sklypų planus ir kitus perspektyvinio planavimo darbus);</p>	<p>- dalyvauja ir teikia pasiūlymus rengiant organizuojamų funkcinių ir dekoratyvinių infrastruktūros elementų, mažosios architektūros statinių, gatvės dizaino</p>

2) Architektūros, urbanistikos ir žemėtvarkos skyrius	elementų (suolų, paminklų, transporto laukimo paviljonų, atitvarų ir kt.) projektų konkursų sąlygas; - sprendžia statinių spalvinio kolorito klausimus. Derina statinių architektūrinės dalies spalvinio sprendinio projektą.
---	--

3. SAVIVALDYBĖ Alytaus rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ <i>(yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</i> Vyr. architekto pareigybė yra Architekto skyriuje	- teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja reikalingos dokumentacijos ir išvadų rengimą, išduodant planavimo sąlygų sąvadus, organizuojant statinių projektų derinimą ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimą; - derina žemės sklypų planus, prilyginamus detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, ir žemėtvarkos projektus;
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje http://www.arsa.lt/index.php?393027065 Z	- Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka vadovauja Nuolatinei statybos komisijai; - Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka atstovauja savivaldybei statybos užbaigimo komisijos darbe;
SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architekto skyrius	- organizuoja savivaldybės teritorijos arba jos dalies operatyvųjį planavimą; - vykdo projekto administratoriaus funkcijas, savivaldybės biudžeto lėšomis organizuojant savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų rengimą; - analizuoja ir nustato teritorijų planavimo dokumentų poreikį; - analizuoja ir teikia pasiūlymus dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo, kraštovaizdžio apsaugos principų ir realizavimo savivaldybės teritorijoje; - analizuoja ir teikia pasiūlymus dėl rajono miestų ir miestelių pastatų estetinės išvaizdos gerinimo; - derina savivaldybės teritorijos statybų projektus, reklamos, mažųjų architektūros formų, inžinerinio teritorijos parengimo, apželdinimo projektus; - teikia siūlymus steigti savivaldybės saugomus draustinius, saugomus kraštovaizdžio objektus ir saugomas teritorijas arba siūlo atšaukti jau suteiktą tokį statusą; - apibendrina gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų ir statybos projektų,

	konsultuoja interesantus ir administracijos padalinių specialistus; - dalyvauja pasitarimuose, kai svarstomi vyr. architekto kompetencijai priskirti klausimai; - tvirtina teritorijų planavimo dokumentų rengimo sąlygų sąvadas, derina planavimo projektus.
--	---

4. SAVIVALDYBĖ Anykščių rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriui, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjui pagal pareigybės aprašymą pavesta vykdyti jo funkcijas.</p> <p>Keliami kvalifikacijos reikalavimai: turėti aukštąjį technologijų srities išsilavinimą ir išmanyti teisės aktus, reglamentuojančius savivaldą ir viešąjį administravimą, t.y. nekeliama vyr. architektui nustatyti reikalavimai. Tačiau to paties skyriaus vienai iš specialisčių numatyta, kad turi turėti aukštąjį universitetinį meno studijų srities architektūros krypties išsilavinimą, turėti ne mažesnę kaip 3 metų darbo stažą teritorijų planavimo arba projektavimo, arba teritorijų planavimo priežiūros srityse, atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant LR aplinkos ministerijos kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.</p> <p>Taip pat numatyta, kad ši specialistė vykdo vyr. architekto funkcijas vedėjo atostogų ir pan. metu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vykdo vyriausiojo architekto funkcijas; - koordinuoja kompleksinę architektūros, kraštovaizdžio formavimo, teritorijų planavimo, kultūros paveldo apsaugos, žemėtvarkinę veiklą įstatymų nustatyta tvarka; - analizuoja architektūros, kraštovaizdžio formavimo, teritorijų planavimo, kultūros paveldo apsaugos, žemėtvarkinę raidą įstatymų nustatyta tvarka; - užtikrina ilgalaikių ir trumpalaikių rajono teritorijų planavimo projektų rengimą; - kontroliuoja, kaip vykdomi Lietuvos Respublikos įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, įsakymai ir kiti norminiai aktai reglamentuojantys projektavimą, statybas, kultūros vertybių apsaugą, žemėtvarką, aplinkosaugą ir kitas sritis, susijusias su kraštovaizdžio formavimu; - išduoda sąlygas teritorijų planavimo dokumentų rengimui, statinių projektavimui, kultūros paveldo objektų projektavimui ir statybos darbams; - derina teritorijų planavimo, žemės sklypų nužymėjimo, žemėtvarkinius planus, statinių projektus, kultūros paveldo vertybių, jų teritorijų projektus, apželdinimo, mažųjų architektūros formų, reklamų, iškabų projektus; - pirmininkauja savivaldybės nuolatinės statybos komisijai; - teikia konsultacijas architektūros, statybų, teritorijų planavimo, žemės tvarkymo, kultūros paveldo objektų tvarkymo,
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje http://www.anyksciai.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/administracija_633.html</p>	
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros ir urbanistikos skyrius</p>	

	<p>ekologijos, geografinės informacinės sistemos, geodezijos ir kartografijos klausimais;</p> <p>Skyriaus specialistė, kuriai pagal pareigybės aprašymą nustatyti vyr. architektui keliami kvalifikacijos reikalavimai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizuoja savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo plano dokumentų, finansuojamų iš savivaldybės biudžeto, rengimą. 2. Organizuoja savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene, dalyvauja kitų planavimo subjektų parengtų teritorijų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese, apibendrina gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų, rengia medžiagą ir konsultuoja gyventojus sprendžiant ginčus, siekiant užtikrinti savivaldybei pavestų funkcijų vykdymą teritorijų planavimo srityje. 3. Atlieka savivaldybės administracijai pavestas procedūras, naudojantis Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacine sistema „Infostatyba“. Pagal savivaldybės administracijai priskirtą kompetenciją tikrina statybos ir rekonstravimo projektų sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams, priima statytojų (užsakovų) prašymus ir juos nagrinėja rašytiniams pritarimams gauti. Nustato specialiuosius architektūros reikalavimus, priklausančius savivaldybės administracijos kompetencijai. 4. Atlieka skyriaus vedėjo - vyriausiojo architekto funkcijas jo atostogų, ligos, tarnybinių komandiruočių ir kitais atvejais, kai jis negali eiti savo pareigų.
--	---

<p>5. SAVIVALDYBĖ Birštono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ <i>(yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</i> Nepavyko rasti</p>	
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Nepavyko rasti</p>	

<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Architektūros ir kraštotvarkos skyrius</p>	
<p>6. SAVIVALDYBĖ Biržų rajono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros ir urbanistikos skyriuje yra numatyta Skyriaus vedėjas – savivaldybės vyriausiasis architektas, tačiau šiuo metu niekas funkcijos nevykdo (nenurodytas joks asmuo ir jokie kontaktiniai duomenys).</p>	<p>Architektūros ir urbanistikos skyriaus nuostatuose yra nurodytos vyr. architekto funkcijos, tačiau visos bendro pobūdžio (vadovauti skyriui, organizuoti darbą ir pan.), nesusijusios su tiesiogine vyr. architekto veikla.</p> <p>Tačiau pagal Architektūros ir urbanistikos skyriaus nuostatus skyrius vykdo veiklą, kuri apima vyr. architekto atliktinas funkcijas (rengia teritorijų planavimo sąlygas, nustato specialiuosius architektūros reikalavimus).</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Biržų rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir urbanistikos skyriaus nuostatai, patvirtinti Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2004 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. A-118</p> <p>http://www.birzai.lt/index.php?1927723388</p>	
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Architektūros ir urbanistikos skyrius</p>	

<p>7. SAVIVALDYBĖ Druskininkų savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros ir urbanistikos skyriuje yra Skyriaus vedėjas - vyriausiasis architektas. Prie kvalifikacijos reikalavimų numatyta turėti kvalifikacijos atestatą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - padeda organizuoti savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų, finansuojamų iš Savivaldybės biudžeto, rengimą; - rengia paraiškas sąlygoms gauti ir nustatyta tvarka gauna bei išduoda sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti; - derina Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius,
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje</p>	

http://www.druskininkai.lt/go.php/struktura-ir-kontaktai919	atstovauja Savivaldybei kitų planavimo subjektų rengiamų ir Savivaldybės patvirtintų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese, pateikia tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus savivaldybės administracijos direktoriui ir savivaldybės tarybai;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Architektūros ir urbanistikos skyrius.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene, dalyvauja kitų subjektų parengtų teritorijų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese, apibendrina gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo projektų ir statybos projektų, rengia medžiagą ir konsultuoja sprendžiant ginčus; - nustato specialiuosius architektūros reikalavimus; - organizuoja Nuolatinės statybos komisijos darbą; - pagal kompetenciją derina statinio projektą.

8. SAVIVALDYBĖ Elektrėnų savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>)</p> <p>Nepavyko rasti</p>	
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p> <p>Elektrėnų savivaldybės administracijos Architektūros ir kraštotvarkos skyriaus nuostatai, patvirtinti Elektrėnų savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 03V-432a http://www.elektrenai.lt/index.php?2854746867</p>	
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Architektūros ir kraštotvarkos skyrius</p>	

9. SAVIVALDYBĖ Ignalinos rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Nenurodyta, tačiau iš Teritorijų planavimo ir architektūros skyriaus vedėjo pareigybės aprašymo, galima spręsti, kad vykdo vyr. architekto funkcijas, kadangi iš dalies atitinka keliami kvalifikaciniai reikalavimai.</p> <p>Nustatyta, kad turi turėti meno krypties architektūros srities išsilavinimą, turėti ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį; turėti ne mažesnę kaip 1 metų darbo patirtį teritorijų planavimo arba architektūros srityje. Išskiriama patirtis į bendrą – 3 metų ir specialią – 1 metų.</p>	<p>Teritorijų planavimo srityje: 1.2.2. savivaldybės administracijos direktoriui teikia pasiūlymus dėl finansuotinių savivaldybės biudžeto lėšomis Teritorijų planavimo dokumentų rengimo arba koregavimo. Kuruoja tokių dokumentų rengimą arba koregavimą; 1.2.3. vadovauja teritorijų planavimo komisijos darbui; 1.2.4. savivaldybės administracijos direktoriui teikia pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų tvirtinimo arba atsisakymo tvirtinti. Statybą leidžiančių dokumentų išdavimo ir statinių projektų rengimo srityje: 1.3.1. vykdo (organizuoja vykdymą) teisės aktuose nurodytas savivaldybės funkcijas statybą leidžiančių dokumentų išdavimo srityje; 1.3.2. tikrina (organizuoja tikrinimą) savivaldybei pateikiamų statinių projektų sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams, pritaria arba motyvuotai nepritaria statinių projektams; 1.3.3. savivaldybės administracijos direktoriui teikia pasiūlymus dėl finansuojamų savivaldybės biudžeto lėšomis statinių projektų sprendinių; 1.3.4. tvirtina specialiuosius architektūros reikalavimus.</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija iš savivaldybės tinklalapio http://www.ignalina.lt/go.php/lit/Skyriaus-vedejas/2850</p>	
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Teritorijų planavimo ir architektūros skyrius</p>	

10. SAVIVALDYBĖ Jonavos rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Nepavyko rasti</p>	<p>Architektūros ir urbanistikos skyrius vykdo vyr. architektui priskirtinas funkcijas (išduoda specialiuosius architektūros reikalavimus).</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p> <p>Architektūros ir urbanistikos skyriaus nuostatai, patvirtinti Jonavos rajono savivaldybės administracijos 2015 m. sausio 14 d. įsakymu Nr. 13B-0061</p>	

http://www.ionava.lt/lt/architekturos-ir-urbanistikos-skyrius	
SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS	
1) Architektūros ir urbanistikos skyrius	

11. SAVIVALDYBĖ	FUNKCIJOS
Joniškio rajono savivaldybė	
VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėja, vyriausioji architektė. Prie kvalifikacijos reikalavimų nurodyta, kad turi turėti ne mažesnę kaip 1 metų darbo patirtį teritorijų planavimo, statinių projektavimo arba teritorijų planavimo priežiūros srityse; turėti galiojantį kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.	8.1. organizuoja savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo, specialiojo, detaliojo planavimo dokumentų, finansuojamų iš savivaldybės biudžeto, rengimą, vykdo užsakovo ir projekto organizatoriaus funkcijas; 8.3. tvirtina teritorijų planavimo dokumentams rengti išduodamas planavimo sąlygas ir statybos projektams rengti išduodamus specialiuosius architektūros reikalavimus; 8.4. derina savivaldybės teritorijoje rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, atstovauja savivaldybei kitų subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese; 8.5. teikia tvirtinti savivaldybės tarybai arba savivaldybės administracijos direktoriui parengtus ir patikrintus bendrojo, specialiojo ir detaliojo teritorijų planavimo dokumentus; 8.6. vykdo savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimo stebėseną (monitoringą); 8.7. dalyvauja kitų planavimo subjektų parengtų teritorijų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese; 8.8. apibendrina gyventojų skundus ir siūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų ir statybos projektų, konsultuoja sprendžiant ginčus; 8.9. teikia savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymus dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų ir jų realizavimo savivaldybės teritorijoje; 8.10. derina statinių, reklamos, mažosios architektūros elementų, teritorijų sutvarkymo, inžinerinių tinklų ir apželdinimo projektus; 8.11. vadovauja savivaldybės nuolatinės statybos komisijos darbui;
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintas pareigybės aprašymas http://www.ioniskis.lt/index.php?2922124256	
SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros ir teritorijų planavimo	

	<p>8.12. dalyvauja statybos užbaigimo komisijose ir atstovauja savivaldybės interesams;</p> <p>8.14. organizuoja sutarčių dėl detaliojo teritorijų planavimo organizatoriaus teisių ir pareigų perdavimo žemės savininkams ir naudotojams rengimą ir derina jų projektus;</p> <p>8.15. teikia savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymus dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų ir realizavimo savivaldybės teritorijoje.</p>
--	--

12. SAVIVALDYBĖ Jurbarko rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Infrastruktūros ir turto skyriaus vedėjo pavaduotoja – vyriausioji architektė.</p> <p>Nustatyti kvalifikacijos reikalavimai: - turėti ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį, iš jų ne mažesnę kaip 3 metų darbo pagal specialybę patirtį; - turėti Aplinkos ministerijos išduotą kvalifikacijos atestatą, kuris duoda teisę dirbti vyriausioju architektu; - atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus būtinus išduodant leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slapumo žyma „Slaptai“;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja savivaldybės teritorijos ir jos dalių bendrųjų ir specialiųjų planų rengimą ir koregavimą; - prižiūri miesto ir rajono architektūrinių planų realizavimą, teikia pasiūlymus savivaldybės institucijoms dėl jų rengimo ir koregavimo; - derina savivaldybės ir fizinių bei juridinių asmenų rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, atstovauja savivaldybės patvirtintiems dokumentams kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese tam, kad būtų užtikrintas Teritorijų planavimo įstatymo bei būtų užtikrintas tinkamas priskirtos veiklos srityje reglamentuojančių teisės aktų įgyvendinimas; - organizuoja Teritorijų planavimo komisijos darbą tam, kad būtų įgyvendintas Teritorijų planavimo įstatymo veiklos srityje reglamentuojančių įstatymų vykdymas, organizuoja savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene; - išduoda pagal kompetenciją leidimus statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti statinius tam, kad būtų įgyvendintas Statybos įstatymo ir tinkamas priskirtos veiklos srityje reglamentuojančių įstatymų vykdymas; - dalyvauja valstybinių, fizinių ir juridinių asmenų pastatų ir statinių priėmimo naudoti komisijose tam, kad būtų įgyvendintas Statybos įstatymo ir tinkamas priskirtos veiklos srityje reglamentuojančių įstatymų vykdymas; - konsultuoja ir informuoja fizinius ir juridinius asmenis apie teritorijų planavimo sąlygas ir
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintas pareigybės aprašymas</p> <p>http://www.jurbarkas.lt/index.php?-2043333082</p>	
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Infrastruktūros ir turto skyrius</p>	

	<p>procedūras, patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus, statinių projektavimo ir statybos klausimais tam, kad būtų įgyvendintas Teritorijų planavimo ir Statybos įstatymo bei tinkamas skyriaus veiklos sritį reglamentuojančių įstatymų vykdymas;</p> <ul style="list-style-type: none"> - nustatyta tvarka rengia pradinis projektavimo darbus, derina projektavimo užduotis, projektinius pasiūlymus; - dalyvauja svarstant savivaldybės objektų projektavimo, statybos, rekonstravimo, remonto planus; - organizuoja techninių projektų bendrąją ekspertizę.
--	--

<p>13. SAVIVALDYBĖ Kaišiadorių rajono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ <i>(yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</i> Architektūros ir urbanistikos skyriuje yra vedėjas – vyriausiasis architektas.</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų nustatyta, kad turi turėti galiojanti kvalifikacijos atestata, suteikianti teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kontroliuoja teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimą, teikia pasiūlymus Administracijos direktoriui, Savivaldybės tarybai dėl jų ruošimo, koregavimo ir tvirtinimo; - nustato ir išduoda specialiuosius architektūros reikalavimus statinio projektui parengti, rengia projektavimo užduotis – pastatų ir inžinerinių statinių architektūros daliai, susisiekimo komunikacijų – teritorijų planavimo srityje, techninių projektų rengėjų parinkimo viešųjų pirkimų konkursams;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintas pareigybės aprašymas</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teikia pasiūlymus dėl architektūros ir kraštotvarkos formavimo principų ir jų įgyvendinimo Savivaldybės teritorijoje, dėl estetinių aplinkos problemų sprendimo; - derina visuomenei svarbių statinių ir statinių, kuriems Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais neparengti teritorijų planavimo dokumentai ir statyba konkrečiame žemės sklype leidžiama, projektinius pasiūlymus ir jų rengimo užduotis;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros ir urbanistikos skyrius</p>	<ul style="list-style-type: none"> - informuoja visuomenę apie numatomą visuomenei svarbių statinių ir statinių, kuriems Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais neparengti teritorijų planavimo dokumentai ir statyba konkrečiame žemės sklype leidžiama, statybą; - tikrina statybos projektus – tikrinama: pastato atnaujinimo (modernizavimo) projekto sprendinius, ar projekto sprendiniai neprieštarauja teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams, ar

	<p>projektas atitinka savivaldybės specialiųjų planų reikalavimus;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvirtina teritorijų planavimo sąlygas; - pagal kompetenciją derina teritorijų planavimo dokumentus; - atlieka Nuolatinės statybos komisijos pirmininko pareigas, organizuoja Teritorijų planavimo komisijos darbą dėl teritorijų planavimo dokumentų derinimo, atlieka Teritorijų planavimo komisijos pirmininko pareigas.
--	---

<p>14. SAVIVALDYBĖ Kalvarijos savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</p> <p>Ūkio ir urbanistikos skyriuje vyriausiasis specialistas (architektas)</p>	<p>Savivaldybės tinklalapyje nurodyta "Informacija ruošama"</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p> <p>Savivaldybės tinklalapyje nurodyta "Informacija ruošama"</p> <p>http://kalvarija.lt/index.php?3484064953</p>	
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Ūkio ir urbanistikos skyrius</p>	

<p>15. SAVIVALDYBĖ Kauno miesto savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</p> <p>Miesto planavimo ir architektūros skyriaus vedėjas pavaduotoja.</p> <p>Nors tiesiogiai nėra nurodyta, kad tai vyr. architektas, bet prie kvalifikacinių reikalavimų numatyta, kad turi turėti meno studijų srities architektūros krypties aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tikrinti Savivaldybės administracijai statybą leidžiantiems dokumentams gauti pateiktus statinių projektus ir pasirašyti rašytinius pritarimus statinių projektams; - spręsti, ar skyriaus specialistų parengti specialieji architektūros reikalavimai Kauno miesto savivaldybės teritorijoje projektuojamiems statiniams atitinka teisės aktų ir miesto strateginių planų reikalavimus; - teikti pasiūlymus projektuotojams dėl parengtų projektinių pasiūlymų sprendinių

<p>turėti 3 metų darbo patirtį projektavimo srityje.</p>	<p>ir pritarti ar motyvuotai nepritarti projektiniams pasiūlymams;</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvirtinti specialiuosius architektūros reikalavimus, derinti ir pritarti projektuojamų statinių projektinių pasiūlymų rengimo užduotims skyriaus vedėjo atostogų, ligos ar komandiruotės metu; - teisės aktų nustatytais atvejais informuoti visuomenę apie parengtus statinių projektinius pasiūlymus, dalyvauti viešuose susirinkimuose svarstant visuomenei svarbių statinių projektinius pasiūlymus, pasirašyti viešų susirinkimų protokolus, siekiant užtikrinti rengiamų statinių projektų viešumą; - teikti statytojams pasiūlymus, kuriuos miesto visuomenei svarbius ir turinčius įtakos miesto struktūrai formuoti statinių projektus tikslinga svarstyti viešojoje įstaigoje Kauno architektūros ir urbanistikos ekspertų taryboje, siekiant gerinti miesto architektūros kokybę ir užtikrinti darnią miesto plėtrą.
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje</p> <p>http://www.kaunas.lt/administracija/struktura-ir-kontaktai/kontaktu-paieska-ir-struktura</p>	
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Miesto planavimo ir architektūros skyrius</p>	

<p>16. SAVIVALDYBĖ Kauno rajono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>)</p> <p>Urbanistikos skyriuje yra vedėjo pavaduotoja – savivaldybės vyriausioji architektė.</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų taip pat numatyta, kad turi turėti galiojantį teritorijų specialiojo ir detaliojo planavimo vadovo arba specialisto ir statinio projekto vadovo, statinio projekto architektūrinės dalies, statinio architektūrinės dalies vykdymo priežiūros vadovo atestatą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tikrinti Savivaldybės administracijai stabybą leidžiantiems dokumentams gauti pateiktus statinių projektus ir pasirašyti rašytinius pritarimus statinių projektams; - spręsti, ar skyriaus specialistų parengti specialieji architektūros reikalavimai Kauno miesto savivaldybės teritorijoje projektuojamiems statiniams atitinka teisės aktų ir miesto strateginių planų reikalavimus; - teikti pasiūlymus projektuotojams dėl parengtų projektinių pasiūlymų sprendinių ir pritarti ar motyvuotai nepritarti projektiniams pasiūlymams; - tvirtinti specialiuosius architektūros reikalavimus, derinti ir pritarti projektuojamų statinių projektinių pasiūlymų rengimo užduotims skyriaus vedėjo atostogų, ligos ar komandiruotės metu; - teisės aktų nustatytais atvejais informuoti visuomenę apie parengtus statinių projektinius pasiūlymus, dalyvauti viešuose susirinkimuose svarstant visuomenei svarbių statinių projektinius pasiūlymus, pasirašyti viešų susirinkimų protokolus, siekiant
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p>	
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p>	

	<p>užtikrinti rengiamų statinių projektų viešumą;</p> <ul style="list-style-type: none"> - teikti statytojams pasiūlymus, kuriuos miesto visuomenei svarbius ir turinčius įtakos miesto struktūrai formuoti statinių projektus fikslinga svarstyti viešojoje įstaigoje Kauno architektūros ir urbanistikos ekspertų taryboje, siekiant gerinti miesto architektūros kokybę ir užtikrinti darnią miesto plėtrą. - derina statinių projektus, rengia ir tvirtina statinių specialiuosius architektūrinius reikalavimus; - derina reklaminių, išorės reklamos, skelbimų ir iškabų projektus, smulkaus verslo ir pasaulių teikimo viešose vietose schemas, specialiuosius planus; - rengia pasiūlymus ir sprendimus fasadų, kitų statinių spalvinių sprendimų ir formų, kraštotvarkos, vaizdinės informacijos, estefines aplinkos formavimo ir problemų sprendimo klausimais; - organizuoja teritorijų planavimo komisijos darbą, jai pirmininkauja, derina Savivaldybės teritorijoje rengiamų teritorijų planavimo dokumentų projektus; - tvirtina dokumentus, reikalingus teritorijų planavimui.
--	--

17. SAVIVALDYBĖ Kazlų Rūdos savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Teritorijų planavimo skyriuje yra vedėjas – vyriausiasis architektas.</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų numatyta, kad turės teisės aktų nustatyta tvarka įgyti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybės funkcijas</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja, vykdo savivaldybės teritorijos arba jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų, finansuojamų iš savivaldybės biudžeto, rengimo procedūras, rengia ir teikia išvadas dėl planavimo proceso ir procedūrų; - vykdo teritorijų planavimo, savivaldybės teritorijos arba jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo procedūras, išduoda sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje http://www.kazluruda.lt/index.php?-506134612</p>	<ul style="list-style-type: none"> - derina savivaldybės teritorijoje rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, atstovauja Savivaldybę kitų

**SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS
KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS
FUNKCIJAS**

1) Teritorijų planavimo skyrius

subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese;

- vykdo Savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimo stebėseną (monitoringą);

- organizuoja savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene, dalyvauja kitų planavimo subjektų parengtų teritorijų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese;

- organizuoja Nuolatinės statybos komisijos darbą;

- organizuoja Teritorijų planavimo komisijos darbą;

- nustato specialiuosius architektūros reikalavimus;
išduoda statybą leidžiančius dokumentus, raštu pritaria statinio projektui;

- organizuoja paraiškų priėmimą iš statytojų dėl specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymo, statybą leidžiančių dokumentų išdavimo, pritarimo raštu statinio;

- Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka priima paraiškas, kreipiasi į kitas, planavimo sąlygas išduodančias institucijas, rengia ir išduoda planavimo sąlygas teritorijų planavimo dokumentų rengimui;

- organizuoja sutarčių projektų rengimą ir derina teritorijų planavimo iniciavimo ir teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimo sutarčių projektus;

- organizuoja savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene, dalyvauja kitų planavimo subjektų parengtų teritorijų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese;

- teikia Savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymus dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų ir realizavimo Savivaldybės teritorijoje;

	- konsultuoja fizinius ir juridinius asmenis statinių projektavimo, statinių statybos bei jų priežiūros, statybos leidimų išdavimo, nekilnojamųjų kultūros vertybių išsaugojimo, reklamos klausimais.
--	---

18. SAVIVALDYBĖ Kelmės rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros ir urbanistikos skyriuje yra vedėjas – savivaldybės vyriausiasis architektas.</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų nustatyta, kad turi turėti ne mažesnę kaip 1 metų darbo stažą teritorijų planavimo ar ypatingų statinių projektavimo arba teritorijų planavimo valstybinės priežiūros srityse.</p>	<p>- teikia Savivaldybės institucijoms pasiūlymus dėl Savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų rengimo, koregavimo ir tvirtinimo, architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų, naujų pastatų statybos ir jų užstatymo;</p> <p>- Vadovauja Savivaldybės teritorijų planavimo komisijai, derina teritorijų planavimo dokumentus;</p> <p>- Konsultuoja asmenis teritorijų planavimo ir statybos klausimais;</p> <p>- Pagal savo kompetenciją tikrina statinių projektų atitiktį teisės aktuose nustatytiems reikalavimams, atlieka derinimo procedūrą;</p> <p>- Pasirašo statybą leidžiančius dokumentus statiniams, kurių projektai yra parengti pagal specialiuosius architektūros reikalavimus, taip pat statiniams, kurių projektuose yra sklypo sutvarkymo dalis.</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje</p> <p>http://www.kelme.lt/lit/Vedejas-savivaldybes-vyriausiasis-architektas</p>	<p>- Teisės aktų nustatyta tvarka atstovauja Savivaldybei kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese.</p>
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Architektūros ir urbanistikos skyrius</p>	

19. SAVIVALDYBĖ Kėdainių rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Nėra nurodyta pareigybė, bet Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjui pagal pareigybės aprašymą yra pavesta vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.</p> <p>Taip pat pagal pareigybės aprašymą jis turi atitikti vyr. architektui pagal Teritorijų</p>	<p>- dalyvauti įgyvendinant savivaldybės investicinius projektus, siekiant užtikrinti teritorijų darnią plėtrą;</p> <p>- organizuoti skyriaus specialistų darbą savivaldybės lygmenis teritorijų planavimo procese;</p> <p>- vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas;</p>

<p>planavimo įstatymą nustatytus reikalavimus (išsilavinimas, darbo patirtis, teisės aktų išmanymas)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teikti išvadas savivaldybės administracijos direktoriui derinant kaimyninių savivaldybių teritorijų bendruosius planus, arba jo pavedimu tuos planus derinti, siekiant užtikrinti savivaldybės interesus;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teikti išvadas savivaldybės administracijos direktoriui derinant savivaldybės teritorijoje rengiamus bendruosius ir specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus arba direktoriaus pavedimu juos derinti, siekiant užtikrinti savivaldybės ir trečiųjų asmenų interesų suderinamumą;
<p>SKYRIAI, VYKDATAIS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros ir urbanistikos skyrius</p>	<ul style="list-style-type: none"> - derinti savivaldybės teritorijoje rengiamus teritorijų – kvartalų detaliuosius planus, siekiant užtikrinti jų suderinamumą tarpusavyje ir su aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais; - kontroliuoti savivaldybės teritorijos dalių bendrųjų ir detaliųjų planų rengimo eigą, siekiant planavimo tiksluose numatytų rezultatų; - derinti kaimų detaliuosius planus, siekiant užtikrinti jų atitikimą rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniams; - nustatyti teritorijų planavimo sąlygas, siekiant planavimo tvarumo ir darnos su kitais galiojančiais teritorijų planavimo dokumentais rajono savivaldybės teritorijoje; - analizuoti architektūros raidą savivaldybės teritorijoje ir teikti pasiūlymus savivaldybės Tarybai, merui ir administracijos direktoriui dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų; - nustatyti teritorijų planavimo dokumentams specialiąsias sąlygas (kai to reikia); - nustatyti projektuojamiems statiniams specialiuosius reikalavimus; - derinti statinių projektinių pasiūlymų rengimo užduotis; - derinti statinių projektinius pasiūlymus pagal STR 1.04.04.2017 reikalavimus;

	<ul style="list-style-type: none"> - derinti daugiabučių gyvenamųjų namų modernizacijos projektus; - vykdyti rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną; - teikti savivaldybės merui rajono ir miesto bendrųjų planų stebėsenos išvada.
--	--

20. SAVIVALDYBĖ Klaipėdos miesto savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Tiesiogiai vyriausiojo architekto pareigybė nenurodyta, bet šias pareigas iš pareigybės aprašymo eina Architektūros ir miesto planavimo skyriaus vedėjas.</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų nustatyta, kad turi: turėti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybių vyriausiųjų architektų funkcijas ;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pirmininkauja Savivaldybės nuolatinės statybos komisijos darbe, tikrinant teritorinio planavimo projektų atitiktį patvirtintiems teritorijų planavimo dokumentams, planavimo sąlygoms, derina teritorinio planavimo dokumentus; - rengia išvadas dėl teritorijų planavimo dokumentų, poveikio aplinkai vertinimo ir strateginio pasekmių aplinkai vertinimo programų, ataskaitų; - tvirtina sąlygas planavimui; - pirmininkauja Teritorijų planavimo komisijai;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje</p>	<ul style="list-style-type: none"> -dalyvauja Teritorijų planavimo komiteto posėdžiuose, teikia išvadas dėl svarstomų klausimų; - derina objektų, kuriems nereikia leidimo statybai, projektus;
<p>Urbanistinės plėtros departamentas:</p> <p>Architektūros ir miesto planavimo skyrius; 1.1.1. Architektūros poskyris; 2.1.2. Teritorijų planavimo poskyris</p> <p>Nors vyriausiojo architekto pareigas eina Architektūros ir miesto planavimo skyriaus vedėjas, tačiau abu šio skyriaus poskyrio vedėjai pagal pareigybės aprašymus taip pat turi turėti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybių vyriausiųjų architektų funkcijas.</p> <p>Taip pat Teritorijų planavimo poskyryje yra Kraštovaizdžio architektė.</p> <p>Architektūros poskyrio vedėjas pagal pareigybės aprašymą:</p>	<ul style="list-style-type: none"> -nustato architektūrinius, urbanistinius, teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimų reikalavimus planuose, projektavimo sąlygose, poveikio aplinkai vertinimo procese, žemės sklypų dokumentuose, tikrina, kaip jos įvykdytos, teikia išvadas. <p>Išskirtina tai, kad dauguma vyr. architekto funkcijų yra pavesta vykdyti šio skyriaus poskyrio vedėjui, t.y. Architektūros ir miesto planavimo skyriaus Architektūros poskyrio vedėjui, kuris pagal pareigybės aprašymą (https://www.klaipeda.lt/popup.php?ru=Z3rNX5Txa&view_id=2086)</p> <ul style="list-style-type: none"> - konsultuoja asmenis specialiujų architektūros reikalavimų nustatymo klausimais;

- konsultuoja asmenis specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymo klausimais;

- įvertina paraiškas ir organizuoja specialiųjų architektūros reikalavimų išdavimą projektavimui, pateikia motyvuotą atsisakymą jiems išduoti;

- nustato specialiuosius architektūros reikalavimus ir derina statinio projektus;

- dalyvauja projektų aptarimuose kartu su Architektų sąjunga kaip suinteresuota visuomene;

- tikrina ar projektai atitinka privalomųjų projekto ir teritorijų planavimo, specialiuosius architektūros reikalavimus ir teikia išvadas arba pagrįstą konkrečiais argumentais nepritarimą dėl statybą leidžiančio dokumento išdavimo;

- atlieka skyriaus vedėjo funkcijas: paskirsto skyriuje gautą dokumentaciją, tikrina ir derina techninius ir teritorijų planavimo dokumentus, vykdo užduočių kontrolę, vizuoja skyriaus parengtus raštus bei teisės aktus skyriaus vedėjo komandiruotės, laikino nedarbingumo, kasmetinių ar fikslinių atostogų, išskyrus atostogų vaikui prižiūrėti, kol jam sueis treji metai, laikotarpiu.

Teritorijų planavimo poskyrio vedėjas pagal pareigybės aprašymą:

- ruošia savivaldybės vyriausiajam architektui išvadas dėl teritorijų planavimo dokumentų derinimo Teritorijų planavimo komisijoje, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje, įkelia į ją duomenis, informuoja komisijos narius, pavaduoja savivaldybės vyriausiąjį architektą jam nedalyvaujant komisijoje;

- teikia svarstyti koncepcijas, teritorijų planavimo dokumentus, kraštovaizdžio planus, ruošia medžiagą dėl jų tvirtinimo;

- rengia skyriaus vedėjui išvadas dėl teritorijų planavimo dokumentų, kraštovaizdžio planų, poveikio aplinkai vertinimo programų, ataskaitų, miesto strateginio plano ir galimybių studijų, vadovaudamasis Nacionaline darnaus vystymosi strategija, patikrina dokumentus pagal Teritorijų planavimo įstatymo 26 straipsnio 6 dalies nurodymus;

- vertina paraiškas ir organizuoja specialiųjų architektūros reikalavimų išdavimą projektavimui, pateikia motyvuotą atsisakymą jiems išduoti;

- nustato specialiuosius architektūros reikalavimus ir derina statinio projektus;

- dalyvauja projektų aptarimuose kartu su Architektų sąjunga kaip suinteresuota visuomene;

- tikrina ar projektai atitinka privalomųjų projekto ir teritorijų planavimo, specialiuosius architektūros reikalavimus ir teikia išvadas arba pagrįstą konkrečiais argumentais nepritarimą dėl statybą leidžiančio dokumento išdavimo.

- derina žemės sklypų, valdų formavimo ir pertvarkymo projektus, vietovės lygmens planavimo dokumentus;

- nustato reikalavimus dėl papildomo teritorijos tvarkymo ir naudojimo režimo, žemės nuomos, pardavimo ir teritorijų planavimo dokumentuose, sąlygose;
- kartu su Lietuvos architektų sąjunga, kaip suinteresuota visuomene, svarsto reikšmingiausias miesto užstatymo projektus, parenka geriausias sprendinius, organizuoja konkursus ir parodas;
- rengia skyriaus vedėjui išvadas dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, poveikio aplinkai vertinimo;
- organizuoja teritorijų planavimo dokumentų derinimą ir tikrinimą skyriuje, savivaldybės Nuolatinėje statybos komisijoje, ruošia išvadas komisijai ir Savivaldybės administracijai, kviečia planavimo sąlygas išdavusias valstybines institucijas ir ūkio subjektus į komisijos posėdžius, tikrina, ar dokumentas neprieštaruoja visuomenės interesui, atitiktiną teisės aktams, sąlygoms ir aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentams, ruošia Nuolatinės statybos komisijos derinimo protokolus, juos registruoja;
- ruošia sprendimus dėl planavimo iniciavimo, tikrina su tuo susijusius dokumentus.

Kraštovaizdžio architektė pagal pareigybės aprašymą:

- bendradarbiauja su kitais administracijos padaliniais, Aplinkos apsaugos regiono departamentu ir kartu sprendžia saugomų teritorijų, vandens telkinių apsauginių zonų ir želdynų, parkų tvarkymo problemas;
- dalyvauja Nuolatinės statybos komisijos darbe ir teikia išvadas pagal kompetenciją;
- vykdo specialiujų, detaliųjų ir techninių projektų tikrinimo ir organizavimo procedūras ir dalyvauja rengiant sąlygas teritorijoms, skirtoms bendram viešam naudojimui, saugomoms teritorijoms, dviračių takų, rekreacijos bei turizmo objektams.

21. SAVIVALDYBĖ Klaipėdos rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Tiesiogiai nėra nurodyta, bet Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas iš pareigybės aprašymo vykdo vyriausiojo architekto funkcijas.</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų nustatyta, kad turės atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus gaunant kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sprendžia jo kompetencijai priklausančius teritorijų planavimo, projektavimo, aplinkos estetinio įvaizdžio, kraštovaizdžio ir miestovaizdžio formavimo klausimus; - teikia konsultacijas architektūros, statybu, teritorijų planavimo, žemės tvarkymo klausimais; - vykdo teritorijų planavimą pagal savivaldybės urbanistinės plėtros strategiją; - tvirtina sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjo pareigybės aprašymas, patvirtintas Klaipėdos rajono savivaldybės administratoriaus direktoriaus 2017-02-21 įsakymu Nr. AP-168 http://www.klaipedos-r.lt/m/m_staff/wfiles/instr_748.pdf</p>	<ul style="list-style-type: none"> - derina planus, projektus, priemones, užduotis, kurie teisės aktų nustatyta tvarka priskirti savivaldybės vyriausiojo architekto kompetencijai; - nustato reikalavimus žemėtvarkos dokumentams rengti.
<p>Architektūros ir urbanistikos skyrius</p> <p>Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjo pavaduotas pagal pareigybės aprašymą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pagal skyriaus veiklos kompetenciją teikia pasiūlymus rengiant teritorijų planavimo priemones, vertinant sprendinius, siūlant bei priimant sprendimus dėl jų vykdymo, įgyvendinimo; - derina planavimo sąlygas pagal vyriausiojo architekto kompetenciją; - dalyvauja Teritorijų planavimo komisijos darbe: tikrina teritorijų planavimo dokumentus ir jų tikslinimus, teikia išvadas dėl sprendimų derinimo. <p>http://www.klaipedos-r.lt/m/m_staff/wfiles/instr_878.pdf</p> <p>Taip pat šiame skyriuje yra dar viena vedėjo pavaduotoja, kuri pagal pareigybės aprašymą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizuoja ir kontroliuoja teritorijų planavimo dokumentų rengimą tais atvejais, kai planavimo organizatorius 	

yra savivaldybės administracijos direktorius.	
<p>22. SAVIVALDYBĖ Kretingos rajono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėja-vyr. architektė.</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų numatyta, kad pretendentas turės atitikti reikalavimus, būtinus išduodant kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybės funkcijas;</p>	<p>- kontroliuoja ir tvirtina projektavimo sąlygų sąvadas;</p> <p>- tikrina ir derina administracijos direktoriaus pavedimu statybos projektus ir teritorijų planavimo dokumentus;</p> <p>- vadovauja Nuolatinės statybos komisijos darbui ir tvirtina protokolus;</p> <p>- vadovauja teritorijų planavimo procesui, rengia rajono savivaldybės Tarybos sprendimų, direktoriaus įsakymų projektus dėl detaliu plano rengimo, sprendimų projektus savivaldybės Tarybai dėl tikslinės žemės paskirties pakeitimo;</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija pateikta savivaldybės tinklalapyje</p> <p>https://www.kretinga.lt/node/3790</p>	<p>- teikia rajono savivaldybės Tarybai tvirtinti detaliuosius planus programas;</p>
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius</p> <p>2) Statybos skyrius</p> <p>Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vyr. specialistė:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nustatyta tvarka išduoda sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti; - rengia sąlygas architektūriniam sprendimams ir išplanavimui <p>https://www.kretinga.lt/node/3791</p> <p>Statybos skyrius</p> <ul style="list-style-type: none"> - vykdo statybą leidžiančių dokumentų išdavimo procedūras; priima ir tikrina statytojų prašymus, įvertina, ar statytojo pateikto statinio projekto sudėtis ir įforminimas atitinka techninių reglamentų reikalavimus, reikalauja pateikti trūkstamus dokumentus; užregistruoja statytojų prašymus informacinėje sistemoje „Infostatyba“. 	<p>- teikia konsultacijas teritorijų planavimo, projektavimo, statybos, kraštotvarkos klausimais;</p> <p>- organizuoja detaliųjų planų dėl sklypų formavimo savivaldybės tikslams rengimą;</p> <p>- dalyvauja teritorijų planavimo dokumentų svarstyme su visuomene;</p> <p>- dalyvauja nagrinėjant gyventojų skundus ir prašymus dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų, teikia konsultacijas, sprendžiant ginčus tarp fizinių ir juridinių asmenų;</p>

<p>joje paskelbia projektus privalančius patikrinti subjektus, išsiunčia jiems pranešimus apie prievolę patikrinti projektus; išduoda statybą leidžiančius dokumentus. https://www.kretinga.lt/node/69</p>	
--	--

<p>23. SAVIVALDYBĖ Kupiškio rajono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>Urbanistikos ir ekologijos skyriuje yra vyriausiasis architektas (vyriausiasis specialistas).</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų nustatyta, kad turi turėti nustatytos formos kvalifikacijos atestatą – dokumentą, patvirtinantį ir suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.</p>	<p>- organizuoja Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų, finansuojamų iš Savivaldybės biudžeto, rengimą (t.y. vykdo užsakovo ar projekto administratoriaus funkcijas);</p> <p>- nustatyta tvarka rengia planavimo sąlygas bei reikalavimus, užduotis teritorijų planavimo dokumentams rengti bei planavimo darbų programas, teikia tvirtinti Skyriaus vedėjui (informacinėje sistemoje TPDRIS), derina teritorijų planavimo dokumentų projektus;</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje</p> <p>http://www.kupiskis.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/savivaldybes-administracija-kontaktai.html?pagepath=[162</p>	<p>- atstovauja Savivaldybei kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese, teikia teritorijų planavimo dokumentus tvirtinti administracijos direktoriui arba Savivaldybės tarybai;</p>
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS Urbanistikos ir ekologijos skyrius Funkcijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teritorijų planavimo dokumentams rengti sąlygų išdavimas; - Žemės sklypų dydžių ir ribų, numatančių parduodamų, išnuomojamų ar kitaip įgyjamų žemės sklypų specialiųjų naudojimo sąlygų, architektūrinių apribojimų ir sąlygų, žemės servitutų rengimas; - Statinių projektavimo sąlygų sąvadų išdavimas; - Statybos leidimų išdavimas; - Statinių projektų derinimas; - Reklamos, mažųjų architektūros formų, inžinerinio teritorijos parengimo, apželdinimo projektų derinimas. 	<p>- organizuoja ir dalyvauja Savivaldybės ir kitų subjektų rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene, apibendrina gautus gyventojų skundus ir pasiūlymus;</p> <p>- konsultuoja ir informuoja fizinius ir juridinius asmenis apie teritorijų planavimo sąlygas ir procedūras, patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus;</p> <p>- organizuoja teritorijų planavimo dokumentų derinimą ir vadovauja Teritorijų planavimo komisijai;</p> <p>- vykdo kompleksinių teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėseną;</p> <p>- nustatyta tvarka tikrina statinių projektus ir teikia išvadas (informacinėje sistemoje INFOSTATYBA);</p>

	<p>- nagrinėja iš statytojo (užsakovo) gautus prašymus išduoti specialiuosius architektūros reikalavimus, parengia Kupiškio rajono savivaldybės specialiuosius architektūros reikalavimus, organizuoja specialųjų paveldosaugos reikalavimų, specialijų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų gavimą iš kitų institucijų šių dokumentų prisijungimo sąlygoms gauti (kai statytojas (užsakovas) yra Kupiškio rajono savivaldybės administracija) rengimą;</p> <p>- rengia žemės paėmimo visuomenės poreikiams dokumentaciją, konsultuoja suinteresuotus asmenis apie žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras;</p> <p>- rengia sąlygas žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektams rengti, tikrina parengtus žemės sklypų ir pertvarkymo projektus ir kitus dokumentus informacinėje sistemoje ŽPDRIS.</p>
--	--

24. SAVIVALDYBĖ Lazdijų rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>Neaišku Yra 2016-11 skelbimų dėl Architektūros ir aplinkosaugos skyriaus vedėjo pavaduotojas-vyr. architektas darbo vietas http://www.cvbankas.lt/architekturos-ir-aplinkosaugos-skyriaus-vedejo-pavaduotojas-vyr-architektas-karjeros-valstybes-tarnautojas-lazdijuose/1-4353111 http://www.lrvvalstybe.lt/darbas-valstybes-tarnyboje/architekturos-ir-aplinkosaugos-skyriaus-vedejo-pavaduotojas-vyr-architektas-karjeros-valstybes-tarnautojas-30714/</p> <p>Nors Architektūros ir aplinkosaugos skyriaus vedėjai nenustatyti vyr. architektui keliami reikalavimai, bet jį atlieka dalį vyr. architekto funkcijų.</p>	
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS	

SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS Architektūros ir aplinkosaugos skyrius	
---	--

25. SAVIVALDYBĖ Marijampolės savivaldybė	FUNKCIJOS
VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros ir urbanistikos departamento direktorius – vyriausiasis architektas. Prie kvalifikacijos reikalavimų numatyta, kad turi turėti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.	- vadovauja, organizuoja ir kontroliuoja teritorijų planavimą, statinių projektavimą, statinių naudojimą ir priežiūrą, adresų suteikimą ir keitimą, kraštotvarką, paminklosaugą, miesto, miestelių, gyvenviečių ir sodybų architektūrinį, estetinį vaizdą, reklamos formavimą savivaldybės teritorijoje; - organizuoja ir kontroliuoja miesto teritorijos bendrojo plano, savivaldybės teritorijos bendrojo plano ir savivaldybės detaliųjų planų realizavimą, koregavimą, teikia siūlymus Tarybai dėl jų ruošimo ir koregavimo;
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Architektūros ir urbanistikos departamento direktoriaus - vyriausiojo architekto pareigybės aprašymas, patvirtintas Marijampolės savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. DV-371. http://www.marijampole.lt/go.php/lit/Departamento-direktorius-vyriausiasis-architektas	- organizuoja statybą leidžiančių dokumentų ir rašytinių priitarimų išdavimo procedūras; - tvirtina statinio specialiuosius architektūros reikalavimus; - derina statinio projektus ir teritorijų planavimo sprendinius, jų pakeitimus, teikia savo išvadas, pasiūlymus šiais klausimais;
SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros ir urbanistikos departamentas: 1.1. Projektų valdymo ir žemėtvarkos skyrius 1.2. Architektūros ir urbanistikos skyrius Projektų valdymo ir žemėtvarkos skyriaus vedėja pagal pareigybės aprašymą http://www.marijampole.lt/go.php/lit/Skyriaus-vedeja/3 : vykdo funkcijas specialiojoje veiklos srityje - valstybės tarnyboje, susijusioje su teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimu ir žemės tvarkymo klausimų sprendimu. Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas pagal pareigybės aprašymą	- vadovauja nuolatinei statybos komisijai; - derinta parengtus teritorijų planavimo dokumentus ir organizuoja jų tvirtinimą; - vadovauja pradinių projektavimo duomenų rengimui; - tvirtina teritorijų planavimo dokumentų planavimo sąlygas ir planavimo sąlygų sąvadus; - tikrina ir įvertina (vizuoja) detaliojo teritorijų planavimo organizatorių pateiktas paraiškas ir pridedamus dokumentus, reikalingus detaliojo teritorijų planavimo organizatoriaus teisėms perduoti, planavimo sąlygoms teritorijų planavimo dokumentų rengimui gauti, ir žemės savininkų ir (ar) naudotojų prašymus leisti

<p>http://www.marijampole.lt/go.php/lit/Sk_yriaus-vedejas/1 :</p> <p>vykdo funkcijas specialiojoje veiklos srityje - valstybės tarnyboje, susijusioje su architektūra ir urbanistika, statinių projektavimu.</p> <p>Jam keliami kvalifikaciniai reikalavimai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą menų studijų srities architektūros magistro kvalifikacinį laipsnį; - turėti 3 metų architekto darbo patirtį. <p>Vedėjas vykdo funkcijas specialiojoje veiklos srityje - valstybės tarnyboje, susijusioje su architektūra ir urbanistika, statinių projektavimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizuoja specialiųjų architektūros reikalavimų rengimą statinių projektavimui; - organizuoja statybą leidžiančių dokumentų išdavimą ir kt. 	<p>pradėti rengti sklypo planą, prilyginamą detaliojo teritorijų planavimo dokumentui;</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizuoja kontrolę teritorijų planavimo dokumentų ir statinių techninių projektų, kurių planavimo organizatorius yra Savivaldybės administracijos direktorius, rengimo eigos ir sutarčių vykdymą; - padeda įgyvendinti racionalią teritorijų planavimo ir miesto vystymo strategiją, užtikrina valstybės politikos įgyvendinimą teritorijų planavimo, urbanistikos srityje; - konsultuoja statybos, teritorijų planavimo ir žemėtvarkos klausimais Tarybos narius, administracijos struktūrinių padalinių bei jai pavaldžių įstaigų tarnautojus.
--	---

<p>26. SAVIVALDYBĖ Mažeikių rajono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>)</p> <p>Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas (vyriausiasis architektas).</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų nustatyta, kad turi turėti Kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybių vyriausiųjų architektų pareigybių funkcijas;</p>	<p>Vykdo Savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Norminiais aktais nustatyta tvarka organizuoja reikalingos dokumentacijos ir išvadų rengimą, išduodant statinių projektavimo sąlygų sąvadus, organizuojant statinių projektų derinimą ir statybos leidimų išdavimą; - Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka organizuoja projektavimo sąlygų sąvadų derinimą ir tvirtinimą;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p> <p>Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjo (vyriausiojo architekto) pareigybės aprašymas, patvirtintas Mažeikių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010-05-24 įsakymu Nr. A1-801</p> <p>http://www.mazeikiai.lt/strukt%C5%ABra-ir-kontaktai/administracijos-strukt%C5%ABra/architekturos-ir-urbanistikos-skyrius/</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka vadovauja Nuolatinei statybos komisijai; - Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka atstovauja Savivaldybę statinio pripažinimo finkam naudoti komisijos darbe; - Organizuoja Savivaldybės teritorijos arba jos dalies operatyvųjį planavimą;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Architektūros ir urbanistikos skyrius</p> <p>Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjo pavaduotojas pagal</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vykdo projekto administratoriaus funkcijas, Savivaldybės biudžeto lėšomis organizuojant Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų rengimą;

<p>pareigybės aprašymą http://www.mazeikiai.lt/strukt%C5%ABra-ir-kontaktai/administracijos-strukt%C5%ABra/architekturos-ir-urbanistikos-skyrius/ - Priima paraiškas specialiesiems architektūros reikalavimams nustatyti, teikia paraiškas specialiuosius reikalavimus nustatančioms organizacijoms, nagrinėja ir įvertina jų parengtus reikalavimus, organizuoja prieštaringų reikalavimų suderinimą; - Organizuoja privalomų projektinių pasiūlymų viešinimą, nagrinėja pateiktus projektinius pasiūlymus, teikia pastabas skyriaus vedėjui, atstovauja Savivaldybės administraciją projektinių pasiūlymų viešuosiuose svarstymuose; - Rengia specialiuosius architektūros reikalavimus ir teikia juos tvirtinti skyriaus vedėjui; - Rengia savivaldybės objektų techninių projektų projektavimo užduotis ir derina jas su skyriaus vedėju; - Teisės aktų nustatyta tvarka tikrina statinių projektus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Atstovauja Savivaldybės patvirtintiems dokumentams kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese; - Analizuoja ir teikia pasiūlymus dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo, kraštovaizdžio apsaugos principų ir realizavimo Savivaldybės teritorijoje; - Analizuoja ir teikia pasiūlymus dėl miesto ir rajono miestelių, pastatų estetiškos išvaizdos gerinimo; - teikia siūlymus steigti Savivaldybės saugomus draustinius, saugomus kraštovaizdžio objektus ir saugomas teritorijas arba siūlo atšaukti jau suteiktą tokį statusą; - Apibendrina gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų ir statybos projektų, konsultuoja interesus ir administracijos padalinių specialistus; - Dalyvauja pasitarimuose, kai svarstomi vyr.architekto kompetencijai priskirti klausimai.
--	---

27. SAVIVALDYBĖ Molėtų rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjas-vyriausiasis architektas.</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų nėra nurodyta, kad reikalinga darbo patirtis.</p>	<p>Teritorijų planavimo srityje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Derinti savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, atstovauti savivaldybės patvirtintiems dokumentams kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese; pateikti tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus savivaldybės Tarybai arba valdybai (merui);
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės puslapyje prie darbuotojų kontaktų https://www.moletai.lt/go.php/lit/Darbuotoju-saraas-funkcijos-ir-kontaktai/5024</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rengti ir pateikti išvadą dėl detaliojo planavimo proceso ir procedūros; - Konsultuoti ir informuoti fizinius ir juridinius asmenis apie teritorijų planavimo sąlygas ir procedūras, patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius</p>	<p>žemėtvarkos srityje:</p>

<p>Funkcijos</p> <p>Organizuoja rajono teritorinę raidą, bendrojo, detaliųjų ir specialiųjų planų rengimą, ruošia teritorijų planavimo dokumentų pakeitimus. Nustato parduodamų, išnuomojamų ir kitaip įgyjamų žemės sklypų specialiąsias naudojimo sąlygas, tvarko dokumentus, susijusius su trumpalaikę valstybinę žemės nuoma. Derina sklypų dydžio, ribų nustatymo ir keitimo dokumentaciją. Rengia žemės sklypų planus. Svarsto su visuomene savivaldybės rengiamus teritorijos planavimo dokumentus, įvertina gyventojų skundus ir pasiūlymus, dalyvauja ginčų sprendimuose. Prižiūri statybos projektavimo darbus. Gauna projektavimo sąlygas, išduoda projektavimo sąlygų sąvadą ir nustato specialiąsias projektavimo sąlygas, registruoja, derina ir kontroliuoja statybos projektus. Kontroliuoja kraštovaizdį, atstovauja savivaldybės interesams saugomose teritorijose. Analizuoja ir kontroliuoja inžinerinės infrastruktūros būklę ir plėtrą. Kaupia ir tvarko planavimo duomenų banką. Kuruoja paminklotvarkos klausimus.</p> <p>https://www.moletai.lt/go.php/lit/Architekturos-ir-teritoriju-planavimo-skyrius/113</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rengti pasiūlymus dėl sklypo dydžio ir ribų, numatančius parduodamų, išnuomojamų ar kitaip įgyjamų žemės sklypų specialiąsias naudojimo sąlygas, architektūrinius, urbanistinius apribojimus ir sąlygas, žemės servitutus; rengti pasiūlymus dėl savivaldybės ribų keitimo; derinti Utenos apskrities viršrinko administracijos žemėtvarkos ir geodezijos tarnybų pateiktą dokumentaciją dėl sklypų dydžių ir ribų bei fikslinės žemės naudojimo paskirties keitimo; - Konsultuoti fizinius ir juridinius asmenis dėl fikslinės žemės naudojimo paskirties, jos pakeitimo galimybių ir tvarkos; <p>Statybos srityje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Priimti iš statytojo (užsakovo) paraišką projektavimo sąlygoms nustatyti, parengti savivaldybės kompetencijai priklausančias sąlygas, teikti paraiškas technines ir specialiąsias projektavimo sąlygas nustatančioms institucijoms, gauti, nagrinėti, įvertina jų parengtus projektavimo sąlygas, organizuoti prieštaringų sąlygų suderinimą Kompleksinio derinimo komisijoje, savivaldybės nustatyta tvarka teikti aprobuoti merui ir išduoti statytojui (užsakovui) kompleksinį statybos dokumentą (sąlygų sąvadą); - Pagal kompetenciją derinti statinio projektą, organizuoti Kompleksinio derinimo komisijos darbą, teikti statinio projektą kompleksiskai suderinti ir pateikti derinimo išvadas statytojui (užsakovui); - Tikrinti nesudėtingo statinio projektus; - Nustatyti statinio architektūros ir statybos sklypo tvarkymo urbanistinius reikalavimus; - Derinti reklamos, mažųjų architektūros formų, inžinerinio teritorijos parengimo, apželdinimo projektus.
<p>28. SAVIVALDYBĖ Neringos savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kontroliuoja miesto architektūrinių planų realizavimą, teikti pasiūlymus savivaldybės institucijoms dėl savalaikio jų rengimo ir koregavimo;

<p>Architektūros skyriaus vedėjas (vyriausiasis architektas).</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų nurodyta turėti ne mažesnį kaip 5 metų statybos arba projektavimo arba statybos priežiūros srityse darbo stažą, taip pat kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyr. architekto funkcijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja savivaldybės nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių ir kultūros paminklų apsaugą, teikia pasiūlymus jų naudotojams dėl jų priežiūros, remonto ir restauravimo; - rengia pradinius projektavimo darbus, derina projektavimo užduotis, projektus, vadovauja Nuolatinei statybos komisijai;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p> <p>Architektūros skyriaus vedėjo (vyriausiojo architekto) pareigybės aprašymas, patvirtintas Neringos savivaldybės administracijos direktoriaus 2012-09-04 įsakymu Nr. V13-479</p> <p>http://www.neringa.lt/m/m_staff/wfiles/jnstr_120.pdf</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja projektų valstybinę ekspertizę; - konsultuoja gyventojus gyvenamųjų namų projektavimo, statybos ir aplinkos tvarkymo klausimais; - organizuoja svarbių miesto projektų viešus aptarimus;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>Architektūros skyrius</p> <p>Neringos savivaldybės administracijos Architektūros skyriaus nuostatai, patvirtinti Neringos savivaldybės administracijos direktoriaus 2012-09-04 įsakymu Nr. V13-479.</p> <p>Skyrius vykdo funkcijas teritorijų planavimo, statybos, žemėtvarkos, nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos srityse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dalyvauja svarstant savivaldybės objektų statybos, rekonstrukcijos, remonto planus.

<p>29. SAVIVALDYBĖ</p> <p>Pagėgių savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>)</p> <p>Architektūros, gamtosaugos ir paminklosaugos skyriaus vedėjo pavaduotoja– vyriausioji architektė.</p> <p>Pagal pareigybės aprašymą turi turėti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyr. architekto funkcijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Derina savivaldybės teritorijoje rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, tikrina paruoštus statinių techninius projektus; - Derina planavimo užduotis detaliesiems planams rengti; -Ruošia planavimo sąlygas ir planavimo sąlygų sąvadus;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p>	

<p>Architektūros, gamtosaugos ir paminklosaugos skyriaus vedėjo pavaduotojo – vyriausiojo architekto pareigybės aprašymas, patvirtintas Pagėgių savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-1086 http://www.pagegiai.lt/index.php?2592119739</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nustato statinio projektavimo sąlygas (priklausančias Savivaldybės kompetencijai); - Pateikia paraiškas projektavimo ir planavimo sąlygas nustatančioms institucijoms; - Nagrinėja ir derina projektavimo sąlygas;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS Architektūros, gamtosaugos ir paminklosaugos skyrius</p> <p>Informacija savivaldybės psl. http://www.pagegiai.lt/index.php?2592119739</p> <p>Skyrius vykdo funkcijas teritorijų planavimo, žemėtvarkos, statybos, pavidosaugos, išorinės reklamos, gyvenamųjų vietovių registro, geodezijos ir kartografijos, aplinkosaugos srityse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Organizuoja Nuolatinės statybos komisijos darbą ir jai pirmininkauja, tikrina paruoštus Projektus; -Informuoja fizinius ir juridinius asmenis apie teritorijųplanavimo projektųruošimo sąlygas ir procedūras; - Nagrinėja fizinių ir juridiniųasmenų prašymus teritorijųplanavimo ir statinių projektavimo klausimais.

<p>30. SAVIVALDYBĖ Pakruojo rajono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Strateginės plėtros ir statybos skyriaus Architektūros poskyrio vedėjas (savivaldybės vyriausiasis architektas).</p> <p>Pagal pareigybės aprašymą turi turėti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nustato statinio projektavimo sąlygas (priklausančias Savivaldybės kompetencijai); - Pateikia paraiškas projektavimo ir planavimo sąlygas nustatančioms institucijoms; - Nagrinėja ir derina projektavimo sąlygas; - Organizuoja Nuolatinės statybos komisijos darbą ir jai pirmininkauja, tikrina paruoštus Projektus;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Strateginės plėtros ir statybos skyriaus Architektūros poskyrio vedėjo pareigybės aprašymas, patvirtintas Pakruojo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011-12-22 įsakymu PA-283 http://www.pakruojis.lt/index.php?4121342453</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Informuoja fizinius ir juridinius asmenis apie teritorijųplanavimo projektųruošimo sąlygas ir procedūras; - Nagrinėja fizinių ir juridiniųasmenų prašymus teritorijųplanavimo ir statinių projektavimo klausimais.

**SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS
KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS
FUNKCIJAS**

Strateginės plėtros ir statybos skyrius:
Architektūros poskyris

Strateginės plėtros ir statybos skyriaus
nuostatai, patvirtinti Pakruojo rajono
savivaldybės administracijos direktoriaus
2013-04-10 įsakymu Nr. A-94
<http://www.pakruojis.lt/index.php?4121342453>

- organizuoja Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene. Įvertina skundus ir pasiūlymus, teikia Savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymus dėl ginčų sprendimo;

- dalyvauja kitų planavimo subjektų rengiamų teritorijų planavimo dokumentų rengimo, svarstymo su visuomene procese teisės aktų nustatyta tvarka;

- peržiūri, teikia pastabas, pasiūlymus ir derina teritorijų planavimo dokumentų sprendinius;

- vadovauja savivaldybės Nuolatinės statybos komisijos darbui;

- organizuoja informacijos pateikimą visuomenei apie ruošiamus ir patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus;

- kontroliuoja sutarčių rengimą dėl detaliojo teritorijų planavimo organizatoriaus teisių ir pareigų perdavimo žemės sklypo valdytojui ar naudotojui, derina sutarčių projektus;

- rengia Savivaldybės tarybos sprendimų, administracijos direktoriaus įsakymų projektus teritorijų planavimo, kraštovaizdžio formavimo, statinių architektūros, projektavimo klausimais, vadovauja šių dokumentų rengimui, kai projektus ruošia poskyrio specialistai;

- atlieka funkcijas, susijusias su įstatymais ir Vyriausybės nutarimais savivaldybėms pavestais žemėtvarkos klausimais;

- tikrina ir derina geodeziškai išmatuotų žemės sklypų planus Pakruojo ir Linkuvos miestuose;

- išduoda specialiuosius architektūros reikalavimus statinio projektui parengti;

- išduoda statybą leidžiantį dokumentą Statybos įstatymo nustatyta tvarka;

- dalyvauja teisės aktų nustatyta tvarka sudarytose statybos užbaigimo komisijose,

- organizuoja Savivaldybei įstatymais priskirtų geodezijos ir kartografijos darbų vykdymą.

31. SAVIVALDYBĖ

Palangos miesto savivaldybė

VIARIAUSIOJO

ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)

Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjo pavaduotojas (savivaldybės vyriausiasis architektas).

Prie kvalifikacijos reikalavimų nurodyta, kad turi turėti 3 metų projektavimo patirtį ir būti išklausiusiu specialius kursus ir turėti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos išduotą architekto kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę būti teritorijų detaliojo plano ir statinio projekto vadovu.

PAREIGYBĖS APRAŠYMAS

Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjo pavaduotojo (savivaldybės vyriausiojo architekto) pareigybės aprašymas, patvirtintas Palangos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. gegužės 5 d. įsakymo Nr. A1-482 3 punktu

<http://www.palanga.lt/index.php?354458503#Architekturos>

SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS

Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius Šio skyriaus vedėjo funkcijos pagal pareigybės aprašymą <http://www.palanga.lt/index.php?354458503#Architekturos>:

- organizuoja miesto bendrojo planavimo darbus, specialiųjų ir detaliųjų planų savivaldybėje rengimo procesą, žemės sklypų ribų planus, rengiamus Savivaldybės institucijų dokumentus šiais klausimais, rengia strategines ir vystymo programas, tarptautinius projektus

FUNKCIJOS

- derina statinių projektus, rengia ir tvirtina statinių specialiuosius architektūrinius reikalavimus;

- analizuoja informaciją, gaunamą iš Savivaldybės administracijos padalinių, valstybinių institucijų, įstaigų bei įmonių ir teikia pasiūlymus Skyriaus vedėjui, siekiant užtikrinti subalansuotą miesto architektūrinę plėtrą;

-siekdamas pagerinti Savivaldybės viešųjų erdvių estetinę aplinką, rengia pasiūlymus ir sprendimus pastatų fasadų, kitų statinių (kioskų, stendų, suolų, tvorų ir kt.) spalvinių sprendimų ir formų, kraštotvarkos, kultūros vertybių apsaugos, vaizdinės informacijos, estetinės aplinkos formavimo ir problemų sprendimo klausimais;

-rengia, tvirtina, išduoda teritorijų planavimo sąlygas, derina planavimo užduotis, kitus dokumentus, reikalingus teritorijų planavimui;

-organizuoja teritorijų planavimo komisijos darbą, jai pirmininkauja, derina Savivaldybės teritorijoje rengiamų teritorijų planavimo dokumentų projektus;

-pagal kompetenciją tikrina statinių, inžinerinių įrenginių, reklamos projektus, teritorijų planavimo dokumentus ir atstovauja planavimo organizatoriui – administracijos direktoriui, užtikrinant tinkamą viešinimo procedūrų vykdymą.

<p>teritorijų planavimo ir miesto vystymo klausimais, kontroliuoja teritorinio planavimo dokumentų vykdymą, prižiūri, kad būtų laikomasi Savivaldybės teritorijos bendrojo (generalinio) plano ir detaliųjų planų sprendinių;</p> <p>- prižiūri, kad ūkinė veikla būtų vykdoma išsaugant ir gerinant gamtinę aplinką, gamtos ir kultūros paveldą, kad būtų apsaugotos žemės ir kito nekilnojamojo turto nuosavybės, valdymo ir naudojimo teisės, rengia pasiūlymus Savivaldybės administracijos direktoriui dėl sklypų dydžio ir ribų bei nustato parduodamų, išnuomojamų ar kitaip įgyjamų žemės sklypų specialiąsias naudojimo sąlygas, servitutus;</p> <p>- kt.</p>	
--	--

<p>32. SAVIVALDYBĖ Panevėžio miesto savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Teritorijų planavimo ir architektūros skyriaus vedėja.</p> <p>Niekur nėra nurodyta, kad ji yra vyr. architektė, tačiau iš jai keliamų reikalavimų, galima spręsti, kad ji eina vyr. architekto pareigas.</p>	<p>Siekdamas įgyvendinti įstatymų reikalavimus teritorijų planavimo srityje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - užtikrina miesto bendrojo plano realizavimą; -organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja teritorijų planavimo dokumentų rengimą; - tvirtina bendrojo plano, detaliųjų ir specialiųjų planų rengimo sąlygas; - organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja teritorijų planavimo dokumentų stebėseną (monitoringą);
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės puslapyje</p> <p>http://www.panevezys.lt/panevezys/lt/st_ruktura-ir-kontaktai_144/kontaktai/?pagepath=[62_25]</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teikia siūlymus rengiant savivaldybės teritorijos raidos analizę, prognozes, programas ir projektus; - pagal įgaliojimą rengia teritorijų planavimo sąlygas ir kreipiasi į kitas institucijas prašydamas pateikti planavimo sąlygas;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS Teritorijų planavimo ir architektūros skyrius</p> <p>Pagal aprašymą savivaldybės puslapyje http://www.panevezys.lt/panevezys/lt/st_ruktura-ir-kontaktai_144/kontaktai/?pagepath=[62_25] šis skyrius vykdo funkcijas Teritorijų planavimo organizavimo srityje, Žemėtvarkos planavimo organizavimo ir žemės klausimų srityje, GIS valdymo ir</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja Teritorijų planavimo komisijos darbą; - vadovauja Teritorijų planavimo komisijos darbui, atlieka kitas komisijos pirmininko funkcijas, reglamentuotas Teritorijų planavimo įstatyme; - derina Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, atstovauja Savivaldybei kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese;

priežiūros srityje, Specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymo ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimo srityje, Miesto estetinio vaizdo formavimo srityje, Kraštovaizdžio, savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsaugos, tvarkymo, kūrimo, organizavimo ir stebėsenos srityje, Nekilnojamojo kultūros paveldo srityje, Įstatymų priskirtų registru tvarkymo ir duomenų teikimo valstybės registrams srityje, Administravimo srityje

- organizuoja teritorijų planavimo dokumentų rengimo procesą, naudodamasis Teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacine sistema (TPDRIS);

Siekdamas įgyvendinti įstatymų reikalavimus statybos ir architektūros srityje:

- sprendžia klausimus dėl statybą leidžiančių dokumentų išdavimo, anksčiau išduotų leidimų perregistravimo;

- nustato ir tvirtina specialiuosius architektūros reikalavimus;

- nagrinėja statytojo parengtas projektinių pasiūlymų užduotis, prireikus atsižvelgdamas į konkrečią statybos vietą, gretimybes, trečiųjų asmenų teisių apsaugą, projektinių pasiūlymų užduotyse nustato statinių ir žemės sklypų teritorijos naudojimo reglamentų parametrus ir teisės aktų nustatyta tvarka derina šias užduotis;

- pagal įgaliojimą išduoda statybą leidžiančius dokumentus;

- organizuoja duomenų ir dokumentų, susijusių su statybą leidžiančių dokumentų išdavimu, nagrinėjimą, tikrinimą ir tvarkymą informacinėje sistemoje IS „Infostatyba“;

- rengia užduotis statinių statybos architektūrinių ir teritorijų sutvarkymo pasiūlymų konkursams organizuoti.

Siekdamas įgyvendinti įstatymų reikalavimus žemėtvarkos ir žemės klausimų srityje:

- teikia Savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymus dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams dokumentų rengimo, organizuoja šių dokumentų rengimą, konsultuoja suinteresuotus asmenis dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų;

- kontroliuoja ir koordinuoja žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo procesą, naudodamasis Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacine sistema (ŽPDRIS);

- teikia prašymus dėl žemės formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo reikalavimų išdavimo pagal poreikį atitinkamoms institucijoms;

	<ul style="list-style-type: none"> - teikia pasiūlymus dėl žemės sklypų formavimo įvairios paskirties objektams, organizuoja projektų užsakymą; - organizuoja ir koordinuoja valstybinės žemės, perduotos Savivaldybei valdyti patikėjimo teise, procedūras; - organizuoja piliečių prašymų atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą (žemę) nagrinėjimą; - organizuoja žemės sklypų perdavimo Savivaldybės nuosavybėn ar valdyti patikėjimo teise, procedūras. - Teikia Savivaldybės tarybai ir Savivaldybės administracijos direktoriui informaciją apie architektūros, paveldosaugos ir kraštotvarkos formavimo principus ir realizavimą savivaldybės teritorijoje. - Konsultuoja ir informuoja fizinius ir juridinius asmenis teritorijų planavimo, statybos, žemėtvarkos ir kraštovaizdžio klausimais. - Organizuoja lėšų poreikio planavimą teritorijų planavimo dokumentams, kraštotvarkos projektams ir žemėtvarkos planavimo dokumentams, finansuojamiems iš Savivaldybės biudžeto lėšų, rengia ir teikia pasiūlymus metiniam Savivaldybės biudžetui sudaryti. - Dalyvauja Teritorijų planavimo komisijos, statinių pripažinimo tinkamais naudoti ir pagal kompetenciją kitų komisijų darbe. - Nagrinėja pateiktus skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo, statybų, žemėtvarkos ir kraštovaizdžio formavimo, teikia pasiūlymus, kaip spręsti ginčus.
--	---

33. SAVIVALDYBĖ Panevėžio rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ <i>(yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</i> Architektūros skyriaus vedėjas.</p> <p>Nors tiesiogiai nėra nurodyta, kad tai vyr. architektas, bet pareigybės aprašyme nurodyta, kad šis tarnautojas turi turėti Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos išduotą atestatą, suteikiantį teisę eiti savivaldybių vyriausiųjų architektų pareigas.</p>	Architektūros skyriaus vedėjo paskirtis: Pareigybė reikalinga organizuoti savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų bei specialiųjų planų planavimo dokumentų rengimą, jų įgyvendinimą, vadovauti organizuojant savivaldybės teritorijos geodezijos, topografijos, geoinformatikos darbus, teritorijų planavimo dokumentų rengimo planavimo sąlygų rengimą bei planavimo sąlygų sąvadų

<p>Prie kvalifikacijos reikalavimų nurodyta, kad turi turėti ne mažesnę kaip trejų metų profesinio darbo patirtį.</p>	<p>aprobavimą, statinių projektavimo specialijų architektūros reikalavimų rengimą bei aprobavimą, pagal kompetenciją pritari statybą leidžiančių dokumentų išdavimui pagal pateiktus statinių projektus bei organizuoti Savivaldybės nuolatinės statybos bei statinių projektų tikrinimo komisijų darbą, vadovauti skyriui, užtikrinant pavestų funkcijų vykdymą.</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p> <p>Savivaldybės tinklalapyje pateikiama informacija</p> <p>http://www.panrs.lt/m/m_staff/wfiles/inst_r_529.pdf</p>	<p>Funkcijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Betarpiškai dalyvauja rengiant Savivaldybės tarybos sprendimų projektus aplinkos apsaugos, saugotinių teritorijų srityse; - Aprobuoja teritorijų planavimo dokumentų rengimo sąlygas bei teritorijų planavimo dokumentų rengimo sąlygų sąvadas; - Derina teritorijų planavimo dokumentus; - Dalyvauja Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų, finansuojamų iš savivaldybės biudžeto, rengime; - Dalyvauja komisijų, sprendžiančių teritorijų planavimo, statinių projektavimo, statybos, pastatų eksploatacijos, žemės naudojimo režimo, sklypo dydžio bei ploto nustatymo klausimus, darbe; - Vadovauja teritorijų planavimo sąlygų sąvadų bei specialijų architektūros reikalavimų rengimui; - Vadovauja Savivaldybės nuolatinei statybos komisijai; - Vadovauja statinio projekto tikrinimo komisijai; - Pagal kompetenciją pritaria statinių techninių projektų sprendiniams; - Konsultuoja fizinius bei juridinius asmenis teritorijų planavimo, statinių projektavimo,
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>Architektūros skyrius:</p> <p>Vietinio ūkio skyrius:</p> <p>Skyriaus uždaviniai yra:</p> <p>6.1. užtikrinti Savivaldybės socialinės ir inžinerinės infrastruktūros objektų statybos, rekonstrukcijos, remonto projektavimo bei statybos užsakovo funkcijų vykdymą, naudojamų pastatų priežiūrą.</p> <p>Skyrius:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vykdo statinių naudojimo priežiūrą, teikia metodinę pagalbą statinių techninės priežiūros vykdytojams; - rengia dokumentus pastatų ir statinių, kurių užsakovas yra Savivaldybės administracija, statybos, rekonstrukcijos ar remonto statybą leidžiantiems dokumentams gauti <p>Architektūros skyrius vykdo funkcijas šiose srityse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teritorijų planavimo; - Žemėtvarkos; - Statybos; - Saugomų teritorijų ir aplinkos apsaugos; - Geodezijos ir kartografijos. 	

	<p>statybos klausimais;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vadovauja organizuojant Savivaldybės teritorijoje geodezijos, topografijos darbus; - Informuoja visuomenę apie skyriaus darbą, rengiamus teritorijų planavimo dokumentus ir statybu projektus.
--	---

34. SAVIVALDYBĖ Pasvalio rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Vietinio ūkio ir plėtros skyriaus vyriausiasis specialistas (savivaldybės vyriausiasis architektas).</p> <p>Pareigybės aprašyme numatyta, kad turi turėti nustatytos formos kvalifikacijos atestatą</p> <p>– dokumentą, patvirtinantį ir suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų, finansuojamų iš Savivaldybės biudžeto, rengimą (t.y. vykdo užsakovo ar projekto administratoriaus funkcijas); - nustatyta tvarka rengia planavimo sąlygas bei reikalavimus, užduotis teritorijų planavimo dokumentams rengti bei planavimo darbų programas, teikia tvirtinti Skyriaus vedėjui (informacinėje sistemoje TPDRIS); derina teritorijų planavimo dokumentų projektus;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Vietinio ūkio ir plėtros skyriaus vyriausiojo specialisto (savivaldybės vyriausiojo architekto) pareigybės aprašymas, patvirtintas Savivaldybės administracijos direktoriaus (Administracijos direktoriaus 2016 m. balandžio 5 d. įsakymo Nr. DV-244 redakcija)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - atstovauja Savivaldybei kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese, teikia teritorijų planavimo dokumentus tvirtinti Savivaldybės tarybai; - dalyvauja rengiant rajono (rajono miestų) teritorijos raidos analizę ir prognozes, programas ir projektus;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS Vietinio ūkio ir plėtros skyriaus uždaviniai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - teritorijų planavimas, Savivaldybės bendrojo plano ar Savivaldybės dalių bendrųjų planų ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimas; - specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymas ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimas įstatymų nustatyta tvarka; - statinių naudojimo priežiūra įstatymų nustatyta tvarka; - Savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos, apskaitos, atskirųjų 	<ul style="list-style-type: none"> -organizuoja ir dalyvauja Savivaldybės ir kitų subjektų rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene, apibendrina gautus gyventojų skundus ir pasiūlymus; - konsultuoja ir informuoja fizinius ir juridinius asmenis apie teritorijų planavimo sąlygas ir procedūras, patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus; -organizuoja teritorijų planavimo dokumentų derinimą ir vadovauja Teritorijų planavimo komisijai, pagal

<p>želdynų žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą organizavimas ir stebėseną;</p>	<p>kompetenciją dalyvauja darbo grupių ir komisijų darbe;</p> <p>-vykdo kompleksinių teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėseną;</p> <p>- nustatyta tvarka tikrina statinių projektus; išduoda rašytinius pritarimus statinio projektui (statybą leidžiantis dokumentas informacinėje sistemoje INFOSTATYBA);</p> <p>- nagrinėja iš statytojo (užsakovo) gautus prašymus išduoti specialiuosius architektūros reikalavimus, organizuoja dokumentų prisijungimo sąlygoms gauti (kai statytojas (užsakovas) yra Pasvalio rajono savivaldybės administracija) rengimą.</p>
--	---

<p>35. SAVIVALDYBĖ Plungės rajono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas) Nerandu. Architektūros ir teritorijų planavimo skyriuje nėra vedėjo. Tuo tarpu vedėjo pavaduotojas numatyta, kad turi turėti meno studijų srities architektūros krypties aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą. Turėti ne mažesnę kaip 1 metų darbo patirtį architektūros ir teritorijų planavimo srityje. Reikalavimai keliami vyr. architektui neatitinka, nors pagal atliekamas funkcijas, galima būtų laikyti vyr. architektu.</p>	<p>Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjo pavaduotojas (jei laikytume, kad tai vyr. architektas) vykdo funkcijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - padeda Skyriaus vedėjui organizuoti Skyriaus darbą, kontroliuoti, kad laiku ir gerai būtų vykdomi pavedimai teritorijų planavimo ir statybos srityse; - siekdamas užtikrinti, kad būtų sudarytos sąlygos tenkinti visuomenės, fizinių ir juridinių asmenų poreikius teritorijų planavimo ir statybos srityse, parengtų dokumentų atitikimą statinių projektavimą reglamentuojantiems teisės aktams, derina statinių projektus, rengia ir vedėjo pavedimu tvirtina statinių specialiuosius architektūrinius reikalavimus;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija iš savivaldybės tinklalapio www.plunge.lt/popup.php?ru=FA7EzfM M7q&view_id=25</p>	<ul style="list-style-type: none"> - analizuoja informaciją, gaunamą iš Savivaldybės administracijos padalinių, valstybinių institucijų, įstaigų bei įmonių, ir teikia pasiūlymus Skyriaus vedėjui, siekiant užtikrinti subalansuotą miesto architektūrinę plėtrą;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius Svarbiausieji Skyriaus uždaviniai yra šie: 1. Įgyvendinti Savivaldybės politiką architektūros ir kraštovarkos,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - siekdamas užtikrinti kraštovarkos ir vaizdinės informacijos teisinį reguliavimą, derina mažosios architektūros formų, dekoratyvinio apšvietimo miesto erdvėse, monumentaliuosios ir dekoratyvinės dailės kūrinių, skverų ir želdinių projektus, išduoda

<p>nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimo ir kitose srityse.</p> <p>2. Vykdyti savivaldybei teisės aktais priskirtas funkcijas:</p> <p>2.1. teritorijų planavimą, savivaldybės teritorijos bendrųjų, specialiųjų ir detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimą;</p> <p>2.2. specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymą ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimą;</p> <p>2.3. kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymą ir apsaugą;</p> <p>2.4. adresų (gatvių, pastatų, statinių ir kitų savivaldybės teritorijoje esančių ir jai nuosavybės teise priklausančių objektų pavadinimų, pastatų ir šių pastatų butų ar patalpų numerių) suteikimą ir keitimą;</p> <p>2.5. savivaldybėms įstatymais priskirtų geodezijos ir kartografijos darbų organizavimą ir vykdymą;</p> <p>3. Formuoti savitą ir kokybišką Savivaldybės teritorijos urbanistinę-architektūrinę aplinką, bei rajono vizualinį įvaizdį.</p> <p>http://www.plunge.lt/go.php/lit/Architekturos-ir-teritoriju-planavimo-skyrius</p>	<p>leidimus jiems įrengti, tikrina ir derina nesudėtingų (tarp jų - laikinų) statinių ir įrenginių projektus, derina reklaminių, išorės reklamos, skelbimų ir iškabų projektus;</p> <p>- siekdamas pagerinti Savivaldybės viešųjų erdvių estetinę aplinką, rengia pasiūlymus ir sprendimus pastatų fasadų, kitų statinių (kioskų, stendų, suolų, tvorų ir kt.) spalvinių sprendimų ir formų, kraštotvarkos, kultūros vertybių apsaugos, vaizdinės informacijos, estetinės aplinkos formavimo ir problemų sprendimo klausimais</p>
---	---

<p>36. SAVIVALDYBĖ Prienuojo rajono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Nerandu.</p> <p>Galima laikyti, kad Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėja yra vyriausioji architektė.</p> <p>Nėra pateikiama informacija dėl vedėjai keliamų kvalifikacijos reikalavimų, tačiau pateikiamos funkcijos artimiausios vyr. Architekto funkcijoms, vertinant su kitomis skyriaus darbuotojų funkcijomis.</p>	<p>-Organizuoja Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nuostatų įgyvendinimą rajono teritorijoje;</p> <p>-Dalyvauja nustatant kultūros paveldo vertybes, rengiant pasiūlymus paminklo saugos tarnyboms dėl paminklo statuso suteikimo;</p> <p>-Kontroliuoja miestų, miestelių, kaimo teritorijų bendrųjų planų realizavimą, teikia pasiūlymus rajono Tarybai dėl jų ruošimo, koregavimo ir tvirtinimo;</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje</p> <p>http://www.prienai.lt/go.php/lit/Dalia-Joneliuniene/6624</p>	<p>-Nustatyta tvarka dalyvauja parenkant žemės sklypus statyboms, rengia ir teikia šiuo klausimu pasiūlymus rajono Tarybai ir administracijos direktoriui;</p>

SKYRIAUS, VYKDOTY SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS

Architektūros ir urbanistikos skyrius:
 - organizuoja ir vykdo įstatymais priskirtų geodezijos ir kartografijos darbus;
 - organizuoja ir vykdo teritorijų planavimą;
 organizuoja ir vykdo savivaldybės bendrojo plano ar savivaldybės dalių bendrųjų planų įgyvendinimą;
 -organizuoja ir vykdo savivaldybės detaliųjų planų sprendinių įgyvendinimą;
 - organizuoja ir vykdo specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymą įstatymų nustatyta tvarka;
 - organizuoja ir vykdo statybą leidžiančių dokumentų išdavimą įstatymų nustatyta tvarka;
 -organizuoja ir vykdo savivaldybės saugomų teritorijų steigimą, apsaugą ir tvarkymą;
 - organizuoja ir vykdo kraštovaizdžio, savivaldybės teritorijoje esančių želdymų kūrimą;
 analizuoja ir prognozuoja miestų ir jų dalių teritorinę raidą, dalyvauja rengiant programas ir projektus.
 Skyriaus nuostatai
<http://www.prienai.lt/index.php?104575175>

-Nustatyta tvarka rengia pradinių projektavimo duomenų techninę dokumentaciją, tvirtina projektavimo sąlygas ir sąlygų sąvadus;

-Organizuoja viešus miestų, miestelių, kaimų teritorijų planavimo ir tūrinių objektų aptarimus;

-Nustatyta tvarka derina teritorijų planavimo dokumentus, želdinių teritorijų tvarkymo projektus, tūrinių objektų, infrastruktūros techninius projektus, vaizdines reklamas bei mažųjų architektūros formų projektus;

-Nustatyta tvarka išduoda leidimus statyboms (griovimams), dalyvauja Nuolatinės statybos komisijos darbe;

-Peržiūri, derina ir teikia pasiūlymus Tarybai dėl miestų, miestelių ir kaimų gyvenviečių bendrųjų planų derinimo ir tvirtinimo;

-Surenka, patikrina ir paruošia visus reikalingus dokumentus naujų valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionui rengti ir dalyvauja aukciono komisijos darbe;

-Teikia konsultacijas Savivaldybės administracijai ir privatiems statytojams teritorijų planavimo, gyvenamųjų namų, sodybų projektavimo, statybos ir aplinkos tvarkymo klausimais;

-Metodiškai vadovauja ir konsultuoja rajone dirbančius projektų vadovus ir projektų dalių vadovus, projektavimo organizacijas, projektavimo grupes, rengiančius rajono teritorijoje teritorijų planavimo dokumentus ir/ar techninius projektus.

37. SAVIVALDYBĖ

Radviliškio rajono savivaldybė

FUNKCIJOS

VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (*yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas*)

-rengia pasiūlymus dėl lėšų poreikio teritorijų planavimo dokumentams rengti;
 -koordinuoja visų lygių savivaldybės

<p>Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas iš dalies atitinka vyr. architektui keliamus reikalavimus, kadangi pareigybės aprašyme numatyta, kad jis turi turėti meno studijų srities architektūros studijų krypties aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą išsilavinimą, taip pat turi turėti architekto kvalifikacijos atestatą. Tačiau pareigybės aprašyme nenumatyta vyr. architektui būtina darbo patirtis</p>	<p>teritorijos planavimo dokumentų rengimą;</p> <p>-koordinuoja kitų užsakovų, perėmusių rengėjo teises ir pareigas ruošiamų detalių (specialiojo) planavimo dokumentų rengimą;</p> <p>-tvirtina planavimo sąlygų sąvadus teritorijų planavimo dokumentams rengti;</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje</p> <p>http://www.radviliskis.lt/lit/Vykdomos-funkcijos-ir-specialieji-reikalavimai-pareigybei/50</p>	<p>-dalyvauja nuolatinės statybos komisijos darbe teritorijų planavimo projektams tvirtinti, laiku organizuoja jos posėdžius;</p> <p>-kontroliuoja teritorinio planavimo dokumentų vykdymą;</p>
<p>SKYRIAI, VYKANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p>	<p>-koordinuoja ir prižiūri architektūrinius pastatų projektų rengimo darbus, patikrina (per LR Statybos įstatymu nustatytą terminą) ar parengti projektai atitinka Lietuvos Respublikos statybų techninių reglamentų reikalavimus ir juos derina;</p> <p>-tvirtina statybą leidžiančius dokumentus;</p> <p>-analizuoja gyventojų pasiūlymus bei skundus rengiamų ar parengtų teritorijų planavimo dokumentų sprendinių ar statinių projektų klausimais, juos apibendrina ir raštu atsako.</p>

<p>38. SAVIVALDYBĖ Raseinių rajono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Ekonomikos ir ūkio departamento Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjui pagal pareigybės aprašymą pavesta atlikti vyr. architekto funkcijas.</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų numatyta turėti LR Aplinkos ministerijos išduotą galiojantį kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybės funkcijas;</p>	<p>- teikia pasiūlymus Savivaldybės tarybai, Administracijos direktoriui, Ekonomikos ir ūkio departamento direktoriui dėl Savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų rengimo, koregavimo ir tvirtinimo, architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų ir realizavimo Savivaldybės teritorijoje, dėl naujų pastatų statybos, rekonstrukcijos ir remonto projektų, parenka sklypus jų statyboms ir ruošia pasiūlymus dėl jų užstatymo;</p> <p>- koordinuoja organizacijų, informacinių bei tvarkomųjų dokumentų rengimą skyriuje bei atlieka kitų Savivaldybės struktūrinių padalinių paruoštų dokumentų, liečiančių skyriaus funkcijas, atitiktį galiojantiems teisės aktams savo</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p>	

<p>Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjo pareigybės aprašymas, patvirtintas Raseinių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. (5.4)A₂-431 P</p> <p>http://www.raseiniai.lt/index.php?1351113911</p>	<p>kompetencijos ribose;</p> <ul style="list-style-type: none"> - koordinuoja kompleksinės kraštovarkos veiklą, užtikrinant urbanistikos, architektūros ir statybos pažangą, kultūros vertybių ir aplinkos apsaugą; - rengia rajono teritorijos kraštovarkos perspektyvinio vystymo programas ir pasiūlymus, atsižvelgiant į susiklosčiusį kraštovaizdį, tautos tradicijas, teritorijų funkcijas;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja Savivaldybės teritorinio planavimo dokumentų rengimą, kontroliuoja jų įgyvendinimą; - vadovauja Savivaldybės nuolatinei statybos komisijai derinant teritorijų planavimo dokumentus; - tvirtina specialiuosius architektūros reikalavimus; - derina ir tikrina statinių projektus, kurie yra parengti pagal specialiuosius architektūros reikalavimus, taip pat projektus, kuriuose yra sklypo sutvarkymo dalis; - pasirašo statybą leidžiančius dokumentus statiniams, kurių projektai yra parengti pagal specialiuosius architektūros reikalavimus, taip pat statiniams, kurių projektuose yra sklypo sutvarkymo dalis; - kontroliuoja sutarčių dėl detaliojo teritorijų planavimo organizatoriaus teisių ir pareigų perdavimo žemės sklypų valdytojui ar naudotojui rengimą; - tvirtina teritorijų planavimo dokumentų rengimo sąlygų sąvaidus, derina planavimo projektus; - konsultuoja asmenis teritorijų planavimo, statybos, aplinkos apsaugos, žemėtvarkos ir kultūros vertybių apsaugos klausimais; - atstovauja Savivaldybę kity planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese teisės akty

	<p>nustatyta tvarka;</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuoja Savivaldybės inžinierinės infrastruktūros būklę, teritorijų raidą ir dalyvauja rengiant jų prognozes, programas ir projektus; - derina pasiūlymus dėl žemės sklypo dydžio ir ribų, paroduodamų, išnuomojamų ar kitaip įsigyjamų žemės sklypų specialiąsias naudojimo sąlygas, architektūrinius, urbanistinius apribojimus, žemės servitusus; - derina Nacionalinės žemės tarnybos pateiktą dokumentaciją dėl žemės sklypų dydžių ir ribų bei tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimo; - rengia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų projektus dėl valstybinės žemės sklypų perdavimo savivaldybės nuosavybėn ar patikėjimo teise teisės aktų nustatyta tvarka.
--	---

39. SAVIVALDYBĖ Rietavo savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ <i>(yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</i> Neaišku. Architektūros skyriaus vedėjas pagal pareigybės aprašymą turi turėti aukštąjį universitetinį architektūros arba jam prilygstantį išsilavinimą, turėti ne mažesnę kaip 1 metų darbo patirtį architektūros srityje, t.y. neatitinka visų vyr. Architektui keliamų kvalifikacijos reikalavimų.</p>	<p>- Rengia ir įgyvendina Savivaldybės politiką teritorijų planavimo, statybos ir paminklotvarkos srityse. Organizuoja ir koordinuoja Savivaldybės veiklą vykdamas teritorijų planavimą, Savivaldybės teritorijos bendrojo plano, specialiųjų ir detaliųjų planų rengimą ir jų sprendinių įgyvendinimą, statybos ir architektūros reikalavimų vykdymą; išduoda sąlygas ir išvadas detaliojo, specialiojo planavimo dokumentams rengti; derina Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, atstovauja Savivaldybei planavimo subjekto rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese; organizuoja Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo ir kitų dokumentų svarstymą su visuomene; tikrina ir teikia tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus Savivaldybės tarybai ar Savivaldybės administracijos direktoriui; dalyvauja rengiant Savivaldybės teritorijos analizę ir prognozes, programas ir projektus; dalyvauja kitų planavimo subjektų, parengtų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese,</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje http://www.rietavas.lt/go.php/lit/Architekturos</p>	
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p>	

apibendrina gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų ir statybos projektų, konsultuoja sprendžiant ginčus; konsultuoja ir informuoja fizinius ir juridinius asmenis apie teritorijų planavimo sąlygas ir procedūras, apie patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus; dalyvauja Nuolatinės statybos komisijos darbe ir teikia savo išvadas.

-Rengia pasiūlymus dėl Savivaldybės teritorijų ribų, pagrindinės tikslinės žemės paskirties keitimo ir naudojimo; teikia pasiūlymus dėl žemės sklypo dydžio ir ribų nustatymo ir pakeitimo rengiant detaliuosius planus; nustato parduodamo ar išnuomojamo žemės sklypo urbanistinius ir architektūrinius apribojimus ir sąlygas pagal sklypo detalų planą; teikia siūlymus dėl žemės servitutų nustatymo; derina žemės sklypų planus pagal kompetenciją;

-Nustato statinio architektūros ir statybos sklypo tvarkymo urbanistinius reikalavimus; tikrina statinio projektus; siunčia suinteresuotoms institucijoms paraiškas projektavimo ir planavimo sąlygoms gauti ir tvarko jų registrą; sudaro planavimo sąlygų sąvadas; gavęs iš Teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos savavališkos statybos aktus, teikia išvadas, prieš tai suderinus su statinio saugos ir paskirties reikalavimų valstybinės priežiūros institucijomis; dalyvauja statinių pripažinimo tinkamais naudoti komisijų darbe; kontroliuoja, kaip laikomasi visų objektų statybos, pastatų rekonstrukcijos reikalavimų; derina pastatų remonto, kraštovaizdžio, apželdinimo ir kapų sutvarkymo projektus, dalyvauja jų rengime ir įgyvendinime;

- Rengia architektūrinius Savivaldybei priklausančių pastatų, statinių, gatvių sutvarkymo projektus. Kontroliuoja Savivaldybės teritorijoje esančių pastatų ir statinių techninę būklę, estetinę ir architektūrinę paskirtį, išvaizdą, išorinės reklamos įrengimą, miesto žaliųjų plotų tvarkymą. Derina reklamos, apželdinimo projektus;

	-Teikia konsultacijas gyvenamųjų namų ir jų priklausinių projektavimo, statybos ir aplinkos tvarkymo klausimais.
--	--

40. SAVIVALDYBĖ	FUNKCIJOS
Rokiškio rajono savivaldybė	
<p>Neaišku.</p> <p>Architektūros ir paveldosaugos skyriaus vedėja atlieka dalį vyr. architekto funkcijų, tačiau jai nenumatyta turėti vyr. architektui būtino išsilavinimo – yra nustatyta, kad vedėja turi turėti aukštąjį universitetinį ar jam prilygintą inžinerinį – architekto išsilavinimą;</p> <p>turėti ne mažesnę kaip 5 metų darbo stažą pagal specialybę.</p> <p>Šio skyriaus vedėjo pavaduotojas turi turėti aukštąjį universitetinį (arba jam prilygintą) meno studijų srities, architektūros krypties išsilavinimą (baigus bakalauro ar magistrantūros studijas), tačiau pareigybės aprašyme nenumatyta vyr. architektui būtina darbo patirtis (nustatyta, kad turi turėti ne mažesnę kaip 1 metų darbo patirtį).</p>	<p>Laikant, kad Architektūros ir paveldosaugos skyriaus vedėja vykdo vyr. architekto funkcijas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontroliuoja, kad skyriaus specialistai laiku atsiskaitytų su valstybinėmis įstaigomis ir valdžios institucijomis, teritorijų planavimo dokumentų rengimo bei projektavimo organizacijomis; - rengia sprendimų bei įsakymų projektus dėl teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir jų patvirtinimo; - pagal kompetenciją ir suteiktus įgaliojimus, rengia ir sudaro sutartis su teritorijų planavimo dokumentų rengimo ar projektavimo organizacijomis; - koordinuoja ir atlieka pagal skyriaus kompetenciją teritorijų planavimo dokumentų rengimą; - vadovauja Nuolatinei statybos komisijai, derina joje savivaldybės teritorijoje parengtų teritorijų planavimo dokumentų bei techninių projektų sprendinius; - dalyvauja komisijų darbe savivaldybės teritorijoje objektus priimant į eksploataciją; - konsultuoja fizinius ir juridinius asmenis teritorijų planavimo dokumentų rengimo, statybų ir žemės tvarkymo, sklypų formavimo klausimais.
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p> <p>Informacija savivaldybės tinklalapyje</p> <p>http://www.rokiskis.lt/lt/struktura.html</p>	
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p>	

41. SAVIVALDYBĖ	FUNKCIJOS
Skuodo rajono savivaldybė	
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</p> <p>Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas (vyriausiasis architektas).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - teikia Skuodo miesto ir Skuodo rajono savivaldybės teritorijos bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos, priežiūros ir kontrolės, rengiamų programų bendrųjų planų sprendiniams įgyvendinti ataskaitą;

<p>Prie kvalifikacijos reikalavimų nustatyta, kad turi turėti Kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybių vyriausiųjų architektų pareigybių funkcijas;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - informuoja visuomenę apie visuomenei svarbių statinių projektavimo pradžią ir skelbia priimtus sprendimus dėl teritorijų planavimo vietinėje spaudoje, savivaldybės interneto tinklalapyje ir seniūnijose, kuriose vyksta teritorijos planavimas;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjo (vyriausiojo architekto) pareigybės aprašymas, patvirtintas Skuodo rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2013 m. kovo 8 d. įsakymu Nr. A1-183</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rengia teritorijų planavimo sąlygas; - vykdo Savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros ir urbanistikos skyrius</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja reikalingos dokumentacijos ir išvadų rengimą išduodant specialiuosius architektūrinius reikalavimus, organizuojant statinių projektų derinimą, išduodant statybas leidžiančius dokumentus; - išduoda statybas leidžiančius dokumentus; - Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka vadovauja Nuolatinei statybos komisijai; - Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka atstovauja Savivaldybei statinio pripažinimo tinkamu naudoti komisijos darbe; - organizuoja Savivaldybės teritorijos arba jos dalies operatyvų planavimą; - vykdo projekto administratoriaus funkcijas Savivaldybės biudžeto lėšomis organizuojant Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų rengimą; - analizuoja ir nustato teritorijų planavimo dokumentų poreikį; - atstovauja Savivaldybės patvirtintiems dokumentams kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese; - dalyvauja rengiant rajono (rajono miestų) teritorijų raidos analizės ir prognozes, programas ir projektus;

	<ul style="list-style-type: none"> - analizuoja ir teikia pasiūlymus dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo, kraštovaizdžio apsaugos principų ir realizavimo Savivaldybės teritorijoje; - analizuoja ir teikia pasiūlymus dėl miesto ir rajono miestelių, pastatų estetinės išvaizdos gerinimo; - derina savivaldybės teritorijos statybu projektus, reklamos, mažųjų architektūros formų, inžinerinio teritorijos parengimo, apželdinimo projektus; - teikia siūlymus steigti Savivaldybės saugomus draustinius, saugomus kraštovaizdžio objektus ir saugomas teritorijas arba siūlo atšaukti jau suteiktą tokį statusą; - apibendrina gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų ir statybos projektų, konsultuoja interesus ir administracijos padalinių specialistus; - dalyvauja pasitarimuose, kai svarstomi vyriausiojo architekto kompetencijai priskirti klausimai.
--	--

42. SAVIVALDYBĖ Šakių rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ <i>(yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</i> Architektūros ir urbanistikos skyriaus Vyriausioji architektė – vedėja.</p> <p>Prie pareigybės aprašymo nustatyta, kad turi turėti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.</p> <p>Nėra nurodyta, kad turi turėti vyr. architektui nustatytą darbo patirtį.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tikrina ir tvirtina išduodamus specialiuosius architektūrinius reikalavimus; - Tikrina ir derina statybos projektus ir teritorijų planavimo dokumentus; - Kontroluoja statybą leidžiančių dokumentų ir teritorijų planavimo dokumentų išdavimą, jų apskaitos ir registro tvarkymą; - Vadovauja Teritorijų planavimo komisijos darbui ir tvirtina protokolus.
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjo – vyriausiojo architekto pareigybės aprašymas, patvirtintas Šakių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. AT- 871</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dalyvauja administracijos direktoriaus sudaromų komisijų darbe; - Išduoda statybą leidžiančius dokumentus statybos projektams; - Nustato nuosavybės teisės į žemę miestuose atkūrimo galimybes, derina

<http://www.sakiai.lt/index.php?69067778>
Z

**SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS
KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS
FUNKCIJAS**

1) Architektūros ir urbanistikos skyrius

parengtą dokumentaciją ir teikia tvirtinti administracijos direktoriui;

- Koordinuoja teritorijų planavimo procesą, rengia sprendimus savivaldybės tarybai dėl teritorijų planavimo dokumentų tvirtinimo;

- Koordinuoja savivaldybės lygmens patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų registro Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre duomenų tvarkymą;

- Koordinuoja Teritorijų planavimo stebėsenos vykdymą;

- Teikia tvirtinti administracijos direktoriui (ar jo įgaliotam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui) detaliuosius planus, ataskaitas ir kitus, su skyriaus darbu susijusius dokumentus;

- Tvirtina reikalavimus žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektams rengti;

- Tvirtina planavimo sąlygas Kaimo plėtros žemėtvarkos projektams rengti;

- Tvirtina planavimo sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti;

- Tikrina ir pritaria numatomo statyti statinio projektinių pasiūlymų užduotims;

- Tikrina ir teikia savivaldybės administracijos direktoriui pritarti parengtiems numatomo statyti statinio projektiniams pasiūlymams;

- Teikia konsultacijas statybu, teritorijų planavimo, žemėtvarkos klausimais;

- Dalyvauja valstybinėse pastatų ir statinių priėmimo naudoti komisijų darbe;

- Tikrina ir derina topografinius planus, geodezinius ir kartografinius darbus, išpildomąsias nuotraukas;

- Koordinuoja savivaldybių erdvinių duomenų rinkinių sudarymo, savivaldybės teritorijos geodezinių tinklų sudarymo,

	tvarkymo ir jų parametų tikslinimo darbus ir jų priežiūrą.
--	--

43. SAVIVALDYBĖ Šalčininkų rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Neaišku. Statybos ir architektūros skyriaus vedėjai pagal pareigybės aprašymą nustatyta, kad turi turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilyginamą technologijos mokslų srities statybos, inžinerijos krypties, arba meno studijų architektūros krypties išsilavinimą, turėti ne mažiau 3 metų darbo patirtį bei metus darbo patirtį statybos ar teritorijų planavimo srityje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - dalyvauja rajono biudžeto projekto svarstyme, rengia ir pagrindžia sąmatas lėšoms gauti bei rengia ir įgyvendina rajono statybos programas įvairių finansavimo šaltinių lėšomis, atsižvelgdamas į poreikius ir numatomą plėtrą; - kontroliuoja projektavimo bei statybos darbų kokybę, teikia pasiūlymus; - nustatyta tvarka dalyvauja statinių priėmimo naudoti komisijoje; - vadovauja nuolatinės statybos komisijos darbu;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Statybos ir architektūros skyriaus vedėjo pareigybės aprašymas, patvirtintas Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2008-09-16 įsakymu Nr. DJV-1678</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pagal savo kompetenciją priima gyventojus, įmonių, organizacijų atstovus, kitus suinteresuotus asmenis statybos klausimais, nagrinėja jų prašymus ir skundus, rengia jiems raštiškus atsakymus;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Statybos ir architektūros skyrius</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vadovauja rajono teritorijos planavimo procesui, teikia siūlymus vadovybei dėl rajono bendrojo plano sprendinių bei plėtos; - kontroliuoja projektavimo darbų kokybę; - kontroliuoja rajono bendrojo plano, specialiųjų bei detaliųjų planų realizavimą, teikia pasiūlymus dėl jų rengimo ar koregavimo, organizuoja projektavimo sąlygų sąvadų statinių statybai bei rekonstrukcijai, sąlygų specialiesiems ir detaliesiems planams rengimą bei tvirtinimą.

44. SAVIVALDYBĖ Šiaulių miesto savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Urbanistinės plėtros ir ūkio departamento</p>	<ul style="list-style-type: none"> - koordinuoja teritorijų planavimo dokumentų viešą eksponavimą bei svarstymą;

<p>Architektūros, urbanistikos ir paveldosaugos skyriaus Vyriausioji architektė (vedėja).</p> <p>Pareigybės aprašyme nustatyta atitikti vyr. architektui keliamus reikalavimus</p>	<p>- tvirtina fizinių bei juridinių asmenų lėšomis rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sąlygas, pasirašo parengtas specialiąsias architektūrinės sąlygas statinių projektavimui;</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Urbanistinės plėtros ir ūkio departamento Architektūros, urbanistikos ir paveldosaugos skyriaus vyriausiojo architekto (vedėjo) pareigybės aprašymas, patvirtintas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. gegužės 24 d. įsakymu Nr. AP - 155</p> <p>http://edem.siauliai.lt/index.php?1010657805</p>	<p>- derina Savivaldybės ir fizinių bei juridinių asmenų rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, žemės sklypų ribų ir apribojimų planus;</p> <p>- atstovauja Savivaldybei planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių rengimo ir derinimo procese;</p> <p>- organizuoja miesto teritorijos raidos analizės ir prognozių, programų ir projektų rengimą;</p>
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Urbanistinės plėtros ir ūkio departamentas Architektūros, urbanistikos ir paveldosaugos skyrius</p>	<p>- koordinuoja gyventojų skundų ir pasiūlymų dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų ir statinių projektų nagrinėjimą ir atsakymų rengimą, apibendrina atliktą analizę;</p> <p>- teikia Savivaldybės tarybai, Savivaldybės administracijos direktoriui bei Departamento direktoriui informaciją bei pasiūlymus dėl architektūros, paveldosaugos ir kraštotvarkos formavimo principų ir realizavimo savivaldybės teritorijoje;</p> <p>- atstovauja Savivaldybei Valstybinėje statybos užbaigimo komisijoje, dalyvauja komisijų darbo grupių, kurių nariu paskirtas, darbe, kad būtų įvykdyti toms komisijoms ir darbo grupėms iškelti tikslai.</p> <p>Organizuoja Nuolatinės statybos komisijos, vykdančios ir Teritorijų planavimo komisijos funkcijas, darbą:</p> <p>- vadovauja Nuolatinės statybos komisijos darbui, apibendrina komisijos narių pastabas;</p> <p>- teikia išvadą dėl statybą leidžiančio dokumento išdavimo ar teritorijų planavimo dokumento sprendinių suderinimo.</p>

	<p>- koordinuoja geografinių informacinių sistemų duomenų bazės kūrimą ir palaikymą;</p> <p>- koordinuoja projektavimo užduočių, programų bei techninių projektų parengimo koordinavimo procesus tiems objektams, kurie nuosavybės teise priklauso Savivaldybei ar kurių statytojo funkcijas atlieka Urbanistinės plėtros ir ūkio departamentas;</p> <p>- konsultuoja fizinius ir juridinius asmenis teritorijų planavimo, projektų rengimo, statybos ir kitais su skyriaus funkcijų vykdymu susijusiais klausimais.</p>
--	--

45. SAVIVALDYBĖ Šiaulių rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Neaišku. Turėtų būti Architektūros ir paveldosaugos skyriaus vedėjas, tačiau šiuo metu joks specialistas nenurodytas.</p> <p>Pagal pareigybės aprašymą nustatyta atitikti vyr. architektui keliamus reikalavimus.</p>	<p>- ruošia ir teikia informaciją Savivaldybės internete svetainėje dėl visuomenės informavimo apie Savivaldybėje rengiamus teritorijų planavimo dokumentus;</p> <p>- dalyvauja rengiant rajono teritorinės raidos analizės ir prognozės programas bei projektus, vykdo operatyvųjį planavimą;</p> <p>- dalyvauja rengiant strategines ir vystymo programas teritorijų planavimo ir miestų vystymo klausimais;</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Architektūros ir paveldosaugos skyriaus vedėjo pareigybės aprašymas, patvirtintas Šiaulių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. AK-161 (4.1)</p> <p>http://www.siauliuiraj.lt/lit/Architekturos-ir-paveldosaugos-skyriaus-vedejas/1</p>	<p>- vykdydamas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymą ir vadovaudamasis Teritorijų planavimo normų sąvadu, teritorijų planavimo srityje organizuoja Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų, finansuojamų iš Savivaldybės biudžeto ar ES struktūrinių fondų, rengimą;</p>
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Architektūros ir paveldosaugos skyrius Architektūros poskyris</p>	<p>- nagrinėja planavimo organizatorių prašymus planavimo sąlygų sąvadams gauti, ruošia teritorijų planavimo sąlygų sąvadu, juos patvirtinus, pateikia organizatoriui, atitinkamoms institucijoms pateikia Savivaldybės administracijos direktoriaus vardu paraiškas planavimo sąlygoms rengti, nustatyta tvarka išduoda planavimo sąlygas, pateikia išvadą dėl bendrojo, specialiojo ir detaliojo</p>

planavimo proceso ir procedūros, derina Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų projektinę dokumentaciją, atstovauja Savivaldybės administracijai kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinime ir dalyvauja kitų planavimo subjektų parengtų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese;

- pateikia tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus Savivaldybės tarybai, organizuoja Savivaldybės rengiamų teritorijos planavimo dokumentų svarstymą su visuomene, vadovauja teritorijų planavimo kompleksinio derinimo procedūrai, apibendrina gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų, rengia medžiagą ir konsultuoja sprendžiant ginčus;
- analizuoja inžinerinės infrastruktūros būklę ir plėtrą, kontroliuoja specialiųjų planų susisiekimui ir inžinerinei infrastruktūrai plėtoti įgyvendinimą;
- nagrinėja žemės savininkų, valdytojų ar naudotojų prašymus dėl detaliojo planavimo organizatoriaus teisių ir pareigų perdavimo, ruošia pareigų perdavimo įsakymų projektus ir sutartis perduoti planavimo organizatoriaus teises ir pareigas;
- atlieka žemės sklypo plano, prilyginamo detaliojo teritorijų planavimo dokumentui, formavimui reikalingus parengiamuosius darbus;
- vykdydamas Lietuvos Respublikos statybos įstatymą ir statybos reglamentus, statybos bei architektūros srityje vykdo projektinės dokumentacijos, išduodant statybą leidžiančius dokumentus derinimą, išduoda specialiuosius architektūros reikalavimus projektuojamiems statybos objektams, derina ir nustato sąlygas reklamos bei vizualinės informacijos objektams, išduoda leidimus išorinei reklamai įrengti ir vykdo jos kontrolę, derina mažųjų architektūros formų, inžinerinio teritorijos parengimo, apželdinimo

	<p>projektus, teikia Savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymus dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų ir realizavimo Savivaldybės teritorijoje, apibendrina gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl statybos projektų, rengia medžiagą ir konsultuoja sprendžiant ginčus;</p> <p>- priima rajono gyventojus statinių projektavimo ir teritorinio planavimo klausimais, prižiūri užsakymų statinių projektavimo bei detaliojo planavimo dokumentams ruošti atlikimą;</p> <p>- nagrinėja piliečių ir kitų asmenų prašymus, pareiškimus, pasiūlymus ir skundus teritorijų planavimo, architektūros, statybos klausimais, rengia atsakymų projektus tam, kad būtų suteikta informacija pagal kompetenciją.</p>
--	--

46. SAVIVALDYBĖ Šilalės rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Investicijų ir statybos skyriuje yra Vyriausiasis architektas.</p> <p>Pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi turėti galiojantį Kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.</p>	<p>- organizuoja Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrųjų, detaliųjų ir specialiųjų planų, rengimą, Savivaldybės dalių raidos analizės, prognozės, strateginių planų ir programų ruošimą;</p> <p>- nustatyta tvarka išduoda sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti, rengia ir pateikia išvadas dėl detaliojo planavimo proceso ir procedūros užtikrinamas finkamą teritorijų</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Investicijų ir statybos skyriaus vyriausiojo architekto pareigybės aprašymas, patvirtintas Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. vasario 26 d. įsakymu Nr. D V-294</p> <p>http://www.silale.lt/go.php/lit/Investiciju-ir-statybos-skyrius/2</p>	<p>planavimą, atstovauja Savivaldybei ruošiant kitų planavimo subjektų rengiamų dokumentų sąlygas bei jas derinant, teikia tvirtinti dokumentus;</p> <p>- organizuoja Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene, dalyvauja viešai svarstant kitų planavimo subjektų parengtus teritorijų planavimo dokumentus, informuoja ir konsultuoja pagal kompetenciją priklausančiais klausimais, užtikrinamas teritorijų planavimo dokumentų viešumą;</p>
<p>SKYRIAI, VYKDYTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Investicijų ir statybos skyrius</p>	<p>- organizuoja specialiųjų sąlygų gavimą kitoms organizacijoms, derina sąlygas, statybų projektus;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - statybos darbų projektams išduoda techninių sąlygų sąvadą, organizuoja nuolatinės statybos komisijos darbą, užtikrindamas rajone statomų objektų atitikimą keliamiems reikalavimams; - tvarko teritorijų planavimo duomenų banką, teritorijų planavimo dokumentų registrą, archyvą, duomenis apie derinamus projektus, išduodamas sąlygas, užtikrindamas tinkamą dokumentų saugojimą; - derina topografines ir išpildomasias nuotraukas; - derina nesudėtingų statinių projektus ir remonto darbus, kuriems nereikia tyrimų; - teikia pasiūlymus dėl sklypų dydžio ir ribų; - teikia informaciją rengiamiems investiciniams projektams, užtikrindamas numatomų objektų planavimo atitikimą teritorijos bendrųjų planų sprendiniams; - organizuoja Savivaldybės saugomų teritorijų planavimą; - konsultuoja interesantus teritorijų planavimo ir statybos klausimais, nagrinėja gyventojų, įstaigų ir organizacijų pareiškimus bei pasiūlymus; - organizuoja Nuolatinės statybos komisijos darbą.
--	--

47. SAVIVALDYBĖ Šilutės rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (yra / nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</p> <p>Architektūros ir urbanistikos skyriuje yra vyriausiasis architektas.</p> <p>Pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi turėti ne mažesnę kaip 1 metų teritorijų planavimo ,projektavimo arba teritorijų planavimo valstybinės priežiūros darbo stažą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tvirtina ir išduoda teritorijų planavimo sąlygas, reikalavimus žemėtvarkos projektų rengimui; - Derina planavimo užduotis, kitus dokumentus, reikalingus teritorijų planavimui ir statinių projektavimui; - Informuoja fizinius ir juridinius asmenis apie statinių projektų, teritorijų planavimo sąlygų, kitų dokumentų rengimo tvarkas ir procedūras; - Teikia pasiūlymus Savivaldybės tarybai ir Administracijos direktoriui dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo

PAREIGYBĖS APRAŠYMAS

Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausiojo specialisto -savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybės aprašymas, patvirtintas Šilutės rajono savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A2-192016-01-29

http://www.pamarys.lt/publ/Pareig_nuosut/archit/vyrarchit.pdf

SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS

1) Architektūros ir urbanistikos skyrius

principų realizavimo savivaldybės teritorijoje;

- Atlieka Savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens bendrųjų planų sprendinių įgyvendinimo stebėseną. Ruošia ataskaitas apie bendrųjų planų, kitų planų realizuotus bei nerealizuotus sprendinius ir šios veiklos pasekmes Šilutės miesto ir rajono savivaldybės raidai

- Organizuoja Teritorijų planavimo komisijos darbą ir jai pirmininkauja;

- Tikrina teritorijų planavimo dokumentų atitiktį nustatytiems reikalavimams, derina teritorijų planavimo dokumentų projektus, formavimo ir pertvarkymo projektus;

- Tikrina statinių projektų sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams, pritaria ar pagrįstai nepritaria statinių projektams ir išduoda atitinkamus statybą leidžiančius dokumentus:

< ar prašyme išduoti statybą leidžiantį dokumentą nurodytas statytojas atitinka Statybos įstatyme nustatytus reikalavimus statytojui;

< projekto sprendiniai, susiję su norminiais atstumais tarp statinių, tarp statinių ir sklypų ribų, atitinka teisės aktų reikalavimams;

< ar nėra juridinių faktų, kurie ribotų statybos galimybes ir pažeistų trečiųjų asmenų interesus;

< ar projektui pritarė visi iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūrų pradžios privalėję jį patikrinti subjektai, kurie nedalyvauja statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūrose;

< ar pateikta skaitmeninė projekto laikmena atitinka nustatytus reikalavimus;

< ar pateikti visi privalomi pateikti dokumentai;

< ar projektą pasirašę asmenys turėjo teisę rengti ir pasirašyti projektą (jo dalis);

< ar projekto sprendiniai neprieštarauja teritorijų planavimo dokumentų sprendiniams;

< ar projektas atitinka nustatytus specialiuosius architektūros reikalavimus;

< ar projekto sprendiniai atitinka numatomą statinio paskirtį ir tipą;

< ar projekto sprendiniai atitinka projekte nurodytą statybos rūšį ir statinio kategoriją;
 < ar sklypo sutvarkymo ir architektūros dalių sprendiniai atitinka nustatytiems reikalavimams;
 < ar projektas parengtas pagal statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“ nustatytą tvarką;
 < ar projektas atitinka savivaldybės specialiųjų planų reikalavimus;
 < ar dėl statytojo planuojamos vykdyti ar vykdomos ūkinės veiklos yra nustatyta sanitarinės apsaugos zona;
 < ar specialiosios žemės naudojimo sąlygos, dėl šios zonos nustatymo taikomos statytojo ir gretimoms žemės sklypams, yra įrašytos į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą;
 < ar statinio projektuotojas apsidraudęs civilinės atsakomybės privalomuoju draudimu;
 < ar techninio projekto sprendiniuose numatyta susidarysiančio įvairių rūšių statybinių atliekų tvarkymo būdai, panaudojimo statybvietėje sąlygos pagal Statybinių atliekų tvarkymo taisyklių reikalavimus;
 < ar projekto sprendiniuose numatyta optimizuoti pastato inžinerinių sistemų suderinamumo sprendinius;
 < ar projekte nurodyti bendrieji statinių rodikliai (sklypo užstatymo intensyvumas, sklypo užstatymo tankis, pastato bendras plotas, aukštų skaičius, pastato aukštis) atitinka teritorijų planavimo dokumentų sprendinius ir specialiuosius architektūros reikalavimus.

- Rengia ir teikia pasiūlymus dėl savivaldybės lėšomis rengiamų statybos projektų;

- Rengia ir teikia pasiūlymus dėl laikinų statinių ir mažosios architektūros elementų įrengimo;

- Nustato specialiuosius architektūros reikalavimus statinių statybai.

48. SAVIVALDYBĖ Širvintų rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros ir kraštotvarkos planavimo skyriaus vedėjo pavaduotoja.</p> <p>Pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi turėti ne mažesnę kaip 1 metų darbo stažą teritorijų planavimo arba projektavimo, arba teritorijų planavimo priežiūros srityse. Turėti LR aplinkos ministerijos išduotą projekto vadovo kvalifikacijos atestatą bei LR Architektų sąjungos architekto kvalifikacijos atestatą ir LR aplinkos ministerijos išduotą atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiųjų architektų pareigybių funkcijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - atlieka vyriausiojo architekto funkcijas Savivaldybės administracijoje; - organizuoja Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų rengimą (t.y. vykdo užsakovo ar projekto administratoriaus funkcijas); - rengia ir tvirtina teritorijų planavimo dokumentų sąlygas; - derina Savivaldybės rengiamus teritorijų planavimo dokumentus, pateikia tvirtinti šiuos dokumentus Savivaldybės tarybai ar Savivaldybės administracijos direktoriui; - dalyvauja rengiant Savivaldybės teritorijos raidos analizę, prognozes, programas;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Architektūros ir kraštotvarkos planavimo skyriaus vedėjo pavaduotojo pareigybės aprašymas, patvirtintas Širvintų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017-02-02 įsakymu Nr. 9-73</p> <p>http://www.sirvintos.lt/data/public/uploads/2017/02/dalios.pdf</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene, dalyvauja kitų planavimo subjektų parengtų teritorijų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese, apibendrina skundus ir pasiūlymus, atsako pareiškėjams;
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros ir kraštotvarkos planavimo skyrius</p>	<ul style="list-style-type: none"> - konsultuoja fizinius ir juridinius asmenis apie Savivaldybės organizuojamų teritorijų planavimą; - rengia specialiuosius reikalavimus projektuojamiems pastatams ir statiniams; - pagal kompetenciją derina pastatų, statinių, inžinerinių komunikacijų projektus, dalyvauja Teritorijų planavimo komisijų darbe ir eina šios komisijos pirmininko pareigas; - derina kaimo plėtros bei žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo žemėtvarkos projektus; - išduoda statybą leidžiančius dokumentus: leidimą atlikti statinio kapitalinį remontą, leidimą atlikti statinio paprastąjį remontą, leidimą pakeisti statinio ar jo dalies paskirtį;

- dalyvauja projektinių pasiūlyimų, pristatomų visuomenei, svarstyimuose.

49. SAVIVALDYBĖ Švenčionių rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Teritorijų planavimo ir architektūros skyriaus vedėjo pavaduotoja-vyriausioji architektė. Pagal pareigybės aprašymą nustatyta, kad turi atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų, finansuojamų iš savivaldybės biudžeto bei ES struktūrinių fondų, rengimo procedūras Teritorijų planavimo dokumentų rengimo informacinės sistemos (TPDRIS) pagalba; - organizuoja žemėtvarkos projektų rengimo procedūras Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinės sistemos (ŽPDRIS) pagalba; - tvirtina teritorijų planavimo dokumentams rengti sąlygas bei derina parengtus sprendinius TPDRIS ir ŽPDRIS pagalba;
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Teritorijų planavimo ir architektūros skyriaus vedėjo pavaduotojo (vyriausiojo architekto) pareigybės aprašymas, patvirtintas Švenčionių rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. A-220 http://www.svencionys.lt/index.php?2321187376	<ul style="list-style-type: none"> - atlieka savivaldybės Teritorijų planavimo komisijos pirmininko pareigas, derinant teritorijų planavimo dokumentus; - Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka tvirtina specialiuosius architektūros reikalavimus; - derina ypatingų, neypatingų, nesudėtingų statinių projektus informacinės sistemos „Infostatyba“ pagalba;
SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Teritorijų planavimo ir architektūros skyrius	<ul style="list-style-type: none"> - vadovaujantis savivaldybės bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programa per Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo stebėsenos informacinę sistemą (TPSIS) vykdo kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėseną; - organizuoja savivaldybės rengiamų kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene, informuoja visuomenę apie kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimą, dalyvauja kitų planavimo subjektų parengtų teritorijų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese;

	<p>- konsultuoja fizinius ir juridinius asmenis statinių projektavimo, statinių statybos bei jų priežiūros, statybos leidimų išdavimo, reklamos ir kitais pareigybės kompetencijos klausimais;</p> <p>- teikia administracijos direktoriui pasiūlymus architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų ir realizavimo Savivaldybės teritorijoje, kitais pareigybės kompetencijos klausimais.</p>
--	--

50. SAVIVALDYBĖ Tauragės rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėja.</p> <p>Pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi turėti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.</p>	<p>- Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka tvirtina specialiuosius architektūros reikalavimus;</p> <p>- Derina statybos projektus;</p> <p>- Derina ir tvirtina sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti;</p> <p>- Derina savivaldybės administracijos ir fizinių bei juridinių asmenų rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius;</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje</p> <p>http://www.taurage.lt/popup.php?ru=e0SvIjsnFH&view_id=45</p>	<p>- Atstovauja savivaldybei kitų subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių priėmimo procese;</p>
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros ir urbanistikos skyrius</p>	<p>- Organizuoja savivaldybės teritorijos planavimo dokumentų, finansuojamų iš savivaldybės biudžeto, rengimo procedūras;</p> <p>- Koordinuoja teritorijų planavimo dokumentų viešą eksponavimą bei svarstymą;</p> <p>- Atlieka savivaldybės Nuolatinės statybos komisijos pirmininko pareigas derinant teritorijų planavimo dokumentus;</p> <p>- Derina žemės sklypų, prilygintų detaliojo planavimo dokumentams, planus.</p>

51. SAVIVALDYBĖ Telšių rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros skyriaus vedėja. Pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi turėti galiojantį kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas. Nenumatyta, kad būtina darbo patirtis.	Teritorijų planavimo srityje (vykdant Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymą): - organizuoja savivaldybės teritorijos ir jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiųjų planų dokumentų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, rengimą (t.y., vykdyti užsakovo ar projekto administratoriaus funkcijas). Atlikdamas šią funkciją privalo:
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje http://www.telsiai.lt/go.php/lit/Architekturos-skyrius	- rengti paraiškas sąlygoms gauti, gauti nustatyta tvarka bei išduoti sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti;
SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS Architektūros skyrius	- derinti savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendimus; atstovauti savivaldybės patvirtintiems dokumentams kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procese; - dalyvauti rengiant rajono (rajono miestų) teritorijos raidos analizę ir prognozes, programas, projektus; - organizuoti savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene; dalyvauti kitų planavimo subjektų parengtų teritorijų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese; apibendrinti gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų ir statybos projektų, rengti medžiagą ir konsultuoti sprendžiant ginčus (1996 09 18 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr.1079 „Dėl Visuomenės dalyvavimo teritorijų planavimo procese nuostatų patvirtinimo“;

- Savivaldybės tarybai ir merui, savivaldybės administracijos direktoriui teikti pasiūlymus dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų ir realizavimo savivaldybės teritorijoje;

- analizuoti inžinerinės infrastruktūros būklę ir plėtrą, dalyvauti rengiant specialiuosius planus susisiekimo ir inžinerinei infrastruktūrai plėtoti ir kontroliuoti jų įgyvendinimą;

- organizuoti specialiųjų planų, finansuojamų iš savivaldybės biudžeto, rengimą ir svarstymą su visuomene nustatyta tvarka;

Žemėtvarkos srityje (vykdant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-03-09 nutarimą Nr.260 „Dėl naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos“:

- konsultuoti fizinius ir juridinius asmenis dėl fikslinės žemės naudojimo paskirties, jos pakeitimo galimybių ir tvarkos.

Statybos srityje (vykdant Lietuvos Respublikos statybos įstatymą ir statybos reglamentus):

- rajono merui pavedus, vykdo savivaldybės finansuojamų projektų priežiūrą, rengia ir propaguoja būsto, energijos taupymo, pastatų šiltninimo, renovacijos programas ir šiais klausimais teikia konsultacijas;

Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos srityje (vykdant Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą) dalyvauja:

- rengiant kultūros vertybių išsaugojimo ir panaudojimo programas;

- rūpinantis savivaldybės žinioje esančių kultūros vertybių projektavimu, tvarkymu;

- kontroliuojant nekilnojamųjų kultūros vertybių būklę;- teikiant pasiūlymus dėl saugomų teritorijų ribų, dėl kultūros

	<p>vertybių apsaugos lygmens nustatymo, dėl naujai išaiškinamų kultūros vertybių;</p> <p>- prižiūrėti darbus, vykdomus nekilnojamų kultūros vertybių teritorijose;</p> <p>Kraštotvarkos ir aplinkos apsaugos srityje (vykdant Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą ir kitus aplinkos apsaugos teisės aktus). Atlikdamas šią funkciją privalo:</p> <p>- siūlyti savivaldybei steigti savivaldybės saugomus draustinius, saugomus kraštovaizdžio objektus ir saugomas teritorijas;</p> <p>- teikti pasiūlymus dėl architektūros, kraštovaizdžio formavimo principų ir realizavimo savivaldybės teritorijoje.</p>
--	--

52. SAVIVALDYBĖ Trakų rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros skyriaus vyriausiasis architektas (skyriaus vedėjas). Pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi turėti Aplinkos ministerijos išduotą kvalifikacijos atestatą	- tvirtina projektavimo sąlygų sąvadus; - tvirtina planavimo sąlygų sąvadus teritorijų planavimo dokumentams (detaliesiems planams, specialiesiems planams, kaimo plėtros žemėtvarkos projektams, žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektams - žemėvaldų projektams) rengti; - derina kaimo plėtros žemėtvarkos projektus;
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje http://www.trakai.lt/index.php?4041012652	- derina žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus (žemėvaldų projektus);
SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros skyrius	- vadovauja savivaldybės Nuolatinės statybos komisijos darbiui ir tvirtina protokolus; - koordinuoja teritorijų planavimo procesą, rengia rajono savivaldybės tarybos sprendimų projektus savivaldybės Tarybai dėl tikslinės žemės naudojimo paskirties pakeitimo; dalyvauja teritorijų planavimo dokumentų svarstyme su visuomene;

	<p>teikia rajono savivaldybės Tarybai tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus;</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizuoja rengimą bei derina kitos paskirties naujų valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos (aukciono tvarka) dokumentus; - kontroliuoja naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos dokumentų rengimą; - kontroliuoja kaip tvarkomas ir Aplinkos ministerijai pateikiamas rajono savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentų registras; - dalyvauja nagrinėjant gyventojų skundus ir prašymus dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų, teikia konsultacijas, sprendžiant ginčus tarp fizinių ir juridinių asmenų; -teikia metodinę pagalbą savivaldybės įstaigoms bei savivaldybės darbuotojams architektūros, teritorijų planavimo bei kultūros paveldo klausimais.
--	---

53. SAVIVALDYBĖ Ukmergės rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ <i>(yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</i> Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas.</p> <p>Pareigybės aprašyme nurodyta, kad Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas vykdo Savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.</p> <p>Turi turėti ne mažesnę kaip 3 metų vadovaujančio darbo patirtį, ne mažesnę kaip 3 metų architekto darbo stažą.</p>	<p>-Organizuoti savivaldybės teritorijos ir jos dalių teritorijų planavimo dokumentų rengimą;</p> <p>- Derinti savivaldybės teritorijos dalių ir atskirų sklypų teritorijų planavimo dokumentus;</p> <p>- Derinti žemės sklypų planus;</p> <p>- Atstovauti savivaldybės patvirtintiems dokumentams kitų planavimo dokumentų sprendinių derinimo procedūrose;</p>
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjo pareigybės aprašymas, patvirtintas Ukmergės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2016 m. vasario 1 d. įsakymu Nr. 14-43</p>	<p>-Organizuoti savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų viešojo svarstymo su visuomene procedūras ir dalyvauti kitų planavimo subjektų parengtų teritorijų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procedūrose;</p> <p>-Derinti savivaldybės teritorijos dalių ir atskirų sklypų detaliuosius planus;</p>

http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Architekturos-ir-urbanistikos-skyrius	<ul style="list-style-type: none"> - Teikti tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus.
<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Architektūros ir urbanistikos skyrius</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Konsultuoti ir informuoti fizinius ir juridinius asmenis apie teritorijų planavimo sąlygas ir procedūras bei patikslintus teritorijų planavimo dokumentus. - Apibendrinti gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų sprendinių, rengti medžiagą ir konsultuoti sprendžiant ginčus. - Nustatyti specialiąsias architektūrinės statinių projektavimo sąlygas; - Išduoti statybą leidžiantį dokumentą statinius statyti arba griauti kaip numato Statybos įstatymas; - Konsultuoti fizinius ir juridinius asmenis dėl fikslinės žemės naudojimo paskirties ir jos keitimo tvarkos; - Derinti žemėtvarkos specialistų parengtus žemės sklypų planus; - Tikrinti ir derinti pastatų ir statinių statybos projektus.

54. SAVIVALDYBĖ Utenos rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Teritorijų planavimo ir statybos skyriaus vedėjo pavaduotojas (vyr. architektas).</p> <p>Pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi turėti galiojantį kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę valstybės tarnautojui vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - koordinuoja savivaldybės bendrojo plano, detaliųjų ir specialiųjų planų rengimą teisės aktų nustatyta tvarka; - atlieka savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimo stebėseną (monitoringą); - atlieka savivaldybės Teritorijų planavimo komisijos pirmininko pareigas. Derina teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, pritaria statybos techniniams projektams; - vizuoja planavimo sąlygas teritorijų planavimo dokumentams rengti, kai planavimo organizatorius – savivaldybės administracija, tvirtina šias sąlygas, kai planavimo organizatorius – kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, tvirtina žemės sklypų
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje</p> <p>http://www.utena.lt/index.php/struktura-ir-kontaktai2/kontaktai1/83-teritoriju-planavimo-ir-statybos-skyrius/71-evaldas-rimas</p>	

<p>SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Teritorijų planavimo ir statybos skyrius</p>	<p>formavimo pertvarkymo projekto rengimo reikalavimus;</p> <ul style="list-style-type: none"> - vizuoja atsakingo Skyriaus darbuotojo pateiktus geodeziškai apmatuotų valdų planus (schemas); - vizuoja Skyriaus darbuotojų pateiktus viešųjų pirkimų dokumentus architektūros, teritorijų planavimo ir geodezijos srityse; - atstovauja savivaldybės administraciją svarstant su visuomene teritorijų planavimo dokumentus, bendro naudojimo teritorijų ar juose esančių objektų projektus, įvertina gyventojų pasiūlymus ir pageidavimus, dalyvauja ginčų sprendimuose, siekiant surasti abiem pusėms tinkamiausią sprendimą; - atstovauja savivaldybės administraciją viešuosiuose susirinkimuose svarstant visuomenei svarbių statinių projektinius pasiūlymus; - išduoda statybą leidžiančius dokumentus teisės aktų nustatyta tvarka; - teisės aktų nustatyta tvarka nustato ir tvirtina specialiuosius architektūros reikalavimus; - sprendžia savivaldybei priskirtus klausimus, susijusius su savavališomis statybomis, nesant darbe Skyriaus specialisto, atliekančio šią funkciją; - Vizuoja architektūros ir teritorijų planavimo srityje dirbančių valstybės tarnautojų rengtus raštus, teikiamus pasirašyti savivaldybės administracijos direktoriui.
---	--

<p>55. SAVIVALDYBĖ Varėnos rajono savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Neaišku. Architektūros skyriaus vedėjas.</p> <p>Tačiau šiuo metu niekas neatlieka vedėjo pareigų, jį pavaduoja vedėjo pavaduotojas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja ir vykdo užsakovo bei teritorijų planavimo organizatoriaus funkcijas rengiant savivaldybės ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus; - tikrina ir tvirtina teritorijų planavimo sąlygas, planavimo sąlygų sąvadus, teritorijų planavimo darbų programas teritorijų planavimo dokumentams rengti, žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo reikalavimus;

Pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi atitikti vyr. architektui keliamus reikalavimus.

- organizuoja prašymų organizuoti žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimą nagrinėjimą bei žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo reikalavimų parengimą;

- organizuoja prašymų nagrinėjimą specialiesiems architektūros reikalavimams nustatyti, jų parengimą ir išdavimą, tikrina ir tvirtina nustatytus specialiuosius architektūros reikalavimus;

- organizuoja gautų statybą leidžiančių dokumentų ir rašytinių pritarimų statinio projektui bei prašymų išduoti statybą leidžiantį dokumentą kito statytojo vardu nagrinėjimą ir prie jų pridėtų dokumentų tikrinimą, prašymų įregistravimą IS „Infostatyba“, projektų sprendinių atitikties nustatytiems teisės aktų reikalavimams tikrinimą, dokumentų parengimą ir išdavimą;

- Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka pagal kompetenciją tikrina statybos, rekonstravimo ir kitų statybos rūšių projektų sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams, priima sprendimus dėl statybą leidžiančių dokumentų išdavimo ar neišdavimo, išduoda Statybos įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytus rašytinius pritarimus;

- organizuoja statinių naudojimo priežiūrą, statinių, kurie neturi savininkų (ar kurių savininkai yra nežinomi), pripažinimo bešeimininkiais procedūras;

- organizuoja Varėnos rajono savivaldybės teritorijų planavimo komisijos darbą tikrinant ir derinant savivaldybės ir vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus;

- organizuoja Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų viešinimą, dalyvauja Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstyme su visuomene ir kitų subjektų organizuojamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese, organizuoja gyventojų skundų ir pasiūlymų dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų sprendinių nagrinėjimą, dalyvauja statybos projektų ir

statybos projektinių pasiūlymų nagrinėjime, rengia dokumentaciją ir konsultuoja sprendžiant ginčus;

- organizuoja teritorijų planavimo dokumentų rengimo procedūras naudodamasis Teritorijų planavimo dokumentų rengimo informacine sistema (TPDRIS) ir žemėtvarkos projektų rengimo procedūras naudodamasis Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacine sistema (ŽYDRIS);

- derina teritorijų planavimo dokumentus naudodamasis Teritorijų planavimo dokumentų rengimo informacine sistema (TPDRIS) ir žemėtvarkos projektus naudodamasis Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacine sistema (ŽPDRIS);

14. organizuoja savivaldybės lygmens ir vietovės lygmens kompleksinių teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėseną per Teritorijų planavimo stebėsenos informacinę sistemą (TPSIS);

- organizuoja ir vykdo Europos kraštovaizdžio konvencijos, Lietuvos Respublikos kraštovaizdžio politikos kryptčių aprašo ir Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo įgyvendinimą;

- organizuoja savivaldybės geodezijos ir kartografijos darbų, kitų teisės aktuose reglamentuotų geodezijos ir kartografijos srities funkcijų vykdymą bei planų tikrinimą, derinimą ir kontrolę, derina žemės sklypų kadastrinius planus, kai atlikta jų patikra;

- analizuoja inžinerinės infrastruktūros būklę ir plėtrą, dalyvauja rengiant specialiuosius susisiektimo ir inžinerinės infrastruktūros plėtros planus bei dalyvauja jų įgyvendinime;

- dalyvauja rengiant rajono teritorijos raidos analizę ir prognozes, programas ir projektus;

- teikia pasiūlymus Savivaldybės tarybai dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų ir realizavimo savivaldybės teritorijoje;

	- konsultuoja fizinius ir juridinius asmenis teritorijų planavimo, statinių projektavimo, statinių statybos, statinių naudojimo priežiūros, žemėtvarkos, geodezijos, pavadinimų administraciniais vienetams suteikimo, adresų suteikimo ir keitimo, išorinės reklamos ir kitais klausimais.
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje	
SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros skyrius	

56. SAVIVALDYBĖ Vilkaviškio rajono savivaldybė	FUNKCIJOS
VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas – vyriausiasis architektas. Pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi atitikti vyr. architektui keliamus reikalavimus.	-Organizuoja savivaldybės teritorijos ir jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų, finansuojamų iš Savivaldybės biudžeto, rengimą; - Koordinuoja teritorijų planavimo dokumentų sąlygų sąvado ruošimo rengimą;
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje http://www.vilkaviskis.lt/go.php/lit/Skyrius-vedejas-vyriausiasis-architektas	- Dalyvauja rengiant rajono (rajono miestų) teritorijos raidos analizę ir prognozes, programas ir projektus; - Derina savivaldybės teritorijoje rengiamų teritorijų planavimo dokumentų sprendinius; atstovauja savivaldybei derinant Savivaldybės patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus su kitų planavimo subjektų rengiamų planavimo dokumentų sprendiniais; pateikia tvirtinti teritorijų planavimo dokumentus Savivaldybės tarybai arba Savivaldybės administracijos direktoriui Tarybos pavedimu;
SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros ir urbanistikos skyrius	- Organizuoja Savivaldybės rengiamų teritorijos planavimo dokumentų svarstymą su visuomene; dalyvauja kitų planavimo subjektų parengtų teritorijų planavimo dokumentų svarstymo su visuomene procese; apibendrina gyventojų skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo dokumentų projektų ir statybos projektų,

	<p>rengia medžiagą ir konsultuoja sprendžiant ginčus;</p> <p>-Paruošia planavimo užduotis detaliesiems planams rengti, kai planavimo organizatorius yra Savivaldybė;</p> <p>- Paruošia ir pateikia planavimo sąlygas detaliojo planavimo organizatoriui;</p> <p>- Nustato statinio projekto rengimo architektūrinius reikalavimus;</p> <p>- Tikrina statinių projektus, pateiktus statybą leidžiantiems dokumentams gauti;</p> <p>- Išduoda rašytinius pritarimus statinio projektui;</p> <p>- Konsultuoja ir informuoja fizinius ir juridinius asmenis apie teritorijų planavimo projektų ruošimo sąlygas ir procedūras, patvirtintus teritorijų planavimo dokumentus;</p> <p>- Teikia pasiūlymus dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų ir realizavimo savivaldybės teritorijoje;</p> <p>- Konsultuoja fizinius ir juridinius asmenis statinių projektų rengimo, tikslinės žemės naudojimo paskirties, jos keitimo galimybių ir tvarkos klausimais;</p> <p>- Organizuoja Nuolatinės statybos komisijos darbą;</p> <p>- Atstovauja Savivaldybės administracijai statinių statybos užbaigimo komisijose;</p> <p>- Koordinuoja ir kontroliuoja kompleksinę kraštotvarkos ir paminklosaugos veiklą.</p>
--	---

<p>57. SAVIVALDYBĖ Vilniaus miesto savivaldybė</p>	<p>FUNKCIJOS</p>
<p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas)</p>	<p>- organizuoja Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrųjų, detaliųjų, specialiųjų planų ir planavimo dokumentų rengimą;</p>

<p>Miesto plėtros departamento direktorius savivaldybės vyriausiasis architektas.</p> <p>Pareigybės aprašine nustatyta, kad šio tarnautojo specialioji veiklos sritis – miesto plėtra.</p> <p>Prie kvalifikacijos reikalavimų nurodoma, kad turi turėti galiojantį kvalifikacijos atestatą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja Savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos priežiūrą ir kontrolę; - atstovauja Savivaldybei rengiant kitų planavimo subjektų rengiamų dokumentų sąlygas, jas derinant tarpusavyje, teikia dokumentus tvirtinti;
<p>PAREIGYBĖS APRAŠYMAS</p> <p>Vilniaus miesto savivaldybės vyriausiojo architekto (Miesto plėtros departamento direktoriaus) pareigybės aprašymas, patvirtintas Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. sausio 17 d. įsakymu Nr. 40-13</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizuoja Savivaldybės rengiamų teritorijų planavimo dokumentų svarstymą su visuomene, dalyvauja viešai svarstant kitų planavimo subjektų parengtus teritorijų planavimo dokumentus; - organizuoja Savivaldybės saugomų teritorijų planavimą bei jų plėtros programų sudarymą;
<p>SKYRIAI, VYKDYTI SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Miesto plėtros departamentas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Detaliojo planavimo ir architektūros skyrius - Kultūros paveldo apsaugos skyrius - Pavilnių ir Verkių regioninių parkų direkcija - Plėtros planavimo skyrius - Statybos dokumentų skyrius: <ul style="list-style-type: none"> < Projektavimo sąlygų poskyris <Projektų patikrinimo poskyris <Statybų leidimų poskyris - SĮ „Vilniaus planas“ - Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra - Žemės duomenų skyrius 	<ul style="list-style-type: none"> - formuoja žemės sklypus gražinimui natūra, pardavimui, nuomai, suteikimui naudotis ar perduoti valdyti patikėjimo teise, rengia žemės sklypų kadastrinių duomenų dokumentus; - rengia detaliojo plano organizatoriaus teisių ir pareigų sutartis; - teikia siūlymus dėl žemės sklypų paėmimo visuomenės poreikiams ar valstybinės žemės nuomos sutarčių nutraukimo; - teikia pasiūlymus dėl sklypų plotų ir ribų, rengia parduodamų, išnuomojamų ar kitaip įsigyjamų žemės sklypų inžinerinius, architektūrinius ir urbanistinius apribojimus, nustato žemės naudojimo servitusus; - nustato statinio architektūros ir statybos sklypo tvarkymo urbanistinius reikalavimus; - nagrinėja, derina tarpusavyje kitų organizacijų nustatytas projektavimo sąlygas, parengia ir išduoda projektavimo sąlygų sąvadas; - organizuoja Nuolatinės statybos komisijos darbą; - išduoda leidimus statyti (griauti) statinius; <p>Formuodamas miesto įvaizdį:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - formuoja miesto estetinį įvaizdį ir mažąją architektūrą; - rengia kultūros paveldo objektų, jų teritorijų apsaugos programas, vykdo kultūros paveldo objektų stebėseną; - inicijuoja ir dalyvauja peržiūrint urbanistikos paminklų ir nekilnojamųjų kultūros vertybių ribas bei reglamentus ir įteisina juos bendrųjų bei detaliųjų planų sprendiniuose; - dalyvauja organizuojant saugomų objektų, saugomų vietovių ir apsaugos zonų teritorijų planavimo dokumentų rengimą; - rengia nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos ir tvarkybos programas; - sudaro ir išduoda Savivaldybės saugomų kultūros paveldo objektų apsaugos reglamentus; - inicijuoja ir organizuoja kultūros paveldo objektų skelbimą Savivaldybės saugomais, teikia jų duomenis Kultūros vertybių registrai, praneša visiems asmenims, kurių daiktinės teisės į nekilnojamuosius daiktus tokių objektų teritorijos ribose yra įregistruotos Nekilnojamojo turto registre.
--	---

58. SAVIVALDYBĖ	FUNKCIJOS
<p>Vilniaus rajono savivaldybė</p> <p>VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiam skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Neaišku. Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjos pavaduotoja.</p> <p>Pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi turėti aukštąjį universitetinį architektūrinį, ar jam prilyginamą technologijos mokslų studijų srities statybos inžinerijos studijų krypties išsilavinimą;</p> <p>turėti ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį valstybinėse įstaigose.</p> <p>Taigi tiesiogiai pareigybės aprašyme nėra nurodyta, o iš keliamų kvalifikacijos</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kontroliuoja Vilniaus rajono bendrųjų planų, specialiųjų ir detaliųjų planų realizavimą, teikia pasiūlymus dėl jų rengimo ar koregavimo; - priima ir konsultuoja fizinius ir juridinius asmenis, Vilniaus rajono bendrojo plano rengimo klausimais, nagrinėja jų pasiūlymus ir skundus; organizuoja, kontroliuoja specialiųjų bei detaliųjų planų rengimą, teikia pasiūlymus dėl jų patvirtinimo; - organizuoja ir kontroliuoja sąlygų specialiesiems ir detaliesiems planams rengimą, esant reikalui jų tvirtinimą; - tvirtina I ir II grupės nesudėtingų statinių projektus;

reikalavimų ir vykdomų funkcijų neina nustatyti.	- dalyvauja žemės sklypų tvarkymo ir teritorijų planavimo komisijoje.
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje	
SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros ir teritorijų planavimo	

59. SAVIVALDYBĖ	FUNKCIJOS
Visagino savivaldybė	
VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus Vedėja - vyriausioji architektė. Pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą (išsilavinimo sritis – technologijos mokslai, išsilavinimo kryptis – architektūra); turėti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas.	- tvirtina sąlygas ir sąvadus rengti projektavimo sąlygų ir teritorijų planavimo dokumentus; - tvirtina statybos leidimų ir/ar pritarimų išdavimą; - teikia pasiūlymus savivaldybės administracijos direktoriui dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų ir jų realizavimo būdų savivaldybės teritorijoje; - vadovauja Nuolatinės statybos komisijos darbui;
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Informacija savivaldybės tinklalapyje	- derina statinio projektus ir teritorijų planavimo sprendinius, jų pakeitimus, teikia savo išvadas, pasiūlymus šiais klausimais; analizuoja, tiria gaunamus skundus, pareiškimus ir kitus raštus, rengia atsakymų projektus ar atsako, vykdo šių raštų kontrolę.
SKYRIAI, VYKDANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS 1) Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius	

60. SAVIVALDYBĖ	FUNKCIJOS
Zarasų rajono savivaldybė	
VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖ (<i>yra/nėra, kokiame skyriuje, einamų pareigų pavadinimas</i>) Teritorijų planavimo skyriaus Vedėjo pavaduotojas - Savivaldybės vyriausiasis architektas. Pareigybės aprašyme nustatyta atifikti vyr. architektui keliamus reikalavimus.	- nustatyti ir išduoti statinio architektūros, projektavimo, statybos ir sklypo tvarkymo urbanistinius-architektūrinius apribojimus ir sąlygas, atitinkančias Statybos ir kitų įstatymų bei teritorijų planavimo dokumentų nustatytus reikalavimus, atsizvelgiant į statinio paskirtį, konkrečią statybos vietą, gretimybes bei trečiųjų asmenų pagrįstą teisių apsaugą, susijusią su statinio statyba ir teritorijų planavimu;
PAREIGYBĖS APRAŠYMAS Teritorijų planavimo skyriaus vedėjo pavaduotojo – savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybės aprašymas, patvirtintas Zarasų rajono savivaldybės administracijos	- rengti ir išduoti statybą leidžiančius dokumentus; - išduoti teritorijų planavimo dokumentams rengti išduodamas planavimo sąlygas ir sąlygų sąvadus;

<p>direktorius 2014 m. sausio d. įsakymu Nr.</p> <p>http://www.zarasai.lt/zarasu-rajono-savivaldybes-administracija-vedejo-pavaduotojas---savivaldybes-vyriausiasis-architekta</p>	<p>- pagal kompetenciją dalyvauti rajono Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo, specialiojo ir detaliojo planavimo dokumentų rengimo procese;</p>
<p>SKYRIAI, VYKDATANTYS SU ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS UŽTIKRINIMU SUSIJUSIAS FUNKCIJAS</p> <p>1) Teritorijų planavimo skyrius</p>	<p>- pagal kompetenciją dalyvauti formuojant ir įgyvendinant regionų plėtros programas;</p> <p>pagal kompetenciją atlikti rajono Savivaldybės lygmens teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimo stebėseną (monitoringą);</p> <p>- organizuoti Nuolatinės statybos komisijos darbą, komisijos išvadų suinteresuotiems asmenims pateikimą;</p> <p>- vertinti pateiktus skundus ir pasiūlymus dėl teritorijų planavimo ir statybų, teikti pasiūlymus ginčams spręsti;</p> <p>- konsultuoti pagal kompetenciją fizinius ir juridinius asmenis statybų, statinių projektavimo ir kitais klausimais.</p>

SAVIVALDYBIŲ VYRIAUSIŲJŲ ARCHITEKTŲ VYKDOMOS ESMINĖS FUNKCIJOS TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS SRITYJE

TERITORIJŲ PLANAVIMAS	SAVIVALDYBĖS
<p>Teritorijų planavimo dokumentų rengimas</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akmenės rajono savivaldybė 2. Alytaus miesto savivaldybė 3. Panevėžio rajono savivaldybė (Dalyvauja Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo plano, detaliųjų planų, specialiojo planavimo dokumentų, finansuojamų iš savivaldybės biudžeto, rengime) 4. Rokiškio rajono savivaldybė 5. Zarasų rajono savivaldybė (pagal kompetenciją dalyvauti rajono Savivaldybės teritorijos ar jos dalių bendrojo, specialiojo ir detaliojo planavimo dokumentų rengimo procese.
<p>Teritorijos planavimo dokumentų derinimas</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akmenės rajono savivaldybė 2. Anykščių rajono savivaldybė 3. Druskininkų savivaldybė 4. Joniškio rajono savivaldybė 5. Jurbarko rajono savivaldybė 6. Kauno rajono savivaldybė 7. Kelmės rajono savivaldybė

	<ol style="list-style-type: none"> 8. Klaipėdos miesto savivaldybė 9. Kupiškio rajono savivaldybė 10. Marijampolės savivaldybė 11. Molėtų rajono savivaldybė 12. Pagėgių savivaldybė 13. Pakruojo rajono savivaldybė 14. Palangos miesto savivaldybė 15. Panevėžio miesto savivaldybė 16. Panevėžio rajono savivaldybė 17. Pasvalio rajono savivaldybė 18. Prienų rajono savivaldybė 19. Rietavo savivaldybė 20. Rokiškio rajono savivaldybė 21. Šakių rajono savivaldybė 22. Šiaulių miesto savivaldybė 23. Šilutės rajono savivaldybė 24. Širvintų rajono savivaldybė 25. Tauragės rajono savivaldybė 26. Telšių rajono savivaldybė 27. Ukmergės rajono savivaldybė 28. Utenos rajono savivaldybė 29. Varėnos rajono savivaldybė 30. Vilkaviškio rajono savivaldybė 31. Visagino savivaldybė
<p>Dalyvavimas teritorijų planavimo komisijoje (pagal TPĮ 26 str. 1 p. vyr. architektas pirmininkauja šiai komisijai)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akmenės rajono savivaldybė (vadovauja) 2. Ignalinos rajono savivaldybė (vadovauja) 3. Jurbarko rajono savivaldybė (organizuoja) 4. Kaišiadorių rajono savivaldybė (pirmininkauja) 5. Kauno rajono savivaldybė (pirmininkauja) 6. Kazlų Rūda (organizuoja) 7. Kelmės rajono savivaldybė (vadovauja) 8. Klaipėdos miesto savivaldybė (pirmininkauja) 9. Kupiškio rajono savivaldybė (vadovauja) 10. Palangos miesto savivaldybė (pirmininkauja) 11. Panevėžio miesto savivaldybė (organizuoja ir vadovauja) 12. Pasvalio rajono savivaldybė (vadovauja) 13. Šakių rajono savivaldybė (vadovauja) 14. Šiaulių miesto savivaldybė (organizuoja) 15. Šilutės rajono savivaldybė (organizuoja ir pirmininkauja) 16. Širvintų rajono savivaldybė (pirmininkauja)

	<ol style="list-style-type: none"> 17. Švenčionių rajono savivaldybė (pirmininkauja) 18. Utenos rajono savivaldybė (pirmininkauja) 19. Varėnos rajono savivaldybė (organizuoja)
<p>Teritorijų planavimo dokumentų rengimo organizavimas (nors pagal TPĮ 24 str. 4, 5d. tai daryti turi savivaldybės administracijos direktorius)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anykščių rajono savivaldybė (<i>tai atlieka ne skyriaus vedėjas, vykdamas vyr. architekto funkcijas, bet skyriaus specialistė, kuriai pagal pareigybės aprašymą nustatyta atitikti vyr. architektui keliamus kvalifikacijos reikalavimus</i>) 2. Joniškio rajono savivaldybė 3. Jurbarko rajono savivaldybė 4. Kazlų Rūda 5. Kupiškio rajono savivaldybė 6. Pakruojo rajono savivaldybė 7. Panevėžio miesto savivaldybė 8. Pasvalio rajono savivaldybė 9. Raseinių rajono savivaldybė 10. Rietavo savivaldybė 11. Šiaulių rajono savivaldybė 12. Šilalės rajono savivaldybė 13. Širvintų rajono savivaldybė 14. Švenčionių rajono savivaldybė 15. Tauragės rajono savivaldybė 16. Telšių rajono savivaldybė 17. Ukmergės rajono savivaldybė 18. Varėnos rajono savivaldybė 19. Vilkaviškio rajono savivaldybė 20. Vilniaus miesto savivaldybė 21. Vilniaus rajono savivaldybė
<p>Teritorijų planavimo sąlygų išdavimas</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alytaus miesto savivaldybė 2. Alytaus rajono savivaldybė 3. Anykščių rajono savivaldybė 4. Biržų rajono savivaldybė 5. Kazlų Rūdos savivaldybė 6. Kėdainių rajono savivaldybė 7. Klaipėdos miesto savivaldybė 8. Klaipėdos rajono savivaldybė 9. Kupiškio rajono savivaldybė 10. Kupiškio rajono savivaldybė 11. Marijampolės savivaldybė 12. Pagėgių savivaldybė 13. Palangos miesto savivaldybė 14. Panevėžio miesto savivaldybė 15. Panevėžio rajono savivaldybė 16. Pasvalio rajono savivaldybė 17. Radviliškio rajono savivaldybė 18. Skuodo rajono savivaldybė 19. Šakių rajono savivaldybė 20. Šalčininkų rajono savivaldybė 21. Šiaulių miesto savivaldybė

	22. Šiaulių rajono savivaldybė 23. Šilalės rajono savivaldybė 24. Šilutės rajono savivaldybė 25. Širvintų rajono savivaldybė 26. Švenčionių rajono savivaldybė 27. Tauragės rajono savivaldybė 28. Telšių rajono savivaldybė 29. Trakų rajono savivaldybė 30. Utenos rajono savivaldybė 31. Varėnos rajono savivaldybė 32. Vilkaviškio rajono savivaldybė 33. Vilniaus rajono savivaldybė 34. Visagino savivaldybė 35. Zarasų rajono savivaldybė
--	---

Prie savivaldybių nurodomos pastabos, kadangi skiriasi funkcijų pavadinimai (pvz. spec. reikalavimus išduoda, tvirtina, nustato)

STATYBA	SAVIVALDYBĖS
Specialiųjų architektūros reikalavimų išdavimas (SĮ 2 str. 47 d.)	1. Akmenės rajono savivaldybė 2. Alytaus miesto savivaldybė 3. Anykščių rajono savivaldybė <i>(nustato ne skyriaus vedėjas, vykdomasis vyr. architekto funkcijas, bet skyriaus specialistė, kuriai keliami vyr. architekto kvalifikacijos reikalavimai)</i> 4. Druskininkų savivaldybė 5. Ignalinos rajono savivaldybė 6. Joniškio rajono savivaldybė 7. Kaišiadorių rajono savivaldybė 8. Kauno miesto savivaldybė 9. Kauno rajono savivaldybė 10. Kazlų Rūda 11. Kėdainių rajono savivaldybė 12. Kupiškio rajono savivaldybė 13. Marijampolės savivaldybė <i>(tvirtina)</i> 14. Pakruojo rajono savivaldybė 15. Palangos miesto savivaldybė <i>(rengia ir tvirtina)</i> 16. Panevėžio miesto savivaldybė 17. Panevėžio rajono savivaldybė <i>(vadovauja specialiuju architektūros reikalavimų rengimu)</i> 18. Raseinių rajono savivaldybė <i>(tvirtina)</i> 19. Šakių rajono savivaldybė <i>(tikrina ir tvirtina)</i> 20. Šiaulių miesto savivaldybė <i>(pasirašo parengtas specialiąsias architektūrines sąlygas statinių projektavimui)</i> 21. Šiaulių rajono savivaldybė 22. Šilutės rajono savivaldybė

	<ol style="list-style-type: none"> 23. Širvintų rajono savivaldybė (rengia) 24. Švenčionių rajono savivaldybė (tvirtina) 25. Tauragės rajono savivaldybė (tvirtina) 26. Ukmergės rajono savivaldybė (nustatyti specialiąsias architektūrines statinių projektavimo sąlygas) 27. Utenos rajono savivaldybė (nustato ir tvirtina) 28. Varėnos rajono savivaldybė (organizuoja prašymų nagrinėjimą specialiesiems architektūros reikalavimams nustatyti, jų parengimą ir išdavimą, tikrina ir tvirtina nustatytus specialiuosius architektūros reikalavimus) 29. Vilkaviškio rajono savivaldybė (nustato) 30. Vilniaus miesto savivaldybė (nustato) 31. Zarasų rajono savivaldybė (nustato ir išduoda)
Projektinių pasiūlymų užduoties derinimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akmenės rajono savivaldybė (atlieka projekcinės dokumentacijos, išduodant statyba leidžiančius dokumentus, derinimą) 2. Jurbarko rajono savivaldybė 3. Kaišiadorių rajono savivaldybė 4. Kauno miesto savivaldybė (bet tik - derinti ir pritarti projektuojamų statinių projektinių pasiūlymų rengimo užduotims skyriaus vedėjo atostogų, ligos ar komandiruotės metu) 5. Kėdainių rajono savivaldybė 6. Neringos savivaldybė (rengia pradinius projektavimo darbus, derina projektavimo užduotis, projektus) 7. Panevėžio miesto savivaldybė 8. Šakių rajono savivaldybė
Pritarimas projektiniams pasiūlymams	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kaišiadorių rajono savivaldybė (derina visuomenei svarbių statinių ir statinių, kuriems Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais neparengti teritorijų planavimo dokumentai ir statyba konkrečiame žemės sklype leidžiama, projektinius pasiūlymus ir jų rengimo užduotis) 2. Kėdainių rajono savivaldybė

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Šakių rajono savivaldybė (<i>tikrina ir teikia savivaldybės administracijos direktoriui pritariti parengtiems numatomo statyti statinio projektiniams pasiūlymams</i>) 4. Varėnos rajono savivaldybė (<i>dalyvauja statybos projektų ir statybos projektinių pasiūlymų nagrinėjime</i>)
Statinių projektų derinimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Akmenės rajono savivaldybė (<i>atlieka projektinės dokumentacijos, išduodant statybą leidžiančius dokumentus, derinimą</i>) 2. Alytaus miesto savivaldybė (<i>teisės aktų nustatyta tvarka derina statinių techninius projektus (IS „Infostatyba“)</i>) 3. Alytaus rajono savivaldybė (<i>teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja reikalingos dokumentacijos ir išvadų rengimą, organizuojant statinių projektų derinimą ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimą</i>) 4. Anykščių rajono savivaldybė 5. Druskininkų savivaldybė 6. Joniškio rajono savivaldybė 7. Kauno rajono savivaldybė 8. Kelmės rajono savivaldybė 9. Klaipėdos miesto savivaldybė 10. Klaipėdos rajono savivaldybė (<i>derina planus, projektus, priemones, užduotis, kurie teisės aktų nustatyta tvarka priskirti savivaldybės vyriausiojo architekto kompetencijai</i>) 11. Kretingos rajono savivaldybė 12. Marijampolės savivaldybė 13. Mažeikių rajono savivaldybė (<i>Norminiais aktais nustatyta tvarka organizuoja reikalingos dokumentacijos ir išvadų rengimą, išduodant statinių projektavimo sąlygų sąvadus, organizuojant statinių projektų derinimą ir statybos leidimų išdavimą</i>) 14. Molėtų rajono savivaldybė 15. Palangos miesto savivaldybė 16. Plungės rajono savivaldybė 17. Radviliškio rajono savivaldybė 18. Raseinių rajono savivaldybė 19. Rokiškio rajono savivaldybė (<i>vadovauja Nuolatinei statybos komisijai, derina joje savivaldybės teritorijoje parengtų teritorijų</i>

	<p><i>planavimo dokumentų bei techninių projektų sprendinius)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 20. Skuodo rajono savivaldybė (organizuoja reikalingos dokumentacijos ir išvadų rengimą išduodant specialiuosius architektūrinius reikalavimus, organizuojant statinių projektų derinimą, išduodant statybas leidžiančius dokumentus) 21. Šakių rajono savivaldybė 22. Šiaulių rajono savivaldybė (vykdydamas Lietuvos Respublikos statybos įstatymą ir statybos reglamentus, statybos bei architektūros srityje vykdo projektinės dokumentacijos, išduodant statybą leidžiančius dokumentus derinimą) 23. Šilalės rajono savivaldybė 24. Šilutės rajono savivaldybė 25. Širvintų rajono savivaldybė 26. Švenčionių rajono savivaldybė 27. Tauragės rajono savivaldybė 28. Ukmergės rajono savivaldybė 29. Utenos rajono savivaldybė (Derina teritorijų planavimo dokumentų sprendinius, pritaria statybos techniniams projektams) 30. Visagino savivaldybė
<p>Statybą leidžiančio dokumento išdavimas</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alytaus rajono savivaldybė (teisės aktų nustatyta tvarka organizuoja reikalingos dokumentacijos ir išvadų rengimą, išduodant planavimo sąlygų sąvadas, organizuojant statinių projektų derinimą ir statybą leidžiančių dokumentų išdavimą) 2. Ignalinos rajono savivaldybė (vykdo (organizuoja vykdymą) teisės aktuose nurodytas savivaldybės funkcijas statybą leidžiančių dokumentų išdavimo srityje) 3. Kazlų Rūdos savivaldybė 4. Kelmės rajono savivaldybė (pasirašo statybą leidžiančius dokumentus statiniams, kurių projektai yra parengti pagal specialiuosius architektūros reikalavimus, taip pat statiniams, kurių projektuose yra sklypo sutvarkymo dalis)

	5. Klaipėdos miesto savivaldybė (tikrina ar projektai atitinka privalomųjų projekto ir teritorijų planavimo, specialiuosius architektūros reikalavimus ir teikia išvadas arba pagrįstą konkrečiais argumentais nepritarimą dėl statybą leidžiančio dokumento išdavimo) 6. Marijampolės savivaldybė 7. Pakruojo rajono savivaldybė 8. Panevėžio miesto savivaldybė 9. Pasvalio rajono savivaldybė 10. Radviliškio rajono savivaldybė (tvirtina statybą leidžiančius dokumentus) 11. Raseinių rajono savivaldybė (pasirašo statybą leidžiančius dokumentus statiniams, kurių projektai yra parengti pagal specialiuosius architektūros reikalavimus, taip pat statiniams, kurių projektuose yra sklypo sutvarkymo dalis) 12. Skuodo rajono savivaldybė 13. Šakių rajono savivaldybė 14. Šiaulių miesto savivaldybė (teikia išvadą dėl statybą leidžiančio dokumento išdavimo ar teritorijų planavimo dokumento sprendinių suderinimo) 15. Šilutės rajono savivaldybė 16. Širvintų rajono savivaldybė 17. Ukmergės rajono savivaldybė 18. Utenos rajono savivaldybė 19. Varėnos rajono savivaldybė 20. Zarasų rajono savivaldybė

SAVIVALDYBIŲ VYRIAUSIŲJŲ ARCHITEKTŲ EINAMOS PAREIGOS
(nuo einamųjų pareigų priklausio pavaldumas. Skyriaus vedėjas (departamento direktorius) pavaldus savivaldybės administracijos direktoriui, skyriaus vedėjo pavaduotojas ir kiti specialistai pavaldūs skyriaus vedėjui)

SKYRIAUS VEDĖJAS (DEPARTAMENTO DIREKTORIUS)	SKYRIAUS VEDĖJO PAVADUOTOJAS	KITI SKYRIAUS SPECIALISTAI	NEAIŠKU
<ol style="list-style-type: none"> 1. Akmenės rajono savivaldybė 2. Anykščių rajono savivaldybė 3. Druskininkų savivaldybė 4. Ignalinos rajono savivaldybė (nors nėra tiesiogiai tiesiogiai nurodyta) 5. Joniškio rajono savivaldybė 6. Kaišiadorių rajono savivaldybė 7. Kazlų Rūdos savivaldybė 8. Kelmės rajono savivaldybė 9. Kėdainių rajono savivaldybė (prie pareigybės nenurodyta, bet pareigybės aprašyme pavesta vykdyti vyr. architekto funkcijas) 10. Klaipėdos miesto savivaldybė 11. Klaipėdos rajono savivaldybė 12. Kretingos rajono savivaldybė 13. Marijampolės savivaldybė 14. Mažeikių rajono savivaldybė 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alytaus miesto savivaldybė 2. Jurbarko rajono savivaldybė 3. Kauno miesto savivaldybė (nors nėra tiesiogiai nurodyta) 4. Kauno rajono savivaldybė 5. Pagėgių savivaldybė 6. Palangos miesto savivaldybė 7. Širvintų rajono savivaldybė 8. Švenčionių rajono savivaldybė 9. Utenos rajono savivaldybė 10. Zarasų rajono savivaldybė 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alytaus rajono savivaldybė 2. Elektrėnų savivaldybė 3. Kalvarijos savivaldybė 4. Kupiškio rajono savivaldybė 5. Pasvalio rajono savivaldybė 6. Šilalės rajono savivaldybė 7. Šilutės rajono savivaldybė 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bištono savivaldybė 2. Biržų rajono savivaldybė 3. Jonavos rajono savivaldybė 4. Lazdijų rajono savivaldybė 5. Plungės rajono savivaldybė 6. Prienų rajono savivaldybė 7. Rietavo savivaldybė 8. Rokiškio rajono savivaldybė 9. Šalčininkų rajono savivaldybė 10. Varėnos rajono savivaldybė 11. Vilniaus rajono savivaldybė

<p>15. Molėtų rajono savivaldybė 16. Neringos savivaldybė 17. Pakruojo rajono savivaldybė (vedėjas, bet ne skyriaus, o poskyrio) 18. Panevėžio miesto savivaldybė (nors nėra tiesiogiai nurodyta) 19. Panevėžio rajono savivaldybė 20. Radviliškio rajono savivaldybė (nors nėra tiesiogiai nurodyta) 21. Raseinių rajono savivaldybė 22. Škuodo rajono savivaldybė 23. Šakių rajono savivaldybė 24. Šiaulių miesto savivaldybė 25. Šiaulių rajono savivaldybė (nors nėra tiesiogiai nurodyta ir šiuo metu niekas nevykdo vedėjo funkcijų – nenurodytas joks asmuo) 26. Tauragės rajono savivaldybė 27. Telšių rajono savivaldybė 28. Trakų rajono savivaldybė 29. Ukmergės rajono savivaldybė 30. Vilkaviškio rajono savivaldybė 31. Vilniaus miesto savivaldybė 32. Visagino savivaldybė</p>			
---	--	--	--

SAVIVALDDYBIŲ VYRIAUSIESIEMS ARCHITEKTAMS KELIAMİ KVALIFIKACIJOS REIKALAVIMAI

turi <u>turėti</u> kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas	turės teisės aktų nustatyta tvarka <u>įgyti</u> kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas	<u>turi atitikti</u> teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas	<u>turės atitikti</u> teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus gaunant kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas	pretendentas <u>turės atitikti</u> reikalavimus, būtinus išduodant kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybės funkcijas
<ol style="list-style-type: none"> 1. Akmenės rajono savivaldybė 2. Alytaus rajono savivaldybė 3. Druskininkų savivaldybė 4. Joniškio rajono savivaldybė 5. Jurbarko rajono savivaldybė 6. Kaišiadorių rajono savivaldybė 7. Klaipėdos miesto savivaldybė 8. Kupiškio rajono savivaldybė 9. Lazdijų rajono savivaldybė 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kazlų Rūdos savivaldybė 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Švenčionių rajono savivaldybė 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Klaipėdos rajono savivaldybė 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kretingos rajono savivaldybė

10. Marijampolės savivaldybė				
11. Mažeikių rajono savivaldybė				
12. Neringos savivaldybė				
13. Pagėgių savivaldybė				
14. Pakruojo rajono savivaldybė				
15. Panevėžio rajono savivaldybė				
16. Pasvalio rajono savivaldybė				
17. Radviliškio rajono savivaldybė				
18. Raseinių rajono savivaldybė				
19. Skuodo rajono savivaldybė				
20. Šakių rajono savivaldybė				
21. Šilalės rajono savivaldybė				
22. Tauragės rajono savivaldybė				
23. Telšių rajono savivaldybė				
24. Trakų rajono savivaldybė				
25. Utenos rajono savivaldybė				
26. Vilniaus miesto savivaldybė				
27. Visagino savivaldybė				

SAVIVALDYBIŲ VYRIAUSIŲJŲ ARCHITEKTŲ VYKDOMOS NETIPINĖS FUNKCIJOS

VERTINTINOS TEIGIAMAI	VERTINTINOS NEIGIAMAI
<p>teikia administracijos direktoriui ir jo pavaduotojui pasiūlymus dėl architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų bei realizavimo savivaldybės teritorijoje (pvz. Akmenės rajono savivaldybė ir daugelis kitų)</p> <p><i>Ar į pasiūlymus atsižvelgiama?</i></p>	<p>- planuoja, organizuoja ir derina informacinės sistemos objektų (miesto bei gyvenamųjų rajonų schemų, stulpų, stendų, rodyklių ir pan.), sezoninių prekybos objektų, reklamos, dekoratyvinio apšvietimo, mažosios architektūros miesto erdvėse projektus, teikia siūlymus dėl dekoratyvinių ir teminių skulptūrų išdėstymo miesto teritorijoje;</p> <p>- dalyvauja ir teikia pasiūlymus rengiant organizuojamų funkcinį ir dekoratyvinių infrastruktūros elementų, mažosios architektūros statinių, gatvės dizaino elementų (suolų, paminklų, transporto laukimo paviljonų, atitvarų ir kt.) projektų konkursų sąlygas;</p> <p>- sprendžia statinių spalvinio kolorito klausimus. Derina statinių architektūrinės dalies spalvinio sprendinio projektą (pvz. Alytaus miesto savivaldybė)</p> <p><i>Smulkiai aprašomos vykdomos neesminės funkcijos, per mažai dėmesio skiriant esminėms</i></p>
<p>vykdydamas Skyriaus vedėjo pareigas ir kitus pavedimus gali vykti automobiliu po rajono teritoriją ir už jo ribų (Akmenės rajono savivaldybė)</p> <p><i>Netipinė funkcija, tačiau pakankamai svarbi iš tos pusės, kad vykdant funkcijas yra svarbu nuvykti į vietą apžiūrėti</i></p>	<p>organizuoja savivaldybės teritorijos arba jos dalies operatyvų planavimą (Alytaus rajono savivaldybė, Mažeikių rajono savivaldybė, Skuodo rajono savivaldybė, Šiaulių rajono savivaldybė).</p> <p><i>Kas yra operatyvusis planavimas?</i> 3.1. operatyvusis planavimas – nuolatos vykdomas bendrojo planavimo proceso trečiasis etapas;</p> <p><i>pagal Operatyviojo planavimo reglamentą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. 204, netekusį galios 2004-05-14</i></p>
<p>rengia pasiūlymų ir sprendimų projektus kompleksiskai sprendžiant miesto bei jo dalių estetinės aplinkos problemas (Alytaus miesto savivaldybė)</p> <p>analizuoja ir teikia pasiūlymus dėl rajono miestų ir miestelių pastatų estetinės</p>	<p>kontroliuoja, kaip vykdomi Lietuvos Respublikos įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai, įsakymai ir kiti norminiai aktai reglamentuojantys projektavimą, statybas, kultūros vertybių apsaugą, žemėtvarką, aplinkosaugą ir</p>

<p>išvaizdos gerinimo (Alytaus rajono savivaldybė)</p> <p><i>kaip sprendžia estetiškes problemas</i></p>	<p>kitas sritis, susijusias su kraštovaizdžio formavimu (Anykščių rajono savivaldybė)</p> <p><i>nustatyta kontrolės funkcija, o kaip kontroliuoja?</i></p>
<p>analizuoja architektūros, kraštovaizdžio formavimo, teritorijų planavimo, kultūros paveldo apsaugos, žemėtvarkinę raidą įstatymų nustatyta tvarka (Anykščių rajono savivaldybė)</p> <p><i>netipinė funkcija raidos analizavimas</i></p>	<p>atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus būtinus išduodant leidimą dirbti ar susipažinti su įslaptinta informacija, žymima slaptumo žyma „Slaptai“ (Jurbarko rajono savivaldybė)</p> <p><i>Kodėl keliamas toks reikalavimas vyr. architektui? Kitose savivaldybėse tas nenustatyta</i></p>
<p>prižiūri miesto ir rajono architektūrinių planų realizavimą, teikia pasiūlymus savivaldybės institucijoms dėl jų rengimo ir koregavimo (Jurbarko rajono savivaldybė)</p> <p>kontroliuoja miesto architektūrinių planų realizavimą, teikti pasiūlymus savivaldybės institucijoms dėl savalaikio jų rengimo ir koregavimo (Neringos savivaldybė)</p> <p><i>kas yra architektūriniai planai?</i></p>	<p>teikia Savivaldybės institucijoms pasiūlymus dėl Savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų rengimo, koregavimo ir tvirtinimo, architektūros ir kraštovaizdžio formavimo principų, naujų pastatų statybos ir jų užstatymo (Kelmės rajono savivaldybė)</p> <p><i>formuluotė "teikia pasiūlymus" bet ne renkia, ar pasiūlymas privalomas?</i></p>
<p>teikti statytojams pasiūlymus, kuriuos miesto visuomenei svarbius ir turinčius įtakos miesto struktūrai formuoti statinių projektus fikslinga svarstyti viešojoje įstaigoje Kauno architektūros ir urbanistikos ekspertų taryboje, siekiant gerinti miesto architektūros kokybę ir užtikrinti darnią miesto plėtrą (Kauno miesto savivaldybė)</p> <p><i>numatyta ekspertinė komisija</i></p>	<p>derina planus, projektus, priemones, užduotis, kurie teisės aktų nustatyta tvarka priskirti savivaldybės vyriausiojo architekto kompetencijai (Klaipėdos rajono savivaldybė)</p> <p><i>labai bendro pobūdžio, neaišku kokios realiai funkcijos</i></p>
<p>konsultuoja statybos, teritorijų planavimo ir žemėtvarkos klausimais Tarybos narius, administracijos struktūrinių padalinių bei jai pavaldžių įstaigų tarnautojus (Marijampolės savivaldybė)</p> <p><i>aiškiai numatyta, kad turėtų būti tariamasi su vyr. architektu šiais klausimais</i></p>	<p>derinti Utenos apskrities viršininko administracijos žemėtvarkos ir geodezijos tarnybų pateiktą dokumentaciją dėl sklypų dydžių ir ribų bei tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimo (Molėtų rajono savivaldybė)</p> <p><i>pateikiama pakankamai sena, neperžiūrėta, neaktuali ir su galiojančiais teisės aktais nesuderinta informacija</i></p>
<p>organizuoja svarbių miesto projektų viešus aptarimus (Neringos savivaldybė)</p>	<p>-Ruošia planavimo sąlygas ir planavimo sąlygų sąvadus;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Nustato statinio projektavimo sąlygas (priklausančias Savivaldybės kompetencijai); - Pateikia paraiškas projektavimo ir planavimo sąlygas nustatančioms institucijoms; - Nagrinėja ir derina projektavimo sąlygas; - Parengia projektavimo sąlygų sąvadás (Pagėgių savivaldybė) <p><i>Funkcijos, atliekamos pagal nebegaliojančius teisės aktus</i></p>
<p>Organizuoja lėšų poreikio planavimą teritorijų planavimo dokumentams, kraštotvarkos projektams ir žemėtvarkos planavimo dokumentams, finansuojamiems iš Savivaldybės biudžeto lėšų, rengia ir teikia pasiūlymus metiniam Savivaldybės biudžetui sudaryti (Panevėžio miesto savivaldybė)</p> <p>Rengia pasiūlymus dėl lėšų poreikio teritorijų planavimo dokumentams rengti (Radviliškio rajono savivaldybė)</p> <p><i>Nedažna funkcija, tačiau svarbu, kad būtų numatomos lėšos</i></p>	<p>kontroliuoja projektavimo darbų kokybę (Šalčininkų rajono savivaldybė)</p> <p><i>kaip kontroliuoja?</i></p>
<p>Metodiškai <u>vadovauja</u> ir konsultuoja rajone dirbančius projektų vadovus ir projektų dalių vadovus, projektavimo organizacijas, projektavimo grupes, rengiančius rajono teritorijoje teritorijų planavimo dokumentus ir/ar techninius projektus (Prienų rajono savivaldybė)</p> <p><i>Nustatyta vadovavimo ir konsultavimo funkcija</i></p>	
<p>Vizuoja architektūros ir teritorijų planavimo srityje dirbančių valstybės tarnautojų rengtus raštus, teikiamus pasirašyti savivaldybės administracijos direktoriui (Utenos rajono savivaldybė)</p> <p><i>Numatytas vizavimas</i></p>	

SAVIVALDYBĖS VYRIAUSIOJO ARCHITEKTO PAREIGYBĖS MODELIS

<p>Ar visoms savivaldybėms tinka ir reikalingas vienas modelis</p>	<p>Ar visos savivaldybės turi vyriausiuosius architektus ar ne, tai kodėl? Jei yra vyriausieji architektai, kokios jiems suteiktos funkcijos? Kiek svarbi nusistovėjusi praktika savivaldybėse derintis, tartis su vyriausiuoju architektu, net jei tokios pareigos ar prievolės nėra nustatyta teisės aktuose ir savivaldybės vidaus dokumentuose? Ar turi vyriausieji architektai pareigą konsultuotis su kitais specialistais, skyriais ir t.t. Ar tokia pareiga reikalinga?</p>	<p>Ne visos savivaldybės turi vyriausiuosius architektus – gal būti, kad dalis neranda (nes yra skelbimų savivaldybės puslapiuose, kad ieškomi vyriausieji architektai), dalis veikia be vyriausiųjų architektų, nes jų funkcijas vykdo kiti specialistai.</p> <p>Taip pat skiriasi pareigos: skyriaus vedėjas/departamento direktorius, vedėjo pavaduotojas, skyriaus specialistas.</p> <p>Funkcijos suteikiamos teritorijų planavimo, statybos, žemėtvarkos, nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos, kraštovarkos ir aplinkos apsaugos srityse. Kadangi aktualiausias yra teritorijų planavimo ir statybos sritys, buvo atrinktos esminės jose vykdomos funkcijos, turinčios įtakos architektūros kokybės užtikrinimui. Iš surinktų duomenų matyti, kad esminės funkcijos vyriausiesiems architektams yra pavestos ne visose savivaldybėse, pvz. tokias funkcijas kaip pritarimas projektiniams pasiūlymams, projektinių pasiūlymų užduoties derinimas pagal pareigybių aprašus vyriausiesiems architektams yra pavesta atlikti vos keliuose savivaldybėse. Dažniausiai priskiriama funkcija yra teritorijų planavimo dokumentų derinimas ir teritorijų planavimo dokumentų rengimo organizavimas, specialiųjų architektūros reikalavimų išdavimas ir dalyvavimas teritorijų planavimo komisijos darbe.</p> <p>Kaip viena iš vykdomų funkcijų daugumoje savivaldybių nurodomas konsultacijų teikimas asmenims ir kitiems savivaldybės specialistams. Kaip geras pavyzdys išskirtinas nurodymas konsultuoti statybos, teritorijų planavimo ir žemėtvarkos klausimais Tarybos narius, administracijos struktūrinių padalinių bei jai pavaldžių įstaigų</p>
--	--	--

		<p>tarnautojus (Marijampolės savivaldybė), taip pat konsultavimas sprendžiant ginčus. Taip pat privalomas skyriuje dirbančių tarnautojų raštų vizavimas (Utenos rajono savivaldybė). Tačiau konsultacijos suprantamos kaip teisė, o ne kaip pareiga konsultuotis, t.y. jei kreipiasi, vyriausiasis architektas turi konsultuoti, bet prievolės kreiptis nėra.</p> <p>Pareiga konsultuotis pačiam vyriausiajam architektui taip pat neįtvirtinama, tačiau praktikoje tai turėtų būti neišvengiama.</p>
<p>Kuriose srityse turėtų veikti vyriausiasis architektas, kur būtų jo kertinis vaidmuo AVAS-je</p>	<p>Kas vyrauja dabar savivaldybėse? Pagal pačių vyriausiųjų architektų nuomonę, kas būtų svarbiausia? Kiek suteikia teisės aktai reikšmės, kiek pačios savivaldybės sprendžia, į kurias AVAS sritis įtraukti vyriausiuosius architektus?</p>	<p>Veiklos sritys: teritorijų planavimas, statyba, žemėtvarka, nekilnojamųjų kultūros vertybių apsauga, kraštovarka ir aplinkos apsauga.</p> <p>Pagrindinės sritys: teritorijų planavimas ir statyba. Pagal apklausos rezultatus svarbiausia statybos reglamentų projektinių pasiūlymų užduotyje nustatymas, projektinių pasiūlymų užduoties derinimas, pritarimo projektiniams pasiūlymams išdavimas, specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymas, statinių projektų derinimas. Pagal surinktus duomenis statybos reglamentų projektinių pasiūlymų užduotyje nustatymą, projektinių pasiūlymų užduoties derinimą, pritarimo projektiniams pasiūlymams išdavimą pavesta atlikti vyriausiesiems architektams vos keliose savivaldybėse. Specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymas yra numatytas daugelyje savivaldybių.</p> <p>Taip pat svarbu teritorijų planavimo sąlygų išdavimas, teritorijų planavimo dokumentų derinimas.</p> <p>Pagal Teritorijų planavimo ir Statybos įstatymus vyriausiesiems architektams pavesta atlikti vos keletą funkcijų:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tikrinti pastato atnaujinimo (modernizavimo) projekto

		<p>sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams (SĮ 23 str. 16 d.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - būti Teritorijų planavimo komisijos pirmininku (TPĮ 26 str. 4 d.). <p>Tai iš esmės pačios savivaldybės (savivaldybės administracijos direktorius, tvirtindamas pareiginius nuostatus) nusistato kokias funkcijas vyriausiesiems architektams pavesti. Susidaro nevienoda situacija. Vienose savivaldybėse pavesta atlikti esmines funkcijas, kitose tik bendro pobūdžio.</p>
<p>Ar tik vyriausiasis architektas turi formuoti miesto veidą</p>	<p>Daugiau „taip“ negu „ne“. Kiek savivaldybių yra suteikusių galutinių sprendimų priėmimo funkciją vyriausiesiems architektams? Kokia turėtų būti Tarybos įtaka, ar vis tiek vyriausiojo architekto vaidmuo patariant Tarybai ar išsakant savo nuomonę turėtų turėti reikšmę ir kokią?</p>	<p>Vyriausiasis architektas – savivaldybės administracijos direktorius – savivaldybės taryba (kieno vaidmuo svarbiausias):</p> <ul style="list-style-type: none"> - bendras sutarimas, savivaldybės tarybai, administracijos direktoriui ir vyriausiajam architektui išdėstant savo pozicijas: aiški kryptis, lieka tik ją įgyvendinti (idealus atvejis); - esant nesutarimui, lemiamas balsas priklauso vyriausiajam architektui, kaip specialių žinių turinčiam asmeniui (bet tuomet ir visa atsakomybė vyriausiajam architektui); - galutinis sprendimas savivaldybės administracijos direktoriui, o vyriausiojo architekto nuomonė kaip patariamoji (nebūtų užtikrinama kokybė galutinius sprendimus priimančiam architekto nuomonę turinčiam asmeniui); - politikos suformavimas savivaldybės taryboje ir vyriausiajam architektui pavedant tik įgyvendinti tą tarybos politiką (bet tuomet sumažėtų vyriausiojo architekto vaidmuo).

DUOMENŲ APIBENDRINIMAS:

1. Atlikus visų 60 savivaldybių viešai pateikiamos informacijos analizę paaiškėjo, kad trūksta skaidrumo ir aiškumo skelbiant duomenis apie savivaldybėse veikiančių vyriausių architektų kompetenciją. Ne visos savivaldybės skelbia vyriausių architektų pareigybės aprašymus, todėl neaiškios savivaldybėse veikiančių vyriausių architektų funkcijos ir ar apskritai visos savivaldybės turi vyriausiuosius architektus.

Dalyje savivaldybių nei prie pareigybės pavadinimo, nei pareigybės aprašymuose nėra konkrečiai nurodyta, kad tarnautojas eina vyriausio architekto pareigas. Iš kai kurių pareigybės aprašymų galima suprasti, kad tarnautojas yra vyriausiasis architektas, tačiau iš kitų pareigybės aprašymų neina nustatyti, ar tarnautojas atlieka vyriausio architekto funkcijas, kadangi, pvz. neatitinka aprašymuose keliami kvalifikacijos reikalavimai teisės aktuose nustatytiems reikalavimams (pvz. *Vilniaus rajono savivaldybės Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjos pavaduotojos pareigybės aprašyme nustatyta, kad turi turėti aukštąjį universitetinį architektūrinį, ar jam prilyginamą technologijos mokslų studijų srities statybos inžinerijos studijų krypties išsilavinimą ir turėti ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį valstybinėse įstaigose*).

Dėl šių priežasčių 11 savivaldybių neaiškus vyriausiojo architekto statusas ir vykdomos funkcijos (*Birštono savivaldybė, Biržų rajono savivaldybė, Jonavos rajono savivaldybė, Lazdijų rajono savivaldybė, Plungės rajono savivaldybė, Prienų rajono savivaldybė, Rietavo savivaldybė, Rokiškio rajono savivaldybė, Šalčininkų rajono savivaldybė, Varėnos rajono savivaldybė, Vilniaus rajono savivaldybė*).

Taip pat peržiūrėjus savivaldybių duomenis paaiškėjo, jog net ir tais atvejais, kai viešai asmuo prisistato tik vyriausiuoju architektu, kartu jis eina ir tam tikras kitas pareigas. Kaip minėta, neretu atveju, šalia vedėjo ar kito tarnautojo pareigų, vyriausiojo architekto pareigybė netgi nėra nurodoma, ir tik iš kitų šaltinių galima spręsti, kad ji yra jam priskirta. Iš to galima daryti išvadą, kad nėra bendro požiūrio į savivaldybės vyriausiojo architekto pavaldumą: vienose savivaldybėse šis asmuo pavaldus tiesiogiai savivaldybės administracijos direktoriui, kitose – tam tikro struktūrinio padalinio vadovui. Taip pat, kad nėra bendros nuostatos, jog tokia pareigybė yra privaloma, juolab, kad ji turi būti savarankiška.

2. Dažniausiai vyriausiesiems architektams yra pavedamos vykdyti šios funkcijos:

teritorijų planavimo srityje:

- teritorijų planavimo sąlygų išdavimas (35 savivaldybės)
- teritorijų planavimo dokumentų derinimas (31 savivaldybė);
- teritorijų planavimo dokumentų rengimo organizavimas (*nors pagal TPĮ 24 str. 4, 5 d. tai daryti turi savivaldybės administracijos direktorius*) (21 savivaldybė);
- dalyvavimas teritorijų planavimo komisijoje (19 savivaldybių);
- teritorijų planavimo dokumentų rengimas (5 savivaldybės);

statybos srityje:

- specialiųjų architektūros reikalavimų išdavimas (31 savivaldybė);
- statinių projektų derinimas (30 savivaldybių);
- statybą leidžiančio dokumento išdavimas (20 savivaldybių);

- projektinių pasiūlymų užduoties rengimas (8 savivaldybės);
- pritarimas projektiniams pasiūlymams (4 savivaldybės).

Taip pat pasitaiko, jog savivaldybėse vyr. architektams pavedama vykdyti funkcijas ir žemėtvarkos srityje:

- kontroliuoti ir koordinuoti žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo procesą, tikrinti žemės sklypų formavimo projektus;
  - rengti žemės paėmimo visuomenės poreikiams dokumentaciją,
  - konsultuoti fizinius ir juridinius asmenis dėl tikslinės žemės naudojimo paskirties, jos pakeitimo galimybių ir tvarkos;
  - organizuoti piliečių prašymų atkurti nuosavybės teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą (žemę) nagrinėjimą;
  - formuoti žemės sklypus gražinimui natūra, pardavimui, nuomai, suteikimui naudotis ar perduoti valdyti patikėjimo teise, rengti žemės sklypų kadastrinių duomenų dokumentus.
3. Įstatymuose įtvirtintos vyriausiojo architekto funkcijos - vadovauti kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus derinančiai Teritorijų planavimo komisijai ir tikrinti pastato atnaujinimo (modernizavimo) projekto sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams dažnu atveju į pareigybės aprašymus nėra perkeliama, o vyriausiojo architekto kompetencija kiekvienoje savivaldybėje apibrėžiama atskirai ir priklauso nuo politinio pasitikėjimo pagrindu veikiančio savivaldybės administracijos direktoriaus valios (administracijos direktorius tvirtina pareigybės aprašymus). Todėl bendros valstybės politikos savivaldybių vyriausiųjų architektų kompetencijos atžvilgiu, galima teigti, nėra. Įsigaliojus Architektūros įstatymui jame numatytos vyriausiesiems architektams pavestos funkcijos nebegalės būti deleguojamos kitiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, kadangi savivaldybės administracijos direktorius yra įpareigojamas, kad su architektūra susijusius teritorijų funkcinio, erdvinio ir meninio aplinkos formavimo klausimus spęstų būtent atitinkamą kvalifikaciją turintis asmuo (Architektūros įstatymo 10 straipsnio 3 dalis).
4. Pasitaiko atveju, kai vyriausiesiems architektams yra pavesta atlikti netekusiuose galios teisės aktuose nustatytas funkcijas:
- 4 savivaldybėse nustatyta, kad vyriausieji architektai organizuoja savivaldybės teritorijos arba jos dalies operatyvų planavimą (*Alytaus rajono savivaldybė, Mažeikių rajono savivaldybė, Skuodo rajono savivaldybė, Šiaulių rajono savivaldybė*);
  - vienoje savivaldybėje vyriausiajam architektui pavesta derinti apskrities viršininko administracijos žemėtvarkos ir geodezijos tarnybų pateiktą dokumentaciją dėl sklypų dydžių ir ribų bei tikslinės žemės naudojimo paskirties keitimo (*Molėtų rajono savivaldybė*);
  - vienoje savivaldybėje prie vyriausiojo architekto funkcijų nurodyta: Ruošia planavimo sąlygas ir planavimo sąlygų sąvadus; Nustato statinio projektavimo sąlygas (priklausančias Savivaldybės kompetencijai); Pateikia paraišką projektavimo ir planavimo sąlygas nustatančioms institucijoms; Nagrinėja ir derina projektavimo sąlygas; Parengia projektavimo sąlygų sąvadus (*Pagėgių savivaldybė*).

Daugeliu atveju pareigybės aprašymai būna patvirtinti prieš kelerius metus, todėl jose pateiktos formulotės neatitinka galiojančiose teisės aktuose

naudojamų sąvokų. Tai reiškia, kad yra pateikiama pakankamai sena, neperžiūrėta, neaktuali ir su galiojančiais teisės aktais nesuderinta informacija.

5. Daugumoje savivaldybių vyriausiasis architektas eina ir departamento/skyriaus kuriame veikia, direktoriaus/vedėjo pareigas. Tuomet jo veiklos sritis apima bendrąją veiklos sritį - dokumentų valdymą, struktūros administravimą ir specialiąją veiklos sritį - valstybės tarnybą, susijusią su teritorijų planavimu, statinių projektavimu.
6. Kai kuriose savivaldybėse skyriaus vedėjas vykdo vyriausiojo architekto funkcijas, tačiau pagal pareigybės aprašymą jam nėra keliami su vyriausiojo architekto pareigomis susiję kvalifikacijos reikalavimai (pvz. Anykščių rajono savivaldybė – vedėja turi turėti technologijų krypties aukštąjį išsilavinimą ir išmanyti teisės aktus, reglamentuojančius savivaldą ir viešąjį administravimą).
7. Dalyje savivaldybių numatyta, kad valstybės tarnautojas, einantis vyriausiojo architekto pareigas, turi turėti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas. Dalyje savivaldybių nurodyta, kad vyriausiasis architektas turės teisės aktų nustatyta tvarka įgyti kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybės funkcijas, arba kad turi atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus išduodant kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, arba kad turės atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus, būtinus gaunant kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto funkcijas, arba kad pretendentas turės atitikti reikalavimus, būtinus išduodant kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiojo architekto pareigybės funkcijas, nors tyrimo atlikimo metu teisės aktai reikalavimo vyriausiesiems architektams turėti kvalifikacijos atestatą nenumatė.
8. Dalyje savivaldybių nurodyta, kad vyriausiasis architektas turi būti išklausionis specialius kursus ir turėti architekto kvalifikacijos atestatą, suteikiantį teisę būti teritorijų detaliojo plano ir statinio projekto vadovu. Taip pat dalyje savivaldybių numatyta, kad vyriausiasis architektas turi turėti galiojantį teritorijų specialiojo ir detaliojo planavimo vadovo arba specialisto ir statinio projekto vadovo, statinio projekto architektūrinės dalies, statinio architektūrinės dalies vykdymo priežiūros vadovo atestatą arba kad turi turėti LR aplinkos ministerijos išduotą projekto vadovo kvalifikacijos atestatą bei LR Architektų sąjungos architekto kvalifikacijos atestatą ir LR aplinkos ministerijos išduotą atestatą, suteikiantį teisę vykdyti savivaldybės vyriausiųjų architektų pareigybių funkcijas.
9. Skiriasi vyriausiesiems architektams keliami kvalifikacijos reikalavimai dėl darbo patirties:
  - kai kuriose savivaldybėse numatyta, kad darbo patirtis turi būti ne 3 metai, bet 5 metai (Neringos savivaldybė);
  - kai kuriose savivaldybėse numatyta, kad turi turėti būtent 3 metų projektavimo patirtį (Palangos miesto savivaldybė);
  - kai kuriose savivaldybėse numatyta, kad turi turėti tik 1 metų stažą teritorijų planavimo arba architektūros srityje (Akmenės rajono savivaldybė);
  - kai kuriose savivaldybėse numatyta, kad turi turėti ne mažesnę kaip 1 metų darbo patirtį teritorijų planavimo, statinių projektavimo arba teritorijų planavimo priežiūros srityse (Joniškio rajono savivaldybė, Kelmės rajono savivaldybė, Šilutės rajono savivaldybė, Širvintų rajono savivaldybė);
  - kai kuriose savivaldybėse numatyta, kad turi turėti ne mažesnę kaip 3 metų profesinio darbo patirtį, t.y. bendrai nurodoma, kad reikalinga darbo patirtis,

neišskiriant kokiose srityse konkrečiai kaip kad yra numatyta Teritorijų planavimo įstatyme (Panevėžio rajono savivaldybė);

- kai kuriose savivaldybėse numatyta, kad skyriaus vedėjas, veikiantis specialioje srityje – turi turėti menų studijų srities architektūros magistro kvalifikacinį laipsnį ir 3 metų architekto darbo patirtį, t.y. ne tik vyr. architektas (departamento direktorius), bet ir jam pavaldus tarnautojas dirbantis specialioje architektūros srityje turi atitikti specialius reikalavimus (Marijampolės savivaldybė).
10. Skiriasi vyriausiesiems architektams keliami kvalifikacijos reikalavimai dėl išsilavinimo:
- kai kuriose savivaldybėse numatyta, kad skyriaus vedėjas turi turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilyginamą technologijos mokslų srities statybos, inžinerijos krypties, arba meno studijų architektūros krypties išsilavinimą (t.y. architektūros krypties išsilavinimas nurodomas kaip vienas iš galimų), taip pat turėti ne mažiau 3 metų darbo patirtį bei metus darbo patirtį statybos ar teritorijų planavimo srityje (t.y. kad reikalinga bendra darbo patirtis ir mažesnė nei pagal įstatymą nustatyta vyr. architektui keliamas darbo patirties reikalavimas) (Šalčininkų rajono savivaldybė);
  - kai kuriose savivaldybėse numatyta, kad skyriaus vedėjas turi turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą (išsilavinimo sritis – technologijos mokslai, išsilavinimo kryptis – architektūra) (Visagino savivaldybė), kai kuriose savivaldybėse nustatyta, kad turi turėti aukštąjį universitetinį architektūrinį, ar jam prilyginamą technologijos mokslų studijų srities statybos inžinerijos studijų krypties išsilavinimą ir turėti ne mažesnę kaip 3 metų darbo patirtį valstybinėse įstaigose (Vilniaus rajono savivaldybė);
  - kai kuriose savivaldybėse numatyta, kad skyriaus vedėjas turi turėti ne mažesnę kaip 3 metų vadovaujančio darbo patirtį, ne mažesnę kaip 3 metų architekto darbo stažą (Ukmergės rajono savivaldybė);
  - kai kuriose savivaldybėse išvis nenumatyta vyriausiajam architektui būtina darbo patirtis (Šakių rajono savivaldybė, Telšių rajono savivaldybė).
11. Kai kuriose savivaldybėse vyriausiojo architekto funkcijas iš esmės vykdo ne tik skyriaus vedėjas, kuriam pavesta atlikti vyriausiojo architekto funkcijas pagal pareigybės aprašymą, bet ir šio skyriaus poskyrio vedėjas, kuriam taip pat keliamas reikalavimas turėti kvalifikacijos atestatą, patvirtinantį teisę vykdyti vyriausiojo architekto funkcijas ir šiam poskyrio vedėjui yra priskiriamos tokios funkcijos pvz. kaip specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymas ir išdavimas, projektų dėl statybą leidžiančio dokumento išdavimo tikrinimas (Klaipėdos miesto savivaldybė).

PRIEDAS Nr.2 Apklauso „ARCHITEKTŪROS VIEŠASIS ADMINISTRAVIMAS“ rezultatai

Respondentų statistika

Viso respondentų:

27

Rezultatų santrauka

1. Kokioje savivaldybėje dirbate (atsakyti nebūtina)? (pasirenkamas klausimas)

- 1) Varėnos
- 2) Alytaus miesto.
- 3) Zarasų rajono
- 4) Jonavos rajono savivaldybė
- 5) Neringa
- 6) Rietavo
- 7) Vilniaus rajono
- 8) Šilutės rajono savivaldybėje
- 9) Plungės rajono savivaldybės administracija
- 10) Trakų rajono savivaldybė
- 11) miesto

2. Kaip konkrečiai vadinasi jūsų einamos pareigos savivaldybėje?

- 1) Architektūros skyriaus vedėjas
  - 2) Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjas. Skyriaus funkcijos apima ne tik pavadinime paminėtas sritis bet dar ir kultūros paveldą, ekologiją (atliekų tvarkymą, želdynai, ir t.t.) geodeziją, žemėtvarką ir statinių naudojimo priežiūrą.
  - 3) Architektūros skyriaus vedėjo pavaduotojas
  - 4) Architektūros, urbanistikos ir žemėtvarkos skyriaus vedėjo pavaduotojas savivaldybės vyriausiasis architektas.
  - 5) Architektūros ir paveldosaugos skyriaus vedėjas
  - 6) Teritorijų planavimo skyriaus vedėjo pavaduotojas - savivaldybės vyriausiasis architektas
  - 7) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėja, rajono vyriausioji architektė
  - 8) Skyriaus vedėjas
  - 9) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas (vyriausiasis architektas)
  - 10) Architektūros poskyrio vedėjas (savivaldybės vyriausiasis architektas)
  - 11) vedėja, vyr. architektė
  - 12) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas
  - 13) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas
  - 14) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas
  - 15) Architektūros skyriaus vedėja
  - 16) Architektūros skyriaus vedėjas
  - 17) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas-vyr.architektas
  - 18) Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjo pavaduotoja
  - 19) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausiasis specialistas - savivaldybės vyriausiasis architektas
  - 20) Architektūros ir teritorijų planavimo skyriaus vedėjo pavaduotojas
  - 21) Vedėjas - savivaldybės vyriausiasis architektas
  - 22) Architektūros ir kraštovarkos planavimo skyriaus vedėjo pavaduotojas
  - 23) Savivaldybės vyriausiasis architektas (skyriaus vedėjas)
  - 24) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas (vyriausiasis architektas)
  - 25) Architektūros ir urbanistikos departamento direktorius - vyriausiasis architektas
  - 26) sav vyriausias architektas
  - 27) Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas - vyr. architektas
3. Ar esate pavaldus kitam savivaldybės tarnautojui ir kokias pareigas jis užima?
- 1) Administracijos direktoriui
  - 2) pavaldus departamento direktoriui.

- 3) Pavaldus Administracijos direktoriui. Vedėjo neturime, esu i.e. vedėjo pareigas.
- 4) Taip. Architektūros, urbanistikos ir žemėtvarkos skyriaus vedėjas.
- 5) Tiesioginis pavaldumas - administracijos direktoriui
- 6) Skyriaus vedėjas
- 7) Pavaldi savivaldybės administracijos direktoriui ir jo pavaduotojui.
- 8) Administracijos direktorius
- 9) Administracijos direktoriaus pavaduotojui
- 10) Pavaldus skyriaus vedėjui
- 11) ne
- 12) Tiesiogiai pavaldus administracijos direktoriui, kai kuriais klausimais netiesiogiai pavaldus administracijos direktoriaus pavaduotojui (kuriuos yra pavedęs spręsti administracijos direktorius).
- 13) Pavaldus administracijos direktoriui
- 14) Administracijos direktoriui (tiesiogiai)
- 15) Administracijos direktorius
- 16) Administracijos direktoriui
- 17) Taip. Pavaldus savivaldybės administracijos direktoriui.
- 18) Esu pavaldus skyriaus vedėjui
- 19) Esu tiesiogiai pavaldus kitam savivaldybės tarnautojui. Tai - architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėjas.
- 20) Kadangi skyriaus vedėjo nėra pavaldus esu tik savivaldybės administracijos direktoriui
- 21) Administracijos direktoriui
- 22) Pavaldus Architektūros ir kraštotvarkos planavimo skyriaus vedėjui
- 23) Esu pavaldus savivaldybės administracijos direktoriui
- 24) Taip. Administracijos direktoriaus pareigas.
- 25) tik administracijos direktoriui
- 26) departamento direktorius
- 27) Esu tiesiogiai pavaldus administracijos direktoriui

4. Kokiais funkcijas savivaldybėje vykdate architektūros kokybės užtikrinimo srityje?

Sprendimų priėmimo

dažniausiai	12		44.4%
dažnai	7		25.9%
kartais	7		25.9%
retai	1		3.7%
niekada	0		0%

Kitų pareigūnų konsultavimo

dažniausiai	5		18.5%
dažnai	16		59.3%
kartais	3		11.1%
retai	2		7.4%
niekada	1		3.7%

Ekspertinių išvadų teikimo

dažniausiai	1		3.7%
dažnai	5		18.5%
kartais	6		22.2%
retai	5		18.5%
niekada	10		37%

Patariamąsias

dažniausiai	8		29.6%
dažnai	11		40.7%
kartais	5		18.5%
retai	2		7.4%
niekada	1		3.7%

Derinimo dažniausiai	22		81.5%
dažnai	3		11.1%
kartais	2		7.4%
retai	0		0%
niekada	0		0%

5. Ar, jūsų manymu, teisės aktuose nustatyti kvalifikacijos reikalavimai vyriausiesiems architektams yra pakankami tinkamai vykdyti vyriausiųjų architektų funkcijas?

Taip	16		59.3%
Ne	11		40.7%
Viso atsakymų	27		

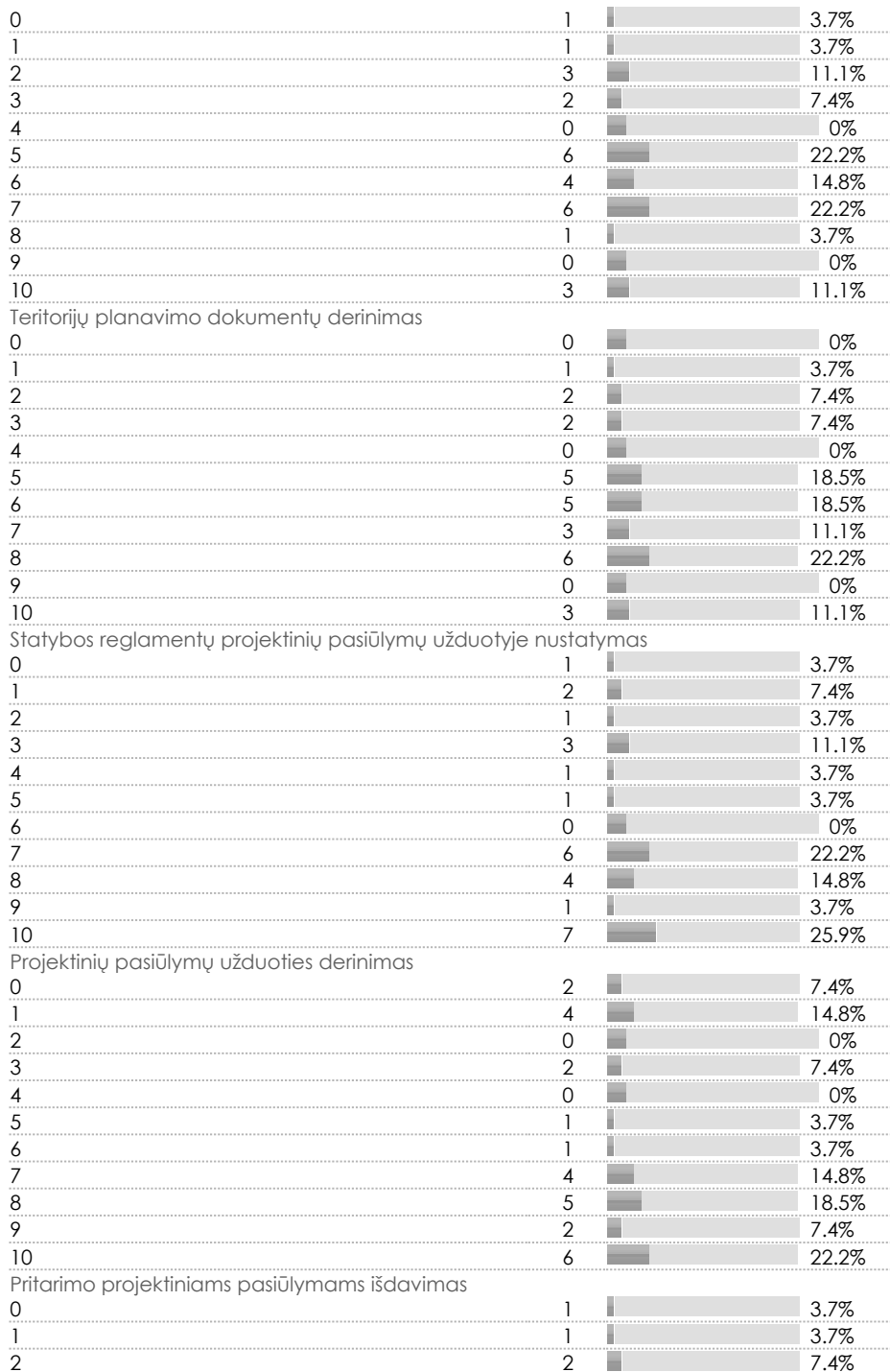
6. Jei į 4 klausimą atsakėte "Ne", nurodykite, kokie papildomi kvalifikaciniai reikalavimai, jūsų nuomone, turėtų būti nustatyti vyriausiesiems architektams: (daug galimų variantų)

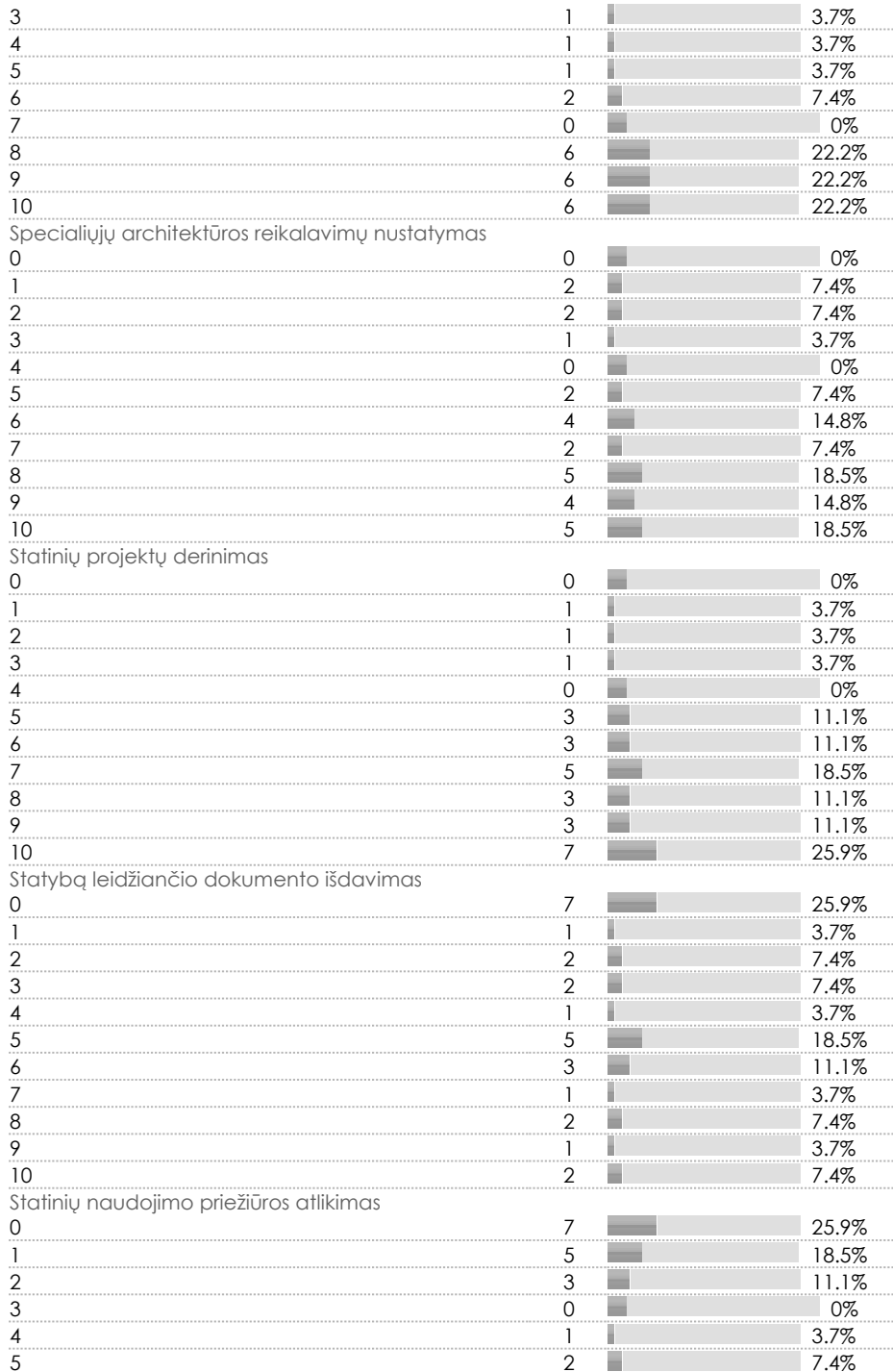
Nustatytas ilgesnis darbo stažas	15		40.5%
Įvestas vyriausiųjų architektų atestavimas	8		21.6%
Kita	14		37.8%
Viso atsakymų	37		

Kiti atsakymai:

- atsakiau taip
- ne
- Turėti architekto kvalifikacijos atestatą
- į 5 -ą klausimą atsakiau taip
- Privalomai - turėti darbo stažą projektavime ir statybos priežiūroje
- Būtinai teisinis išsilavinimas
- profesinė ir vadovo kompetencija
- Įstatymuose (pradedant nuo LR teritorijų planavimo įstatymo 41 straipsnio) turi būti įteisintas savivaldybių architektų statusas, nustatant pagal to paties teritorijų planavimo įstatymo 1 straipsnio reikalavimus savivaldybių vyriausiųjų architektų pareigas, teises ir atsakomybę. Po to tą patį reikia padaryti LR statybos įstatyme ir, jei sugebėsime pataisyti, nelaimingame LR architektūros įstatyme.
- būtų privalomas seminarų-mokymų sąrašas tobulinimuisi
- kvalifikaciniai reikalavimai pakankami, labai svarbios žmogiškosios savybės, kurios nepakankamai vertinamos
- Projekto vadovo arba kita vadovavimo patirtis teritorijų planavimo ar statinių projektavimo srityje
- išsilavinimas
- pv atestatą det.planams ir ypating stat projektavimui
- Kvalifikaciniai reikalavimai pakankami

7. Kurios iš nurodytų procedūrų, jūsų nuomone, padeda užtikrinti architektūros kokybę ir kokia dalimi pagal vertinimo skalę nuo 0 iki 10 balų (0 balų - neturi įtakos architektūros kokybės užtikrinimui, 10 balų - turi didžiausią įtaką architektūros kokybės užtikrinimui)? Teritorijų planavimo sąlygų išdavimas

6	3		11.1%
7	2		7.4%
8	2		7.4%
9	0		0%
10	2		7.4%

8. Kokiose procedūrose, skirtose architektūros kokybės užtikrinimui dalyvaujate (atliekate kurias nors iš jums nustatytų funkcijų) ir kaip dažnai?

Teritorijų planavimo sąlygų išdavimas

visada	21		77.8%
dažnai	2		7.4%
kartais	1		3.7%
retai	3		11.1%
niekada	0		0%

Teritorijų planavimo dokumentų derinimas

visada	23		85.2%
dažnai	1		3.7%
kartais	1		3.7%
retai	2		7.4%
niekada	0		0%

Statybos parametrų nustatymas projektinių pasiūlymų užduotyje

visada	13		48.1%
dažnai	6		22.2%
kartais	5		18.5%
retai	3		11.1%
niekada	0		0%

Projektinių pasiūlymų užduoties derinimas

visada	19		70.4%
dažnai	2		7.4%
kartais	4		14.8%
retai	2		7.4%
niekada	0		0%

Pritarimo projektiniams pasiūlymams išdavimas

visada	20		74.1%
dažnai	2		7.4%
kartais	3		11.1%
retai	2		7.4%
niekada	0		0%

Specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymas

visada	18		66.7%
dažnai	4		14.8%
kartais	4		14.8%
retai	1		3.7%
niekada	0		0%

Statinių projektų derinimas

visada	18		66.7%
dažnai	6		22.2%
kartais	3		11.1%
retai	0		0%
niekada	0		0%

Statybą leidžiančio dokumento išdavimas

visada	15		55.6%
dažnai	3		11.1%
kartais	2		7.4%
retai	3		11.1%
niekada	4		14.8%

Statinių naudojimo priežiūros atlikimas

visada	1		3.7%
dažnai	2		7.4%
kartais	2		7.4%
retai	4		14.8%
niekada	18		66.7%

9. Kuriose žemiau nurodytose procedūrose, jūsų manymu, vyriausiasis architektas turėtų dalyvauti siekiant architektūros kokybės užtikrinimo ir kokią įtaką jis turėtų turėti galutinio sprendimo priėmimui pagal vertinimo skalę nuo 0 iki 10 balų (0 balų - dalyvavimas nebūtinai, 10 balų - didžiausia įtaka, pvz., galutinio sprendimo priėmimas)?

Teritorijų planavimo sąlygų išdavimas

0	1		3.7%
1	0		0%
2	0		0%
3	0		0%
4	0		0%
5	3		11.1%
6	1		3.7%
7	4		14.8%
8	4		14.8%
9	1		3.7%
10	13		48.1%

Teritorijų planavimo dokumento derinimas

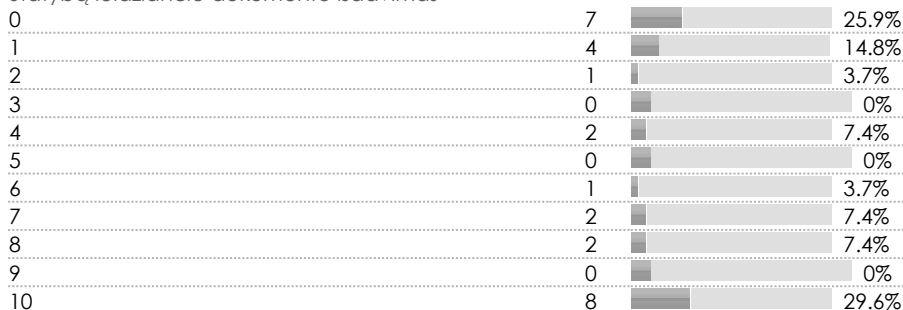
0	0		0%
1	0		0%
2	0		0%
3	0		0%
4	0		0%
5	2		7.4%
6	1		3.7%
7	1		3.7%
8	3		11.1%
9	3		11.1%
10	17		63%

Projektinių pasiūlyimų užduoties formulavimas

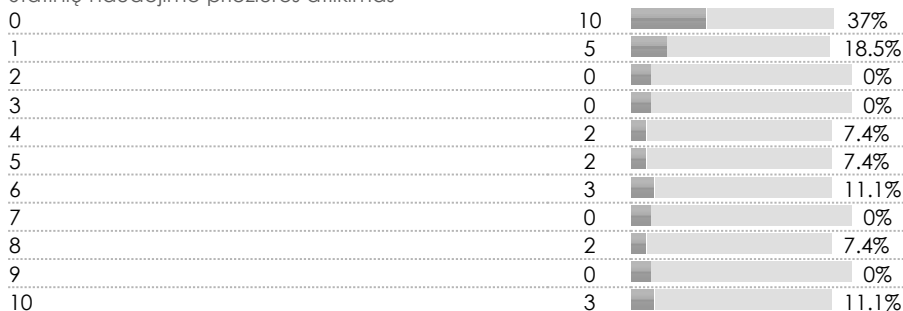
0	1		3.7%
1	0		0%
2	0		0%
3	0		0%
4	1		3.7%
5	2		7.4%
6	1		3.7%
7	2		7.4%

8	5		18.5%
9	4		14.8%
10	11		40.7%
Projektinių pasiūlymų užduoties derinimas			
0	1		3.7%
1	2		7.4%
2	0		0%
3	0		0%
4	0		0%
5	2		7.4%
6	0		0%
7	0		0%
8	2		7.4%
9	7		25.9%
10	13		48.1%
Patarimo projektiniams pasiūlymams išdavimas			
0	1		3.7%
1	0		0%
2	0		0%
3	0		0%
4	0		0%
5	0		0%
6	1		3.7%
7	0		0%
8	2		7.4%
9	4		14.8%
10	19		70.4%
Specialiųjų architektūros reikalavimų nustatymas			
0	0		0%
1	0		0%
2	0		0%
3	0		0%
4	0		0%
5	1		3.7%
6	0		0%
7	2		7.4%
8	6		22.2%
9	2		7.4%
10	16		59.3%
Statinių projektų derinimas			
0	0		0%
1	0		0%
2	0		0%
3	0		0%
4	1		3.7%
5	0		0%
6	1		3.7%
7	2		7.4%
8	4		14.8%
9	2		7.4%
10	17		63%

Statybą leidžiančio dokumento išdavimas

Statinių naudojimo priežiūros atlikimas

10. Ar, jūsų manymu, teisės aktai tinkamai ir pakankamai reguliuoja vyriausiojo architekto funkcijas siekiant architektūros kokybės?

Kiti atsakymai:

- pakankamai
- Ne, netinkamai ir nepakankamai. Visų pirma įstatymuose būtina nustatyti savivaldybių vyriausiųjų architektų pareigas, teises ir atsakomybę, o po to jau bus galima "reguluoti funkcijas". Ir dar: ant vienos rankos pirštų galima suskaičiuoti, kiek kartų visuose įstatymuose (teritorijų planavimo, statybos ir kt.) yra paminėta sąvoka "savivaldybių vyriausiasis architektas". Jei norima profesionalių, o ne politinių sprendimų, savivaldybės be profesionalų - savivaldybių vyriausiųjų architektų neišsivers. Priešingu atveju savivaldybių vyriausiosius architektus pakeis (jau dabar keičia!) "savivaldybės administracijos direktorius (jį įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas"...
- reikalingas architektūros įstatymas

11. Kaip jūs vertinate architektūros viešojo administravimo sistemos veikimą ir kokie būtų jūsų pasiūlymai dėl jos tobulinimo galimybių?

1) Trūksta tiesioginio informatikų ir sistemos vartotojų komunikacijos, nes teorinis teisės aktų žinojimas ir praktinis taikymas vis dar skiriasi

2) Blogai. Pirmiausia reikia aiškiai įtvirtinti vyr. architekto statusą - nustatyti tinkamas pareigas, teises ir atsakomybę. Jau nusibodo apie tai diskutuoti.

3) Sistema veikia.

4) Savivaldybių architektai yra priklausomi nuo dominuojančių politinių jėgų savivaldybėje. Trūksta "įrankių" darbui su kolegomis iš privataus sektoriaus. Būtų gerai palaikymas iš aplinkos ministerijos, VTPSI, be abejo Architektų rūmų.

5) Patenkinamai

6) Teigiamai

7) 1. Nepateikiama informacija apie išduotus statybos leidimus. rodo vienodą būseną: pritarta ir tai tai labai apsunkina darbą. nežinai, ar leidimas išduotas tam objektui, ar tik pritarta.

2. Senojoje sistemoje buvo labiau susisteminta bendra informacija, čia viskas padirka ir reikia specialiai išsiaiškinti kad ir paprastos funkcijos, kad derino projektą ir kas jį administruo.

3. Nepatogu, kai prašymai projektiniams pasiūlymams pateikiami senojoje sistemoje ir neaišku, ar pritarimui projektiniams pasiūlymams užtenka nuspausti mygtuką "pritariu", ar reikia atskiro rašto. Reglamente nurodo, kad turi būti patvirtinta Administracijos direktoriaus sprendimu, tačiau to sprendimo sistemoje nėra kur prikabinti.

8) Savivaldybės administracijos architektas daugiau administratorius nei kūrėjas.

9) Teisės aktai nesuteikia realios galimybės įtakoti architektūros kokybę (išskyrus gal saugomas teritorijas). Aukštingumo, užstatymo tankumo ar intensyvumo nustatymas neįtakoja architektūros kokybės.

10) Teisės aktai turėtų daugiau suteikti savivaldybės architektams teisių priimančiam sprendimams dėl architektūros (Dabar statytojas/užsakovas dažnai yra teisingas).

11) Suteikti vyr. architektui reikiamus įgaliojimus formuojant savivaldybės charakterį, o ne tik būti patariamoju balsu. Tokiu būdu nustatyti jam aukštesnius kvalifikacinius reikalavimus ir turėtų būti nustatyta aukštesnė kategorija (o ne prilyginta eiliniam vyr. specialistui ar ūkio sk. vedėjo kategorijai).

12) Įtvirtinti architektūrinių konkursų (o ne žemiausios kainos) būtinybę savivaldybėse, perkant projektavimo paslaugas. Reiktų pagalvoti, o kaip administruoti privačių subjektų architektūros projektavimo eigą. Jei didžiųjų miestų savivaldybėse dar yra architektūrinės tarybos, tai mažose savivaldybėse vienas vyriausiasis architektas nepajėgus kardinaliai įtakoti architektūros kokybę. Kai projektuotojai pasirenkami dempingo sąlygomis kokybę nebėra kalbos. Kokiais kriterijais vertinti architektūrinį kūrinį, kad nebūtų tik vieno individo subjektyvus vertinimas? Reikalinga tam tikra viešo vertinimo sistema.

13) Manau, tikslinga atiduoti teritorijų planavimą tik Savivaldai (vyriausiajam architektui) be galimybės planuoti teritorijas privatiems juridiniams ir/ar fiziniams asmenims, įstatymiškai nustatyti teritorijų plėtros gaires, kad nebūtų planuojama kiek tik norima (aišku, tai leidžia BP), o ne koks yra realus poreikis.

Architektūros valdyme reiktų sutelkti visą dėmesį į projektinių pasiūlymų derinimą (derinama architektūra, teritorijos sutvarkymo sprendiniai), visa kita liktų statinio projektuotojo, tinklininkų ir statytojo atsakomybės reikalas.

14) Manau, kad būtina ją tobulinti, tikrai čia visko neįvardinsime, bet būtina atsivėlgti į begales vyriausiųjų architektų anksčiau teiktų siūlymų Alinkos ministerijai. Būtina analizuoti, rengti seminarus, susitikimus, aptarimus. Visa tai reikia spręsti bendrai.

15) Pirmiausiai radikaliai reikalinga peržiūrėti įstatymus, susijusius su teritorijų planavimu ir statyba.

16) Architektūros viešojo administravimo sistema iš esmės kaip tokia net neegzistuoja.

Pasiūlymai:

1) sukurti(?) kompetentingą valstybės ir/ar savivaldybių instituciją, kuri turėtų aiškias funkcijas architektūros viešojo administravimo sistemos srityje ir įrankius, leidžiančius efektyviai įgyvendinti šias funkcijas;

2) gerinti KM ir AM fragmentiško dalyvavimo architektūros viešojo administravimo sistemoje reguliavimą;

3) užtikrinti savivaldybių institucijų pareigybių (vyriausiųjų architektų) tinkamą kompetencijų nustatymą

4) užtikrinti architektų savivaldos institucijų (Lietuvos architektų rūmų) dalyvavimą ir įtaką architektūros viešojo administravimo sistemoje;

5) peržiūrėti ir pakeisti teritorijų planavimo, statybos teisės normas (deklaratyvus pobūdis ir neišsamumas), skirtas užtikrinti architektūros kokybę.

17) Minėta sistema veikia nepakankamai.

18) Nėra jokios architektūros administravimo sistemos

19) Dabartinę architektūros viešojo administravimo sistemos veikimą vertinu blogai. Po nuo 2014-01-01 įsigaliojusio skandalingojo Teritorijų planavimo įstatymo, 2017-01-01 sulaukėme ir naujos (panašios kokybės) Statybos įstatymo redakcijos, iš kurios sužinojome, kad "specialieji reikalavimai - neprivalomas (!), statytojo (užsakovo) pageidavimu (!) statiniui nustatytų specialiųjų architektūros reikalavimų, specialiųjų paveldosaugos reikalavimų, specialiųjų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų rinkinys..." (2 straipsnio 47 dalis), o "architektūra - ...objektų formavimas (!)" (2 straipsnio 3 dalis). Detalusis planavimas praktiškai dingo, bet "urbanistika" taip ir neatsirado... Sąrašą problemų būtų galima tęsti ir tęsti. Net negaila, kad "zadanių" ministerija su visu "zadanių" ministru ir visais "zadanių" paministriukais per 4 metus nepadarė nieko, kad savivaldybių vyriausieji architektai įgytų teisinį statusą. Vijąnelės dvaro problemos buvo svarbiau. Dabar "profesionalai" ruošiasi iškelti 2 ministerijas į Kauną. Tai akivaizdžiai turėtų teigiamai prisidėti prie architektūros viešojo administravimo sistemos veikimo ir jos tobulinimo.

20) Vertinu blogai:

1. Vyriausias architektas neturi galimybės užtikrinti architektūros kokybei, nes nėra aiškus meninės kūrybos santykis su teisiniu reguliavimu. Nenustatyti architektūros kokybės vertinimo kriterijai, kuriais būtų privaloma vertinti kiekvieną projektą. Nesuteiktas teisinis pagrindas vyriausiam miesto architektui vertinti projekto architektūrinę kokybę, vadovaujantis teisės aktais vertinama tik projekto atitiktis teisės aktams, kas neturėtų būti miesto architekto pagrindinė funkcija.

2. Siekiant užtikrinti architektūros kokybę, vyriausias architektas turi turėti galimybę nederinti projekto remdamasis nustatytais architektūros kokybės vertinimo kriterijais. Todėl būtina nustatyti architektūros kokybės vertinimo kriterijus.

3. Kylančius ginčus tarp projekto architekto ir miesto architekto, dėl projekto nederinimo remiantis architektūros kokybės kriterijais, nagrinėti turėtų LAS (Architektūros-urbanistikos ekspertų taryba), o ne VTPSI.

21) Blogai.

22) Patenkinamai. Nesant architektūros įstatymo, nėra mechanizmo, kaip išreikalauti architektūros kokybės.

23) Architektūros viešojo administravimo sistema veikia prastai. Vyr.architekto veikla įsprausta į STR'ų ir kitų normatyvų rėmus. Vyr.architektas keldamas reikalavimus architektūrai, kurie nėra reglamentuoti teisės aktuose, rizikuoja būti apskūstas (...). Ar bus

kokybiška ar nekokybiška architektūra dažnai apsprendžiama sklypo formavimo stadijoje, todėl ypatingą dėmesį reikėtų skirti teritorijų planavimui. Atkreipiu dėmesį, kad po 2014m. detaliųjų planavimą iš esmės pakeitė žemėtvarkos projektai, kuriuos rengia geodezininkai... Ne didžiųjų miestų savivaldybėse trūksta etatų kokybiškam architektūros viešajam administravimui užtikrinti bei specialistų etatams užimti. Gal būtų tikslinga savivaldybėse vietoje įvairiai besivadinančių architektūros ir statybos skyrių įkurti planavimo tarnybas, su reglamentuotomis pareigybėmis, jų skaičiumi, su tarnybos vadovo - vyr.architekto skyrimo tvarka, kvalifikaciniais reikalavimais.

24) Blogai.

Vyriausiasis architektas turi turėti išskirtinį statusą: jo funkcijos teisės aktuose turi būti aiškiai apibrėžtos, o pagal šiuo metu galiojančią teisinę bazę vyriausiasis architektas yra apkrautas visai ne su architektūra susijusiomis funkcijomis, t.y. administratoriaus, statisto, duomenų registratoriaus, archyvaro, kurjerio ir pan.

25) Nėra pačios sistemos.

26) sistema sukurta inžinierių ir vadybininkų, neorientuota į kokybės siekimą pradinėse projektav, planavimo stadijose, kur yra trumpiausi terminai, viešumas formalizuotas nėra galimybių ir motyvacijos architektams ieškoti, variantus aptarinėti kokybės kriterijai ASekspertų tarybose žemo lygio, aukštoji mokykla pelno ieško diplomų kiekyje, o dėstytojai neparuošia kūrybingų specialistų, nerealizavę savo projektų tik teoretikai, bet patys veržiasi vertinti patyrusių architektų darbus.

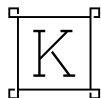
27) Savivaldybės vyriausiojo architekto projekto derinimas, ar nederinimas visada turi būti pagrįstas tesės aktų straipsniais ar punktais, kompozicinio vientisumo, spalvų ir medžiagų suderinamumo, ar išorinių kondicionierių aušinimo blokų nekabinimo ant išorės fasado reikalavimo įrašytas spec. architektūriniuose reikalavimuose dažnai gali būti nepagrįstas jei nėra parengta spec. dokumentų todėl VTPSI projektų nederinimo priežastis nurodo kaip nepagrįstas jokiais teisės aktais, todėl šioje vietoje reikėtų labiau atkreipti dėmesį į teisinių santykių sureguliovimą, kokia savivaldybės vyriausiojo architekto funkcija ir kokie gali būti jo įgaliojimai priimti vienus ar kitus sprendimus nepakankamai kokybiško projektavimo atžvilgiu.

Paaikškinimas: Viso atsakymų yra visų atsakymų, pasirinktų pagal tam tikro klausimo dalyvius, suma. Kiekvieno atsakymo varianto procentinė išraiška yra apskaičiuojama padalinus šio atsakymo reikšmę iš visų atsakymų sumos.

Tyrimą organizavo:

- ^ ARCHITEKTŪROS
- > KOKYBĖS
- ∨ VYSTYMO
- ^ ASOCIACIJA

Tyrimą finansavo:

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA